2024/1788

15.7.2024

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2024/1788

ze dne 13. června 2024

o společných pravidlech pro vnitřní trh s plynem z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a o změně směrnice (EU) 2023/1791 a zrušení směrnice 2009/73/ES

(přepracované znění)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 194 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ([1]),

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ([2]),

v souladu s řádným legislativním postupem ([3]),

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ([4]) byla několikrát podstatně změněna. Vzhledem k tomu, že je třeba provést další změny, měla by být uvedená směrnice z důvodu přehlednosti přepracována.

(2) Účelem vnitřního trhu se zemním plynem, který je postupně zaváděn od roku 1999, je poskytnout skutečnou možnost výběru všem spotřebitelům v Unii, ať již občanům nebo podnikům, dále nové obchodní příležitosti a intenzivnější přeshraniční obchod, aby se dosáhlo větší efektivity, konkurenčních cen a vyšších standardů služeb a aby se přispělo k větší bezpečnosti dodávek a udržitelnosti.

(3) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/55/ES ([5]) a směrnice 2009/73/ES významně přispěly k vytvoření tohoto vnitřního trhu se zemním plynem.

(4) Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ([6]) a směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ([7]) byl dále rozvinut vnitřní trh s elektřinou, který je zaměřený na občany a přispívá k cílům Unie v oblasti přechodu na systém čisté energie a snižování emisí skleníkových plynů. Vnitřní trh se zemním plynem by měl být

([1]) Úř. věst. C 323, 26.8.2022, s. 101.
([2]) Úř. věst. C 498, 30.12.2022, s. 83.
([3]) Postoj Evropského parlamentu ze dne 11. dubna 2024 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 21. května 2024.
([4]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 94).
([5]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/55/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 98/30/ES (Úř. věst. L 176, 15.7.2003, s. 57).
([6]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 54).
([7]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 125).

založen na stejných zásadách, především by měl zajišťovat rovnocennou úroveň ochrany spotřebitele. Energetická politika Unie by se měla především zaměřit na zranitelné zákazníky a měla by řešit energetickou chudobu.

(5) Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ([8]) se Unie zavázala ke snížení emisí skleníkových plynů. Pravidla vnitřního trhu s plynnými palivy je třeba uvést do souladu s uvedeným nařízením. V této souvislosti Unie stanovila způsob modernizace svých trhů s energií, mimo jiné i pokud jde o dekarbonizaci trhů s plynem, ve sděleních Komise ze dne 8. července 2020 s názvem „Cesta ke klimaticky neutrálnímu hospodářství: Strategie EU pro integraci energetického systému“ (dále jen „Strategie EU pro integraci energetického systému“) a „Vodíková strategie pro klimaticky neutrální Evropu“ (dále jen „Vodíková strategie EU“), jakož i v usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. července 2020 o komplexním evropském přístupu ke skladování energie ([9]). Tato směrnice by měla přispět k dosažení cíle Unie snížit emise skleníkových plynů při současném zajištění bezpečnosti dodávek a řádně fungujících vnitřních trhů se zemním plynem a vodíkem.

(6) Touto směrnicí se doplňují související politické a legislativní nástroje Unie, zejména ty, které byly navrženy na základě sdělení Komise ze dne 11. prosince 2019 s názvem „Zelená dohoda pro Evropu“, jako jsou nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/857 ([10]), (EU) 2023/957 ([11]), (EU) 2023/1805 ([12]) a (EU) 2023/2405 ([13]) a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/959 ([14]), (EU) 2023/1791 ([15]) a (EU) 2023/2413 ([16]), jejichž cílem je motivovat k dekarbonizaci hospodářství Unie a zajistit, aby nadále směřovalo ke klimaticky neutrální Unii do roku 2050, v souladu s nařízením (EU) 2021/1119. Hlavním cílem této směrnice je umožnit a usnadnit tento přechod ke klimatické neutralitě zajištěním rozšíření trhu s vodíkem a účinného trhu se zemním plynem.

(7) Ve sdělení Komise ze dne 8. března 2022 s názvem „REPowerEU: společná evropská akce pro cenově dostupnější, bezpečnější a udržitelnější energii“ (REPowerEU), které bylo přijato poté, co Rusko zahájilo svou nevyprovokovanou a neodůvodněnou vojenskou agresi vůči Ukrajině, je zdůrazněn význam diverzifikace dodávek plynu za účelem postupného ukončení unijní závislosti na ruských zdrojích energie. Uznává se v něm, že posílení výroby udržitelného biometanu a zavádění vodíku z obnovitelných zdrojů by mohly hrát rozhodující úlohu, a normotvůrci se v něm proto vyzývají k urychlenému přijetí této směrnice a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1789 ([17]).

([8]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“) (Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1).

([9]) Úř. věst. C 371, 15.9.2021, s. 58.

([10]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/857 ze dne 19. dubna 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a nařízení (EU) 2018/1999 (Úř. věst. L 111, 26.4.2023, s. 1).

([11]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/957 ze dne 10. května 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2015/757 s cílem zajistit, aby byly do systému EU pro obchodování s emisemi začleněny činnosti v oblasti námořní dopravy a aby byly monitorovány, vykazovány a ověřovány emise dalších skleníkových plynů a emise z dalších typů lodí (Úř. věst. L 130, 16.5.2023, s. 105).

([12]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1805 ze dne 13. září 2023 o využívání obnovitelných a nízkouhlíkových paliv v námořní dopravě a o změně směrnice 2009/16/ES (Úř. věst. L 234, 22.9.2023, s. 48).

([13]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2405 ze dne 18. října 2023 o zajištění rovných podmínek pro udržitelnou leteckou dopravu (Iniciativa pro letecká paliva ReFuelEU) (Úř. věst. L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj).

([14]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/959 ze dne 10. května 2023, kterou se mění směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii a rozhodnutí (EU) 2015/1814 o vytvoření a uplatňování rezervy tržní stability pro systém Unie pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (Úř. věst. L 130, 16.5.2023, s. 134).

([15]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ze dne 13. září 2023 o energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955 (Úř. věst. L 231, 20.9.2023, s. 1).

([16]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. října 2023, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652 (Úř. věst. L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([17]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1789 ze dne 13. června 2024 o vnitřním trhu s plynem z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem, o změně nařízení (EU) č. 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 a (EU) 2022/869 a rozhodnutí (EU) 2017/684 a o zrušení nařízení (ES) č. 715/2009 (Úř. věst. L, 2024/1789, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj).

(8) Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ([18]) se stanoví soubor povinností týkajících se účastníků trhu s plynem. Vnitrostátní regulační orgány podle uvedeného nařízení by měly odpovídat za zajištění toho, aby toto nařízení bylo v členských státech vymáháno. Uvedená ustanovení mají klíčový význam pro zajištění toho, aby obchodování s plynem podléhalo povinnostem v oblasti transparentnosti.

(9) Tato směrnice má usnadnit pronikání plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu a vodíku do energetického systému, a vytvořit tak podmínky pro odklon od fosilního plynu a umožnit, aby plyn z obnovitelných zdrojů, nízkouhlíkový plyn a vodík výrazně přispěly k dosažení cílů EU v oblasti klimatu do roku 2030 a klimatické neutrality do roku 2050. Tato směrnice má rovněž vytvořit regulační rámec, který všem účastníkům trhu poskytne možnost i motivaci k odklonu od fosilního plynu a k plánování svých činností tak, aby se zabránilo ustrnutí na současném stavu, a zajistit postupné a včasné ukončení využívání fosilního plynu, zejména ve všech relevantních průmyslových odvětvích a pro účely vytápění.

(10) Začlenění udržitelného biometanu v souladu s kritérii stanovenými ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ([19]) do soustavy zemního plynu podporuje cíle Unie v oblasti klimatu a přispívá k diverzifikaci dodávek energie. Žádosti o připojení výroby plynu z obnovitelných zdrojů k síti by měly být posuzovány v přiměřených lhůtách a monitorovány příslušnými regulačními orgány. Mělo by být možné upřednostnit žádosti o připojení na úrovni přepravy a distribuce týkající se výroby plynu z obnovitelných zdrojů před žádostmi o připojení týkajícími se produkce zemního plynu a nízkouhlíkového plynu.

(11) Ve Vodíkové strategii EU se uznává, že členské státy mají různý potenciál pro výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů, a proto otevřený a konkurenční vnitřní trh, na němž přeshraniční obchod není omezován překážkami, přináší významné výhody z hlediska hospodářské soutěže, cenové dostupnosti a bezpečnosti dodávek. Ve Vodíkové strategii EU se dále zdůrazňuje, že přechod na likvidní trh, na němž by se s vodíkem obchodovalo jako s komoditou, by usnadnil vstup nových výrobců, byl by přínosný pro hlubší integraci s jinými nosiči energie a vytvořil by funkční cenové signály pro investiční a provozní rozhodnutí. Pravidla stanovená v této směrnici by proto měla usnadnit vznik trhů s vodíkem, obchodování s vodíkem jako komoditou a vytvoření likvidních obchodovacích středisek. Členské státy by v tomto ohledu měly odstranit všechny nepřiměřené překážky. Stávající pravidla, která byla vytvořena pro trhy s elektřinou a se zemním plynem a která na nich umožnila efektivní komerční operace a obchodování, by měla být, při rozpoznání inherentních rozdílů, vzata v potaz i pro trh s vodíkem. Tato směrnice sice stanoví obecné zásady pro fungování trhu s vodíkem, ale při uplatňování těchto zásad je vhodné přihlížet ke stupni rozvoje tohoto trhu.

(12) V souladu s Vodíkovou strategií EU se očekává, že od roku 2030 se bude vodík z obnovitelných zdrojů ve velkém rozsahu využívat pro dekarbonizaci určitých odvětví, od letecké a lodní dopravy po průmyslová odvětví, která jsou obtížně dekarbonizovatelná. Pro všechny konečné zákazníky připojené k vodíkovým soustavám by měly platit základní spotřebitelská práva, která se vztahují na konečné zákazníky připojené k soustavě zemního plynu, například právo na změnu dodavatele a na přesné informace o vyúčtování. Pro zákazníky připojené k vodíkové síti, například průmyslové zákazníky, by měla platit stejná práva na ochranu spotřebitele jako pro odběratele zemního plynu. Ustanovení týkající se spotřebitelů, jejichž cílem je podpořit účast zákazníků v domácnosti na trhu, jako jsou ustanovení o nástrojích pro porovnávání cen a aktivních zákaznících, by se však na vodíkovou soustavu neměla použít.

(13) V souladu s Vodíkovou strategií EU je prioritou Unie rozvíjet vodík z obnovitelných zdrojů vyráběný zejména s využitím větrné a solární energie. Vodík z obnovitelných zdrojů vyráběný s využitím energie z biomasy spadá do definice bioplynu, jak je vymezen ve směrnici (EU) 2018/2001. Vodík z obnovitelných zdrojů se z dlouhodobého hlediska nejvíce slučuje s unijním cílem klimatické neutrality a nulového znečištění a je nejvíce v souladu s integrovaným energetickým systémem. Výroba vodíku z obnovitelných zdrojů však pravděpodobně nebude navyšována dostatečně rychle na to, aby uspokojila očekávaný růst poptávky po vodíku v Unii. Při transformaci energetiky v souladu s cíli Unie v oblasti klimatu tudíž mohou zejména v krátkodobém a střednědobém horizontu sehrát svou úlohu nízkouhlíková paliva, například nízkouhlíkový vodík, a umožnit rychlé snížení emisí ze stávajících paliv a podpořit přechod unijních zákazníků v odvětvích, která jsou obtížně dekarbonizovatelná a v nichž není k dispozici více energeticky nebo nákladově účinnějších možností. K podpoře této transformace je nezbytné stanovit

([18]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií (Úř. věst. L 326, 8.12.2011, s. 1).

([19]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82).

pro nízkouhlíkový vodík a syntetická plynná paliva prahovou hodnotu snižování emisí skleníkových plynů. Tato prahová hodnota by měla být přísnější pro vodík vyráběný v zařízeních, která budou uvedena do provozu od 1. ledna 2031, aby se zohlednil technologický vývoj a poskytla lepší stimulace pro dynamické snižování emisí skleníkových plynů z výroby vodíku.

(14) Ve Strategii EU pro integraci energetického systému byla zdůrazněna potřeba zavést celounijní systém certifikace, který by se vztahoval i na nízkouhlíková paliva a který by členským státům umožňoval porovnávat je s jinými možnostmi dekarbonizace a uvažovat o nich jako o proveditelném řešení pro svou skladbu zdrojů energie. Certifikace nízkouhlíkových paliv by měla být prováděna způsobem, který je v souladu s certifikací paliv z obnovitelných zdrojů. Je proto vhodné odkázat na ustanovení týkající se certifikace paliv z obnovitelných zdrojů ve směrnici (EU) 2018/2001 a uplatnit je obdobně i na certifikaci nízkouhlíkových paliv. Aby se zajistilo, že nízkouhlíková paliva budou mít ve srovnání s obnovitelnými alternativami stejný dekarbonizační dopad, je důležité, aby byla certifikována použitím podobného metodického přístupu založeného na posuzování životního cyklu z hlediska celkových emisí skleníkových plynů. Při tomto posuzování by měly být zohledněny emise vznikající při výrobě nízkouhlíkových paliv v rámci celého dodavatelského řetězce, včetně emisí vznikajících při získávání primární energie, zpracování a přepravě, a dále nepřímé emise vyplývající ze změny využití vstupů, jejichž nabídka je pevně dána, a skutečné míry zachycování uhlíku. Emise metanu vzniklé v předchozí fázi by měly být odvozeny na základě opatření obsažených v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1787 ([20]). To by bylo umožnilo zavedení komplexního celounijního systému certifikace, který by pokrýval celou skladbu zdrojů energie Unie. Vzhledem k tomu, že nízkouhlíková paliva a nízkouhlíkový vodík nejsou palivy z obnovitelných zdrojů, jejich terminologie a certifikace nemohly být zahrnuty do oblasti působnosti směrnice (EU) 2018/2001. Jejich zahrnutím do této směrnice bude tedy tato mezera zaplněna.

(15) Metan a vodík přispívají ke globálnímu oteplování. Jejich unikání ze soustavy zemního plynu a z vodíkové soustavy by se proto mělo v souladu se zásadou „energetická účinnosti v první řadě“ a s cílem minimalizovat jejich dopad na klima zamezit. Přeprava, distribuce, podzemní skladování zemního plynu a terminály zkapalněného zemního plynu musí splňovat příslušná ustanovení nařízení (EU) 2024/1787. Uvedené nařízení stanoví pravidla pro přesné měření, kvantifikaci, monitorování, vykazování a ověřování emisí metanu v odvětví energetiky v Unii, jakož i pro snižování těchto emisí, mimo jiné prostřednictvím kontrol ke zjišťování úniků a opravě netěsností, povinných oprav a omezení odvětrávání a flérování. Tato směrnice by dále měla stanovit, že provozovatelé vodíkových sítí, zařízení pro skladování vodíku a vodíkových terminálů by měli přijmout opatření k předcházení emisím vodíku při provozu a jejich minimalizaci a měli by provádět pravidelné kontroly ke zjišťování úniků vodíku a opravě netěsností u všech relevantních konstrukčních částí v rámci odpovědnosti provozovatele. Komise by měla ve vhodných případech předložit zprávu o environmentálních a klimatických rizicích úniku vodíku a případně předložit návrhy opatření včetně maximální míry úniku vodíku za účelem minimalizace možných rizik úniku vodíku. Pokud jsou taková opatření přijata, měla by být zohledněna v metodice pro posuzování úspor emisí skleníkových plynů z nízkouhlíkových paliv.

(16) Je pravděpodobné, že jako doplněk k vodíku vyráběnému v Unii se pro zajištění rychlé dostupnosti velkého množství vodíku a uspokojení unijní poptávky bude vodík z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkový vodík také dovážet. Je tedy v oboustranném zájmu Komise i členských států, aby v souladu se svými příslušnými pravomocemi vedly otevřený a konstruktivní dialog za účelem navázání spolupráce se třetími zeměmi. Tato spolupráce by mohla přispět zejména k podpoře vytváření trhů s čistými a novými technologiemi prostřednictvím předávání znalostí a k vysoké úrovni ochrany životního prostředí, udržitelnosti a zmírňování změny klimatu a současně by měla zamezit negativním sociálním nebo environmentálním dopadům. V této souvislosti by Unie mohla hrát vedoucí úlohu při vytváření celosvětových standardů pro certifikaci nízkouhlíkových paliv a posílit své postavení globálního lídra v oblasti klimatu, přičemž by mohla své diplomatické činnosti v oblasti klimatu využít k rozvoji vzájemně výhodné spolupráce s vyvážejícími partnery.

(17) Svobod, které občanům Unie zaručuje Smlouva o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouvá o fungování EU“) – mimo jiné volného pohybu zboží, svobody usazování a volného pohybu služeb –, lze užívat jedině na zcela otevřeném trhu, který umožňuje všem spotřebitelům vybírat si svobodně své dodavatele a všem dodavatelům svobodně zásobovat své zákazníky.

(18) Za účelem dosažení cíle Unie stát se do roku 2050 klimaticky neutrální by úsilí o dekarbonizaci trhu s plynem mělo jít ruku v ruce se zaváděním obnovitelných zdrojů energie v rámci unijních cílů stanovených směrnicí (EU) 2018/2001 a komplementárním úsilím o dekarbonizaci založeným na jiných nefosilních zdrojích. Členské

([20]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1787 ze dne 13. června 2024 o snižování emisí metanu v odvětví energetiky a o změně nařízení (EU) 2019/942 (Úř. věst. L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj).

státy by i nadále měly mít v kontextu své specifické vnitrostátní situace a při respektování zcela otevřeného trhu možnost plánovat svou skladbu zdrojů energie, včetně kombinovaného využívání paliv z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových paliv. Aby toho bylo dosaženo, měla by Unie při koncipování režimů podpory pro paliva z obnovitelných zdrojů nebo nízkouhlíková paliva, včetně podpory finanční, podporovat dosahování cílů Unie, zatímco členské státy mají i nadále právo zvolit si, zda a které zdroje paliv z obnovitelných zdrojů nebo nízkouhlíkových paliv podpoří, za podmínky, že se jedná o paliva splňující kritéria stanovená ve směrnici (EU) 2018/2001 a v této směrnici a že takové režimy podpory jsou v souladu s platným právním rámcem pro státní podporu založeným na článcích 107 a 108 Smlouvy o fungování EU. Kromě toho se členské státy mohou rozhodnout, že v souladu se svou vnitrostátní strategií dekarbonizace stanoví další požadavky na snižování emisí skleníkových plynů.

(19) Ústředním prvkem této směrnice by měly být zájmy spotřebitelů a hlavní odpovědnost plynárenských a vodíkových podniků by měla spočívat v zajištění kvality služeb. Stávající práva spotřebitelů a práva na přístup k základním službám, včetně energetických služeb, a řešení problematiky energetické chudoby, jak se stanoví ve sdělení Komise ze dne 26. dubna 2017 o vytvoření Evropského pilíře sociálních práv, který byl vyhlášen a podepsán dne 17. listopadu 2017 Evropským parlamentem, Radou a Komisí na sociálním summitu v Göteborgu, je třeba posílit a zaručit a měla by zahrnovat větší transparentnost. V tomto směru by nemělo docházet ke křížovému subvencování vodíkových sítí prostřednictvím sazeb za odběr ze sítí zemního plynu nebo elektroenergetických sítí. Ochrana spotřebitele by měla zajistit, aby z konkurenčního trhu se zemním plynem měli prospěch všichni spotřebitelé v rámci celé Unie. Práva spotřebitelů by měly vymáhat členské státy, nebo pokud tak členské státy stanovily, jeho regulační orgány.

(20) Evropský pilíř sociálních práv zařazuje energii mezi základní služby, k nimž má mít každý přístup, a vyzývá k přijetí podpůrných opatření pro osoby v nouzi (zásada 20). Cíl OSN v oblasti udržitelného rozvoje číslo 7 rovněž vyzývá k zajištění přístupu k cenově dostupným, spolehlivým, udržitelným a moderním zdrojům energie pro všechny.

(21) Požadavky na veřejnou službu a společné minimální standardy, které z nich vyplývají, je třeba dále posílit, aby se zajistilo, že hospodářská soutěž bude přinášet prospěch a spravedlivé ceny všem odběratelům, obzvláště zranitelným zákazníkům. Požadavky na veřejnou službu by měly být definovány na vnitrostátní úrovni s přihlédnutím k vnitrostátní situaci. Členské státy by však měly dodržovat právní předpisy Unie.

(22) Pro usnadnění dekarbonizace vytápění založené na inkluzivnosti je třeba, aby byli spotřebitelé informováni o udržitelných alternativách, na které mohou přejít, a aby měli přístup k vhodným variantám financování a subvencím. Členské státy by měly přijmout veškerá nezbytná opatření pro minimalizaci nepříznivého dopadu, který přechod na jiné palivo nebo připojení k dálkovému vytápění provedené podle této směrnice mají na konečné zákazníky, včetně zákazníků postižených energetickou chudobou a zranitelných zákazníků. Členské státy by případně měly co nejlépe využít financování, včetně veřejného financování a finančních nástrojů zřízených na úrovni Unie, s cílem minimalizovat nepříznivé dopady a zajistit spravedlivou a inkluzivní energetickou transformaci.

(23) V zájmu dosažení cílů obecného hospodářského zájmu by si členské státy měly při ukládání povinností veřejné služby plynárenským podnikům zachovat širokou rozhodovací pravomoc, aniž by bránily přechodu na integrovaný, vysoce energeticky účinný energetický systém založený na obnovitelných zdrojích v souladu s příslušnými cíli, právními předpisy a strategiemi Unie. Povinnosti veřejné služby ve formě stanovování cen za dodávky zemního plynu však svojí podstatou představují narušující opatření, které často vede ke kumulaci nedostatku příjmů z tarifů (tarifních deficitů), omezení možností volby pro spotřebitele, slabší motivaci k úsporám energie a investicím do energetické účinnosti, nižší úrovni poskytovaných služeb, nižší míře zapojení a spokojenosti spotřebitelů, omezení hospodářské soutěže a menší nabídce inovativních produktů a služeb na trhu. Proto by členské státy měly k zajištění cenové dostupnosti dodávek zemního plynu pro své občany používat jiné politické nástroje, zejména cílená opatření sociální politiky. Veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky zemního plynu by v zásadě představovaly opatření narušující trh. Tyto zásahy by měly být proto prováděny pouze ve vhodných případech a ve formě povinnosti veřejné služby a měly by podléhat zvláštním podmínkám. Plně liberalizovaný a řádně fungující maloobchodní trh se zemním plynem by stimuloval cenovou i necenovou soutěž mezi stávajícími dodavateli a motivoval nové účastníky ke vstupu na trh, což by spotřebitelům poskytlo větší možnost volby a zvýšilo jejich spokojenost. Podle této směrnice by regulované ceny, a to i pod úrovní nákladů, měly být možné pro zákazníky postižené energetickou chudobou, zranitelné zákazníky v domácnostech a v konkrétních případech pro zákazníky v domácnostech a mikropodniky. V době krize v oblasti cen zemního plynu, kdy jeho velkoobchodní

a maloobchodní ceny výrazně narůstají, by členské státy měly mít možnost dočasně rozšířit uplatňování regulovaných cen na klíčové sociální služby, jak jsou vymezeny v čl. 2 bodě 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ([21]), a na malé a střední podniky. V době krize v oblasti cen zemního plynu by členské státy měly mít dočasně a mimořádně možnost stanovit pro zákazníky v domácnostech, klíčové sociální služby a malé a střední podniky regulované ceny pod úrovní nákladů, pokud tím nedojde k narušení mezi dodavateli a pokud dodavatelé budou za náklady na dodávky pod úrovní nákladů kompenzováni. Je však nezbytné zajistit, aby tato regulace cen byla cílená a nemotivovala ke zvýšení spotřeby. Takové mimořádné a dočasné rozšíření regulace cen by proto mělo být omezeno na 80 % mediánu spotřeby v domácnosti u zákazníků v domácnostech a na 70 % spotřeby předchozího roku u klíčových sociálních služeb a malých a středních podniků. Regionální nebo celounijní krizi v oblasti cen zemního plynu by měla moci vyhlásit Rada na návrh Komise prováděcím rozhodnutím. Posouzení, zda taková krize v oblasti cen zemního plynu existuje, by mělo vycházet ze srovnání s cenami v době běžného fungování trhu, a tudíž by z něj měl být vyloučen dopad předchozích krizí v oblasti cen zemního plynu vyhlášených podle této směrnice. V uvedeném prováděcím rozhodnutí by rovněž mělo být stanoveno období platnosti vyhlášení krize v oblasti cen zemního plynu, během něhož se dočasné rozšíření regulovaných cen bude uplatňovat. Tato doba by neměla být delší než jeden rok. Pokud jsou podmínky pro vyhlášení krize v oblasti cen zemního plynu nadále splněny, měla by mít Rada možnost, aby na návrh Komise období platnosti prováděcího rozhodnutí prodloužila. Svěření prováděcích pravomocí Radě je odůvodněno tím, že rozhodnutí, jímž se vyhlásí krize v oblasti cen zemního plynu, čímž se aktivují rozšířené možnosti veřejných intervencí do stanovování cen za dodávky zemního plynu, má významné horizontální dopady na členské státy. Tyto dopady jsou významné jak z hlediska počtu dotčených zákazníků, tak z hlediska významu kategorií těchto zákazníků. Svěření prováděcích pravomocí Radě rovněž náležitě zohledňuje politickou povahu takového rozhodnutí o vyhlášení krize v oblasti cen zemního plynu, jež vyžaduje dosažení křehké rovnováhy mezi různými politickými hledisky, která jsou ústředním prvkem rozhodnutí členských států při zavádění systému stanovování cen energie. Vyhlášení regionální nebo celounijní krize v oblasti cen zemního plynu by v každém případě mělo zajistit rovné podmínky ve všech členských státech, na které se rozhodnutí vztahuje, aby nedošlo k nepřiměřenému narušení vnitřního trhu.

(24) Povinnosti veřejné služby ve formě stanovení cen za dodávky zemního plynu by měly být využívány za jasně vymezených okolností a s jasně vymezeným okruhem těch, kdo mají z tohoto stanovení cen prospěch, aniž by byla omezena zásada otevřených trhů, a měly by být časově omezené. Tyto okolnosti by mohly nastat v případě zásadního omezení dodávek způsobujícího výrazně vyšší ceny zemního plynu, než je běžné, nebo v případě selhání trhu, kdy se zásahy ze strany regulačních orgánů a orgánů pro ochranu hospodářské soutěže ukáží jako neúčinné. Tyto okolnosti by měly nepřiměřený dopad na zákazníky v domácnostech, a zejména na zranitelné zákazníky, kteří ve srovnání se zákazníky s vysokými příjmy obvykle vydají za účty za energie vyšší podíl svého disponibilního příjmu. V zájmu zmírnění rušivých účinků povinností veřejné služby při stanovování cen za dodávky zemního plynu by členské státy, jež tyto zásahy uplatňují, měly zavést dodatečná opatření včetně opatření zamezujících narušení procesu stanovování cen na velkoobchodním trhu nebo opatření na podporu energetické účinnosti, zejména pro zranitelné zákazníky a zákazníky postižené energetickou chudobou. Členské státy by měly zajistit, aby všichni ti, kdo mají z regulovaných cen prospěch, měli v případě, že se tak rozhodnou, možnost plně využívat nabídek, které jsou k dispozici na konkurenčním trhu. Proto by měli být přímo a pravidelně informováni o nabídkách a úsporách, které jsou na konkurenčním trhu k dispozici, a měla by jim být poskytnuta pomoc, pokud se budou chtít zapojit do využívání tržních nabídek a mít z nich prospěch.

(25) Veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky zemního plynu nesmějí vést k přímým křížovým subvencím mezi různými kategoriemi zákazníků. V souladu s touto zásadou nesmí být v rámci cenových systémů výslovně stanoveno, že některé kategorie zákazníků ponesou náklady spojené s cenovými zásahy, jež se dotýkají jiných kategorií zákazníků. Závazky veřejné služby při stanovování cen by se měly týkat pouze dodávek zemního plynu, neboť se neočekává, že zákazníci v domácnostech budou pro účely vytápění používat v širokém měřítku vodík. Očekává se, že trh s vodíkem se bude týkat převážně průmyslu, který takové veřejné zásahy nevyžaduje.

(26) Je třeba, aby spotřebitelé měli k dispozici jasné a srozumitelné informace o svých právech ve vztahu k odvětví energetiky. Komise po konzultaci s příslušnými zúčastněnými stranami, včetně členských států, regulačních orgánů, spotřebitelských organizací a plynárenských podniků, vypracovala přístupný a pro uživatele srozumitelný kontrolní seznam spotřebitele energie, který zákazníkům poskytne praktické informace týkající se jejich práv. Kontrolní seznam spotřebitele energie by měli obdržet všichni spotřebitelé a měl by být průběžně aktualizovaný a veřejně přístupný.

([21]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010 (Úř. věst. L 280, 28.10.2017, s. 1).

(27) Členské státy by měly zohlednit skutečnost, že podmínkou úspěšné energetické transformace je zvýšení investic do vzdělávání, odborné přípravy a dovedností pro pracovníky v odvětvích zemního plynu a vodíku, a to i v oblasti rozvoje infrastruktury, energetické účinnosti a koncových aplikací, jež využívají nákladově efektivnějších a dekarbonizovanějších alternativ. Takové investice by byly v souladu se směrnicí (EU) 2023/1791.

(28) Pravidla trhu by měla chránit zákazníky a posílit jejich postavení, aby si mohli zvolit energeticky nejúčinnější řešení, a plně tak začlenit nový plyn a vodík z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkový plyn a vodík do transformace energetiky.

(29) Zemní plyn stále hraje v dodávkách energie klíčovou roli, protože spotřeba energie ze zemního plynu je v domácnostech stále vyšší než spotřeba elektřiny. Ačkoli je elektrifikace klíčovým prvkem ekologické transformace, spotřeba zemního plynu v domácnostech bude v budoucnu stále existovat, včetně vyšších objemů plynu z obnovitelných zdrojů, zejména biometanu.

(30) V odvětví zemního plynu, včetně maloobchodního trhu se zemním plynem, nebyla ustanovení o zapojení a ochraně spotřebitele přizpůsobena potřebám transformace energetiky.

(31) Trh se zemním plynem vykazuje nízkou spokojenost a zapojení zákazníků, jakož i pomalé zavádění nového plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu, a tyto skutečnosti jsou odrazem omezené hospodářské soutěže v mnoha členských státech. Ceny zemního plynu pro zákazníky v domácnostech v posledním desetiletí rostly, což vedlo k tomu, že zákazníci v domácnostech platí za svou spotřebu zemního plynu dvakrát nebo třikrát více než průmysloví odběratelé.

(32) Stejně jako v odvětví elektřiny jsou flexibilita trhu a odpovídající právní rámec Unie v oblasti práv spotřebitelů v odvětví zemního plynu nezbytné pro zajištění toho, aby zákazníci měli možnost podílet se na transformaci energetiky a mít prospěch z dostupných cen, dobrých standardů služeb a efektivního výběru nabídek odrážejících technologický vývoj.

(33) Očekává se, že přechodu od fosilního plynu k alternativám z obnovitelných zdrojů bude dosaženo, pokud se energie z obnovitelných zdrojů stane pro odběratele atraktivní a nediskriminační volbou založenou na skutečně transparentních informacích a pokud budou náklady na transformaci spravedlivě rozděleny mezi různé skupiny spotřebitelů a účastníků trhu. Přechod od zemního plynu na jiné technologie však není obvykle snadný kvůli efektu závislosti na základní infrastruktuře. Vyřazení infrastruktury pro zemní plyn by měla doprovázet opatření, která se zabývají nepříznivými dopady na konečné zákazníky, zejména na zranitelné zákazníky a zákazníky v domácnostech postižené energetickou chudobou, a také opatření, která se zabývají nerovnostmi vyplývajícími z transformace energetiky. Spotřebitelé zemního plynu by měli být chráněni před zvyšováním sazeb v období, kdy je nutné odepisovat hodnotu aktiv v oblasti zemního plynu, před vzájemným subvencováním mezi uživateli plynu a vodíku a před zvyšováním sazeb za zemní plyn v důsledku zmenšující se zákaznické základny.

(34) Aby se vyřešily stávající mezery na maloobchodním trhu se zemním plynem, je nezbytné řešit stávající překážky hospodářské soutěže a technické překážky, které brání alternativním dodávkám energie založeným na obnovitelných zdrojích, vzniku nových služeb, lepší úrovni služeb a snížení spotřebitelských cen, a zároveň zajistit ochranu zranitelných zákazníků a zákazníků postižených energetickou chudobou.

(35) V zájmu zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitelů a důsledného posilování jejich postavení ve všech odvětvích energetiky by měl legislativní rámec v právních předpisech týkajících se dekarbonizovaného trhu se zemním plynem odrážet ochranu zákazníků na trhu s elektřinou a případně ustanovení o posílení jejich postavení a zohledňovat účinnost energetického systému a cíle Unie týkající se bezpečnosti dodávek, energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů.

(36) Aby byl tento přístup odrážející některé aspekty trhu s elektřinou soudržný a účinný, měl by zahrnovat veškerá ustanovení o ochraně spotřebitelů a posílení jejich postavení, kdykoli je to proveditelné a přizpůsobitelné trhu se zemním plynem. Měl by zahrnovat základní smluvní práva, pravidla pro informace o vyúčtování, změnu dodavatele energie, zajištění dostupnosti spolehlivých srovnávacích nástrojů, ochranu zranitelných zákazníků a zákazníků postižených energetickou chudobou, zajištění odpovídající ochrany údajů pro inteligentní měřicí zařízení a správu údajů a účinné alternativní řešení sporů.

(37) Při zajišťování soudržnosti ustanovení napříč odvětvími by mělo být zajištěno i to, aby zátěž pro vnitrostátní správní orgány a podniky zůstala omezená a přiměřená, a to i na základě zkušeností s unijními právními akty zahrnutými v balíčku „Čistá energie pro všechny Evropany“, k nimž patří nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU)

2018/1999 ([22]), (EU) 2019/941 ([23]), (EU) 2019/942 ([24]), (EU) 2019/943 a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/844 ([25]), (EU) 2018/2001, (EU) 2018/2002 ([26]) a (EU) 2019/944.

(38) Očekává se, že modernizace odvětví zemního plynu bude mít významné hospodářské a environmentální přínosy jak z hlediska zlepšení hospodářské soutěže na maloobchodním trhu, tak z hlediska sociálních a distribučních přínosů a posílení postavení zákazníků, včetně posílených smluvních práv a lépe dostupných informací o spotřebě a zdrojích energie, což povede k přijímání ekologičtějších rozhodnutí, jakož i k provádění opatření v oblasti energetické účinnosti a snižování spotřeby fosilního plynu nebo přechodu od fosilního plynu na udržitelnější zdroje energie. K zavádění plynu z obnovitelných zdrojů by měla přispívat i zainteresovaná energetická společenství.

(39) Změna dodavatele je důležitým ukazatelem zapojení zákazníků a důležitým nástrojem na podporu hospodářské soutěže na trhu se zemním plynem a vodíkem, a proto by měla být zaručena jako základní právo zákazníků. Míra změny dodavatele však zůstává v jednotlivých členských státech nejednotná a spotřebitele od změny energetického zdroje i dodavatele odrazují výstupní poplatky a poplatky za ukončení smlouvy. Přestože by zrušení těchto poplatků mohlo zákazníkům omezit možnosti volby, protože by vedlo k zániku produktů založených na odměňování věrnosti zákazníků, větší omezení těchto poplatků by bylo pro spotřebitele přínosné a posílilo by jejich zapojení i hospodářskou soutěž na trhu.

(40) Je pravděpodobné, že rychlejší proces změny dodavatele může zákazníky motivovat k hledání výhodnějších smluv o energii a ke změnám dodavatele. Díky zvýšenému využívání informačních technologií by do roku 2026 mělo být v jakýkoli pracovní den možné dokončit technický proces registrace nového dodavatele v bodě měření u organizátora trhu během 24 hodin. Zajištění toho, aby do roku 2026 bylo možné provést technický proces změny dodavatele do 24 hodin, by zkrátilo dobu nezbytnou ke změně dodavatele na minimum, což by přispělo k většímu zapojení spotřebitelů a k posílení hospodářské soutěže na maloobchodním trhu.

(41) Proces změny dodavatele na trzích se zemním plynem a vodíkem do 24 hodin by odrážel to, co se již uplatňuje na trhu s elektřinou, který má podobné funkce řídicího systému a požadavky na databáze IT. Harmonizace délky procesu změny dodavatele mezi odvětvími by byla přínosem pro všechny spotřebitele, zejména pro spotřebitele s kombinovanými smlouvami. Rychlejší proces změny dodavatele pro spotřebitele by neměl mít vliv na vyrovnávací závazky dodavatele.

(42) Zákazníkům brání několik faktorů v přístupu k různým dostupným zdrojům informací o trhu, v porozumění těmto zdrojům informací a v jejich využívání. Měla by být proto zlepšena porovnatelnost nabídek prostřednictvím vhodných informací pro zákazníky založených na srovnávacích nástrojích a neodůvodněné překážky bránící změně dodavatele by měly být odstraněny, aniž by zákazníci byli nepřiměřeně omezeni v možnosti výběru. Je rovněž nezbytné, aby dodavatelé poskytli zákazníkům jasné a srozumitelné předsmluvní informace, aby byli zákazníci plně obeznámeni s podrobnostmi a důsledky smlouvy.

(43) Účinným prostředkem, pomocí něhož mohou menší zákazníci posuzovat přednosti různých nabídek na trhu s energií, jsou nezávislé srovnávací nástroje, včetně internetových stránek. Jejich cílem by mělo být zahrnutí co nejširší škály dostupných nabídek a co možná nejúplnější pokrytí trhu, aby zákazníci získali reprezentativní přehled. Pokud je jako základní prvek nabídky propagována environmentální výkonnost, měly by srovnávací nástroje rovněž obsahovat popis této environmentální výkonnosti. Je nezbytné, aby menší zákazníci měli přístup alespoň k jednomu srovnávacímu nástroji a aby informace poskytované prostřednictvím těchto nástrojů byly důvěryhodné, nestranné, transparentní a snadno srozumitelné. Za tímto účelem by členské státy mohly poskytnout srovnávací nástroj provozovaný vnitrostátním orgánem nebo soukromou společností a konzultovat kritéria pro srovnávací nástroje s příslušnými zúčastněnými stranami, včetně organizací zastupujících zájmy spotřebitelů.

([22]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1).

([23]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 ze dne 5. června 2019 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky a o zrušení směrnice 2005/89/ES (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 1).

([24]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/942 ze dne 5. června 2019, kterým se zřizuje Agentura Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 22).

([25]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/844 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 75).

([26]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2002 ze dne 11. prosince 2018, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 210).

(44) Koneční zákazníci by měli mít rovněž možnost spotřebovávat, skladovat a prodávat plyn, který sami vyrobili z obnovitelných zdrojů, při dodržení právních předpisů vztahujících se na výrobu plynu z obnovitelných zdrojů, zejména pokud jde o emise skleníkových plynů, a stát se účastníky na všech trzích se zemním plynem poskytováním podpůrných služeb pro soustavu, například ukládáním energie a zachovat si přitom svá práva konečných zákazníků podle této směrnice. Kolektivní ujednání mezi aktivními zákazníky poskytují poskytovatelům služeb a místním podnikům, zejména malým a středním podnikům, příležitost přispět k vyrovnávání a flexibilitě soustav. Členské státy by měly mít možnost stanovit ve svém vnitrostátním právu odlišná regulační ustanovení ohledně daní a odvodů pro individuální a společně jednající aktivní zákazníky.

(45) Vyúčtování a informace o vyúčtování jsou důležitým prostředkem k informování konečných zákazníků a posílení jejich postavení. Účty za energii zůstávají nejčastějším problémem a zdrojem stížností spotřebitelů, což je faktor, který přispívá k trvale nízké míře spokojenosti spotřebitelů a jejich nízkému zapojení v odvětví zemního plynu. Ustanovení týkající se informací o vyúčtování v plynárenském odvětví rovněž zaostávají za právy přiznanými spotřebitelům v odvětví elektřiny. Je proto nezbytné tato ustanovení sladit a stanovit minimální požadavky na vyúčtování a informace o vyúčtování v odvětví plynu, aby spotřebitelé měli přístup k transparentním, úplným a snadno srozumitelným informacím. Vyúčtování by mělo konečným zákazníkům poskytovat informace o jejich spotřebě a nákladech, o emisích oxidu uhličitého a podílu plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu, a usnadnit tak srovnávání nabídek při změně dodavatele nebo zdroje energie, a také informace o právech spotřebitelů, například o alternativním řešení sporů. Kromě toho by účty měly být nástrojem k aktivnímu zapojení spotřebitelů na trhu, aby spotřebitelé mohli řídit své spotřební návyky a přijímat ekologičtější rozhodnutí. Je důležité poskytovat spotřebitelům komplexní a přesné informace, aby si byli vědomi svého dopadu na životní prostředí, a mohli tak vyjádřit, že upřednostňují nejudržitelnější nosiče energie. Směrnice (EU) 2023/1791 by proto měla být odpovídajícím způsobem změněna.

(46) Důležitost pravidelného poskytování přesných informací o vyúčtování na základě skutečné spotřeby zemního plynu zákazníkům spočívá v tom, že pomáhá kontrolovat jejich spotřebu zemního plynu a související náklady. Zákazníci, a to zejména zákazníci v domácnostech by nicméně měli mít přístup k flexibilním ujednáním pro účely vlastní úhrady svých účtů.

(47) Klíčovým aspektem při poskytování dodávek zákazníkům je přístup k objektivním a transparentním údajům o spotřebě. Proto by spotřebitelé měli mít přístup k údajům o své spotřebě, souvisejícím cenám a nákladům na služby, případně včetně ceny doplňkových služeb, například pojištění a služeb ke zvýšení energetické účinnosti, aby si mohli na základě těchto informací vyžádat předložení nabídky od konkurence. Spotřebitelé by rovněž měli mít právo být řádně informováni o své spotřebě energie. Zálohy by pro uživatele neměly představovat nepřiměřené znevýhodnění a různé platební systémy by neměly být diskriminační. Informace o nákladech na energii, jež budou zákazníkům poskytovány v dostatečných časových intervalech, by měly motivovat k energetickým úsporám, protože poskytnou zákazníkům přímou zpětnou vazbu ohledně účinků investic do energetické účinnosti a ohledně vlivu změny chování.

(48) Vnitrostátní rozhodnutí o instalaci inteligentních měřicích systémů pro zemní plyn by měla být přijímána po posouzení nákladů a přínosů. Taková posouzení by měla zohledňovat dlouhodobé přínosy instalace inteligentních měřicích systémů pro spotřebitele a celý hodnotový řetězec. Pokud se v tomto posouzení dojde k závěru, že zavedení daných měřicích systémů je z ekonomického hlediska přijatelné a nákladově efektivní pouze pro spotřebitele se spotřebou zemního plynu v určité výši, členské státy by měly mít možnost při jejich instalaci tuto skutečnost zohlednit. Tato posouzení by měla být pravidelně revidována, pokud je nutné reagovat na významné změny v předpokladech, z nichž vycházela, a v každém případě alespoň jednou za čtyři roky, aby se zohlednilo rychlé tempo technologického vývoje. Jsou-li inteligentní měřicí systémy instalovány v omezené míře, například v rámci pilotních projektů a testovacích fází, nepovažuje se to za instalaci ve smyslu této směrnice.

(49) Aby se konečným zákazníkům pomohlo s aktivní účastí na trhu při instalování inteligentních měřicích systémů, měly by tyto systémy náležitě zohlednit používání příslušných dostupných norem, včetně norem umožňujících interoperabilitu na úrovni modelu údajů a na aplikační úrovni, osvědčené postupy a význam rozvoje výměny údajů a budoucí a inovativní služby v oblasti energetiky. Instalované inteligentní měřicí systémy by navíc v případě odběratelů zemního plynu neměly představovat překážku pro změnu dodavatele a měly by být vybaveny vhodnými funkcemi, které konečným zákazníkům umožní včas získat údaje o jejich spotřebě, upravit jejich energetické chování, být za to odměňováni a ušetřit na účtech. Skupinám zákazníků by mělo být poskytnuto poradenství ohledně používání inteligentních měřicích zařízení způsobem, který povede ke zlepšení jejich energetické účinnosti.

(50) Členské státy, které inteligentní měřicí systémy pro soustavu zemního plynu neinstalují systematicky, by měly spotřebitelům umožnit, aby si na svou žádost, za spravedlivých a přiměřených podmínek a současně za úhradu souvisejících nákladů nechali nainstalovat inteligentní měřicí zařízení, a měly by jim poskytnout veškeré relevantní informace.

(51) V současné době členské státy v návaznosti na instalaci inteligentních měřicích systémů vyvinuly nebo vyvíjejí různé modely správy údajů. Je důležité, aby členské státy bez ohledu na model správy údajů zavedly transparentní pravidla pro přístup k údajům za nediskriminačních podmínek a zajistily nejvyšší úroveň kybernetické bezpečnosti a ochrany údajů, jakož i nestrannost subjektů, které tyto údaje zpracovávají.

(52) Zárukou větší ochrany spotřebitelů jsou efektivní a všem přístupné prostředky řešení sporů. Členské státy by měly zajistit rychlé a účinné postupy pro vyřizování stížností. Informace o vyřizování stížností by měly být uvedeny ve smlouvách a informacích o vyúčtování pro zákazníky.

(53) Při posuzování fungování svých mechanismů mimosoudního řešení sporů by členské státy měly přihlédnout k účasti a plnění povinností plynárenských podniků.

(54) Členské státy by měly přijmout vhodná opatření, například poskytování výhod prostřednictvím svých systémů sociálního zabezpečení, k zajištění nezbytných dodávek pro zranitelné zákazníky nebo a poskytování podpory pro zlepšování energetické účinnosti a zavádění energie z obnovitelných zdrojů s cílem řešit udržitelným způsobem případy energetické chudoby, a to i v širším kontextu chudoby. Taková opatření by se mohla lišit podle konkrétní situace v daných členských státech a mohla by zahrnovat opatření sociální nebo energetické politiky, která by se týkala úhrad faktur za zemní plyn a vodík, investic do energetické účinnosti obytných budov nebo ochrany spotřebitele, například ochranná opatření proti odpojení.

(55) Doporučení Komise (EU) 2020/1563 ([27]) ze dne 14. října 2020 a (EU) 2023/2407 ([28]) ze dne 20. října 2023 o energetické chudobě obsahují osvědčené postupy pro vymezení energetické chudoby na vnitrostátní úrovni, včetně vhodných ukazatelů pro měření energetické chudoby a pro strukturální opatření a zlepšení, jež mohou členské státy přijmout v zájmu řešení základních příčin energetické chudoby. Zdůrazněny jsou investice do strukturálních opatření pro řešení vysoké energetické náročnosti obytných budov a nízké energetické účinnosti spotřebičů a dekarbonizace a zavádění obnovitelných zdrojů stejně jako další opatření s cílem poskytnout informace o tom, jak snížit účty za energii a zavést postupy k dosažení úspor energie, podpořit občany při vstupu do energetických společenství nebo podnítit přechod na řešení z oblasti energie z obnovitelných zdrojů.

(56) Odpojení významně ovlivňuje přístup zákazníků k dodávkám zemního plynu, které potřebují zejména k vytápění svých domovů. Zákazníci postižení energetickou chudobou a zranitelní zákazníci jsou odpojením zemního plynu postiženi obzvláště nepříznivě a členské státy by měly přijmout opatření, aby předešly odpojení těchto zákazníků z ekonomických nebo obchodních důvodů. Členským státům je k dispozici mnoho nástrojů a osvědčených postupů, k nimž patří mimo jiné celoroční nebo sezónní zákazy odpojení, prevence zadlužení a udržitelná řešení na podporu zákazníků, kteří jen obtížně platí své účty za energii. Členské státy by měly určit nejvhodnější nástroje s ohledem na svou vnitrostátní situaci. Taková opatření by se neměla vztahovat na dočasné odpojení zákazníků provozovateli sítě v nouzové situaci, a to bez předchozího oznámení, dochází-li k odpojení z bezpečnostních důvodů, a po předchozím oznámení, je-li proveditelné, dochází-li k odpojení z důvodů údržby.

(57) Zákazníci mají právo využívat postupy pro podávání stížností spravované jejich dodavateli, jakož i postupy mimosoudního řešení sporů, aby byla jejich práva účinně prosazována a aby v případě neshody s dodavateli nebyli znevýhodněni, zejména pokud jde o vyúčtování nebo dlužnou částku. Pokud zákazníci tyto postupy využijí, dodavatelé by neměli smlouvy ukončit na základě skutečností, které jsou dosud předmětem sporu. Dodavatelé i zákazníci by měli nadále naplňovat svá smluvní práva a povinnosti, zejména povinnost dodávat zemní plyn a platit za tento zemní plyn, a postupy pro podávání stížností by neměly vést ke zneužívání, které by zákazníkům umožnilo neplnit jejich smluvní povinnosti, včetně placení jejich účtů. Členské státy by měly zavést vhodná opatření k zamezení tomu, aby byly tyto postupy pro podávání stížností nebo řešení sporů využívány nevhodným způsobem.

([27]) Doporučení Komise (EU) 2020/1563 ze dne 14. října 2020 týkající se energetické chudoby (Úř. věst. L 357, 27.10.2020, s. 35).
([28]) Doporučení Komise (EU) 2023/2407 ze dne 20. října 2023 týkající se energetické chudoby (Úř. věst. L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(58) Aby byla zajištěna kontinuita dodávek pro spotřebitele, zejména v případech selhání dodavatele, měly by členské státy zavést režim dodavatele poslední instance nebo přijmout rovnocenná opatření. Jmenovat dodavatele poslední instance by mělo být možné buď před selháním, nebo v okamžiku selhání dodavatele. Tento dodavatel poslední instance může být považován za poskytovatele univerzální služby. Dodavatelem poslední instance může být obchodní jednotka vertikálně integrovaného podniku, který též plní distribuční funkce, pokud splňuje požadavky ohledně oddělení vlastnictví stanovené v této směrnici. Z toho by však neměla vyplývat povinnost členských států poskytovat dodávky za určitou pevně stanovenou minimální cenu. Pokud členský stát uloží dodavateli poslední instance povinnost dodávat zemní plyn zákazníkovi, který neobdrží tržní nabídky, měla by se použít podmínky stanovené v článku 4 této směrnice a tato povinnost může zahrnovat regulovanou cenu pouze v rozsahu, v jakém je tento zákazník oprávněn využívat regulovaných cen. Při posuzování toho, zda jsou nabídky poskytnuté zákazníkům mimo domácnosti tržní, by členské státy měly zohlednit individuální obchodní a technické okolnosti. Pokud členský stát jmenoval dodavatele poslední instance prostřednictvím spravedlivého, transparentního a nediskriminačního postupu již přede dnem vstupu této směrnice v platnost, není nutné, aby byl zahájen nový postup jmenování dodavatele poslední instance pro zemní plyn.

(59) Zjednodušení a zefektivnění postupů pro udělování správních povolení a jasné lhůty pro rozhodnutí přijímaná orgány příslušnými pro vydávání povolení by měly zajistit, aby výstavba zařízení na výrobu vodíku a infrastruktury vodíkové soustavy mohla probíhat přiměřeným tempem, aniž by to bránilo veřejným konzultacím. Měl by být stanoven požadavek, aby členské státy podávaly zprávy o dosaženém pokroku. Je nezbytné, aby právní účinky povolení, jako je licence, povolení, koncese nebo schválení, udělených podle vnitrostátních právních předpisů pro výstavbu a provoz stávajících plynovodů pro zemní plyn a dalších aktiv sítě byly zachovány i poté, co plynným nosičem energie přepravovaným v plynovodu pro zemní plyn již nebude zemní plyn, ale (čistý) vodík. Tímto zachováním právních účinků povolení by neměla být dotčena platnost technických požadavků na bezpečnost vodíkové infrastruktury ani možnost příslušných orgánů monitorovat dodržování těchto požadavků a přijímat vhodná a přiměřená donucovací opatření, včetně případného zrušení povolení, jejichž právní účinky jsou zachovány, je-li to odůvodněné. Mělo by se tím předejít zbytečným prodlevám při změně účelu využití stávajících plynovodů pro zemní plyn a dalších aktiv sítí na dopravu vodíku. Nemělo by dojít k tomu, aby se podmínky pro udělování povolení pro infrastrukturu vodíkových soustav podstatně lišily, není-li to dostatečně odůvodněno. Diferencovaný přístup k zachování právních účinků stávajících povolení nebo vydávání nových povolení by mohl být odůvodněn aspekty technické bezpečnosti. Ustanovení o povolovacích řízeních by se měla použít, aniž by bylo dotčeno mezinárodní právo a právo Unie, včetně ustanovení o ochraně životního prostředí a lidského zdraví. Je-li to řádně odůvodněno mimořádnými okolnostmi, mělo by být možné prodloužit lhůty pro povolovací řízení až o jeden rok.

(60) Poskytování asistence žadatelům při vyřizování jejich žádostí o správní povolení a během postupů udělování povolení prostřednictvím administrativního kontaktního místa by mělo snížit složitost pro developery projektů a zvýšit účinnost a transparentnost. K větší účinnosti by mohla přispět možnost, aby žadatelé předkládali relevantní dokumenty v digitální podobě, a také dostupnost příručky postupů pro žadatele. Členské státy by měly zajistit, aby orgány provádějící povolovací řízení byly aktivně zapojeny do řešení zbývajících překážek, včetně překážek nefinanční povahy, jako jsou nedostatečné znalosti, digitální a lidské zdroje, které jim brání zvládat rostoucí počet povolovacích řízení. Povolovacím postupům pro připojení k přepravní nebo distribuční síti by neměla bránit nedostatečná správní kapacita. Tyto povolovací postupy by dále neměly vytvářet překážky pro dosažení vnitrostátního cíle v oblasti energie z obnovitelných zdrojů.

(61) Bez účinného oddělení sítí od činností výroby a dodávek (dále jen „účinné oddělení“) bude nevyhnutelně existovat riziko diskriminace, a to nejen v souvislosti s provozováním sítě, ale i s v souvislosti s motivací vertikálně integrovaných podniků dostatečně investovat do svých sítí.

(62) Účinné oddělení je možné zajistit pouze odstraněním motivace vertikálně integrovaných podniků k diskriminování konkurentů, pokud jde o přístup k síti a investice. Oddělení vlastnictví, které vyžaduje, aby byl vlastník sítě určen jako provozovatel soustavy a aby byl nezávislý na veškerých zájmech v oblasti dodávek a výroby, je jednoznačně účinným a stabilním způsobem, jak vyřešit nevyhnutelný střet zájmů a zajistit bezpečnost dodávek. Z uvedeného důvodu Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 10. července 2007 o perspektivách vnitřního trhu se zemním plynem a elektřinou označil oddělení vlastnictví na úrovni přepravních soustav za nejúčinnější nástroj nediskriminační podpory investic do infrastruktury, spravedlivého přístupu k síti pro nové účastníky a transparentnosti trhu. V rámci oddělení vlastnictví by členské státy tedy měly mít povinnost zajistit, aby tatáž osoba nebyla oprávněna vykonávat kontrolu nad výrobním nebo dodavatelským podnikem a zároveň kontrolu nad provozovatelem přepravní soustavy nebo nad přepravní soustavou nebo uplatňovat ve vztahu k nim jakékoli právo.

Kontrola nad přepravní soustavou nebo provozovatelem přepravní soustavy by naopak měla vyloučit možnost vykonávat kontrolu nad výrobním nebo dodavatelským podnikem nebo uplatňovat ve vztahu k němu jakékoli právo. V rámci těchto omezení by měl mít výrobní nebo dodavatelský podnik možnost vlastnit menšinový podíl v provozovateli přepravní soustavy nebo v přepravní soustavě.

(63) Každý systém oddělení by měl účinně odstranit veškeré střety zájmů mezi výrobci, dodavateli a provozovateli přepravních soustav, a vytvořit tak pobídky pro nezbytné investice a zaručit přístup na trh novým účastníkům v transparentním a účinném regulačním režimu, přičemž by neměl vytvořit příliš zatěžující regulační režim pro regulační orgány.

(64) Definice výrazu „kontrola“ v této směrnici je uvedena do souladu s ustanoveními nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ([29]).

(65) S ohledem na vertikální vazby mezi elektroenergetickým odvětvím a odvětvím zemního plynu by navíc ustanovení o oddělení měla být uplatňována napříč odvětvími zemního plynu, vodíku i elektroenergetiky, jak se podrobně uvádí v této směrnici.

(66) V odvětví vodíku by měla být pravidla pro vertikální oddělení vlastnictví uplatňována neprodleně. Tuto možnost je třeba upřednostnit před následným nákladným oddělením, které by mohlo být nezbytné v případě, že by se v rámci daného odvětví rozvinula silná vertikální integrace.

(67) Aby se zajistilo, že je síť provozována zcela nezávisle na zájmech v oblasti dodávek a výroby, a aby se zamezilo jakékoli výměně důvěrných informací, neměla by podle oddělení vlastnictví být tatáž osoba členem řídících orgánů jak provozovatele přepravní soustavy či přepravní soustavy, tak podniku vykonávajícího funkci výroby či funkci dodávek. Ze stejného důvodu by tatáž osoba neměla být oprávněna jmenovat členy řídících orgánů provozovatele přepravní soustavy či přepravní soustavy a vykonávat kontrolu nad výrobním nebo dodavatelským podnikem nebo uplatňovat ve vztahu k němu jakékoli právo.

(68) Zřízení provozovatele soustavy nebo provozovatele přepravní soustavy, kteří by byli nezávislí na zájmech v oblasti dodávek a výroby, by mělo umožnit, aby vertikálně integrované podniky nadále vlastnily aktiva sítě, a současně zajistit účinné oddělení zájmů, a to za předpokladu, že by tento nezávislý provozovatel soustavy nebo nezávislý provozovatel přepravní soustavy plnil všechny funkce provozovatele soustavy a že by byla zavedena podrobná regulace spolu s rozsáhlým mechanismem regulační kontroly.

(69) Pokud byl ke dni 3. září 2009 podnik vlastnící přepravní soustavu součástí vertikálně integrovaného podniku, měla by být členským státům poskytnuta možnost volby mezi oddělením vlastnictví a zřízením provozovatele soustavy nebo provozovatele přepravní soustavy, kteří jsou nezávislí na zájmech v oblasti dodávek a výroby.

(70) Aby byly plně zachovány zájmy podílníků vertikálně integrovaných podniků, měly by mít členské státy možnost volby, zda oddělení vlastnictví provedou přímým odprodejem, nebo rozdělením podílů integrovaného podniku na podíly podniku provozujícího síť a na podíly zbývajícího podniku zajišťujícího dodávky a výrobu, pokud budou splněny požadavky vyplývající z oddělení vlastnictví.

(71) Plnou účinnost řešení spočívajících ve zřízení nezávislého provozovatele soustavy nebo nezávislého provozovatele přepravní soustavy je třeba zajistit prostřednictvím zvláštních doplňujících pravidel. Pravidla týkající se nezávislého provozovatele přepravní soustavy poskytují vhodný regulační rámec, který zaručuje spravedlivou hospodářskou soutěž, dostatečné investice, přístup nových subjektů na trh a integraci trhů se zemním plynem a vodíkem. Účinné oddělení, jež umožňují ustanovení o nezávislém provozovateli přepravní soustavy, by se mělo opírat o organizační opatření a opatření týkající se řízení provozovatelů přepravních soustav a opatření, která se týkají investic, připojení nových výrobních kapacit k síti a integrace trhů prostřednictvím regionální spolupráce. Nezávislost provozovatele přepravní soustavy by také měla být zajištěna mimo jiné prostřednictvím určitých „čekacích“ období, během nichž není ve vertikálně integrovaném podniku vykonávána žádná řídící nebo jiná významná činnost umožňující přístup k týmž informacím, které by bylo bývalo možné získat v řídícím postavení.

([29]) Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků (nařízení ES o spojování) (Úř. věst. L 24, 29.1.2004, s. 1).

(72) Má-li se rozvinout hospodářská soutěž na vnitřních trzích se zemním plynem a vodíkem, měli by mít velcí zákazníci mimo domácnosti, kteří vykonávají rozsáhlé komerční činnosti, možnost vybrat si své dodavatele a v zájmu zabezpečení svých dodávek zemního plynu a vodíku uzavřít smlouvy s několika dodavateli. Tito zákazníci by měli být chráněni před výhradními doložkami, jejichž cílem je vyloučení konkurenčních nebo doplňkových nabídek.

(73) Členský stát by měl mít právo rozhodnout se pro plné oddělení vlastnictví na svém území. Pokud některý členský stát využil tohoto práva, podnik by neměl mít právo zřídit nezávislého provozovatele soustavy nebo nezávislého provozovatele přepravní soustavy, není-li v této směrnici stanoveno jinak. Podniky vykonávající funkci výroby nebo dodávek by dále neměly přímo ani nepřímo vykonávat kontrolu nad provozovatelem přepravní soustavy z členského státu, který se rozhodl pro plné oddělení vlastnictví, ani ve vztahu k tomuto provozovateli uplatňovat jakékoli právo.

(74) Na vnitřním trhu se zemním plynem existují různé druhy organizace trhu. Opatření, která mohou členské státy přijmout za účelem zajištění rovných podmínek, by měla být založena na naléhavých důvodech obecného zájmu. Komise by měla být konzultována ohledně souladu opatření se Smlouvou o fungování EU a jinými relevantními právními předpisy Unie.

(75) Při provedení účinného oddělení by měla být dodržena zásada nediskriminace mezi veřejným a soukromým sektorem. Za tím účelem by tatáž osoba neměla mít možnost vykonávat kontrolu, v rozporu s pravidly o oddělení vlastnictví nebo o nezávislém provozovateli soustavy, sama nebo společně s jinými, nad složením, hlasováním či rozhodováním orgánů jak přepravních soustav či provozovatelů přepravních soustav, tak výrobních nebo dodavatelských podniků, nebo uplatňovat ve vztahu k nim jakékoli právo. Pokud jde o oddělení vlastnictví a řešení s nezávislým provozovatelem soustavy, za předpokladu, že příslušný členský stát může dodržování tohoto požadavku prokázat, měly by dva samostatné veřejné orgány mít možnost vykonávat kontrolu nad činnostmi v oblasti výroby a dodávek na jedné straně a činnostmi v oblasti přepravy na straně druhé.

(76) Plně účinné oddělení činností v oblasti sítě od činností v oblasti dodávek a výroby by se mělo vztahovat v rámci celé Unie na podniky z Unie i na podniky ze třetích zemí. Aby se zajistila nezávislost činností v oblasti sítě a činností v oblasti dodávek a výroby v celé Unii, měly by regulační orgány mít pravomoc odmítnout certifikaci provozovatelů přepravních soustav, kteří nesplňují pravidla pro oddělení. Aby se zajistilo jednotné uplatňování těchto pravidel v celé Unii, měly by regulační orgány v plné míře přihlédnout ke stanovisku Komise, pokud přijme rozhodnutí o certifikaci. S cílem zajistit rovněž dodržování mezinárodních závazků Unie a solidaritu a energetickou bezpečnost v rámci Unie by Komise měla mít právo vydat stanovisko k certifikaci týkající se vlastníků nebo provozovatelů přepravních soustav kontrolovaných osobou ze třetí země. Při provádění tohoto posouzení by Komise měla vzít v úvahu jak obchodní vztahy, které by mohly negativně ovlivnit motivaci a schopnost provozovatele plnit své úkoly, tak i mezinárodní závazky Unie a jakékoli další konkrétní skutečnosti a okolnosti případu. Tyto skutečnosti a okolnosti by měly zahrnovat snížení dodávek zemního plynu zneužívané jako zbraň a manipulaci s trhy úmyslným narušením toků zemního plynu, které má jasný potenciál přímým a závažným způsobem ovlivnit základní mezinárodní bezpečnostní zájmy Unie a členských států.

(77) Vodíkové potrubní sítě by měly představovat důležitý prostředek účinné a udržitelné dopravy vodíku, jak na pevnině, tak na moři. Vzhledem k tomu, že jejich výstavba vyžaduje vysoké kapitálové výdaje, mohly by vodíkové potrubní sítě představovat přirozené monopoly. Zkušenosti při regulaci trhů se zemním plynem ukazují, že pro zachování hospodářské soutěže na komoditních trzích je důležité zajistit k potrubním sítím otevřený a nediskriminační přístup. Proto by pro vodíkové sítě v Unii, jak na pevnině, tak na moři, měly platit zavedené zásady pro provoz sítě, například pro přístup třetích stran.

(78) Definice „přepravy vodíku“ a „distribuce vodíku“ v této směrnici by měly být založeny na funkcích příslušných kategorií sítě a na typech propojené infrastruktury.

(79) Vodíková propojovací vedení, totiž vodíkové sítě, které slouží důležitému účelu propojení vnitrostátních vodíkových sítí členských států, by měla být provozována provozovateli vodíkových přepravních sítí. Ve velmi omezených případech, a pokud je vodíková distribuční síť stanovena v příslušném plánu rozvoje sítě, je možné ji připojit k vodíkové přepravní síti v jiném členském státě. Pokud tato distribuční síť není dodatečně připojena k vodíkové

přepravní nebo distribuční síti v členském státě, v němž se vodíková distribuční síť nachází, měla by být provozována jako vodíková distribuční síť.

(80) Na vodíkové distribuční sítě, které slouží především k zásobování přímo připojených zákazníků, by se měl vztahovat mírnější regulační režim v souvislosti s vertikálním oddělením a plánováním sítě. Tyto sítě by neměly zahrnovat vodíková propojovací vedení ani připojení k prvkům významné infrastruktury, jako jsou terminály nebo rozsáhlé podzemní zásobníky, ledaže je daná síť sítí pro zemní plyn, jejíž účel využití byl změněn, nebo k vodíkovým propojovacím vedením. V propojení mezi rozsáhlým podzemním zásobníkem a distribuční soustavou, u nichž byl účel jejich využití změněn na využívání vodíku, může být jako rozšíření stávající distribuční soustavy vybudován nový propojovací plynovod na krátké vzdálenosti pro dopravu vodíku mezi nimi. Připojení menších podzemních nebo nadzemních zásobníků pro skladování vodíku, včetně snadno replikovatelných vodíkových skladovacích nádrží, k vodíkovým distribučním sítím by však nemělo být omezeno, neboť se očekává, že budou hrát klíčovou úlohu při vyrovnávání těchto sítí.

(81) Provoz vodíkových sítí by měl být oddělen od činností výroby a dodávek energie, aby se vyloučilo riziko střetu zájmů provozovatelů sítí. Strukturální oddělení vlastnictví vodíkových přepravních sítí a účastí na výrobě a dodávkách energie by mělo zaručit absenci takových střetů zájmů. V případě provozovatelů přepravních soustav zemního plynu, na něž se vztahuje model oddělení nezávislého provozovatele přepravy, a v případě stávajících vertikálně integrovaných vodíkových sítí by měly mít členské státy možnost uplatňovat alternativní model oddělení provozovatele integrované vodíkové přepravní sítě. Provozovatelé přepravních soustav zemního plynu, na něž se vztahuje výjimka podle této směrnice, by měli být považováni za certifikované pro účely určení toho, zda jsou způsobilí používat model provozovatele integrované vodíkové přepravní sítě. Členské státy by rovněž měly mít možnost povolit používání modelu nezávislého provozovatele vodíkové přepravní sítě, aby vertikálně integrovaným vlastníkům vodíkových přepravních sítí umožnili zachovat si vlastnictví sítí, a zároveň zajistit nediskriminační provoz těchto sítí.

(82) Vzhledem k tomu, že společný provoz vodíkových sítí, sítí zemního plynu nebo elektrizačních soustav může vytvářet synergie, a proto by měl být povolen, činnosti provozování vodíkové přepravní sítě by měly být organizovány v samostatném právním subjektu, aby byla zajištěna transparentnost, pokud jde o financování a využívání sazeb za přístup. Výjimky z tohoto požadavku na právní horizontální oddělení by měly být udělovány pouze dočasně a měly by být podmíněny pozitivní analýzou nákladů a přínosů a posouzením dopadů ze strany regulačních orgánů. Vzhledem k jejich odlehlé poloze a omezené velikosti trhu by měly být tyto výjimky automaticky uděleny Estonsku, Lotyšsku a Litvě až od roku 2031. Transparentnost, pokud jde o financování a využívání sazeb za přístup, by v každém případě měla být zajištěna jasným a transparentním oddělením účtů pod dohledem regulačních orgánů. Pokud je provozovatel vodíkové sítě součástí podniku působícího v oblasti přepravy nebo distribuce zemního plynu nebo elektřiny, měl by tento provozovatel sítě předložit regulačnímu orgánu seznam s podrobnými údaji o infrastrukturních aktivech podniku v souvislosti s přidělením sítě k využívání vodíku nebo zemního plynu, aby bylo možné zajistit plnou transparentnost oddělení regulační báze aktiv. Tento seznam by měl být aktualizován v souladu s obvyklými postupy auditu účtů.

(83) V zájmu zajištění transparentnosti, pokud jde o náklady a financování regulovaných činností, by činnosti provozování vodíkové přepravní sítě měly být odděleny od ostatních činností provozování sítě pro jiné nosiče energie, alespoň pokud jde o právní formu a účetnictví provozovatelů sítí. Pro účely právního oddělení provozovatelů vodíkových přepravních sítí by vytvoření dceřiné společnosti nebo samostatného právního subjektu v rámci struktury skupiny provozovatele přepravní nebo distribuční soustavy zemního plynu mělo být považováno za dostatečné, aniž by bylo nutné funkční oddělení správy nebo oddělení vedení či zaměstnanců. Transparentnosti, pokud jde o náklady a financování regulovaných činností, by tak mělo být dosaženo, aniž by došlo ke ztrátě synergií a výhod z hlediska nákladů, které by provozování několika sítí mohlo přinést.

(84) Aby byla zajištěna hospodářská soutěž a rovné podmínky na trhu s dodávkami vodíku, měly by mít třetí strany přístup k vodíkovým sítím. Regulovaný přístup třetích stran na základě regulovaných sazeb za přístup by měl být v dlouhodobém horizontu standardním pravidlem. V zájmu zajištění nezbytné flexibility pro provozovatele a snížení administrativních nákladů během fáze rozšiřování trhu s vodíkem by členské státy měly mít možnost povolit do 31. prosince 2032 využívání sjednaného přístupu třetích stran.

(85) Pouze části přirozeně se vyskytujících podzemních zásobníků využívaných pro zemní plyn, jako jsou kaverny v solných masivech, akvifery a vyčerpaná ložiska zemního plynu, lze využít rovněž pro vodík. Dostupnost těchto rozsáhlých podzemních zařízení pro skladování vodíku je omezená a mezi členskými státy je rozdělena nerovnoměrně. S ohledem na potenciálně přínosnou úlohu pro fungování dopravy vodíku a trhů s vodíkem by měl

být přístup k takovým rozsáhlým podzemním zásobníkům v konečném důsledku podmíněn regulovaným přístupem třetích osob, aby byly zajištěny rovné podmínky pro účastníky trhu. Ve fázi rozšiřování trhů s vodíkem by však členské státy měly mít do 31. prosince 2032 flexibilní možnost využívat rovněž sjednané režimy přístupu.

(86) Lze očekávat, že vodík a deriváty vodíku, jako amoniak nebo tekuté organické nosiče vodíku, budou dováženy do Unie a budou se v rámci ní dopravovat. Dosud však není jisté, jakými prostředky a v jaké formě bude vodík dopravován, přičemž různé prostředky a formy budou pravděpodobně existovat paralelně a budou si vzájemně konkurovat. Tato směrnice stanoví regulační rámec pro infrastrukturu a trhy s plynným vodíkem. Proto by se úloha jiných forem vodíku nebo derivátů a zařízení, která s nimi nakládají, a pravidla, která se na ně vztahují, měly v této směrnici vymezit pouze v případě, že jsou relevantní pro zajištění vzniku konkurenčního trhu s plynným vodíkem.

(87) Terminály pro vyložení a konverzi lodní dopravou převáženého kapalného vodíku nebo kapalného amoniaku na plynný vodík představují prostředek pro dovoz vodíku, ale konkurují jiným prostředkům dopravy vodíku. I když by měl být zajištěn přístup třetích stran k těmto terminálům, členské státy by měly zavést systém sjednaného přístupu třetích stran s cílem snížit administrativní náklady provozovatelů a regulačních orgánů. Skladování spojené s terminálem, k němuž je třetí osobě udělen přístup, by mělo být úměrné kapacitě terminálu pro konverzi vodíku a jeho vtláčení do sítě. Zavedení přístupu třetích stran ke službám nakládky nákladních vozidel však nemusí být nezbytné, pokud tento provoz není podpůrnou službou spojenou s následnou konverzí a vtláčením vodíku do sítě.

(88) Členské státy se mohou rozhodnout postupně ukončit využívání zemního plynu v zájmu dosažení cíle klimatické neutrality stanoveného v nařízení (EU) 2021/1119 nebo z jiných technických důvodů. K dosažení těchto politických cílů je důležité stanovit jasný regulační rámec umožňující odepření přístupu a možné odpojení uživatelů sítě. Mělo by být možné odepřít přístup nebo odpojit uživatele sítě v souvislosti s infrastrukturou, která bude vyřazena z provozu v souladu s plánem rozvoje sítě na úrovni přepravy, nebo pokud je vyřazení z provozu stanoveno na úrovni distribuce. Zároveň by měla být přijata odpovídající opatření na ochranu uživatelů sítě za takových okolností a je rovněž důležité, aby rozhodnutí o odepření přístupu a o odpojení podléhala objektivním, transparentním a nediskriminačním kritériím vypracovaným regulačními orgány.

(89) Stávající vertikálně integrované vodíkové sítě by měly být způsobilé žádat o výjimky z požadavků této směrnice za předpokladu, že tyto sítě nejsou významně rozšiřovány a že tato výjimka nemá nepříznivý dopad na hospodářskou soutěž nebo vodíkovou infrastrukturu či rozvoj trhu, což by mělo být pravidelně ověřováno.

(90) Důležitým stavebním kamenem unijního vodíkového hospodářství by měly být lokalizované vodíkové klastry. Během fáze rozšiřování trhu s vodíkem by se na tyto klastry mohly vztahovat zjednodušené regulační požadavky, zejména pokud jde o uplatňování oddělení vlastnictví na sítě, které zajišťují dodávky pro účastníky trhu v těchto klastrech. Odpovídající zjednodušené regulační požadavky by měly rovněž řešit potřebu regulační flexibility přímých potrubních spojení mezi výrobci vodíku a jednotlivými zákazníky.

(91) Propojovací vedení se třetími zeměmi mohou sloužit jako prostředek pro dovoz nebo vývoz vodíku. Použitelnost této směrnice na vodíková potrubí vedoucí do třetích zemí a z nich by měla být omezena na území členských států. Provozní pravidla pro vodíková propojovací vedení se třetími zeměmi by měla být zakotvena v mezinárodní dohodě mezi Unií a třetími zeměmi, které jsou připojeny. K zajištění soudržného regulačního rámce a jeho jednotného uplatňování na celou infrastrukturu by taková mezinárodní dohoda neměla být považována za nezbytnou, pokud členský stát, který je připojen nebo hodlá být připojen vodíkovým propojovacím vedením, vyjedná a uzavře mezivládní dohodu s dotčenými třetími zeměmi v souladu s postupem zmocnění stanoveným v této směrnici.

(92) Aby byl zajištěn účinný provoz unijních vodíkových sítí, měli by provozovatelé vodíkových sítí odpovídat za provoz, údržbu a rozvoj sítě v úzké spolupráci s dalšími provozovateli vodíkových sítí i s dalšími provozovateli soustav, k nimž jsou nebo mohou být jejich sítě připojeny, a to i za účelem usnadnění integrace energetického systému.

(93) Provozovatelé vodíkových přepravních sítí by měli vybudovat dostatečnou přeshraniční kapacitu pro dopravu vodíku, která by vyhovovala všem ekonomicky přiměřeným a technicky proveditelným požadavkům na tuto kapacitu, a umožnila tak integraci trhu.

(94) V souladu s Vodíkovou strategií EU je důležité, aby se pozornost zaměřila na dopravu a používání vodíku v jeho čisté formě. V tomto smyslu je důležité, aby se v rámci vodíkové soustavy prováděla doprava a skladování vodíku vysokého stupně čistoty a manipulace s ním s přihlédnutím k požadavkům konečných uživatelů vodíku na kvalitu, na rozdíl od vodíku přimíchaného do soustavy zemního plynu. Je rovněž důležité, aby byla v rámci norem kvality vodíku stanovena další kritéria pro určení obecně přijatelných úrovní čistoty vodíku. Je nezbytné, aby evropské normalizační orgány prostřednictvím technické normalizace definovaly pásmo s přijatelnými úrovněmi čistoty vodíku a dalšími relevantními parametry kvality vodíku, například pokud jde o kontaminující látky.

(95) V některých případech, mimo jiné v závislosti na topografii vodíkových sítí a na počtu konečných uživatelů připojených k vodíkovým sítím, by mohlo být nezbytné, aby provozovatelé vodíkových sítí řídili kvalitu vodíku (například čištění). Regulační orgány by proto měly pověřit provozovatele vodíkových sítí tím, aby ve svých sítích zajistili účinné řízení kvality vodíku, je-li to nezbytné pro řízení soustavy. Při provádění těchto činností by provozovatelé vodíkových sítí měli zajistit stabilní kvalitu vodíku pro konečné uživatele, zejména v odvětvích, v nichž je dekarbonizace obtížná, tím, že budou dodržovat platné normy kvality.

(96) Pokud provozovatelé soustav zemního plynu nebo vodíkových sítí zamítnou žádosti o přístup nebo připojení z důvodu nedostatečné kapacity, měli by takové zamítnutí řádně odůvodnit a měli by mít povinnost zlepšovat svou soustavu nebo síť tak, aby umožnila požadovaná připojení nebo přístup tam, kde je to hospodárné a v souladu s příslušným plánováním.

(97) Měly by být také řešeny překážky dokončení vnitřního trhu se zemním plynem, které plynou z neuplatňování tržních pravidel Unie na dálkové přepravní plynovody pro zemní plyn vedoucí do třetích zemí a z nich. Je třeba zajistit, aby pravidla, která jsou použitelná na dálkové přepravní plynovody pro zemní plyn mezi dvěma či několika členskými státy, platila v rámci Unie i pro dálkové přepravní plynovody pro zemní plyn vedoucí do třetích zemí a z nich. Zajistil by se tak soulad právního rámce v Unii a současně by se zamezilo narušování hospodářské soutěže na vnitřním trhu s energií v Unii a negativnímu dopadu na bezpečnost dodávek. Zároveň by se měla posílit transparentnost a poskytnout právní jistota účastníkům trhu, zejména investorům do infrastruktury pro zemní plyn a uživatelům soustav, pokud jde o použitelný právní režim.

(98) Členské státy a smluvní strany Smlouvy o Energetickém společenství ([30]) by měly úzce spolupracovat ve všech otázkách týkajících se vytvoření integrovaného a dekarbonizovaného trhu se zemním plynem a neměly by přijímat žádná opatření, která by ohrozila další integraci trhů se zemním plynem nebo bezpečnost dodávek členských států a smluvních stran. To by mohlo zahrnovat také spolupráci v oblasti skladovacích kapacit zemního plynu a přizvání odborníků do relevantních regionálních skupin zabývajících se riziky v oblasti zemního plynu.

(99) Plynovody připojující projekt na produkci ropy nebo zemního plynu ve třetí zemi ke zpracovatelskému závodu nebo koncovému přístavnímu terminálu ve členském státě by měly být považovány za součást těžební plynovodní sítě. Plynovody připojující projekt na produkci ropy nebo zemního plynu v členském státě ke zpracovatelskému závodu nebo koncovému přístavnímu terminálu ve třetí zemi by neměly být pro účely této směrnice považovány za součást těžební plynovodní sítě, neboť je nepravděpodobné, že by tyto plynovody měly výrazný dopad na vnitřní trh s energií.

(100) Provozovatelé přepravních soustav by měli mít možnost uzavírat s provozovateli přepravních soustav nebo jinými subjekty ve třetích zemích technické dohody o otázkách týkajících se provozování a propojení přepravních soustav pod podmínkou, že je obsah těchto dohod slučitelný s právem Unie.

(101) Technické dohody o provozování dálkových přepravních plynovodů uzavřené mezi provozovateli přepravních soustav nebo jinými subjekty by měly zůstat v platnosti, pokud jsou v souladu s právem Unie a příslušnými rozhodnutími regulačního orgánu.

(102) Pokud tyto technické dohody existují, uzavření mezinárodní dohody mezi členským státem a třetí zemí nebo dohody mezi Unií a třetí zemí ohledně provozování dotčeného dálkového přepravního plynovodu pro zemní plyn není podle této směrnice vyžadováno.

([30]) Úř. věst. L 198, 20.7.2006, s. 18.

(103) Použitelnost této směrnice na dálkové přepravní plynovody pro zemní plyn vedoucí do třetích zemí a z nich by měla být omezena na území členských států. V případě podmořských dálkových přepravních plynovodů pro zemní plyn by tato směrnice měla být použitelná v teritoriálním moři členského státu, v němž se nachází první propojovací bod se sítí členských států.

(104) Mělo by být možné, aby stávající dohody uzavřené mezi členským státem a třetí zemí, které se týkají provozování dálkových přepravních plynovodů, byly v souladu s touto směrnicí ponechány v platnosti.

(105) Pokud jde o dohody nebo části dohod se třetími zeměmi, které mohou mít dopad na společná pravidla Unie, měl by být stanoven koherentní a transparentní postup, kterým by se členskému státu na základě jeho žádosti udělilo oprávnění změnit, prodloužit, upravit, obnovit nebo uzavřít dohodu se třetí zemí o provozování dálkového přepravního plynovodu nebo těžební plynovodní sítě mezi daným členským státem a třetí zemí. Tento postup by neměl zpozdit provádění této směrnice, nemělo by jím být dotčeno rozdělení pravomocí mezi Unii a členské státy a měl by se uplatňovat na stávající a nové dohody.

(106) Je-li zřejmé, že předmět dohody spadá částečně do pravomoci Unie a částečně do pravomoci členského státu, je nezbytné zajistit mezi tímto členským státem a orgány Unie úzkou spolupráci.

(107) Za účelem zajištění jednotných podmínek pro provádění této směrnice by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci pro přijetí rozhodnutí, jimiž se členskému státu uděluje nebo odmítá udělení oprávnění změnit, prodloužit, upravit, obnovit nebo uzavřít dohodu se třetí zemí. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ([31]).

(108) Bezpečnost dodávek energie je zásadním prvkem veřejné bezpečnosti, a nutně tedy souvisí s účinným fungováním vnitřního trhu se zemním plynem a s integrací izolovaných trhů se zemním plynem členských států. Zemní plyn může k občanům EU proudit pouze prostřednictvím sítě. Fungující otevřené trhy se zemním plynem, a zejména sítě a další aktiva související s dodávkami zemního plynu, jsou nezbytné pro veřejnou bezpečnost, konkurenceschopnost hospodářství a pro blahobyt občanů Unie. Osobám ze třetích zemí by proto mělo být dovoleno kontrolovat přepravní soustavu nebo provozovatele přepravní soustavy pouze tehdy, pokud splní požadavky na účinné oddělení, které se uplatňují uvnitř Unie. Aniž jsou dotčeny mezinárodní závazky Unie, má Unie za to, že odvětví přepravních soustav zemního plynu má pro Unii velký význam, a že jsou proto nezbytné další záruky ohledně zachování bezpečnosti dodávek energie do Unie s cílem zamezit jakémukoli ohrožení veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti v Unii a ohrožení blahobytu občanů Unie. Bezpečnost dodávek energie do Unie zejména vyžaduje, aby byla posouzena nezávislost fungování sítě, míra závislosti Unie a jednotlivých členských států na dodávkách energie ze třetích zemí a fungování domácího i zahraničního obchodu a investice v oblasti energetiky v konkrétní třetí zemi. Bezpečnost dodávek by proto měla být posuzována na základě faktických okolností každého případu, jakož i práv a povinností vyplývajících z mezinárodního práva, zejména mezinárodních dohod mezi Unií a dotčenou třetí zemí. Komise by v příslušných případech měla předložit doporučení ohledně sjednávání příslušných dohod se třetími zeměmi, které se zabývají bezpečností dodávek energie do Unie, nebo ohledně zařazení potřebných témat do rámce jiných jednání s těmito třetími zeměmi.

(109) Další opatření by měla být přijata za účelem zabezpečení průhledných a nediskriminačních sazeb za přístup k přepravě. Uvedené sazby by měly být použitelné na všechny uživatele na nediskriminačním základě. Jsou-li zařízení pro skladování zemního plynu, skladování v potrubí nebo podpůrné služby provozovány na dostatečně konkurenčním trhu, měl by být přístup umožněn na základě průhledných a nediskriminačních tržních mechanismů.

(110) Je nutné zajistit nezávislost provozovatelů zařízení pro skladování zemního plynu s cílem zlepšit přístup třetích stran k těmto zařízením, která jsou z technického a hospodářského hlediska nezbytná k poskytování účinného přístupu k soustavě pro účely dodávek zákazníkům. Je proto třeba, aby byla zařízení pro skladování zemního plynu provozována právně samostatnými subjekty, které mají účinné rozhodovací pravomoci, pokud jde o aktiva potřebná pro údržbu, provoz a rozvoj těchto zařízení. Je rovněž nezbytné zvýšit transparentnost ohledně skladovací kapacity pro zemní plyn, která je nabízena třetím stranám, a to stanovením povinnosti, aby členské státy zavedly a zveřejnily nediskriminační a jasný rámec, který stanoví vhodný regulační režim pro zařízení pro skladování zemního plynu. Tato povinnost by neměla vyžadovat nové rozhodnutí o přístupových režimech, ale měla by zvýšit transparentnost

([31]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13).

režimu přístupu k zařízením pro skladování zemního plynu. Požadavky na důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu, jsou zvláště důležité v případě, kdy se jedná o údaje strategické povahy, nebo v případě, kdy existuje pouze jediný uživatel zařízení pro skladování zemního plynu.

(111) Nediskriminační přístup k distribuční síti je určující pro navazující přístup k zákazníkům na maloobchodní úrovni. Rozsah diskriminace, pokud jde o přístup třetích osob a investice, je však na distribuční úrovni méně významný než na úrovni přepravy, kde jsou přetížení a vliv zájmů v oblasti výroby obecně větší než na distribuční úrovni. V zájmu vytvoření rovných podmínek na maloobchodní úrovni by činnosti provozovatelů distribučních soustav měly být monitorovány, aby tito provozovatelé nemohli využívat své vertikální integrace, pokud jde o jejich konkurenční postavení na trhu, zejména ve vztahu k zákazníkům v domácnostech a k drobným zákazníkům mimo domácnost.

(112) Členské státy by měly přijmout konkrétní opatření na podporu širšího využívání udržitelného biometanu nebo jiných druhů plynu, které je technicky možné bezpečně vtláčet do soustavy zemního plynu a přepravovat je touto soustavou, a jejich výrobcům by měl být zaručen nediskriminační přístup do této soustavy za předpokladu, že je tento přístup trvale v souladu s příslušnými technickými předpisy a bezpečnostními normami, nestanoví-li tato směrnice jinak.

(113) Výrobci plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu jsou často připojeni k distribuční síti. Aby se usnadnilo zavádění těchto plynů a jejich integrace do trhu, je nezbytné, aby tito výrobci získali neomezený přístup na velkoobchodní trh a příslušná virtuální obchodní místa. Přístup plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu na velkoobchodní trh by měl být usnadněn stanovením definice vstupně-výstupního systému, která umožní začlenění distribučních soustav a v konečném důsledku zajistí, aby všechna výrobní zařízení měla přístup na trh bez ohledu na to, zda jsou připojena k distribuční nebo přepravní soustavě. Kromě toho nařízení (EU) 2024/1789 stanoví, že provozovatelé distribučních soustav a provozovatelé přepravních soustav mají spolupracovat na umožnění zpětného toku z distribuční do přepravní sítě nebo na zajištění alternativních prostředků k usnadnění integrace plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu do trhu.

(114) Aby se předešlo nepřiměřenému finančnímu a správnímu zatížení malých provozovatelů distribučních soustav, měly by mít členské státy možnost je v případě potřeby osvobodit od zákonných požadavků na oddělení činností.

(115) Pokud se uzavřená distribuční soustava používá k zajištění optimální účinnosti dodávek energie z integrované sítě, jež vyžadují specifické provozní normy, nebo pokud uzavřená distribuční soustava slouží hlavně pro potřeby vlastníka této soustavy, mělo by být možné osvobodit provozovatele distribuční soustavy od povinností, jež by představovaly zbytečnou administrativní zátěž vzhledem ke zvláštnímu vztahu mezi provozovatelem distribuční soustavy a jejími uživateli. Průmyslové či obchodní zóny nebo zóny sdílených služeb, jako jsou budovy vlakových nádraží, letiště, nemocnice, velké kempy s integrovaným zařízením nebo chemické závody, by mohly uzavřenou distribuční soustavu zahrnovat vzhledem ke specifičnosti jejich činností.

(116) S tím, jak se do soustavy zemního plynu začleňují rostoucí objemy plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu, dochází ke změnám kvality plynu, který se v Unii dopravuje a spotřebovává. Pro zajištění účinného provozu soustavy zemního plynu by měli provozovatelé přepravních soustav odpovídat za řízení kvality plynu ve svých zařízeních. Pokud k vtláčení plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu dochází na úrovni distribuce a pokud je nutné řídit dopad těchto plynů na kvalitu plynu, mohou regulační orgány pověřit provozovatele distribučních soustav zajištěním účinného řízení kvality plynu v jejich zařízeních. Provozovatelé přepravních a distribučních soustav by při řízení kvality plynu měli dodržovat platné normy kvality plynu.

(117) Má-li vnitřní trh se zemním plynem řádně fungovat, musí být regulační orgány schopny přijímat rozhodnutí ve věci všech relevantních regulačních otázek a musí být plně nezávislé na jakýchkoli veřejných či soukromých zájmech. Ustanovení týkající se autonomie regulačního orgánu při plnění přiděleného rozpočtu by měla být prováděna v rámci stanoveném vnitrostátními rozpočtovými právními předpisy. Prostřednictvím vhodného rotačního systému přispívají členské státy k nezávislosti regulačního orgánu na jakýchkoli politických či hospodářských zájmech či zásazích, měly by však mít možnost zohlednit dostupnost lidských zdrojů a velikost rady regulačních orgánů.

(118) Aby se zajistil účinný přístup na trh pro všechny účastníky trhu, včetně nových účastníků, jsou nezbytné nediskriminační vyrovnávací mechanismy odrážející náklady. Účinného přístupu na trh by se mělo dosáhnout prostřednictvím vytvoření transparentního tržního mechanismu pro dodávky a nákup zemního plynu, který je potřebný pro vyrovnání. Regulační orgány by měly hrát aktivní roli s cílem zajistit, aby byly vyrovnávací ceny

nediskriminační a odrážely náklady. Současně by se měly poskytnout vhodné pobídky, aby se vyrovnávala úroveň dodávaného a odebíraného zemního plynu a aby se předešlo ohrožení celého systému.

(119) Regulační orgány by měly mít možnost stanovovat nebo schvalovat sazby nebo metodiky pro jejich výpočet na základě návrhu provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele distribuční soustavy nebo provozovatele zařízení LNG, nebo na základě návrhu dohodnutého mezi tímto provozovatelem a uživateli sítě. Při plnění těchto úkolů by regulační orgány měly zabezpečit, aby přepravní a distribuční sazby nebyly diskriminační, odrážely náklady a braly v úvahu dlouhodobé marginální náklady, které byly odstraněny v důsledku řízení poptávky.

(120) Regulační orgány by měly v úzké spolupráci s Agenturou pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) zřízenou nařízením (EU) 2019/942 podporovat otevřený, konkurenční, bezpečný a environmentálně udržitelný vnitřní trh s vodíkem s neomezenými přeshraničními toky. Má-li vnitřní trh s vodíkem řádně fungovat, musí být regulační orgány schopny přijímat rozhodnutí týkající se všech relevantních regulačních otázek.

(121) Regulační orgány by měly mít pravomoc vydávat závazná rozhodnutí týkající se plynárenských nebo vodíkových podniků, ukládat účinné, přiměřené a odrazující sankce těm plynárenským nebo vodíkovým podnikům, které nedodrží své povinnosti, nebo navrhovat příslušným soudům, aby takové sankce uložily. Rovněž by těmto regulačním orgánům měla být svěřena pravomoc rozhodovat, bez ohledu na uplatňování pravidel hospodářské soutěže, o vhodných opatřeních, jež zajistí výhody pro zákazníka podporou účinné hospodářské soutěže a jež jsou nutná pro řádné fungování vnitřních trhů se zemním plynem a vodíkem. Jedním z možných opatření na podporu účinné hospodářské soutěže a k zajištění řádného fungování trhu je zavedení programů uvolňování kapacit plynu.

(122) Regulační orgány by rovněž měly mít pravomoci přispívat k zajištění vysokých standardů veřejné služby v souladu s otevřením trhu a k ochraně zranitelných zákazníků a k zajištění plné účinnosti opatření na ochranu spotřebitele. Těmito ustanoveními by neměly být dotčeny pravomoci Komise týkající se uplatňování pravidel hospodářské soutěže, včetně přezkumu spojení s významem pro celou Unii, ani pravidla pro vnitřní trh, jako například volný pohyb kapitálu. Nezávislým orgánem, k němuž má strana, které se týká rozhodnutí regulačního orgánu, právo se odvolat, by mohl být soud nebo jiný orgán soudního typu zmocněný k provedení soudního přezkumu.

(123) Každá harmonizace pravomocí regulačních orgánů by měla zahrnovat pravomoc poskytovat pobídky pro podniky a stanovit účinné, přiměřené a odrazující sankce pro podniky, nebo v této věci podávat žaloby k soudům. Dále by regulační orgány měly mít pravomoc požadovat od podniků příslušné informace a mít vhodné a dostatečné vyšetřovací pravomoci a pravomoci k urovnávání sporů.

(124) Regulační orgány a ACER by pro zajištění transparentnosti měly poskytovat informace o trhu s vodíkem, včetně aspektů, jako jsou nabídka a poptávka, dopravní infrastruktura, kvalita služeb, přeshraniční obchod, investice, velkoobchodní a spotřebitelské ceny a likvidita trhu.

(125) Provozovatelé přepravních soustav hrají důležitou úlohu při zajišťování nákladově efektivních investic do sítí zemního plynu a vodíkových sítí. Pro optimalizované plánování napříč nosiči energie a pro překlenutí rozdílů mezi různými vnitrostátními a celounijními přístupy k plánování sítí by měly být zavedeny další požadavky na jednotné plánování. Aby se zajistilo nákladově efektivní zavádění infrastruktury a zabránilo se uvíznutí aktiv, mělo by se při plánování sítě zohlednit rovněž zvýšené množství vzájemných vazeb mezi zemním plynem a elektřinou, jakož i vodíkem a případně i dálkovým vytápěním. Kromě aktiv v oblasti přeměny elektřiny na zemní plyn mohou vzájemné vazby mezi vodíkem a elektřinou zahrnovat i vodíkové elektrárny. Plánování sítě by mělo být transparentní a umožňovat účast relevantních zúčastněných stran. Za tímto účelem by provozovatelé měli být povinni vést rozsáhlé konzultace se zúčastněnými stranami. Evropský vědecký poradní výbor pro změnu klimatu zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 401/2009 ([32]), může ke společným scénářům poskytovat

([32]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 401/2009 ze dne 23. dubna 2009 o Evropské agentuře pro životní prostředí a Evropské informační a pozorovací síti pro životní prostředí (Úř. věst. L 126, 21.5.2009, s. 13).

své stanovisko. Plán rozvoje sítě pro vodík by měl být zaměřen na využívání vodíku v odvětvích, v nichž je dekarbonizace obtížná a v nichž nejsou k dispozici žádné energeticky nebo nákladově účinnější alternativy.

(126) Díky společnému umístění probíhá výroba a spotřeba vodíku na stejném místě nebo se nacházejí co nejblíže, čímž je zajištěna stabilní kvalita vodíku v závislosti na jednotlivých způsobech konečného využití a minimalizují se náklady a dopad na životní prostředí, jakož i úniky vodíku související s dopravou. Provozovatelé vodíkových sítí by v zájmu zajištění co nejúčinnějšího propojení měli spolupracovat s provozovateli připojených a sousedních vodíkových sítí.

(127) Při vypracovávání plánu rozvoje sítě je důležité, aby provozovatelé infrastruktury zohledňovali zásadu „energetická účinnost v první řadě“ a zásady účinnosti systému stanovené v doporučení Komise ze dne 28. září 2021 s názvem „Zásady ‚energetická účinnost v první řadě‘: od principů k praxi – Pokyny k uplatňování zásady při rozhodování v odvětví energetiky i mimo něj“, zejména očekávanou spotřebu použitou pro vypracování společného scénáře. Řešení na straně poptávky by měla být upřednostňována vždy, když jsou nákladově efektivnější než investice do infrastruktury.

(128) Strategie EU pro integraci energetického systému zdůrazňuje význam koordinovaného plánování a provozu energetického systému pro dosažení cílů dekarbonizace. Je proto nezbytné vypracovat plány rozvoje sítě založené na společném scénáři připraveném na meziodvětvovém základě. Přestože by provozovatelé infrastruktury stále měli mít možnost určit samostatné odvětvové síťové modely a samostatné kapitoly v případně společného plánu rozvoje sítě, měli by usilovat o vyšší úroveň integrace s přihlédnutím k potřebám systému nad rámec konkrétních nosičů energie.

(129) Plány rozvoje sítě jsou důležitým prvkem pro zjišťování mezer v infrastruktuře a poskytování informací o infrastruktuře, buď kterou je třeba vybudovat, nebo kterou lze vyřadit z provozu a která by mohla být využita k jiným účelům, například k dopravě vodíku. To platí bez ohledu na model oddělení zvolený pro provozovatele sítí.

(130) Informacemi, které jsou v plánu rozvoje sítě uvedeny o infrastruktuře, která může být vyřazena z provozu, mohou být informace o tom, zda bude trvale vyřazena z provozu tím, že bude ponechána bez využití, demontována nebo poskytnuta k jiným účelům, například k dopravě vodíku. Cíl zvýšení transparentnosti informací o infrastruktuře zohledňuje skutečnost, že změna účelu využití infrastruktury je relativně levnější než vybudování nové infrastruktury, což by tudíž mělo umožnit nákladově efektivní transformaci.

(131) V členských státech, v nichž se bude budovat vodíková distribuční síť, by měla výstavba vodíkové infrastruktury vycházet z realistických a výhledových prognóz poptávky, včetně potenciálních potřeb z hlediska elektroenergetické soustavy a odvětví, v nichž je dekarbonizace obtížná. Pokud se členské státy rozhodnou, že jako prostředek spolufinancování nové vodíkové infrastruktury povolí účelové poplatky, měl by plán rozvoje sítě podpořit regulační orgán při posuzování těchto poplatků. Plán by měl být předkládán každé čtyři roky. Před 31. prosincem 2032 by měly být plány rozvoje sítě předkládány regulačnímu orgánu nebo jinému příslušnému orgánu. Po tomto datu by měly být předkládány pouze regulačnímu orgánu.

(132) Informace obsažené v plánu rozvoje sítě by měly umožnit vytvářet prognózu dopadu na sazby na základě plánování, vyřazování z provozu nebo změny účelu využití s dopadem na regulační bázi aktiv.

(133) Namísto vypracování vnitrostátního plánu rozvoje sítě na úrovni jednotlivých členských států by členské státy měly mít možnost rozhodnout se vypracovat plán rozvoje sítě na regionální úrovni zahrnující více než jeden členský stát a v souladu s dobrovolnou regionální integrací trhu se zemním plynem.

(134) Na rozdíl od elektřiny se očekává, že význam zemního plynu bude v budoucnosti postupně klesat, což rovněž ovlivňuje poptávku po investicích do infrastruktury. Plán rozvoje sítě proto musí vyvážit obavy z narušení hospodářské soutěže a vyhnout se uvíznutí aktiv.

(135) Členské státy by měly mít možnost rozhodnout, že v zájmu zajištění přechodu na udržitelný a účinný systém část své distribuční soustavy strategicky uzavřou a uzpůsobí ji pro postupné ukončení dodávek zemního plynu zákazníkům v domácnostech.

(136) Členské státy by měly vyžadovat, aby provozovatelé vodíkových distribučních sítí předložili v plánech vodíkových distribučních sítí informace o infrastruktuře vodíkové sítě, kterou hodlají vybudovat a jejíž účel využití hodlají změnit. Provozovatelé distribučních soustav zemního plynu by měli mít povinnost vypracovat plány vyřazování sítě

z provozu, pokud se očekává snížení poptávky po zemním plynu, které vyžaduje vyřazení distribučních soustav zemního plynu nebo jejich částí z provozu. Provozovatelům distribučních soustav zemního plynu a provozovatelům vodíkových distribučních sítí lze povolit, aby vypracovali společné plány, pokud působí ve stejné oblasti a u částí sítě má být změněn účel využití. Tyto plány by měly být v souladu s desetiletými plány rozvoje sítě. Plány rozvoje distribuční sítě a plány vyřazování z provozu týkající se zemního plynu by měly prosazovat energetickou účinnost a integraci energetického systému s přihlédnutím k místním plánům v oblasti vytápění a chlazení. Tyto plány by měly přispívat k dosažení cílů Unie v oblasti energetiky a klimatu a měly by být založeny na realistických předpokladech týkajících se poptávky po zemním plynu a vodíku a jejich výroby. Provozovatelé by měli mít povinnost vést při přípravě plánu konzultace s příslušnými zúčastněnými stranami a návrhy plánů zveřejnit. Členské státy by měly zajistit, aby regulační orgány v případech, kdy může být nutné vyřadit některé části distribuční soustavy z provozu, zejména před koncem původně předpokládané doby jejich odpisu, vydaly příslušné pokyny.

(137) Důležitou úlohu při tom, aby bylo možné do sítí pro zemní plyn v Unii integrovat udržitelný biometan, hraje rámec, kterým se řídí výpočet a účtování nákladů na připojení a poplatků vztahujících se na výrobce biometanu. Členské státy by měly stanovit regulační rámec pro usnadnění účinného připojení zařízení na výrobu biometanu k distribučním nebo přepravním soustavám. Při stanovování nebo schvalování sazeb nebo metodik, které mají provozovatelé přepravních a distribučních soustav používat, by regulační orgány měly mít i nadále možnost zohlednit náklady a investice vynaložené těmito provozovateli soustav, aniž je dotčena jejich nezávislost při plnění těchto úkolů.

(138) V Unii je nezbytné pokročit směrem k propojeným trhům s vodíkem, a usnadnit tak investice do přeshraniční vodíkové infrastruktury.

(139) Musí vzrůst důvěra v trh, jeho likvidita a počet účastníků, a proto je třeba zvýšit regulační dohled nad podniky působícími v oblasti dodávek zemního plynu. Tyto požadavky by se neměly dotýkat stávajících právních předpisů Unie týkajících se finančních trhů a měly by s nimi být v souladu. Regulační orgány a regulační orgány pro finanční trh by měly spolupracovat, aby si vzájemně umožnily orientovat se na příslušných trzích. Členské státy by měly mít možnost stanovit jako kritérium pro udělení povolení k prodeji zemního plynu, včetně jeho dalšího prodeje, finanční spolehlivost podniků dodávajících zemní plyn. Toto kritérium by mělo být zcela transparentní a nediskriminační.

(140) Zemní plyn se do Unie dováží převážně a v rostoucí míře ze třetích zemí. V právních předpisech Unie by měly být zohledněny charakteristické vlastnosti trhu se zemním plynem, jako je určitá strukturální nepružnost, která je dána koncentrací dodavatelů, dlouhodobými smlouvami nebo nedostatečnou likviditou směrem k odběratelům. Proto je zapotřebí větší transparentnosti, včetně transparentnosti ohledně tvorby cen.

(141) Dříve než Komise přijme rámcové pokyny, které podrobněji vymezí požadavky na vedení záznamů, měly by ACER a Evropský orgán pro cenné papíry a trhy zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1095/2010 ([33]) (dále jen „ESMA“) spolupracovat s cílem posoudit obsah těchto rámcových pokynů a poskytnout v této záležitosti Komisi poradenství. ACER a ESMA by měly rovněž spolupracovat s cílem důkladněji posoudit otázku, zda by se na transakce se smlouvami na dodávky plynu a deriváty na zemní plyn měly vztahovat požadavky na transparentnost před uskutečněním obchodu nebo po něm a jaký by případně měl být obsah těchto požadavků, a s cílem poskytnout v této záležitosti poradenství.

(142) Členský stát, nebo pokud tak členské státy stanovily, regulační orgány by měly podporovat vznik smluv o přerušitelných dodávkách.

(143) Členské státy by měly zabezpečit, aby při dodržení nezbytných požadavků na kvalitu byl u biometanu nebo jiných druhů plynu zaručen nediskriminační přístup do soustavy zemního plynu za podmínky, že tento přístup je trvale v souladu s příslušnými technickými předpisy a bezpečnostními normami. Ty by měly zabezpečit, aby biometan nebo jiné druhy plynu bylo technicky možné bezpečně vtláčet do soustavy zemního plynu a přepravovat je touto soustavou, a měly by také brát v úvahu chemické vlastnosti těchto plynů.

(144) Důležitou součástí dodávek zemního plynu v členských státech jsou dlouhodobé smlouvy. Neměly by však představovat překážku vstupu plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu, a proto by nemělo být možné, aby platnost smluv na dodávky fosilního plynu bez omezování emisí přesáhla 31. prosince 2049. Smlouvy by měly být vždy v souladu s cíli této směrnice a v souladu se Smlouvou o fungování EU, včetně pravidel hospodářské soutěže. Je potřebné brát v úvahu dlouhodobé smlouvy při plánování dodavatelské a přepravní kapacity podniků. I když fosilní plyn bez omezování emisí stále hraje důležitou úlohu, jeho význam pro zabezpečení

([33]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1095/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/77/ES (Úř. věst. L 331, 15.12.2010, s. 84).

dodávek energie do Unie bude postupně klesat. Členské státy by s přihlédnutím k dostupnosti alternativ měly zajistit postupné ukončení používání fosilního plynu. Je-li tak stanoveno v jejich integrovaných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu, měly by mít možnost stanovit konečné datum pro dobu platnosti dlouhodobých smluv týkajících se fosilního plynu bez omezování emisí, které nastane dříve než 31. prosince 2049.

(145) Aby se zajistilo udržení vysoké úrovně veřejných služeb v Unii, měla by se veškerá opatření přijatá členskými státy za účelem dosažení cílů této směrnice pravidelně oznamovat Komisi. Komise by měla pravidelně zveřejňovat zprávu analyzující opatření přijatá na vnitrostátní úrovni za účelem dosažení cílů veřejných služeb a porovnávající jejich účinnost s cílem doporučovat opatření, která mají být přijata na vnitrostátní úrovni za účelem dosažení vysoké úrovně veřejných služeb.

(146) Plnění požadavků kladených na veřejné služby je základním požadavkem této směrnice a je důležité, aby byly v této směrnici stanoveny společné minimální normy dodržované všemi členskými státy, které budou brát v potaz cíle ochrany spotřebitelů, boje proti energetické chudobě, monitorování cen, bezpečnosti dodávek, ochrany životního prostředí a stejné úrovně hospodářské soutěže ve všech členských státech. Je důležité, aby požadavky na veřejné služby mohly být vykládány na vnitrostátním základě s přihlédnutím k vnitrostátním podmínkám a s výhradou dodržování práva Unie.

(147) Opatření prováděná členskými státy za účelem dosažení cílů sociální a hospodářské soudržnosti mohou zahrnovat zejména poskytnutí přiměřených hospodářských pobídek s využitím, tam kde je to vhodné, všech stávajících nástrojů Unie i členských států. Tyto nástroje mohou zahrnovat odpovědnostní mechanismy zaručující nezbytné investice.

(148) Pokud předpisy přijaté členskými státy k plnění povinností veřejné služby představují státní podporu podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, stanoví čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU povinnost informovat o podporách Komisi.

(149) Tržní ceny by měly být vhodnou pobídkou pro rozvoj sítě.

(150) Některé členské státy by vzhledem k historickým rysům a stupni vyspělosti svých trhů se zemním plynem měly mít možnost odchýlit se od zvláštních pravidel stanovených v této směrnici, aby se zabránilo neoprávněným sankcím a podpořil se účinný rozvoj trhů se zemním plynem v těchto členských státech. To platí zejména pro Lucembursko vzhledem k jeho specifickým charakteristikám trhu a pro všechny členské státy, které dosud nejsou napojeny na propojenou soustavu žádného jiného členského státu nebo které dosud neobdržely první obchodní dodávku podle své první dlouhodobé smlouvy na dodávky zemního plynu. V zájmu zajištění jednotného uplatňování práva Unie by výjimky pro členské státy, které dosud nejsou napojeny na propojenou soustavu žádného jiného členského státu nebo které dosud neobdržely první obchodní dodávku podle své první dlouhodobé smlouvy na dodávky zemního plynu, měly být dočasné a měly by se použít pouze do té doby, než budou tyto členské státy schopny splnit vyšší standardy, pokud jde o otevření trhu a propojení s integrovanou soustavou zemního plynu v Unii. Pokud se taková výjimka použije, měla by se rovněž vztahovat na veškerá ustanovení této směrnice, která doplňují jakákoli ustanovení, podle nichž byla výjimka udělena, nebo která vyžadují předchozí použití těchto ustanovení.

(151) Podpora spravedlivé hospodářské soutěže a snadného přístupu pro různé dodavatele by měly být pro členské státy nejvyšší prioritou, která spotřebitelům umožní plně využít možností, které nabízí liberalizovaný vnitřní trh se zemním plynem.

(152) S ohledem na vytvoření vnitřního trhu se zemním plynem by členské státy měly podporovat integraci svých vnitrostátních trhů a spolupráci provozovatelů soustav na úrovni Unie a na regionální úrovni a současně do ní začlenit i izolované trhy se zemním plynem, jež se v Unii dosud vyskytují.

(153) Dobrovolná integrace regionálních trhů, zejména spojování trhů, může v závislosti na specifických rysech daných trhů přinést různé výhody. Integrace trhu může být příležitostí k co nejlepšímu využití infrastruktury za předpokladu, že nebude mít negativní dopad na sousední trhy, například zvýšením přeshraničních sazeb. Je rovněž příležitostí k posílení hospodářské soutěže, likvidity a obchodu ve prospěch konečných zákazníků v regionu tím, že přiláká dodavatele, kteří by se jinak o tento trh z důvodu jeho malé velikosti nezajímali. Integrace trhu rovněž umožňuje vytvořit větší zóny, které mají přístup k většímu množství zdrojů dodávek. Tato diverzifikace by mohla mít dopad na velkoobchodní tržní ceny díky lepší hospodářské soutěži mezi zdroji, ale může také zlepšit bezpečnost dodávek, pokud v nové sloučené zóně nepřetrvává vnitřní přetížení. Integrace trhu by mohla být základem pro další

podporu transformace trhu se zemním plynem, včetně zavádění plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu. Členské státy, regulační orgány a provozovatelé přepravních soustav by měli na usnadnění regionální integrace spolupracovat.

(154) Jedním z hlavních cílů této směrnice by mělo být vytvořit prostřednictvím sítě propojené napříč Unií skutečně vnitřní trh se zemním plynem a hlavním úkolem regulačních orgánů, případně v úzké spolupráci s ACER, by proto mělo být řešení regulačních otázek týkajících se přeshraničních propojení a regionálních trhů.

(155) Jedním z hlavních cílů této směrnice by mělo být rovněž zajištění společných pravidel pro skutečný vnitřní trh a široké nabídky dodávek zemního plynu. Za tímto účelem by nedeformované tržní ceny stimulovaly přeshraniční obchod a zároveň by vedly ke sbližování cen.

(156) Regulační orgány by měly o trhu poskytovat informace rovněž proto, aby Komise mohla vykonávat svou úlohu, jež spočívá ve sledování a monitorování vnitřního trhu se zemním plynem a jeho krátkodobého, střednědobého a dlouhodobého vývoje, včetně aspektů, jako například nabídka a poptávka, přepravní a distribuční infrastruktura, kvalita služeb, přeshraniční obchod, řízení přetížení, investice, velkoobchodní a spotřebitelské ceny, likvidita trhu, jakož i zlepšení životního prostředí a účinnosti. Regulační orgány by měly příslušným vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž a Komisi hlásit ty členské státy, v nichž ceny narušují hospodářskou soutěž a řádné fungování trhu.

(157) Jelikož cíle této směrnice, totiž vytvoření plně funkčního vnitřního trhu se zemním plynem a vodíkem, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, ale spíše jich z důvodu rozsahu nebo účinků takového opatření může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.

(158) Podle nařízení (EU) 2024/1789 může Komise přijímat rámcové pokyny nebo kodexy sítě k dosažení nezbytného stupně harmonizace. Tyto rámcové pokyny nebo kodexy sítě, které jsou tedy závaznými pravidly přijatými ve formě prováděcích nařízení Komise, jsou rovněž s ohledem na některá ustanovení této směrnice užitečným nástrojem, který lze v případě potřeby rychle upravit.

(159) Zejména je třeba zmocnit Komisi k přijetí rámcových pokynů pro zajištění minimálního stupně harmonizace, jenž je nezbytný pro dosažení cíle této směrnice.

(160) Členské státy se v souladu se společným politickým prohlášením členských států a Komise ze dne 28. září 2011 o informativních dokumentech zavázaly, že v odůvodněných případech doplní oznámení o opatřeních přijatých za účelem provedení směrnice ve vnitrostátním právu o jeden či více dokumentů s informacemi o vztahu mezi jednotlivými složkami směrnice a příslušnými částmi vnitrostátních nástrojů přijatých za účelem provedení směrnice ve vnitrostátním právu. Pokud jde o tuto směrnici, považuje normotvůrce předložení těchto dokumentů za odůvodněné, zejména v návaznosti na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-543/17 ([34]).

(161) Tato směrnice dodržuje základní práva a ctí zásady uznávané zejména Listinou základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“). Měla by proto být vykládána a uplatňována v souladu s těmito právy a zásadami, a to zejména s právem na ochranu osobních údajů zaručeným článkem 8 Listiny. Je nezbytné, aby veškeré zpracovávání osobních údajů podle této směrnice bylo v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ([35]).

(162) S cílem změnit jiné než podstatné prvky této směrnice nebo ji doplnit, pokud jde o některé specifické oblasti, které jsou zásadní pro dosažení cílů této směrnice, by měla být na Komisi přenesena pravomoc přijímat akty v souladu s článkem 290 Smlouvy o fungování EU, které se týkají stanovení pokynů ohledně minimálních kritérií pro zajištění nezávislosti vlastníka přepravní soustavy nebo vodíkové přepravní sítě a provozovatele zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení pro skladování vodíku, pokynů stanovujících podrobnosti postupu certifikace provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele vodíkové přepravní sítě, pokynů týkajících se rozsahu

([34]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 8. července 2019, Evropská komise v. Belgické království, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573.
([35]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1).

povinností regulačních orgánů, pokud jde o vzájemnou spolupráci a spolupráci s ACER, pokynů stanovujících podrobnosti postupu týkajícího se souladu rozhodnutí přijatého regulačním orgánem s kodexy sítě a rámcovými pokyny přijatými podle této směrnice a nařízení (EU) 2024/1789 a pokynů vymezujících metodiky a opatření pro vedení záznamů, jakož i formu a obsah údajů ohledně transakcí se smlouvami na dodávky zemního plynu a vodíku a deriváty na zemní plyn a vodík poskytované podniky zajišťujícími dodávky. Je obzvláště důležité, aby Komise vedla v rámci příprav odpovídající konzultace, a to i na odborné úrovni, a aby tyto konzultace probíhaly v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů ([36]). Pro zajištění rovné účasti na vypracovávání aktů v přenesené pravomoci obdrží Evropský parlament a Rada veškeré dokumenty současně s odborníky z členských států a jejich odborníci mají systematicky přístup na schůze expertních skupin Komise, jež se věnují přípravě aktů v přenesené pravomoci.

(163) Za účelem zajištění jednotných podmínek k provedení této směrnice by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci, pokud jde o stanovení požadavků na interoperabilitu a nediskriminačních a transparentních postupů pro přístup k údajům. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením (EU) č. 182/2011.

(164) Za účelem zajištění hladkého a účinného provádění této směrnice podporuje Komise členské státy prostřednictvím Nástroje pro technickou podporu zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/240 ([37]), který nabízí individuálně uzpůsobené technické odborné znalosti pro navrhování a provádění reforem, včetně těch, které podporují konkurenční vnitřní trhy se zemním plynem a vodíkem, umožňují integraci plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu a posilují spolupráci a koordinaci mezi provozovateli přepravních a distribučních soustav. Technická podpora zahrnuje například posílení administrativní kapacity, harmonizaci legislativních rámců a sdílení relevantních osvědčených postupů.

(165) Směrnice 2009/73/ES by proto měla být zrušena a povinnost provést tuto směrnici ve vnitrostátním právu by se měla omezovat na ustanovení, která v porovnání se směrnicí 2009/73/ES představují věcnou změnu. Povinnost provést ve vnitrostátním právu nezměněná ustanovení vyplývá z uvedené směrnice.

(166) Touto směrnicí by neměly být dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůt pro provedení směrnic uvedených v části B přílohy III této směrnice ve vnitrostátním právu a dny jejich použitelnosti,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

PŘEDMĚT, OBLAST PŮSOBNOSTI A DEFINICE

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

1. Tato směrnice stanoví společný rámec pro dekarbonizaci trhů se zemním plynem a vodíkem, jehož účelem je přispět k dosažení cílů Unie v oblasti klimatu a energetiky.

2. Tato směrnice stanoví společná pravidla pro přepravu, distribuci, dodávky a skladování zemního plynu prostřednictvím soustavy zemního plynu a obsahuje ustanovení na ochranu spotřebitelů s cílem vytvořit v Unii integrovaný, konkurenční a transparentní trh se zemním plynem. Stanoví pravidla týkající se organizace a fungování tohoto odvětví, přístupu na trh, kritérií a postupů pro udělování povolení pro přepravu, distribuci, dodávky a skladování zemního plynu prostřednictvím soustavy zemního plynu, jakož i pro provozování této soustavy.

([36]) Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.
([37]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/240 ze dne 10. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro technickou podporu (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 1).

3. Tato směrnice stanoví společná pravidla pro dopravu, dodávky a skladování zemního plynu a přechod ze soustavy zemního plynu na integrovanou a vysoce účinnou soustavu založenou na plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkovém plynu.

4. Tato směrnice stanoví společná pravidla pro dopravu, dodávky a skladování vodíku prostřednictvím vodíkové soustavy. Stanoví pravidla týkající se organizace a fungování tohoto odvětví, přístupu na trh, kritérií a postupů pro udělování povolení pro sítě, dodávky a skladování vodíku, jakož i pro provozování této soustavy.

5. Tato směrnice stanoví pravidla pro postupné vytvoření celounijní vzájemně propojené vodíkové soustavy, která bude přispívat k dlouhodobé flexibilitě elektroenergetické soustavy a ke snížení čistých emisí skleníkových plynů v odvětvích, v nichž je dekarbonizace obtížná, při zohlednění potenciálu snižování emisí skleníkových plynů a energetické a nákladové účinnosti ve vztahu k jiným možnostem, a podpoří tak dekarbonizaci energetického systému Unie.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

1) „zemním plynem“ plyn, který se skládá především z metanu, včetně biometanu, nebo jiné druhy plynu, které je technicky možné bezpečně vtláčet do soustavy zemního plynu a dopravovat jí je;

2) „plynem z obnovitelných zdrojů“ bioplyn ve smyslu čl. 2 bodu 28 směrnice (EU) 2018/2001, včetně bioplynu, který byl upraven na biometan, a paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu ve smyslu čl. 2 bodu 36 uvedené směrnice;

3) „soustavou zemního plynu“ soustava infrastruktury, včetně plynovodů, terminálů pro zkapalněný zemní plyn (LNG) a zařízení pro skladování zemního plynu, jíž se dopravuje zemní plyn;

4) „vodíkovou soustavou“ soustava infrastruktury, včetně vodíkových sítí, zařízení pro skladování vodíku a vodíkových terminálů, která obsahuje vodík vysokého stupně čistoty;

5) „zařízením pro skladování vodíku“ zařízení využívané pro skladování vodíku vysokého stupně čistoty:

   a) včetně části vodíkového terminálu používaného pro skladování, s výjimkou části používané pro výrobní činnosti a zařízení vyhrazených pro provozovatele vodíkových sítí při plnění jejich úkolů;

   b) včetně velkých, především podzemních, zásobníků pro skladování vodíku, ale s výjimkou menších, snadno replikovatelných nádrží pro skladování vodíku;

6) „provozovatelem zařízení pro skladování vodíku“ fyzická nebo právnická osoba, která provádí skladování vodíku a odpovídá za provoz zařízení pro skladování vodíku;

7) „skladováním vodíku v potrubí“ skladování vodíku vysokého stupně čistoty stlačením ve vodíkových sítích, s výjimkou zařízení vyhrazených pro provozovatele vodíkových sítí při plnění jejich funkcí;

8) „vodíkovým terminálem“ zařízení používané pro vykládání kapalného vodíku nebo kapalného amoniaku a jeho přeměnu na plynný vodík pro účely vtláčení do vodíkové sítě nebo soustavy zemního plynu nebo pro účely zkapalňování plynného vodíku a jeho nakládání, včetně podpůrných služeb a dočasného skladování nezbytného pro proces přeměny a následné vtláčení do vodíkové sítě; není jím žádná část vodíkového terminálu používaná pro skladování;

9) „provozovatelem vodíkového terminálu“ fyzická nebo právnická osoba, která vykládá kapalný vodík nebo kapalný amoniak a přeměňuje ho na plynný vodík pro účely vtláčení do vodíkové sítě nebo soustavy zemního plynu nebo zkapalňuje plynný vodík a nakládá ho a která odpovídá za provoz vodíkového terminálu;

10) „kvalitou vodíku“ čistota vodíku a kontaminující látky v souladu s normami platnými pro kvalitu vodíku ve vodíkové soustavě;

11) „nízkouhlíkovým vodíkem“ vodík, jehož energetický obsah je získán z neobnovitelných zdrojů, který splňuje prahovou hodnotu snížení emisí skleníkových plynů ve výši 70 % ve srovnání s hodnotou referenčního fosilního paliva pro paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu stanovenou v metodice pro posuzování úspor emisí skleníkových plynů z paliv z obnovitelných zdrojů nebiologického původu a z recyklovaných paliv s obsahem uhlíku, přijaté podle čl. 29a odst. 3 směrnice (EU) 2018/2001;

12) „nízkouhlíkovým plynem“ část plynných paliv v recyklovaných palivech s obsahem uhlíku ve smyslu čl. 2 bodu 35 směrnice (EU) 2018/2001, nízkouhlíkový vodík a syntetická plynná paliva, jejichž energetický obsah je získán z nízkouhlíkového vodíku, jež splňují prahovou hodnotu snížení emisí skleníkových plynů ve výši 70 % ve srovnání s hodnotou referenčního fosilního paliva pro paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu stanovenou v metodice přijaté podle čl. 29a odst. 3 směrnice (EU) 2018/2001;

13) „nízkouhlíkovými palivy“ recyklovaná paliva s obsahem uhlíku ve smyslu čl. 2 bodu 35 směrnice (EU) 2018/2001, nízkouhlíkový vodík a syntetická plynná a kapalná paliva, jejichž energetický obsah je získán z nízkouhlíkového vodíku, jež splňují prahovou hodnotu snížení emisí skleníkových plynů ve výši 70 % ve srovnání s hodnotou referenčního fosilního paliva pro paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu stanovenou v metodice přijaté podle čl. 29a odst. 3 směrnice (EU) 2018/2001;

14) „vodíkovým podnikem“ fyzická nebo právnická osoba, která vykonává alespoň jednu z těchto funkcí: výroba, doprava, dodávky, nákup nebo skladování vodíku nebo provoz vodíkového terminálu, a která odpovídá za obchodní, technické nebo údržbářské úkoly související s těmito funkcemi, s výjimkou konečných zákazníků;

15) „plynárenským podnikem“ fyzická nebo právnická osoba, která provádí výrobu, přepravu, distribuci, dodávky, nákup nebo skladování zemního plynu, včetně LNG a která odpovídá za obchodní, technické nebo údržbářské úkoly související s těmito funkcemi, s výjimkou konečných zákazníků;

16) „těžební plynovodní sítí“ potrubí nebo potrubní síť provozované nebo zkonstruované jako součást projektu na produkci ropy nebo zemního plynu nebo používané k dopravě zemního plynu z jednoho nebo více těžebních míst tohoto typu do zpracovatelského závodu nebo terminálu anebo konečného přístavního terminálu;

17) „přepravou“ doprava zemního plynu sítí tvořenou zejména vysokotlakými plynovody, nikoli těžební plynovodní sítí ani částmi vysokotlakých plynovodů používaných především v rámci místní distribuce zemního plynu, za účelem jeho dodání zákazníkům, s výjimkou dodávek samotných;

18) „provozovatelem přepravní soustavy“ fyzická nebo právnická osoba, která provádí přepravu a odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj přepravní soustavy v dané oblasti a případně za její propojení s jinými soustavami a za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po přepravě zemního plynu;

19) „distribucí“ doprava zemního plynu místními nebo oblastními potrubními sítěmi za účelem jeho dodání zákazníkům, s výjimkou dodávek samotných;

20) „provozovatelem distribuční soustavy“ fyzická nebo právnická osoba, která provádí distribuci zemního plynu a odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj distribuční soustavy v dané oblasti a případně za její propojení s jinými soustavami a za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po distribuci zemního plynu;

21) „vodíkovou sítí“ potrubní síť jak na pevnině, tak na moři, která se používá pro dopravu vodíku vysokého stupně čistoty za účelem jeho dodání zákazníkům, s výjimkou dodávek samotných;

22) „dopravou vodíku“ přeprava nebo distribuce vodíku prostřednictvím vodíkové sítě za účelem jeho dodání zákazníkům, s výjimkou dodávek samotných;

23) „vodíkovou přepravní sítí“ potrubní síť pro dopravu vodíku vysokého stupně čistoty, zejména síť, která zahrnuje vodíková propojovací vedení nebo která je přímo připojena k zařízením pro skladování vodíku, vodíkovým terminálům nebo dvěma či více vodíkovým propojovacím vedením nebo která slouží především k dopravě vodíku do jiných vodíkových sítí, zařízení pro skladování vodíku nebo vodíkových terminálů, aniž je vyloučena možnost, aby taková síť sloužila k dodávkám pro přímo připojené zákazníky;

24) „vodíkovou distribuční sítí“ potrubní síť pro místní nebo regionální dopravu vodíku vysokého stupně čistoty, která slouží především k dodávkám pro přímo připojené zákazníky a nezahrnuje vodíková propojovací vedení a která není přímo připojena k zařízením pro skladování vodíku nebo vodíkovým terminálům, ledaže byla dotčená síť ke dni 4. srpna 2024 distribuční soustavou zemního plynu a účel jejího využití byl částečně nebo zcela změněn pro dopravu vodíku, nebo ke dvěma či více vodíkovým propojovacím vedením;

25) „provozovatelem vodíkové sítě“ fyzická nebo právnická osoba, která provádí dopravu vodíku a odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj vodíkové sítě v dané oblasti a případně za její propojení s jinými vodíkovými sítěmi a za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po dopravě vodíku;

26) „provozovatelem vodíkové přepravní sítě“ fyzická nebo právnická osoba, která odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj vodíkové přepravní sítě v dané oblasti a případně za její propojení s jinými vodíkovými sítěmi a za zabezpečení dlouhodobé schopnosti sítě uspokojovat přiměřenou poptávku po dopravě vodíku;

27) „provozovatelem vodíkové distribuční sítě“ fyzická nebo právnická osoba, která odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj vodíkové distribuční sítě v dané oblasti a případně za její propojení s jinými vodíkovými sítěmi a za zabezpečení dlouhodobé schopnosti sítě uspokojovat přiměřenou poptávku po dopravě vodíku;

28) „dodávkami“ prodej, včetně dalšího prodeje, zemního plynu, včetně LNG, nebo vodíku, a to i ve formě tekutých organických nosičů vodíku nebo kapalného vodíku a derivátů vodíku, včetně amoniaku nebo metanolu, zákazníkům;

29) „dodavatelským podnikem“ fyzická nebo právnická osoba, která provádí dodávky;

30) „dodavatelem poslední instance“ dodavatel, který je určen k převzetí dodávek zemního plynu zákazníkům dodavatele, který ukončil činnost;

31) „zařízením pro skladování zemního plynu“ zařízení používané pro skladování zemního plynu, které patří plynárenskému podniku nebo jím je provozováno, včetně zařízení LNG používaného pro skladování zemního plynu, s výjimkou části používané pro výrobní činnosti a s výjimkou zařízení vyhrazených pro provozovatele přepravních soustav při plnění jejich funkcí;

32) „provozovatelem zařízení pro skladování zemního plynu“ fyzická nebo právnická osoba, která provádí skladování zemního plynu a odpovídá za provoz zařízení pro skladování zemního plynu;

33) „zařízením LNG“ terminál, který se používá pro zkapalňování zemního plynu nebo dovoz, vkládání a znovuzplyňování LNG, včetně podpůrných služeb a prozatímního skladování nezbytných ke znovuzplyňování a k následnému dodání do přepravní soustavy; není jím žádná část terminálů LNG používaná ke skladování;

34) „provozovatelem zařízení LNG“ fyzická nebo právnická osoba, která zkapalňuje zemní plyn nebo dováží, vykládá a znovuzplyňovává LNG a která odpovídá za provoz zařízení LNG;

35) „soustavou“ přepravní nebo distribuční síť, zařízení LNG nebo zařízení pro skladování zemního plynu, které patří plynárenskému podniku nebo jsou plynárenským podnikem provozovány, včetně skladování v potrubí, a její zařízení poskytující podpůrné služby, jakož i zařízení podniků ve skupině nezbytná pro zajištění přístupu k přepravě, distribuci a LNG;

36) „podpůrnými službami“ všechny služby potřebné k přístupu k přepravní nebo distribuční síti, zařízením LNG nebo zařízením pro skladování zemního plynu a k jejich provozování, včetně zařízení pro vyrovnávání zatížení soustavy, přimíchávání a vtláčení inertního plynu, s výjimkou zařízení vyhrazených pro provozovatele přepravních soustav při plnění jejich funkcí;

37) „skladováním zemního plynu v potrubí“ skladování zemního plynu stlačením v přepravních a distribučních soustavách, s výjimkou zařízení vyhrazených pro provozovatele přepravních soustav při plnění jejich funkcí;

38) „propojenou soustavou“ několik soustav, které jsou navzájem propojeny;

39) „propojovacím vedením“ dálkový přepravní plynovod, který překračuje nebo přesahuje hranice mezi členskými státy za účelem propojení vnitrostátní přepravní soustavy těchto členských států, nebo dálkový přepravní plynovod mezi členským státem a třetí zemí až po území členských států nebo teritoriální moře tohoto členského státu;

40) „vodíkovým propojovacím vedením“ vodíková síť, která překračuje nebo přesahuje hranice mezi členskými státy za účelem propojení vnitrostátních vodíkových sítí těchto členských států, nebo vodíková síť mezi členským státem a třetí zemí až po území členských států nebo teritoriální moře tohoto členského státu;

41) „přímým vedením“ potrubí pro přepravu zemního plynu doplňující propojenou soustavu;

42) „integrovaným plynárenským podnikem“ vertikálně nebo horizontálně integrovaný podnik;

43) „vertikálně integrovaným podnikem“ plynárenský podnik či skupina plynárenských podniků nebo vodíkový podnik či skupina vodíkových podniků, v nichž je tatáž osoba oprávněna nebo jsou tytéž osoby oprávněny, přímo nebo nepřímo, vykonávat kontrolu, a v nichž podnik nebo skupina podniků vykonávají alespoň jednu z funkcí přepravy, distribuce, dopravy vodíku, provozování vodíkového terminálu, skladování LNG nebo zemního plynu nebo vodíku a alespoň jednu z funkcí výroby (těžby) nebo dodávek zemního plynu nebo vodíku;

44) „horizontálně integrovaným podnikem“ podnik, který vykonává alespoň jednu z funkcí výroby, přepravy, distribuce, dodávek nebo skladování zemního plynu, jakož i další činnost, která nesouvisí se zemním plynem;

45) „podnikem ve skupině“ podnik ve skupině ve smyslu čl. 2 bodu 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ([38]), nebo podnik patřící stejným podílníkům;

46) „uživatelem soustavy“ fyzická nebo právnická osoba dodávající zemní plyn nebo vodík do soustavy nebo odebírající ze soustavy;

47) „zákazníkem“ velkoodběratel nebo konečný zákazník odebírající zemní plyn nebo vodík anebo plynárenský nebo vodíkový podnik, který nakupuje zemní plyn nebo vodík;

48) „zákazníkem v domácnosti“ zákazník nakupující zemní plyn nebo vodík pro vlastní potřebu v domácnosti;

49) „zákazníkem mimo domácnost“ zákazník nakupující zemní plyn nebo vodík, který není určen pro vlastní potřebu v domácnosti;

50) „konečným zákazníkem“ zákazník nakupující zemní plyn nebo vodík pro vlastní potřebu;

51) „velkoodběratelem“ fyzická nebo právnická osoba jiná než provozovatel přepravní nebo distribuční soustavy, která nakupuje zemní plyn nebo vodík pro účely jeho dalšího prodeje v rámci nebo mimo rámec soustavy, na jejímž území je usazena;

52) „mikropodnikem“, „malým podnikem“ nebo „středním podnikem“ mikropodnik, malý podnik nebo střední podnik ve smyslu článku 2 přílohy doporučení Komise 2003/361/ES ([39]);

53) „smlouvou na dodávky plynu“ smlouva o dodávkách zemního plynu nebo vodíku, s výjimkou derivátu na zemní plyn;

54) „derivátem na zemní plyn“ finanční nástroj uvedený v bodě 5, 6 nebo 7 oddílu C přílohy I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ([40]), pokud se uvedený finanční nástroj týká zemního plynu;

([38]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (Úř. věst. L 182, 29.6.2013, s. 19).

([39]) Doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků, malých a středních podniků (Úř. věst. L 124, 20.5.2003, s. 36).

([40]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU (Úř. věst. L 173, 12.6.2014, s. 349).

55) „kontrolou“ jakákoli práva, smlouvy nebo jiné prostředky, které jednotlivě nebo společně a s ohledem na relevantní skutkové nebo právní aspekty poskytují možnost uplatnění rozhodujícího vlivu v určitém podniku, zejména na základě:

a) vlastnických práv nebo práv užívání všech aktiv podniku nebo jejich části;

b) práv nebo smluv, které poskytují rozhodující vliv na složení, hlasování nebo rozhodování orgánů podniku;

56) „dlouhodobou smlouvou“ smlouva na dodávky plynu po dobu delší než jeden rok;

57) „vstupně-výstupním systémem“ model přístupu pro zemní plyn nebo vodík, v jehož rámci si uživatelé soustavy rezervují práva na kapacitu nezávisle na vstupních a výstupních bodech a který zahrnuje přepravní soustavu a může zahrnovat celou distribuční soustavu nebo vodíkovou síť nebo její část;

58) „vyrovnávací zónou“ systém, na který se vztahuje specifický vyrovnávací režim, který zahrnuje přepravní soustavu a může zahrnovat celé distribuční soustavy nebo jejich části;

59) „virtuálním obchodním místem“ nefyzické obchodní místo v rámci vstupně-výstupního systému, kde prodávající a kupující obchodují se zemním plynem nebo vodíkem, aniž by bylo nutné rezervovat kapacitu;

60) „uživatelem sítě“ zákazník nebo potenciální zákazník provozovatele soustavy nebo samotný provozovatel soustavy, pokud je to nezbytné pro výkon funkcí provozovatele soustavy ve vztahu k dopravě zemního plynu nebo vodíku;

61) „vstupním bodem“ bod, který je předmětem rezervace ze strany uživatelů sítě a poskytuje přístup k vstupně-výstupnímu systému;

62) „výstupním bodem“ bod, který je předmětem rezervace ze strany uživatelů sítě a umožňuje toky plynů ze vstupně-výstupního systému;

63) „propojovacím bodem“ fyzický nebo virtuální bod spojující sousední vstupně-výstupní systémy nebo spojující vstupně-výstupní systém s propojovacím vedením, pokud je tento bod předmětem rezervace ze strany uživatelů sítě;

64) „virtuálním propojovacím bodem“ dva nebo více propojovacích bodů, které spojují dva stejné sousední vstupně-výstupní systémy sloučené za účelem poskytování jediné kapacitní služby;

65) „účastníkem trhu“ fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje, prodává nebo vyrábí zemní plyn nebo vodík nebo provozuje skladovací služby, včetně vydávání příkazů k obchodování, na jednom či více trzích se zemním plynem nebo vodíkem, včetně vyrovnávacích trhů;

66) „poplatkem za ukončení smlouvy“ poplatek nebo sankce ukládané zákazníkům dodavateli nebo účastníky trhu za ukončení smlouvy na dodávky plynu nebo smlouvy o poskytování služeb;

67) „poplatkem za změnu dodavatele“ poplatek nebo sankce za změnu dodavatele nebo účastníka trhu, včetně poplatků za ukončení smlouvy, ukládané zákazníkům přímo či nepřímo dodavateli, účastníky trhu nebo provozovateli soustav;

68) „informacemi o vyúčtování“ informace poskytované ve vyúčtováních konečného zákazníka s výjimkou žádosti o platbu;

69) „běžným měřicím zařízením“ analogové nebo elektronické měřicí zařízení bez schopnosti vysílat a přijímat údaje;

70) „inteligentním měřicím systémem“ elektronický systém, který dokáže měřit množství zemního plynu nebo vodíku dodané do sítě nebo spotřebu zemního plynu nebo vodíku ze sítě, poskytuje více informací než běžné měřicí zařízení a je schopný vysílat a přijímat údaje pro účely informování, monitorování a kontroly za použití určité formy elektronické komunikace;

71) „interoperabilitou“ v souvislosti s inteligentním měřením schopnost dvou nebo více energetických či komunikačních sítí, systémů, zařízení, aplikací či komponent spolupracovat, vyměňovat si a používat informace za účelem provádění požadovaných funkcí;

72) „nejnovějšími dostupnými údaji“ v souvislosti s údaji z inteligentního měření údaje poskytnuté ve lhůtě odpovídající nejkratšímu zúčtovacímu období na vnitrostátním trhu;

73) „nejlepšími dostupnými metodami“ v souvislosti s ochranou údajů a bezpečností v prostředí inteligentního měření nejúčinnější, nejpokročilejší a prakticky vhodné metody, které v zásadě poskytují základ pro dodržování pravidel Unie pro ochranu osobních údajů a bezpečnost;

74) „energetickou chudobou“ energetická chudoba ve smyslu čl. 2 bodu 52 směrnice (EU) 2023/1791;

75) „aktivním zákazníkem“ konečný zákazník odebírající zemní plyn nebo skupina společně jednajících konečných zákazníků odebírajících zemní plyn, kteří:

a) spotřebovávají nebo ukládají plyn z obnovitelných zdrojů, který vyrobili:

i) ve svých vlastních prostorách umístěných ve vymezených hranicích nebo,

ii) pokud to dotčený členský stát povolí, v jiných prostorách;

b) za předpokladu, že uvedené činnosti nepředstavují hlavní obchodní nebo profesionální činnost konečného zákazníka a jsou v souladu s právem vztahujícím se na výrobu plynu z obnovitelných zdrojů, zejména pokud jde o emise skleníkových plynů:

i) prodávají plyn, který sami vyrobili z obnovitelných zdrojů, prostřednictvím soustavy zemního plynu, nebo

ii) se účastní programů flexibility nebo programů energetické účinnosti;

76) „zásadou ‚energetická účinnost v první řadě‘“ energetická účinnost v první řadě ve smyslu čl. 2 bodu 18 nařízení (EU) 2018/1999;

77) „změnou účelu využití“ změna účelu využití ve smyslu čl. 2 bodu 18 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/869 ([41]).

KAPITOLA II

OBECNÁ PRAVIDLA ORGANIZACE TRHU

Článek 3

***Konkurenční, na* zákazníka zaměřené*, pružné a nediskriminační trhy se* zemním plynem a vodíkem**

1. Členské státy zajistí, aby všichni zákazníci mohli svobodně nakupovat zemní plyn a vodík od dodavatele dle vlastního výběru a aby všichni zákazníci mohli mít více než jednu smlouvu na dodávky zemního plynu nebo vodíku současně, jsou-li zřízeny požadované body připojení a měření.

2. Členské státy zajistí, aby jejich vnitrostátní právo nepřiměřeně neomezovalo přeshraniční obchod se zemním plynem a vodíkem, fungování a vznik likvidního obchodování se zemním plynem a vodíkem, účast spotřebitelů, investice, především do plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu, nebo skladování energie mezi členskými státy, a zajistí, aby ceny zemního plynu a vodíku odrážely skutečnou poptávku a nabídku.

3. Členské státy zajistí, aby na vnitřních trzích se zemním plynem a vodíkem neexistovaly žádné neodůvodněné překážky, pokud jde o vstup na trh, jeho opuštění, působení na něm a obchodování na něm.

4. Členské státy a regulační orgány zajistí, aby se na elektroenergetické podniky vztahovaly transparentní, přiměřená a nediskriminační pravidla, poplatky a zacházení, zejména pokud jde o připojení k síti, přístup na velkoobchodní trhy, přístup k údajům, změny dodavatele a systémy vyúčtování a případné udělování licencí.

([41]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/869 ze dne 30. května 2022, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě, mění nařízení (ES) č. 715/2009, (EU) 2019/942 a (EU) 2019/943 a směrnice 2009/73/ES a (EU) 2019/944 a zrušuje nařízení (EU) č. 347/2013 (Úř. věst. L 152, 3.6.2022, s. 45).

5. Členské státy zajistí, aby účastníci trhu ze třetích zemí při svém působení na vnitřních trzích se zemním plynem a vodíkem dodržovali příslušné platné unijní a vnitrostátní právo, včetně práva v oblasti životního prostředí a bezpečnosti.

6. Členské státy zajistí, aby se trh s vodíkem zaměřil na zákazníky a byl energeticky účinný. Využívání vodíku musí být zaměřeno na zákazníky v obtížně dekarbonizovatelných odvětvích s vysokým potenciálem snižování emisí skleníkových plynů, kde nejsou k dispozici žádné energeticky a nákladově efektivnější možnosti.

7. Členské státy zajistí, aby tato směrnice byla prováděna způsobem, který podporuje integraci energetického systému a zároveň nepatřičně nediskriminuje energeticky účinnější řešení, jako je přímá elektrifikace, v souladu se zásadou „energetická účinnost v první řadě“.

Článek 4

Tržní ceny za dodávky

1. Dodavatelé mohou volně stanovit cenu, za niž dodávají zemní plyn a vodík zákazníkům. Členské státy přijmou vhodná opatření k zajištění účinné hospodářské soutěže mezi dodavateli a k zajištění přiměřených cen pro konečné zákazníky.

2. Členské státy zajišťují ochranu zákazníků postižených energetickou chudobou a zranitelných zákazníků v domácnostech v souladu s články 26 až 29 prostřednictvím sociální politiky nebo jinými prostředky než veřejnými zásahy do stanovování cen za dodávky zemního plynu a vodíku.

3. Odchylně od odstavců 1 a 2 mohou členské státy uplatňovat veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky zemního plynu zákazníkům postiženým energetickou chudobou nebo zranitelným zákazníkům v domácnostech. Na tyto veřejné zásahy se vztahují podmínky stanovené v odstavcích 4 a 5.

4. Veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky zemního plynu:

a) musí sledovat cíl obecného hospodářského zájmu a nesmějí překračovat rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle;

b) musí být jasně vymezené, transparentní, nediskriminační a ověřitelné;

c) musí zaručovat rovnost přístupu plynárenských podniků Unie k zákazníkům;

d) musí být časově omezené a přiměřené, pokud jde o osoby, které z nich mají prospěch;

e) nesmějí vést k dodatečným nákladům pro účastníky trhu diskriminačním způsobem;

f) nesmějí bránit postupnému a včasnému ukončení používání fosilního plynu za účelem dosažení cíle Unie v oblasti klimatu do roku 2030 a cíle klimatické neutrality stanoveného v nařízení (EU) 2021/1119.

5. Každý členský stát uplatňující veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky zemního plynu v souladu s odstavcem 3 tohoto článku musí také dodržovat čl. 3 odst. 3 písm. d) a článek 24 nařízení (EU) 2018/1999 bez ohledu na to, zda se v dotčeném členském státě nachází významný počet zákazníků v domácnostech postižených energetickou chudobou. Před ukončením veřejných zásahů do stanovování cen za dodávky zemního plynu členské státy zajistí náležitá podpůrná opatření pro zákazníky postižené energetickou chudobou a zranitelné zákazníky v domácnostech v souladu s odstavcem 2 tohoto článku.

6. S cílem vytvořit účinnou hospodářskou soutěž o smlouvy na dodávky zemního plynu mezi dodavateli a dosáhnout plně účinného a tržního stanovování dostupných maloobchodních cen zemního plynu v souladu s odstavcem 1 mohou členské státy po přechodné období uplatňovat veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky zemního plynu zákazníkům v domácnostech, kteří nemají prospěch z veřejných zásahů podle odstavce 3, *a* mikropodnikům.

7. Veřejné zásahy podle odstavce 6 musí splňovat kritéria stanovená v odstavci 4 a:

a) musí je doplňovat soubor opatření k dosažení účinné hospodářské soutěže a metodika pro hodnocení pokroku vyplývajícího z těchto opatření;

b) musí být stanoveny pomocí metodiky, která zajišťuje nediskriminační zacházení s dodavateli;

c) musí být stanoveny tak, aby cena převyšovala náklady, a na úrovni, na níž může docházet k účinné cenové soutěži;

d) musí být navrženy tak, aby minimalizovaly případný negativní dopad na velkoobchodní trh se zemním plynem;

e) musí zajistit, aby všichni ti, kdo mají z takového veřejného zásahu prospěch, měli možnost si zvolit konkurenční tržní nabídky, byli alespoň jednou za čtvrtletí přímo informováni o dostupnosti nabídek a úspor na konkurenčním trhu a byla jim poskytnuta pomoc při přechodu k tržní nabídce;

f) musí zajistit, aby v případě, že členský stát přistoupí k instalaci inteligentních měřicích systémů v souladu s článkem 17, byli všichni ti, kdo mají z takového veřejného zásahu prospěch, přímo informováni o možnosti instalace inteligentních měřicích zařízení a byla jim poskytnuta nezbytná pomoc;

g) nesmějí vést k přímým křížovým subvencím mezi zákazníky zásobovanými za ceny na volném trhu a zákazníky zásobovanými za regulované dodavatelské ceny.

8. Členské státy oznámí opatření přijatá podle odstavců 3 a 6 Komisi do jednoho měsíce od jejich přijetí a mohou je ihned uplatňovat. K oznámení se připojí vysvětlení, proč jiné nástroje nebyly dostatečné k uspokojivému dosažení sledovaného cíle, jak jsou splněny požadavky stanovené v odstavcích 4, 5 a 7 a jaké jsou dopady oznámených opatření na ochranu hospodářské soutěže. Oznámení uvede rozsah osob, které mají z opatření prospěch, zejména zákazníků postižených energetickou chudobou a zranitelných zákazníků v domácnostech, jakož i dalších případných příjemců, dobu platnosti opatření a počet zákazníků v domácnostech, jichž se dané opatření týká, a vysvětlí způsob, jakým byly regulované ceny stanoveny.

9. Členské státy do 15. března 2025 a poté každé dva roky v rámci integrovaných vnitrostátních zpráv o pokroku v oblasti energetiky a klimatu předloží Komisi zprávy o provádění tohoto článku a o nezbytnosti a přiměřenosti veřejných zásahů podle tohoto článku a posouzení pokroku při dosahování účinné hospodářské soutěže mezi dodavateli a při přechodu k tržním cenám. Členské státy, které uplatňují regulované ceny v souladu s odstavcem 6, podají zprávu o dodržování podmínek stanovených v odstavci 7, včetně jejich dodržování dodavateli, kteří musí takové zásahy uplatňovat, jakož i o dopadu regulovaných cen na finanční situaci těchto dodavatelů.

10. Komise přezkoumá provádění tohoto článku za účelem dosažení tržního stanovování maloobchodních cen zemního plynu a předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu. Součástí zprávy je případně posouzení dopadu těchto opatření na pokrok při dosahování cíle Unie v oblasti klimatické neutrality a dalších cílů v oblasti energetiky a klimatu. Zprávu lze kombinovat se zprávou uvedenou v čl. 5 odst. 10 směrnice (EU) 2019/944 o provádění uvedeného článku. Společně se zprávou či v návaznosti na ni se předloží legislativní návrh, bude-li to vhodné. Takový legislativní návrh může rovněž stanovit datum ukončení regulovaných cen.

Článek 5

Přístup k cenově dostupné energii během krize v oblasti cen zemního plynu

1. Rada může na návrh Komise prostřednictvím prováděcího rozhodnutí vyhlásit regionální nebo celounijní krizi v oblasti cen zemního plynu, jsou-li splněny tyto podmínky:

a) existence velmi vysokých průměrných cen na velkoobchodních trzích se zemním plynem dosahují nejméně dvou a půlnásobku průměrné ceny za předchozích pět let a nejméně 180 EUR/MWh a neočekává se, že by v příštích nejméně šesti měsících klesly, s tou výhradou, že při výpočtu průměrné ceny za předchozích pět let se neberou v potaz období, během nichž byla vyhlášena regionální nebo celounijní krize v oblasti cen zemního plynu;

b) maloobchodní ceny zemního plynu prudce narůstají v rozmezí 70 % a neočekává se, že by v příštích nejméně třech měsících klesly.

2. V prováděcím rozhodnutí uvedeném v odstavci 1 se upřesní doba jeho platnosti, která může trvat až jeden rok. Uvedená doba platnosti může být postupem stanoveným v odstavci 8 prodloužena na po sobě jdoucí období v délce až jednoho roku.

3. Vyhlášení regionální nebo celounijní krize v oblasti cen zemního plynu podle odstavce 1 zajistí spravedlivou hospodářskou soutěž a obchod ve všech členských státech, na které se dané prováděcí rozhodnutí vztahuje, aby nedošlo k nepřiměřenému narušení vnitřního trhu.

4. Jsou-li splněny podmínky stanovené v odstavci 1, předloží Komise návrh na vyhlášení regionální nebo celounijní krize v oblasti cen zemního plynu, jenž obsahuje navrhovanou dobu platnosti příslušného prováděcího rozhodnutí.

5. Rada může kvalifikovanou většinou návrh Komise předložený podle odstavce 4 nebo 8 změnit.

6. Pokud Rada přijala prováděcí rozhodnutí podle odstavce 1 tohoto článku, mohou členské státy po dobu jeho platnosti uplatnit dočasné cílené veřejné zásahy do stanovování cen za dodávky zemního plynu malým a středním podnikům, zákazníkům v domácnostech a klíčovým sociálním službám ve smyslu čl. 2 bodu 4 nařízení (EU) 2017/1938. Tyto veřejné zásahy musí:

a) být omezeny na nejvýše 70 % spotřeby příjemce ve stejném období předchozího roku a zachovat pobídku ke snížení poptávky;

b) splňovat podmínky stanovené v čl. 4 odst. 4 a 7;

c) v relevantních případech splňovat podmínky stanovené v odstavci 7;

d) být navrženy tak, aby minimalizovaly jakoukoli negativní roztříštěnost vnitřního trhu.

7. Pokud Rada přijala prováděcí rozhodnutí podle odstavce 1 tohoto článku, mohou členské státy odchylně od čl. 4 odst. 7 písm. c) po dobu jeho platnosti při uplatňování cílených veřejných zásahů do stanovování cen za dodávky zemního plynu podle čl. 4 odst. 6 nebo podle odstavce 6 tohoto článku výjimečně a dočasně stanovit cenu za dodávky zemního plynu, která je nižší než náklady, jsou-li splněny tyto podmínky:

a) cena stanovená pro zákazníky v domácnostech se vztahuje pouze na nejvýše 80 % mediánu spotřeby domácností a zachovává pobídku ke snížení poptávky;

b) nedochází k diskriminaci mezi dodavateli;

c) dodavatelům je poskytována náhrada za dodávky pod úrovní nákladů transparentním a nediskriminačním způsobem;

d) všichni dodavatelé jsou způsobilí podávat nabídky ceny za dodávky zemního plynu, která je nižší než náklady, na stejném základě;

e) navrhovaná opatření nenarušují vnitřní trh se zemním plynem.

8. V přiměřené lhůtě před uplynutím doby platnosti stanovené podle odstavce 2 Komise posoudí, zda jsou podmínky stanovené v odstavci 1 i nadále splněny. Pokud se Komise domnívá, že podmínky stanovené v odstavci 1 jsou i nadále splněny, předloží Radě návrh na prodloužení doby platnosti prováděcího rozhodnutí přijatého podle odstavce 1. Pokud se Rada rozhodne dobu platnosti prodloužit, použijí se během této prodloužené doby platnosti odstavce 6 a 7.

Komise průběžně posuzuje a monitoruje dopad jakéhokoli opatření přijatého podle tohoto článku a výsledky těchto posouzení pravidelně zveřejňuje.

Článek 6

Povinnosti veřejné služby

1. Členské státy zajistí na základě svého institucionálního uspořádání, při zohlednění zásady subsidiarity a aniž je dotčen odstavec 2, aby byly plynárenské a vodíkové podniky provozovány v souladu se zásadami této směrnice s cílem dosáhnout konkurenčních a bezpečných trhů se zemním plynem a vodíkem udržitelných z hlediska životního prostředí. Členské státy nediskriminují mezi těmito podniky, pokud jde o jejich práva nebo povinnosti.

2. S plným ohledem na příslušná ustanovení Smlouva o fungování EU, zejména na její článek 106, mohou členské státy plynárenským a vodíkovým podnikům uložit z důvodů obecného hospodářského zájmu povinnosti veřejné služby, které se mohou týkat bezpečnosti, včetně bezpečnosti dodávek, pravidelnosti a kvality dodávek, jakož i ochrany životního prostředí, včetně energetické účinnosti, energie z obnovitelných zdrojů a ochrany klimatu a ceny dodávek zemního plynu. Tyto povinnosti musí být jasně vymezené, transparentní, nediskriminační a ověřitelné a zaručovat plynárenským a vodíkovým podnikům v Unii rovnost přístupu ke spotřebitelům v jednotlivých členských státech. Povinnosti veřejné služby, které se týkají veřejných zásahů do stanovování cen za dodávky zemního plynu, musí splňovat požadavky stanovené v článcích 4 a 5 této směrnice.

3. Povinnosti veřejné služby související s bezpečností dodávek plynu musí zajišťovat dodržování standardu pro dodávky plynu plynárenskými podniky podle článku 6 nařízení (EU) 2017/1938 a musí být v souladu s výsledky vnitrostátních posouzení rizik provedených podle čl. 7 odst. 3 uvedeného nařízení, jak je podrobně uvedeno v plánech preventivních opatření vypracovaných podle čl. 9 odst. 1 písm. c), d) a k) uvedeného nařízení. Povinnosti veřejné služby, které přesahují rámec toho, co je nezbytné k zajištění souladu s článkem 6 nařízení (EU) 2017/1938, musí splňovat kritéria stanovená v čl. 8 odst. 1 uvedeného nařízení.

4. Poskytuje-li členský stát finanční vyrovnání nebo jiné formy náhrad za plnění povinností stanovených v tomto článku, činí tak nediskriminačním a transparentním způsobem.

5. Členské státy při provádění této směrnice informují Komisi o všech opatřeních přijatých pro plnění povinností veřejné služby, včetně ochrany spotřebitele a životního prostředí, a o jejich možném vlivu na vnitrostátní nebo mezinárodní hospodářskou soutěž bez ohledu na to, zda tato opatření vyžadují výjimku z této směrnice, či nikoliv. Členské státy pak Komisi každé dva roky oznámí všechny změny těchto opatření bez ohledu na to, zda vyžadují výjimku z této směrnice či nikoliv.

6. Při ukládání povinností veřejné služby podle odstavce 2 konzultují členské státy v rané fázi otevřeným, inkluzivním a transparentním způsobem relevantní zúčastněné strany. Veškeré úřední dokumenty týkající se konzultací a dokumentů použitých pro vypracování povinnosti veřejné služby se zveřejní, přičemž se zachová důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu, a zajistí ochrana údajů.

Článek 7

Podpora regionální spolupráce a integrace

1. Členské státy a regulační orgány mezi sebou vzájemně spolupracují za účelem integrace svých vnitrostátních trhů na jedné a více regionálních úrovních, která povede k vytvoření regionálních trhů, pokud se tak členské státy nebo jejich regulační orgány rozhodnou, a dále k vytvoření plně liberalizovaného vnitřního trhu. Členské státy nebo, pokud tak členské státy stanovily, regulační orgány podporují a usnadňují zejména spolupráci provozovatelů přepravních soustav zemního plynu a provozovatelů vodíkových přepravních sítí na regionální úrovni, a to i pokud jde o přeshraniční záležitosti a vyřazování aktiv z provozu, s cílem zajistit nákladově efektivní dekarbonizaci v souladu s cílem Unie v oblasti klimatické neutrality a vytvořit konkurenční vnitřní trhy se zemním plynem a vodíkem a zasazují se o soudržnost svého právního, regulačního a technického rámce a usnadňují integraci izolovaných soustav, v jejichž důsledku se v Unii stále ještě vyskytují izolované trhy se zemním plynem. Zeměpisné oblasti, na něž se tato regionální spolupráce vztahuje, zahrnují spolupráci v zeměpisných oblastech vymezených v souladu s čl. 31 odst. 3 nařízení (EU) 2024/1789. Tato spolupráce může zahrnovat jiné zeměpisné oblasti. Pokud se Komise domnívá, že pravidla na úrovni Unie mají význam pro regionální integraci trhů se zemním plynem a vodíkem, poskytne příslušné nezávazné pokyny s ohledem na zvláštnosti těchto trhů a dopad na sousední trhy.

2. Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) spolupracuje s regulačními orgány a provozovateli přepravních soustav a provozovateli vodíkových přepravních sítí, aby zajistila soulad regulačních rámců mezi regiony a uvnitř regionů za účelem vytvoření konkurenčních vnitřních trhů se zemním plynem a vodíkem. Pokud se ACER domnívá, že jsou potřebná závazná pravidla pro tuto spolupráci, vydá vhodná doporučení.

3. Pokud se společného podniku zřízeného za účelem uskutečňování spolupráce účastní vertikálně integrovaní provozovatelé přepravních soustav, tento společný podnik vypracuje a zavede program shody, který stanoví opatření přijatá s cílem zajistit, aby bylo vyloučeno diskriminační chování a chování v rozporu se zásadami hospodářské soutěže. Program

shody stanoví konkrétní povinnosti zaměstnanců pro splnění cíle vyloučení diskriminačního a protisoutěžního jednání. Podléhá schválení ACER. Soulad s programem nezávisle monitorují kontroloři shody vertikálně integrovaných provozovatelů přepravních soustav.

Článek 8

Udělování povolení

1. Je-li pro výstavbu nebo provozování plynárenských zařízení, zařízení na výrobu vodíku a infrastruktury vodíkové soustavy vyžadováno povolení, jako je licence, povolení, koncese, souhlas nebo schválení, udělí členské státy nebo jimi určené příslušné orgány povolení k výstavbě nebo provozování takových zařízení, infrastruktury, potrubí nebo souvisejícího vybavení na svém území v souladu s odstavci 2 až 11. Členské státy nebo jimi určené příslušné orgány mohou rovněž udělovat na stejném základě povolení pro dodávky zemního plynu a vodíku a povolení pro velkoodběratele.

2. Pokud mají členské státy systém udělování povolení, stanoví cíl a nediskriminační kritéria a transparentní postupy, které musí být splněny, pokud podnik žádá o povolení dodávat zemní plyn a vodík nebo postavit nebo provozovat plynárenská zařízení, zařízení pro výrobu vodíku nebo infrastrukturu vodíkové soustavy. Kritéria a postupy pro udělování povolení se zveřejňují. Členské státy zajistí, aby řízení, v němž se uděluje povolení pro taková zařízení, infrastrukturu, plynovody nebo související vybavení, ve vhodných případech zohledňovalo význam projektu pro vnitřní trhy se zemním plynem a vodíkem. Členské státy zajistí soulad systému udělování povolení pro infrastrukturu vodíkové soustavy s plány rozvoje sítě pro vodíkové přepravní a distribuční sítě přijatými podle článků 55 a 56.

3. U dodavatelů zemního plynu mohou členské státy posoudit jako kritéria pro udělení povolení finanční sílu a technickou způsobilost žadatelů. Tato kritéria musí být zcela transparentní a nediskriminační.

4. Členské státy zajistí, aby veškerá vnitrostátní pravidla týkající se udělování povolení uvedeného v tomto článku byla přiměřená, nezbytná a přispívala k provádění obecných pravidel pro organizaci trhů se zemním plynem a vodíkem a přístup k infrastruktuře, k uplatňování zásady „energetická účinnost v první řadě“, k dosažení cílů Unie v oblasti klimatu a energetiky a k provádění integrovaných vnitrostátních plánů členských států v oblasti energetiky a klimatu, jakož i jejich dlouhodobých strategií přijatých podle nařízení (EU) 2018/1999.

5. Povolovací řízení pro činnosti uvedené v odstavci 1 nesmějí trvat déle než dva roky, včetně všech příslušných řízení příslušných orgánů. Je-li to řádně odůvodněno mimořádnými okolnostmi, může být tato dvouletá lhůta prodloužena až o jeden rok.

6. Členské státy posoudí, jaká vnitrostátní legislativní a nelegislativní opatření jsou nezbytná pro zjednodušení povolovacích řízení, včetně toho, zda neomezují jakékoli procedurální kroky související s postupy pro posouzení dopadu na životní prostředí a veřejné konzultace. Členské státy Komisi oznámí výsledky takového posouzení v rámci svých integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu podle článku 3 nařízení (EU) 2018/1999 a v souladu s postupem stanoveným v článcích 7 až 12 uvedeného nařízení a v rámci svých integrovaných vnitrostátních zpráv o pokroku v oblasti energetiky a klimatu podle článku 17 uvedeného nařízení.

7. Lhůty stanovené v odstavci 5 tohoto článku platí, aniž jsou dotčeny povinnosti vyplývající z platného práva Unie v oblasti životního prostředí a energetiky, včetně směrnice (EU) 2018/2001, prostředky soudní ochrany a jiná řízení před soudy a mechanismy alternativního řešení sporů, včetně řízení o stížnostech a mimosoudních prostředků nápravy, a je možné je prodloužit o dobu trvání takových řízení.

8. Členské státy zřídí nebo určí jedno nebo více kontaktních míst. Tato kontaktní místa žadatele na jeho žádost a bezplatně provedou celým povolovacím řízením pro činnosti uvedené v odstavci 1 a usnadňují toto řízení až do okamžiku dokončení řízení příslušnými orgány. Po žadateli nesmí být vyžadováno, aby kontaktoval více než jedno kontaktní místo pro celé řízení.

9. Členské státy zajistí, aby se povolení udělená podle vnitrostátního práva na výstavbu a provoz infrastruktury soustavy zemního plynu vztahovala rovněž na infrastrukturu vodíkové soustavy. Tím není dotčeno právo členských států zrušit tato povolení, pokud vodíková infrastruktura není v souladu s technickými bezpečnostními pravidly pro infrastrukturu vodíkové soustavy stanovenými v unijním nebo vnitrostátním právu.

10. Členské státy zajistí, aby se stávající práva k užívání pozemků pro výstavbu a provoz plynovodů pro zemní plyn a dalších aktiv sítě vztahovala rovněž na plynovody a další aktiva sítě pro dopravu vodíku.

11. V případě převodu vlastnictví infrastruktury uvnitř podniku za účelem splnění požadavků článku 69 se na nového vlastníka převedou povolení týkající se této infrastruktury i práva k užívání pozemků.

12. Členské státy zajistí, aby důvody pro odmítnutí udělení povolení byly objektivní a nediskriminační a aby byly žadateli sděleny. Důvody odmítnutí jsou pro informaci oznamovány Komisi. Členské státy zavedou postup, který umožní žadateli podat proti takovým odmítnutím opravný prostředek.

13. Při rozvoji nově zásobovaných oblastí a v zájmu efektivního provozu obecně a aniž je dotčen článek 34, mohou členské státy odmítnout udělit další povolení k výstavbě nebo provozování distribučních potrubních soustav zemního plynu v určité oblasti, pokud jsou v této oblasti tyto potrubní soustavy vybudovány nebo je povolena jejich výstavba a pokud stávající nebo navrhovaná kapacita není využita.

14. Členské státy odmítnou udělit povolení k výstavbě a provozování přepravní nebo distribuční infrastruktury pro zemní plyn v oblastech, kde plán rozvoje sítě podle článku 55 stanoví vyřazení přepravní soustavy nebo jejích příslušných částí z provozu nebo kde byl schválen plán vyřazování distribuční sítě z provozu podle článku 57.

15. Pokud povolení ve smyslu odstavce 1 tohoto článku spadá do oblasti působnosti článků 15 a 15b až 17 směrnice (EU) 2018/2001, použijí se pouze uvedená ustanovení.

Článek 9

Certifikace plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových paliv

1. Plyn z obnovitelných zdrojů je certifikován v souladu s články 29, 29a a 30 směrnice (EU) 2018/2001. Nízkouhlíková paliva jsou certifikována v souladu s tímto článkem.

2. K zajištění toho, aby úspory emisí skleníkových plynů dosažené používáním nízkouhlíkových paliv dosahovaly alespoň 70 %, uloží členské státy hospodářským subjektům povinnost prokázat dodržení této prahové hodnoty a požadavků stanovených v metodice uvedené v odstavci 5 tohoto článku. Pro tyto účely uloží hospodářským subjektům povinnost používat systém hmotnostní bilance v souladu s čl. 30 odst. 1 a 2 směrnice (EU) 2018/2001.

3. Členské státy zajistí, aby hospodářské subjekty předkládaly spolehlivé informace o dodržování 70 % prahové hodnoty úspor emisí skleníkových plynů uvedené v odstavci 2 a metodiky úspor emisí skleníkových plynů uvedené v odstavci 5 a aby hospodářské subjekty příslušnému členskému státu na požádání zpřístupnily údaje, které byly použity k poskytování těchto informací. Členské státy uloží hospodářským subjektům povinnost zajistit přiměřenou úroveň nezávislého auditu informací, které předkládají, a provedení tohoto auditu doložit. Auditem se ověřuje, zda jsou systémy používané hospodářskými subjekty přesné, spolehlivé a zabezpečené proti podvodu.

4. Povinnosti stanovené v odstavci 2 se použijí bez ohledu na to, zda jsou nízkouhlíková paliva vyráběna v Unii, nebo dovážena. Informace o zeměpisném původu a druhu surovin pro výrobu nízkouhlíkových paliv nebo nízkouhlíkového vodíku podle dodavatele paliva se spotřebitelům poskytnou na internetových stránkách provozovatelů, dodavatelů nebo příslušných orgánů a každoročně se aktualizují.

5. Do 5. srpna 2025 přijme Komise akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 90, jimiž tuto směrnici doplní upřesněním metodiky pro posuzování úspor emisí skleníkových plynů z nízkouhlíkových paliv. Tato metodika zajistí, aby nebyl udělen kredit za zabránění vzniku emisí oxidu uhličitého z fosilních zdrojů, za jehož zachycování byl již získán emisní kredit podle jiných právních předpisů, pokryje životní cyklus emisí skleníkových plynů a zohlední nepřímé emise vyplývající ze změny využití vstupů, jejichž nabídka je pevně dána. Tato metodika musí být v souladu s metodikou pro posuzování úspor emisí skleníkových plynů z kapalných a plynných paliv z obnovitelných zdrojů nebiologického původu používaných v odvětví dopravy a z recyklovaných paliv s obsahem uhlíku, včetně nakládání s emisemi v důsledku úniku vodíku, a zohledňovat emise metanu z předchozí fáze a skutečnou míru zachycování uhlíku.

6. Ve vhodných případech předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž vyhodnotí únik vodíku, včetně environmentálních a klimatických rizik, technických zvláštností a odpovídající maximální míry úniku vodíku. Na základě této zprávy Komise případně předloží legislativní návrh na zavedení opatření k minimalizaci možných rizik úniku vodíku, stanovení maximální míry úniku vodíku a zřízení mechanismů pro zajištění souladu. Příslušné maximální míry úniku vodíku jsou zahrnuty do metodiky uvedené v odstavci 5.

7. Komise může přijmout rozhodnutí o uznání toho, že nepovinné vnitrostátní nebo mezinárodní režimy stanovující normy pro výrobu nízkouhlíkových paliv nebo nízkouhlíkového vodíku poskytují přesné údaje o úsporách emisí skleníkových plynů pro účely tohoto článku a prokazují soulad s metodikou uvedenou v odstavci 5. Komise přijme tato rozhodnutí pouze tehdy, splňuje-li daný režim přiměřené normy spolehlivosti, transparentnosti a nezávislého auditu v souladu s požadavky na certifikaci paliv z obnovitelných zdrojů stanovenými v prováděcím nařízení Komise (EU) 2022/996 ([42]).

8. V případě, že hospodářský subjekt předloží důkazy nebo údaje získané v souladu s režimem, který byl uznán podle odstavce 7, členský stát od něj nevyžaduje další důkazy o splnění kritérií, pro která Komise tento režim uznala.

9. Příslušné orgány členských států dohlížejí nad činností certifikačních orgánů, které v rámci nepovinného režimu provádějí nezávislý audit. Na žádost příslušných orgánů předloží certifikační orgány veškeré relevantní informace, jež jsou nezbytné pro dohled nad auditem, včetně přesného data, času a místa auditů. Zjistí-li členské státy případy nesouladu, informují neprodleně dotčený nepovinný režim.

10. Komise na žádost členského státu, která může vycházet z žádosti hospodářského subjektu, na základě dostupných důkazů posoudí, zda jsou splněna kritéria úspor emisí skleníkových plynů stanovená v tomto článku, zda je dodržena metodika vypracovaná v souladu s odstavcem 5 tohoto článku a zda jsou splněny limity pro úsporu emisí skleníkových plynů stanovené v čl. 2 bodech 11, 12 a 13. Komise do šesti měsíců od obdržení takové žádosti rozhodne, zda dotyčný členský stát může:

a) přijmout důkazy, které již byly předloženy za účelem prokázání souladu s kritérii pro úspory emisí skleníkových plynů u nízkouhlíkových paliv, nebo

b) odchylně od odstavce 8 požadovat, aby dodavatelé zdroje nízkouhlíkových paliv poskytli další důkazy o tom, že splňují kritéria úspor emisí skleníkových plynů a 70 % prahovou hodnotu úspor emisí skleníkových plynů.

11. Členské státy uloží příslušným hospodářským subjektům povinnost zadávat do databáze Unie zřízené podle čl. 31a odst. 1 směrnice (EU) 2018/2001 nebo do vnitrostátních databází, které jsou s touto databází Unie v souladu s čl. 31a odst. 2 uvedené směrnice propojeny, informace o uskutečněných transakcích a parametrech udržitelnosti plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových paliv v souladu s požadavky na paliva z obnovitelných zdrojů stanovenými v článku 31a uvedené směrnice. Pokud byly pro výrobu dodávky nízkouhlíkového plynu vydány záruky původu, vztahují se na ně stejná pravidla, jaká jsou stanovena v uvedeném článku pro záruky původu vydané pro výrobu plynu z obnovitelných zdrojů.

12. Komise přijme rozhodnutí o uznání podle odstavce 7 tohoto článku prostřednictvím prováděcích aktů. Tyto prováděcí akty se přijímají přezkumným postupem podle čl. 91 odst. 3. Uvedená rozhodnutí mají omezenou dobu platnosti nepřesahující pět let.

Článek 10

Technické předpisy

1. Členské státy nebo, pokud tak členské státy stanovily, regulační orgány zajistí, aby byla stanovena technická bezpečnostní kritéria a byly vypracovány a zveřejněny technické předpisy stanovující minimální technické konstrukční a provozní požadavky na připojení k systému zařízení LNG, zařízení pro skladování zemního plynu, ostatním přepravním nebo distribučním soustavám, přímým vedením i vodíkové soustavě. Tyto technické předpisy zabezpečí interoperabilitu

([42]) Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/996 ze dne 14. června 2022 o pravidlech pro ověřování kritérií udržitelnosti a úspor emisí skleníkových plynů a kritérií nízkého rizika nepřímé změny ve využívání půdy (Úř. věst. L 168, 27.6.2022, s. 1).

soustav a musí být objektivní a nediskriminační. ACER může případně vydat vhodná doporučení týkající se dosažení souladu s těmito předpisy. Uvedené předpisy jsou sdělovány Komisi postupem podle článku 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ([43]).

2. Členské státy nebo, pokud tak členské státy stanovily, regulační orgány uloží provozovatelům přepravních soustav, provozovatelům distribučních soustav a provozovatelům vodíkových sítí nacházejících se na jejich území v relevantních případech povinnost zveřejňovat technická pravidla v souladu s tímto článkem, zejména pokud jde o pravidla pro připojení k síti včetně požadavků na kvalitu plynu, jeho odorizaci a tlak. Členské státy uloží provozovatelům přepravních soustav a provozovatelů distribučních soustav rovněž povinnost zveřejňovat poplatky za připojení pro plyn z obnovitelných zdrojů založené na objektivních, transparentních a nediskriminačních kritériích.

KAPITOLA III

POSÍLENÍ POSTAVENÍ SPOTŘEBITELE, OCHRANA SPOTŘEBITELE A MALOOBCHODNÍ TRHY

Článek 11

Základní smluvní práva

1. Členské státy zajistí, aby měli všichni koneční zákazníci právo na dodávky zemního plynu a vodíku od dodavatele, pokud s tím dodavatel souhlasí, bez ohledu na to, v kterém členském státě je dodavatel registrován, pokud tento dodavatel dodržuje příslušná pravidla pro obchodování, vyrovnávání a bezpečnost dodávek **a** kritéria v souladu s čl. 8 odst. 2. V tomto ohledu přijmou členské státy veškerá opatření nezbytná k zajištění toho, aby správní postupy nediskriminovaly dodavatele, kteří jsou již zaregistrováni v jiném členském státě.

2. Aniž jsou dotčeny předpisy Unie o ochraně spotřebitele, zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ([44]) a směrnice Rady 93/13/EHS ([45]), členské státy zajistí, aby koneční zákazníci měli práva stanovená v odstavcích 3 až 11 tohoto článku.

3. Koneční zákazníci mají právo uzavřít se svým dodavatelem smlouvu, která obsahuje:

a) totožnost a kontaktní údaje dodavatele, včetně adresy, e-mailové adresy a linky podpory pro zákazníky;

b) poskytované služby (včetně názvu produktu a tarifu), hlavní charakteristiky poskytovaných služeb, nabízenou úroveň kvality služeb a lhůtu pro počáteční připojení;

c) druhy nabízených služeb údržby;

d) prostředky, kterými lze získávat aktuální informace o všech uplatňovaných sazbách, poplatcích za údržbu a sdružených produktech nebo službách;

e) dobu platnosti smlouvy, podmínky, za nichž je možné služby, včetně produktů nebo služeb, které jsou s těmito službami sdruženy, nebo smlouvu obnovit či zrušit, a informaci o tom, zda je možné smlouvu bezplatně vypovědět;

f) všechny náhrady a odškodnění, které se uplatňují v případě, že není dodržena dohodnutá úroveň kvality služby, včetně nesprávného nebo zpožděného vyúčtování;

g) je-li environmentální výkonnost, včetně případných emisí oxidu uhličitého, prosazována jako základní prvek, veřejně dostupné a ověřitelné závazky poskytnuté dodavatelem a v případě dodávek plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu certifikaci dodaného plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu v souladu s článkem 9;

([43]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (Úř. věst. L 241, 17.9.2015, s. 1).

([44]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 64).

([45]) Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, 21.4.1993, s. 29).

h) způsob zahájení postupu mimosoudního řešení sporů v souladu s článkem 25;

i) informace o právech spotřebitele, včetně jasných a srozumitelných informací o vyřizování stížností, včetně toho, jak a kde lze podat stížnost, a všech informací podle tohoto odstavce, které jsou sděleny jasnou formou na vyúčtování nebo internetových stránkách plynárenského nebo vodíkového podniku.

j) ve vhodných případech informace o poskytovateli a ceně produktů nebo služeb, které jsou spojeny nebo sdruženy s dodávkami zemního plynu nebo vodíku.

Smluvní podmínky musí být spravedlivé a dobře známé předem. Zákazníci musí tyto informace obdržet před uzavřením nebo potvrzením smlouvy v jasném a jednoznačném jazyce, který je pro ně srozumitelný. Pokud se smlouvy uzavírají prostřednictvím zprostředkovatelů, poskytují se informace uvedené v tomto odstavci taktéž před uzavřením smlouvy. Informace o poskytovateli produktů nebo služeb a o ceně těchto produktů nebo služeb, které jsou spojeny nebo sdruženy s dodávkami plynu, se poskytují před uzavřením smlouvy.

Koneční zákazníci obdrží jeden stručný přehled základních smluvních podmínek v přehledné, výstižné a srozumitelné podobě. Členské státy vyžadují, aby dodavatel používal společnou terminologii. Komise v tomto ohledu poskytne nezávazné pokyny.

4. Koneční zákazníci musí být přiměřeně informováni o každém úmyslu změnit smluvní podmínky a o svém právu smlouvu ukončit v okamžiku obdržení informace o změně smluvních podmínek. Dodavatelé svým konečným zákazníkům přímo a transparentním a srozumitelným způsobem oznamují každou změnu cen za dodávky i důvody a podmínky změny a její rozsah nejpozději dva týdny, a v případě zákazníků v domácnostech jeden měsíc, před tím, než tato změna nabude účinku. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci mohli svobodně smlouvu ukončit, pokud neakceptují nové smluvní podmínky nebo změny cen za dodávky, které jim oznámil jejich dodavatel.

5. Dodavatelé poskytují konečným zákazníkům transparentní informace o uplatňovaných cenách, sazbách a běžných podmínkách týkajících se přístupu ke službám a o využívání služeb v případě zemního plynu a vodíku, zejména informace o tom, zda je cena pevná nebo proměnlivá, a o případných zvýhodněných nabídkách a slevách. Klíčové smluvní informace dodavatel zdůrazní.

6. Dodavatelé nabízejí konečným zákazníkům širokou nabídku způsobů plateb. Uvedené způsoby plateb nesmějí diskriminovat žádné zákazníky. Zranitelným zákazníkům uvedeným v článku 26 této směrnice a zákazníkům postiženým energetickou chudobou může být poskytnuto příznivější zacházení. Jakýkoli rozdíl v poplatcích spojených se způsoby plateb nebo systémy placení záloh musí být objektivní, nediskriminační a přiměřený a nesmí překročit přímé náklady, které příjemce hradí za používání konkrétní platební metody nebo systému placení záloh, v souladu s článkem 62 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ([46]).

7. Zákazníci v domácnostech, kteří mají přístup k systémům placení záloh, nesmějí být těmito systémy znevýhodňováni.

8. Dodavatelé nabízejí konečným zákazníkům spravedlivé a transparentní obecné podmínky, jež jsou poskytovány ve srozumitelném a jednoznačném jazyce a neobsahují mimosmluvní překážky, které by bránily výkonu práv zákazníků, například nadměrnou smluvní dokumentací. Zákazníci musí být chráněni před nepoctivými a zavádějícími způsoby prodeje.

9. Koneční zákazníci mají právo na dobrou úroveň služeb a vyřizování stížností svými dodavateli. Dodavatelé vyřizují stížnosti jednoduše, spravedlivě a rychle.

10. Dodavatelé zákazníky v domácnostech, kteří odebírají zemní plyn, s dostatečným předstihem před plánovaným odpojením náležitě informují o alternativních opatřeních k zabránění odpojení. Tato alternativní opatření mohou zahrnovat informace o zdrojích podpory umožňující odpojení předejít, systémy placení záloh, energetické audity, energetické konzultační služby, alternativní platební plány, dluhové poradenství nebo moratoria na odpojování a nesmějí pro zákazníky, kteří čelí odpojení, představovat dodatečné náklady.

11. Dodavatelé poskytnou konečným zákazníkům po jakékoli změně dodavatele závěrečné vyúčtování nejpozději šest týdnů poté, co taková změna proběhla.

([46]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (Úř. věst. L 337, 23.12.2015, s. 35).

Článek 12

Právo na změnu dodavatele a pravidla týkající se poplatků souvisejících se změnou dodavatele

1. Zákazníci mají právo změnit dodavatele zemního plynu a vodíku nebo účastníky trhu se zemním plynem nebo vodíkem. Členské státy zajistí, aby zákazník, který si přeje změnit dodavatele nebo účastníka trhu a dodrží přitom smluvní podmínky, měl na tuto změnu nárok co nejdříve a v každém případě do tří týdnů ode dne, kdy o to požádá. Nejpozději od 1. ledna 2026 nesmí technický proces změny dodavatele nebo účastníka trhu trvat déle než 24 hodin a musí být možné jej provést v kterýkoli pracovní den.

2. Členské státy zajistí, aby právo na změnu dodavatele nebo účastníka trhu bylo zákazníkům přiznáno bez diskriminace z hlediska nákladů, úsilí a času.

3. Členské státy zajistí, aby alespoň zákazníkům v domácnostech, mikropodnikům a malým podnikům nebyly účtovány žádné poplatky související se změnou dodavatele zemního plynu a vodíku, včetně případů, kdy jsou dodávky plynu spojeny nebo sdruženy s jinými službami, zařízením nebo produkty. Členské státy však mohou dodavatelům nebo účastníkům trhu povolit účtování poplatků za ukončení smlouvy svým zákazníkům, kteří z vlastní vůle ukončí smlouvu na dodávky za pevnou cenu na dobu určitou před uplynutím sjednané doby, pokud jsou tyto poplatky:

a) součástí smlouvy, již zákazník z vlastní vůle uzavřel, a

b) zákazníkovi před uzavřením smlouvy jasně sděleny.

Tyto poplatky musí být přiměřené a nesmějí přesáhnout přímou hospodářskou ztrátu, kterou dodavatel nebo účastník trhu utrpěl v důsledku ukončení smlouvy zákazníkem. V případě sdružených nabídek musí mít zákazníci možnost ukončit jednotlivé služby v rámci smlouvy. Důkazní břemeno týkající se výše přímé hospodářské ztráty nese dodavatel nebo účastník trhu. Přípustnost poplatků za ukončení smlouvy monitoruje regulační orgán nebo jiný příslušný vnitrostátní orgán.

4. Zákazníci v domácnostech odebírající zemní plyn a vodík jsou oprávněni účastnit se kolektivních programů na změnu dodavatele. Členské státy odstraní veškeré regulační nebo správní překážky pro kolektivní změny dodavatele a vytvoří rámec, který zajistí ochranu spotřebitelů před nekalými praktikami.

5. Členské státy zajistí, aby informace o změně dodavatele byly konečným zákazníkům poskytovány v uživatelsky vstřícném formátu, a to i prostřednictvím jednotných kontaktních míst uvedených v článku 24.

6. Členské státy zajistí, aby zákazníci měli právo ukončit své smlouvy na dodávky plynu v krátké lhůtě.

Článek 13

Práva a ochrana spotřebitelů v souvislosti s postupným ukončováním používání zemního plynu

Je-li povoleno odpojení uživatelů sítě podle čl. 38 odst. 6, členské státy zajistí, aby:

a) byli konzultováni dotčení uživatelé sítě a další příslušné zúčastněné strany, zejména spotřebitelské organizace;

b) uživatelé sítě, koneční zákazníci a příslušné zúčastněné strany byli o plánovaném datu, postupu odpojení, plánovaných krocích a příslušném časovém rámci s dostatečným předstihem informováni;

c) koneční zákazníci obdrželi informace o dostatečném poradenství o udržitelných možnostech vytápění a měli k němu přístup a aby obdrželi informace o finanční podpoře prostřednictvím příslušných subjektů, které určí vnitrostátní orgány, včetně jednotných kontaktních míst zřízených podle článků 21 a 22 směrnice (EU) 2023/1791 a článku 18 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1275 ([47]) a kontaktních míst zřízených nebo určených podle čl. 16 odst. 3 směrnice (EU) 2018/2001;

d) při plánování a provádění postupného ukončování používání zemního plynu byly náležitě zohledněny zvláštní potřeby zranitelných zákazníků uvedených v článku 26 nebo zákazníků postižených energetickou chudobou a aby byla v příslušných případech přijata vhodná opatření s cílem odstranit nepříznivé účinky postupného ukončení používání zemního plynu, přičemž zohlední pokyny uvedené v článku 27, jež mohou zahrnovat využití veřejného financování a nástrojů financování zřízených na úrovni Unie;

e) se veškeré finanční převody mezi regulovanými službami řídily pravidly stanovenými v článku 5 nařízení (EU) 2024/1789 a nedocházelo k diskriminaci mezi různými kategoriemi zákazníků a mezi nosiči energie.

Článek 14

***Srovnávací nástroje* pro zemní plyn**

1. Členské státy zajistí, aby alespoň zákazníci v domácnostech odebírající zemní plyn, jakož i mikropodniky a malé podniky s předpokládanou roční spotřebou nižší než 100 000 kWh, měli bezplatný přístup minimálně k jednomu nástroji pro srovnávání nabídek dodavatelů, včetně sdružených nabídek. Zákazníci jsou o dostupnosti takových nástrojů informováni v rámci vyúčtování nebo jinými prostředky. Takové nástroje musí alespoň:

a) být nezávislé na účastnících trhu a zajišťovat, aby se plynárenským podnikům dostávalo rovného zacházení, pokud jde o výsledky hledání;

b) jasně uvádět své vlastníky a fyzickou nebo právnickou osobu, která tyto nástroje provozuje a kontroluje, jakož i informace o tom, jak jsou tyto nástroje financovány;

c) stanovit a zveřejnit jasná a objektivní kritéria, z nichž bude srovnání vycházet, včetně služeb;

d) používat jednoduchý a jednoznačný jazyk;

e) poskytovat přesné a aktuální informace a uvádět čas poslední aktualizace informací;

f) být přístupné pro osoby se zdravotním postižením díky tomu, že budou vnímatelné, ovladatelné, srozumitelné a spolehlivé;

g) nabízet účinný postup pro nahlášení nesprávných informací o zveřejněných nabídkách;

h) při srovnávání omezit požadované osobní údaje pouze na údaje, které jsou pro srovnání nezbytně nutné;

i) jasně uvádět, zda je cena pevná, nebo proměnlivá, a dobu trvání smlouvy.

Členské státy zajistí, aby alespoň jeden nástroj pokrýval celý trh se zemním plynem. Pokud je trh pokryt větším počtem nástrojů, musí tyto nástroje obsahovat co nejúplnější škálu nabídek zemního plynu pokrývající významnou část trhu, a pokud tyto nástroje nepokrývají trh úplně, jasně tuto skutečnost před zobrazením výsledků uvést.

Dodavatelé a příslušní zprostředkovatelé poskytnou své relevantní nabídky alespoň jednomu nástroji pro srovnávání cen, který pokrývá celý trh.

Dodavatelé zajistí, aby informace poskytnuté provozovateli srovnávacího nástroje byly přesné a aktuální.

([47]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1275 ze dne 24. dubna 2024 o energetické náročnosti budov (Úř. věst. L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

2. Srovnávací nástroje může provozovat jakýkoli subjekt, včetně soukromých společností a veřejných orgánů či subjektů.

3. Členské státy mohou vyžadovat, aby srovnávací nástroje uvedené v odstavci 1 zahrnovaly srovnávací kritéria týkající se povahy služeb, které dodavatelé nabízejí, včetně jednotné jednotkové ceny, všech poplatků a informací o slevách a případně environmentální výkonnosti.

Při stanovování těchto kritérií členské státy konzultují příslušné zúčastněné strany.

4. Členské státy určí příslušný vnitrostátní orgán, který bude odpovědný za vydávání značek důvěry pro srovnávací nástroje, jež splňují požadavky stanovené v odstavci 1, a za zajištění toho, aby srovnávací nástroje, které tuto značku důvěry nesou, trvale splňovaly dané požadavky. Tento příslušný orgán musí být nezávislý na jakýchkoli účastnících trhu a provozovatelích srovnávacích nástrojů.

5. Každý nástroj, který srovnává nabídky účastníků trhu, je způsobilý požádat o značku důvěry podle odstavce 4 na dobrovolném a nediskriminačním základě.

6. Odchylně od odstavců 4 a 5 se členské státy mohou rozhodnout, že nezajistí vydávání značek důvěry pro srovnávací nástroje, pokud existuje veřejný orgán nebo subjekt, který poskytuje srovnávací nástroj splňující požadavky stanovené v odstavci 1.

Článek 15

Aktivní zákazníci na _trhu_ se zemním plynem

1. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci, zejména z odvětví zemědělství nebo z veřejného sektoru, byli oprávněni jednat jako aktivní zákazníci a přitom si zachovali svá práva konečných zákazníků, jak jsou stanovena v této směrnici, aniž by se na ně vztahovaly nepřiměřené nebo diskriminační technické a administrativní požadavky, postupy a poplatky a síťové poplatky, které neodrážejí náklady.

2. Členské státy zajistí, aby aktivní zákazníci:

a) byli oprávněni provozovat svou činnost přímo;

b) byli oprávněni prodávat zemní plyn, který sami vyrobili z obnovitelných zdrojů, prostřednictvím soustavy zemního plynu;

c) byli oprávněni účastnit se programů energetické účinnosti a přesunu poptávky;

d) byli oprávněni pověřit třetí stranu správou zařízení, která jsou pro jejich činnost zapotřebí, včetně instalace, provozování, zpracování dat a údržby, aniž by tato třetí strana byla považována za aktivního zákazníka;

e) podléhali nákladově účinným, transparentním a nediskriminačním síťovým poplatkům, čímž se zajistí, aby odpovídajícím a vyváženým způsobem přispívali ke sdílení celkových nákladů na soustavu;

f) byli finančně odpovědní za výkyvy, které způsobí v soustavě zemního plynu, nebo měli povinnost přenést svou odpovědnost za vyrovnávání v souladu s čl. 3 písm. e) nařízení (EU) 2024/1789.

3. Členské státy mohou mít ve svých vnitrostátních právních předpisech různá ustanovení vztahující se na individuální aktivní zákazníky a na společně jednající aktivní zákazníky pod podmínkou, že se na všechny aktivní zákazníky vztahují všechna práva a povinnosti, která jsou stanovena v tomto článku. Jakékoli odlišné zacházení se společně jednajícími aktivními zákazníky musí být přiměřené a řádně odůvodněné.

4. Členské státy zajistí, aby aktivní zákazníci, kteří vlastní zařízení pro ukládání plynu z obnovitelných zdrojů:

a) měli právo na připojení k síti v přiměřené lhůtě od doby, kdy o to požádají, pokud jsou splněny všechny nezbytné podmínky, jako je odpovědnost za vyrovnávání;

b) nepodléhali žádnému dvojímu zpoplatnění, včetně síťových poplatků, za skladovaný plyn z obnovitelných zdrojů, který zůstává v jejich prostorách;

c) nepodléhali nepřiměřeným požadavkům nebo poplatkům za udělení licence;

d) měli povoleno souběžně poskytovat několik služeb, je-li to technicky proveditelné.

Článek 16

Vyúčtování a informace o vyúčtování

1. Členské státy zajistí, aby vyúčtování a informace o vyúčtování byly přesné, srozumitelné, jasné, stručné a uživatelsky vstřícné a byly předkládány způsobem, který konečným zákazníkům usnadňuje srovnávání, a aby splňovaly minimální požadavky stanovené v příloze I. Koneční zákazníci na požádání obdrží jasné a srozumitelné vysvětlení způsobu, jakým bylo jejich vyúčtování vypracováno, zejména v případech, kdy není založeno na skutečné spotřebě.

2. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci dostávali veškerá vyúčtování a informace o vyúčtování zdarma.

3. Členské státy zajistí, aby konečným zákazníkům byla nabízena možnost elektronických vyúčtování a informací o vyúčtování a flexibilní způsoby vlastní úhrady svých účtů.

4. Zahrnuje-li smlouva budoucí změnu produktu či ceny nebo slevu, musí to být uvedeno ve vyúčtování spolu s datem, kdy k této změně dojde.

5. Zvažují-li členské státy změny požadavků na obsah vyúčtování, vedou o tom konzultace se spotřebitelskými organizacemi.

Článek 17

Inteligentní měřicí systémy v soustavě zemního plynu

1. S cílem doplnit opatření v oblasti energetické účinnosti přijatá podle směrnice (EU) 2023/1791 a směrnice (EU) 2024/1275 a dále posílit postavení konečných zákazníků vydají členské státy nebo, pokud tak členské státy stanovily, regulační orgány důrazné doporučení, aby plynárenské podniky optimalizovaly využívání zemního plynu, mimo jiné poskytováním služeb v oblasti hospodaření s energií a zavedením inteligentních měřicích systémů v souladu s odstavcem 2 tohoto článku, které jsou interoperabilní, zejména ve spojení se spotřebitelskými systémy pro hospodaření s energií a inteligentními sítěmi v souladu s příslušnými pravidly Unie o ochraně údajů.

2. Členské státy přistoupí k instalaci inteligentních měřicích systémů na svém území až po posouzení nákladů a přínosů, které se provede v souladu se zásadami stanovenými v příloze II a které určí čisté přínosy pro zákazníky vyplývající z používání inteligentních měřicích zařízení a z přihlášení se k nabídkám využívajícím inteligentní měřicí zařízení. Při posuzování nákladů a přínosů mohou členské státy provádět samostatná posouzení a hodnotit dopad instalace inteligentních měřicích systémů na různé kategorie zákazníků a skupiny zákazníků, jako jsou zákazníci v domácnostech, mikropodniky, malé a střední podniky a průmysl.

3. Členské státy, které přistoupí k instalaci inteligentních měřicích systémů, přijmou a zveřejní minimální funkční a technické požadavky na inteligentní měřicí systémy, které mají být na jejich území nainstalovány, v souladu s článkem 19 a přílohou II. Členské státy zajistí interoperabilitu těchto inteligentních měřicích systémů a jejich schopnost poskytovat výstupy pro spotřebitelské systémy pro hospodaření s energií. Členské státy v tomto směru náležitě zohlední příslušné dostupné normy včetně norem umožňujících interoperabilitu, osvědčené postupy a význam rozvoje inteligentních sítí a vnitřního trhu se zemním plynem.

4. Členské státy, které přistoupí k instalaci inteligentních měřicích systémů, zajistí po konzultaci se spotřebitelskými organizacemi a dalšími relevantními organizacemi poskytování jasných a srozumitelných informací a poradenství zákazníkům o výhodách inteligentních měřicích zařízení. Tyto informace musí přinejmenším:

a) zahrnovat doporučení ohledně toho, jak mohou skupiny zákazníků využívat své inteligentní měřicí systémy ke zlepšení vlastní energetické účinnosti;

b) řešit specifické potřeby zákazníků postižených energetickou chudobou nebo zranitelných zákazníků uvedených v článku 26 této směrnice, jako jsou osoby se zrakovým nebo sluchovým postižením a osoby s nízkým stupněm gramotnosti, mimo jiné prostřednictvím strategií zapojení ve smyslu čl. 2 bodu 55 směrnice (EU) 2023/1791.

5. Členské státy, které přistoupí k instalaci inteligentních měřicích systémů, zajistí, aby koneční zákazníci transparentním a nediskriminačním způsobem přispívali k úhradě s tím spojených nákladů, přičemž při výpočtu síťových poplatků účtovaných zákazníkům nebo poplatků hrazených zákazníky zohlední dlouhodobé přínosy pro celý hodnotový řetězec, včetně přínosů pro provoz sítě. Členské státy nebo, pokud tak členské státy stanovily, určené příslušné orgány instalaci na svém území pravidelně monitorují, aby měly přehled o zajištění přínosů pro zákazníky.

6. Pokud je instalace inteligentních měřicích systémů v důsledku posouzení nákladů a přínosů podle odstavce 2 vyhodnocena negativně, členské státy zajistí, aby bylo toto posouzení revidováno v návaznosti na významné změny v předpokladech, z nichž vycházelo, technický pokrok a vývoj trhu. Jakmile je výsledek aktualizovaného posouzení nákladové efektivity k dispozici, oznámí jej členské státy Komisi.

7. Ustanovení této směrnice o inteligentních měřicích systémech se použijí na budoucí zařízení a na zařízení nahrazující starší inteligentní měřicí zařízení. Inteligentní měřicí systémy, které již byly nainstalovány nebo u nichž k zahájení prací došlo před 4. srpnem 2024, mohou zůstat nadále v provozu po celou dobu své životnosti. Avšak inteligentní měřicí systémy, které nesplňují požadavky článku 19 a přílohy II, nesmějí být v provozu po 5. srpnu 2036.

8. Pro účely odstavce 7 se „zahájením prací“ rozumí buď zahájení stavebních prací na investici, nebo první pevný závazek objednat vybavení, nebo jiný závazek, který činí investici nevratnou, podle toho, co nastane nejdříve. Za zahájení prací se nepovažuje nákup pozemků a přípravné práce, jako je získávání povolení a provádění předběžných studií proveditelnosti. V případě převzetí se „zahájením prací“ rozumí okamžik nabytí aktiv přímo vázaných k nabytí podniku.

Článek 18

Inteligentní měřicí systémy ve vodíkové soustavě

1. Členské státy zajistí instalaci inteligentních měřicích systémů, které dokáží přesně měřit spotřebu, poskytovat informace o skutečném čase použití a jsou schopny vysílat a přijímat údaje pro účely informování, monitorování a kontroly za použití určité formy elektronické komunikace.

2. Aniž je dotčen odstavec 1 tohoto článku, uvedená povinnost instalace podléhá, alespoň v případě zákazníků v domácnostech, posouzení nákladů a přínosů, které se provede v souladu se zásadami stanovenými v příloze II.

3. Členské státy zajistí bezpečnost inteligentních měřicích systémů a souvisejícího sdělování údajů a soukromí konečných zákazníků v souladu s příslušným právem Unie v oblasti ochrany údajů a soukromí i interoperabilitu těchto systémů a zohlední používání příslušných norem.

4. Komise prostřednictvím prováděcích aktů přijme požadavky na interoperabilitu pro inteligentní měření a postupy, aby pro způsobilé strany zajistila přístup k údajům pocházejícím z inteligentních měřicích systémů. Tyto prováděcí akty se přijímají poradním postupem podle čl. 91 odst. 2.

5. Členské státy, které přistoupí k instalaci inteligentních měřicích systémů, zajistí, aby koneční zákazníci transparentním a nediskriminačním způsobem přispívali k úhradě s tím spojených nákladů, přičemž při výpočtu síťových poplatků účtovaných zákazníkům nebo poplatků hrazených zákazníky zohlední dlouhodobé přínosy pro celý hodnotový řetězec, včetně přínosů pro provoz sítě. Členské státy tuto instalaci na svém území pravidelně monitorují, aby měly přehled o zajištění přínosů pro zákazníky.

6. Pokud je instalace inteligentních měřicích systémů v důsledku posouzení nákladů a přínosů podle odstavce 2 vyhodnocena negativně, členské státy zajistí, aby bylo toto posouzení pravidelně revidováno v návaznosti na významné změny v předpokladech, z nichž vycházelo, technický pokrok a vývoj trhu. Jakmile je výsledek aktualizovaného posouzení nákladové efektivity k dispozici, oznámí jej členské státy Komisi.

Článek 19

Funkce inteligentních měřicích systémů v soustavě zemního plynu

Pokud je instalace inteligentních měřicích systémů na základě posouzení nákladů a přínosů podle čl. 17 odst. 2 vyhodnocena pozitivně nebo jsou inteligentní měřicí systémy instalovány systematicky po 4. srpnu 2024, instalují členské státy tyto systémy v souladu s evropskými normami, přílohou II a těmito požadavky:

a) inteligentní měřicí systémy přesně měří skutečnou spotřebu zemního plynu a jsou schopny poskytovat konečným zákazníkům informace o skutečném čase použití, včetně ověřených údajů o historické spotřebě, které jsou konečným zákazníkům na požádání a bez dalších nákladů snadno a bezpečně dostupné a vizualizované, a neověřených nejnovějších údajů o spotřebě, které jsou konečným zákazníkům na požádání snadno a bezpečně dostupné bez dalších nákladů, prostřednictvím standardizovaného rozhraní nebo dálkového přístupu, za účelem podpory automatizovaných programů energetické účinnosti, a dalších služeb;

b) bezpečnost inteligentních měřicích systémů a sdělování údajů je zajištěna v souladu s příslušnými bezpečnostními pravidly Unie, s náležitým zohledněním nejlepších dostupných metod pro zajištění nejvyšší úrovně kybernetické bezpečnosti při přihlédnutí k nákladům a zásadám proporcionality;

c) ochrana soukromí konečných zákazníků a údajů o nich je zajištěna v souladu s příslušnými pravidly Unie v oblasti ochrany údajů a soukromí;

d) pokud o to koneční zákazníci požádají, jsou jim nebo třetí straně jednající jejich jménem zpřístupněny v souladu s prováděcími akty přijatými podle článku 23 údaje o jejich spotřebě zemního plynu prostřednictvím standardizovaného komunikačního rozhraní nebo dálkového přístupu a ve snadno srozumitelném formátu umožňujícím srovnání nabídek na rovnocenném základě;

e) před instalací inteligentních měřicích zařízení nebo při ní jsou konečným zákazníkům poskytnuty patřičné rady a informace, zejména ohledně plného potenciálu inteligentních měřicích zařízení, pokud jde o správu odečtů a monitorování spotřeby energie, jakož i ohledně shromažďování a zpracování osobních údajů v souladu s příslušnými pravidly Unie o ochraně údajů;

f) inteligentní měřicí systémy umožňují konečným zákazníkům, aby měření a vypořádání probíhalo se stejným časovým rozlišením, jako je nejkratší interval zúčtování odchylek na vnitrostátním trhu.

Pro účely prvního pododstavce písm. d) musí mít koneční zákazníci rovněž možnost získat své údaje z měření nebo je předávat jiné straně bez dalších nákladů a v souladu se svým právem na přenositelnost údajů na základě pravidel Unie o ochraně údajů.

Článek 20

Nárok na inteligentní měřicí zařízení pro zemní plyn

1. Pokud je instalace inteligentních měřicích systémů na základě posouzení nákladů a přínosů podle čl. 17 odst. 2 vyhodnocena negativně a pokud nejsou inteligentní měřicí systémy instalovány systematicky, zajistí členské státy, aby měli zákazníci za úhradu souvisejících nákladů na požádání a za spravedlivých, přiměřených a nákladově efektivních podmínek nárok na instalaci nebo v příslušných případech modernizaci inteligentního měřicího zařízení, které:

a) je-li to technicky proveditelné, je vybaveno funkcemi uvedenými v článku 19 nebo minimálním souborem funkcí, které členské státy stanoví a zveřejní na vnitrostátní úrovni v souladu s přílohou II;

b) je interoperabilní a je schopno zajistit požadované propojení měřicí infrastruktury se spotřebitelskými systémy pro hospodaření s energií.

2. Pokud zákazník požádá o instalaci inteligentního měřicího zařízení podle odstavce 1, členské státy nebo, pokud tak členské státy stanovily, určené příslušné orgány:

a) zajistí, aby nabídka pro zákazníka žádajícího o instalaci inteligentního měřicího zařízení výslovně uváděla a jasně popisovala:

i) funkce a interoperabilitu, které je inteligentní měřicí zařízení schopno podporovat, a služby, které lze poskytovat, jakož i přínosy, kterých lze díky danému inteligentnímu měřicímu zařízení v dané době reálně dosáhnout;

ii) případné související náklady, které by hradil zákazník;

b) zajistí, aby bylo inteligentní měřicí zařízení nainstalováno v přiměřené době a v každém případě nejpozději čtyři měsíce od podání žádosti zákazníkem;

c) pravidelně a v každém případě přinejmenším každé dva roky přezkoumají a zveřejní související náklady a sledují jejich vývoj v důsledku technologického pokroku a potenciálních modernizací měřicího systému.

Článek 21

Běžná měřicí zařízení pro zemní plyn

1. Pokud koneční zákazníci odebírající zemní plyn nemají inteligentní měřicí zařízení, členské státy zajistí, aby byla konečným zákazníkům poskytnuta individuální běžná měřicí zařízení, která přesně měří jejich skutečnou spotřebu. Členské státy mohou od tohoto požadavku osvobodit zákazníky v domácnostech, kteří zemní plyn nepoužívají k vytápění, pokud instalace těchto měřicích zařízení není technicky možná, finančně únosná nebo úměrná potenciálním úsporám energie. Toto osvobození může být rozšířeno také na zákazníky mimo domácnost nacházející se v budovách, kde většina zákazníků jsou zákazníci v domácnostech způsobilí pro osvobození, pokud je instalace technicky neproveditelná.

2. Členské státy zajistí, aby koneční zákazníci odebírající zemní plyn mohli snadno odečítat údaje ze svých běžných měřicích zařízení, ať už přímo nebo nepřímo prostřednictvím on-line rozhraní nebo jiného vhodného rozhraní.

Článek 22

Správa údajů

1. Při stanovování pravidel pro správu a výměnu údajů členské státy nebo, pokud tak členské státy stanovily, určené příslušné orgány stanoví pravidla týkající se přístupu k údajům konečného zákazníka způsobilými osobami v souladu s tímto článkem a platným právním rámcem Unie. Pro účely této směrnice se má za to, že údaje zahrnují údaje z měření a o spotřebě, jakož i údaje potřebné ke změně dodavatele zákazníka a dalším službám.

2. Členské státy organizují správu údajů tak, aby zajistily efektivní a bezpečný přístup k údajům a jejich výměnu, jakož i ochranu a bezpečnost údajů.

Nezávisle na modelu správy údajů používaném v jednotlivých členských státech poskytnou osoby odpovědné za správu údajů kterékoli způsobilé osobě přístup k údajům konečného zákazníka v souladu s odstavcem 1. Způsobilé osoby musí mít požadované údaje k dispozici bez diskriminace a současně. Přístup k údajům musí být snadný a příslušné postupy pro obdržení přístupu k údajům se zveřejní.

3. Pravidla pro přístup k údajům a uchovávání údajů pro účely této směrnice musí být v souladu s příslušným právem Unie.

Zpracovávání osobních údajů v rámci této směrnice se provádí v souladu s nařízením (EU) 2016/679.

4. Členské státy nebo, pokud tak členský státy stanovily, určené příslušné orgány udělují osobám odpovědným za správu údajů oprávnění a osvědčení nebo nad těmito osobami, tam kde je to relevantní, vykonávají dohled, aby zajistily, že tyto osoby splňují požadavky této směrnice.

Aniž jsou dotčeny úkoly pověřenců pro ochranu osobních údajů stanovené v nařízení (EU) 2016/679, mohou se členské státy rozhodnout, že od osob odpovědných za správu údajů budou vyžadovat, aby jmenovaly kontrolory shody, kteří odpovídají za monitorování toho, jak jsou prováděna opatření přijatá uvedenými osobami za účelem zajištění nediskriminačního přístupu k údajům a souladu s požadavky této směrnice.

Členské státy mohou za účelem plnění povinností podle tohoto odstavce určit kontrolory shody nebo subjekty uvedené v čl. 46 odst. 2 písm. d).

5. Konečným zákazníkům nesmějí být za přístup k jejich údajům nebo za jejich žádost o zpřístupnění jejich údajů účtovány žádné dodatečné náklady.

Za stanovení příslušných poplatků za přístup k údajům způsobilými osobami odpovídají členské státy.

Členské státy zajistí, aby poplatky účtované regulovanými subjekty, které poskytují datové služby, byly přiměřené a řádně odůvodněné.

Článek 23

***Požadavky na interoperabilitu a postupy pro přístup k údajům na* trhu se zemním plynem**

1. S cílem podpořit hospodářskou soutěž na maloobchodním trhu se zemním plynem a zabránit vzniku nadměrných administrativních nákladů pro způsobilé strany usnadňují členské státy plnou interoperabilitu energetických služeb v rámci Unie.

2. Komise prostřednictvím prováděcích aktů přijme požadavky na interoperabilitu a nediskriminační a transparentní postupy pro přístup k údajům uvedené v čl. 22 odst. 1. Tyto prováděcí akty se přijímají poradním postupem podle čl. 91 odst. 2.

3. Členské státy zajistí, aby plynárenské podniky uplatňovaly požadavky na interoperabilitu a postupy pro přístup k údajům uvedené v odstavci 2. Tyto požadavky a postupy vycházejí ze stávajících vnitrostátních postupů.

Článek 24

Jednotná kontaktní místa

Členské státy zajistí zřízení jednotných kontaktních míst, která poskytují všem zákazníkům, včetně zákazníků bez přístupu k internetu, veškeré potřebné informace o jejich právech, certifikovaných srovnávacích nástrojích, dostupných podpůrných opatřeních, včetně těch, která jsou zaměřena na zranitelné zákazníky podle článku 26 této směrnice, použitelném právu a mechanismech mimosoudního řešení sporů, které mají v případě sporu k dispozici. Tato jednotná kontaktní místa mohou být součástí obecných kontaktních míst pro poskytování informací spotřebitelům a mohou být tímiž subjekty jako jednotná kontaktní místa pro elektřinu podle článku 25 směrnice (EU) 2019/944 nebo kontaktní místa zřízená podle čl. 16 odst. 3 směrnice (EU) 2018/2001 a jednotná kontaktní místa zřízená podle článků 21 a 22 směrnice (EU) 2023/1791 a článku 18 směrnice (EU) 2024/1275. Členské státy podporují sladění jednotných kontaktních míst zřízených podle této směrnice s orgány zřízenými podle uvedených právních aktů Unie.

Článek 25

Mimosoudní řešení sporů

1. Členské státy zajistí konečným zákazníkům přístup k jednoduchým, spravedlivým, přiměřeným, transparentním, nezávislým, nákladově účinným a efektivním mechanismům mimosoudního řešení sporů týkajících se práv a povinností stanovených touto směrnicí prostřednictvím nezávislého mechanismu, jako je například veřejný ochránce práv pro energetiku, spotřebitelská organizace nebo regulační orgán. Pokud je konečný zákazník spotřebitelem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU ([48]), musí tyto mechanismy mimosoudního řešení sporů splňovat požadavky na kvalitu stanovené v uvedené směrnici a v odůvodněných případech poskytovat systémy odškodnění nebo náhrad.

2. V případě potřeby členské státy zajistí, aby subjekty poskytující alternativní řešení sporů spolupracovaly za účelem nalezení jednoduchých, spravedlivých, transparentních, nezávislých, efektivních a účinných mechanismů mimosoudního řešení sporů, které vzniknou v souvislosti s produkty nebo službami spojenými nebo sdruženými s jakýmkoli produktem nebo službou, které spadají do oblasti působnosti této směrnice.

3. Účast plynárenských podniků na mechanismech mimosoudního řešení sporů pro zákazníky v domácnostech je povinná, ledaže dotčený členský stát Komisi prokáže, že jiné mechanismy jsou stejně účinné.

([48]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU ze dne 21. května 2013 o alternativním řešení spotřebitelských sporů a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (směrnice o alternativním řešení spotřebitelských sporů) (Úř. věst. L 165, 18.6.2013, s. 63).

4. Aniž je dotčena směrnice 2013/11/EU, členské státy posoudí fungování svých mechanismů mimosoudního řešení sporů uvedených v tomto článku.

Článek 26

Ochrana zranitelných zákazníků a zákazníků postižených energetickou chudobou

1. Členské státy přijmou vhodná opatření na ochranu konečných zákazníků, a především zabezpečí, aby existovaly dostatečné záruky na ochranu zranitelných zákazníků a zákazníků postižených energetickou chudobou. V této souvislosti každý členský stát definuje pojem zranitelných zákazníků, který může odkazovat na energetickou chudobu. Definice zranitelných zákazníků musí být v souladu s pojmem „zranitelný zákazník" vymezeným členským státem podle článku 28 směrnice (EU) 2019/944.

2. Členské státy zejména přijmou vhodná opatření na ochranu konečných zákazníků v odlehlých oblastech, kteří jsou připojeni k soustavě zemního plynu nebo vodíkové soustavě. Členské státy zajistí vysokou úroveň ochrany spotřebitele, zejména pokud jde o transparentnost týkající se smluvních podmínek, konkurenčních, transparentních a nediskriminačních cen, obecných informací a mechanismů řešení sporů.

Článek 27

Energetická chudoba a vyřazení distribuční sítě pro zemní plyn z provozu

Komise poskytne pokyny k ochraně zranitelných zákazníků a zákazníků postižených energetickou chudobou během plánování a provádění postupného ukončování používání zemního plynu nebo při vyřazování distribučních sítí pro zemní plyn z provozu, zejména s cílem zajistit, aby byly náležitě zohledněny zvláštní potřeby těchto zákazníků v souladu s čl. 13 odst. 1 písm. d).

Článek 28

Ochrana před odpojením

1. Členské státy přijmou opatření, aby zabránily odpojení zranitelných zákazníků a zákazníků postižených energetickou chudobou. V případě zranitelných zákazníků tato opatření podléhají článku 26.

Při oznamování opatření k provedení této směrnice ve vnitrostátním právu Komisi vysvětlí členské státy vztah mezi prvním pododstavcem a odpovídajícími částmi vnitrostátních prováděcích nástrojů.

2. Členské státy zajistí, aby dodavatelé neukončovali smlouvy se zákazníky ani je neodpojovali z důvodů, v souvislosti s nimiž příslušný dodavatel vyřizuje stížnost v souladu s čl. 11 odst. 9 nebo které jsou předmětem mimosoudního řešení sporů v souladu s článkem 25, a nedotknou se smluvních práv a povinností stran. Členské státy mohou přijmout vhodná opatření, aby zabránily zneužití řízení.

3. Členské státy přijmou vhodná opatření, která zákazníkům umožní vyhnout se odpojení a která mohou zahrnovat:

a) podporu dobrovolných kodexů dodavatelů a zákazníků, jejichž cílem je předcházet situacím zákazníků v prodlení a řídit je, což se může týkat podpory zákazníků při řízení jejich spotřeby energie a nákladů na energii, včetně označování neobvyklých nárůstů nebo využívání energie s vysokou spotřebou energie, nabízení vhodných flexibilních platebních plánů, opatření v oblasti dluhového poradenství, lepší komunikace se zákazníky a podpůrných agentur;

b) podporu vzdělávání a informovanosti zákazníků o jejich právech a řízení dluhu a

c) přístup k financování, poukázkám nebo dotacím na podporu úhrady účtů.

Článek 29

Dodavatel poslední instance

1. Členské státy zavedou režim dodavatele poslední instance nebo přijmou rovnocenná opatření k zajištění kontinuity dodávek alespoň pro zákazníky v domácnostech. Dodavatelé poslední instance musí být jmenováni spravedlivým, transparentním a nediskriminačním postupem.

2. Koneční zákazníci, kteří jsou převedeni na dodavatele poslední instance, nadále požívají svých práv jako zákazníci.

3. Členské státy zajistí, aby dodavatelé poslední instance neprodleně informovali převedené zákazníky o svých obchodních podmínkách a aby jim zajistili plynulou kontinuitu služeb po dobu nezbytnou k nalezení nového dodavatele.

4. Členské státy zajistí, aby konečným zákazníkům byly poskytnuty informace a pobídky k přechodu na tržní nabídku.

5. Členské státy mohou požadovat, aby dodavatel poslední instance dodával zemní plyn zákazníkům v domácnostech a malým a středním podnikům, které nedostávají tržní nabídky, a to i pro účely čl. 28 odst. 3. V takových případech se použijí podmínky stanovené v článku 4.

KAPITOLA IV

PŘÍSTUP TŘETÍCH OSOB K INFRASTRUKTUŘE

ODDÍL 1

PŘÍSTUP K INFRASTRUKTUŘE ZEMNÍHO PLYNU

Článek 30

Přístup na trh pro plyn z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkový plyn

Členské státy umožní přístup na trh a k infrastruktuře pro plyny z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkové plyny nehledě na to, zda jsou zařízení na produkci plynů z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkových plynů připojena k distribučním nebo přepravním soustavám, přičemž zohlední předpoklady vývoje výroby, dodávek a spotřeby zemního plynu v souladu s čl. 55 odst. 2 písm. f).

Článek 31

Přístup třetích stran k distribuci a přepravě zemního plynu a k terminálům LNG

1. Členské státy zajistí zavedení systému pro přístup třetích stran k přepravní a distribuční soustavě a zařízením LNG na základě zveřejněných sazeb použitelných na všechny zákazníky, včetně dodavatelských podniků, používaného objektivně a bez diskriminace mezi uživateli soustavy. Členské státy zajistí, aby tyto sazby nebo metodiky pro jejich výpočet schválil před jejich vstupem v platnost podle článku 78 regulační orgán a aby tyto sazby, a případně metodiky, jsou-li schváleny jen metodiky, byly před vstupem v platnost zveřejněny.

2. Provozovatelé přepravních soustav musí mít přístup k síti jiných provozovatelů přepravních soustav, pokud je to nezbytné pro plnění jejich úkolů, mimo jiné pokud jde o přeshraniční přepravu.

3. Tato směrnice nebrání uzavírání dlouhodobých smluv týkajících se plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu, pokud jsou v souladu s pravidly Unie v oblasti hospodářské soutěže a přispívají k dekarbonizaci. Uzavřeny nesmějí být žádné dlouhodobé smlouvy na dodávky fosilního plynu bez omezování emisí, jejichž doba platnosti by překračovala 31. prosinec 2049.

Článek 32

Přístup k těžebním plynovodním sítím pro zemní plyn

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby plynárenské podniky a oprávnění zákazníci bez ohledu na to, kde se nacházejí, byli schopni získat přístup k těžebním plynovodním sítím, včetně zařízení poskytujících technické služby spojené s tímto přístupem, v souladu s tímto článkem, s výjimkou částí těch sítí a zařízení, které jsou používány pro místní těžební činnosti na nalezišti, kde je zemní plyn těžen. Tato opatření se oznamují Komisi v souladu s článkem 94.

2. Přístup uvedený v odstavci 1 je poskytován způsobem určeným členským státem v souladu s příslušnými právními nástroji. Členské státy uplatňují cíle spravedlivého a otevřeného přístupu, dosažení konkurenčního trhu se zemním plynem a ochrany před zneužíváním dominantního postavení, s přihlédnutím k bezpečnosti a pravidelnosti dodávek, objemu, který je nebo může být celkově dostupný, a k ochraně životního prostředí. V úvahu je možné vzít tyto potřeby:

a) nezbytnost odepřít přístup, pokud existuje neslučitelnost technických specifikací, kterou nelze přiměřeným způsobem překonat;

b) potřeba zabránit obtížím, které nelze přiměřeným způsobem překonat a které by mohly nepříznivě ovlivnit efektivitu současné a plánované budoucí produkce uhlovodíků, včetně té z nalezišť s nízkou ekonomickou návratností;

c) potřeba respektovat řádně odůvodněné a přiměřené potřeby vlastníka nebo provozovatele těžební plynovodní sítě ohledně dopravy a zpracování zemního plynu a zájmy všech ostatních uživatelů těžební plynovodní sítě nebo souvisejících zpracovatelských nebo manipulačních zařízení, kteří by mohli být dotčeni, a

d) potřeba uplatňovat vnitrostátní právní předpisy a správní postupy týkající se udělování povolení k výrobě (těžbě) zemního plynu nebo rozvoji těžební plynovodní sítě v souladu s právem Unie.

3. Členské státy zajistí, aby byl zaveden postup pro řešení sporů, včetně orgánu nezávislého na stranách s přístupem ke všem důležitým informacím, který umožní rychlé vyřešení sporů týkajících se přístupu k těžebním plynovodním sítím, s přihlédnutím ke potřebám uvedeným v odstavci 2 a k počtu stran, které mohou být zapojeny do sjednávání přístupu k těmto sítím.

4. V případě přeshraničních sporů se použije postup pro řešení sporů toho členského státu, do jehož jurisdikce spadá těžební plynovodní síť, která odepírá přístup. Pokud v přeshraničních sporech dotčená síť spadá do působnosti více členských států, tyto státy se vzájemně konzultují s cílem zajistit jednotné uplatňování této směrnice. Jestliže těžební plynovodní síť začíná ve třetí zemi a připojuje se k síti alespoň jednoho členského státu, dotčené členské státy se vzájemně konzultují a členský stát, v němž se nachází první vstupní bod do sítě členských států, konzultuje dotčenou třetí zemi, v níž těžební plynovodní síť začíná, s cílem zajistit v případě dotčené sítě jednotné uplatňování této směrnice na území členských států.

Článek 33

Přístup ke skladování zemního plynu

1. Pro organizaci přístupu k zařízením pro skladování zemního plynu a ke skladování v potrubí, je-li to technicky nebo hospodářsky nezbytné k poskytování účinného přístupu k soustavě pro účely dodávek zákazníkům, jakož i pro organizaci přístupu k podpůrným službám, mohou členské státy zvolit buď jeden z postupů uvedených v odstavcích 3 a 4, nebo oba. Tyto postupy se uplatňují v souladu s objektivními, transparentními a nediskriminačními kritérii.

Při volbě postupu pro přístup ke skladování zemního plynu podle tohoto článku členské státy zohlední výsledky společných a vnitrostátních posouzení rizik podle článku 7 nařízení (EU) 2017/1938.

Regulační orgány zavedou a zveřejní kritéria, podle nichž se má stanovit, jaký režim přístupu se použije pro zařízení pro skladování zemního plynu a skladování v potrubí. Členské státy zveřejní nebo provozovatelům zařízení pro skladování zemního plynu a provozovatelům přepravních soustav uloží povinnost, aby zveřejnili, která zařízení pro skladování zemního plynu nebo které jejich části a které skladování v potrubí jsou nabízeny podle různých postupů uvedených v odstavcích 3 a 4.

2. Odstavec 1 se nevztahuje na podpůrné služby a prozatímní skladování, které se týkají zařízení LNG a které jsou nezbytné k procesu znovuzplyňování a následného dodání do přepravní soustavy.

3. V případě sjednaného přístupu přijmou regulační orgány nezbytná opatření, aby podnikům a oprávněným zákazníkům z oblasti pokryté propojenou soustavou nebo mimo ni umožnily sjednat přístup k zařízením pro skladování zemního plynu a skladování v potrubí, je-li to technicky nebo hospodářsky nezbytné k poskytování účinného přístupu k soustavě, jakož i pro organizaci přístupu k jiným podpůrným službám. Strany jsou povinny sjednat svůj přístup ke skladování, skladování v potrubí a jiným podpůrným službám v dobré víře.

Smlouvy o přístupu ke skladování, skladování v potrubí a jiným podpůrným službám se sjednávají s odpovídajícím provozovatelem zařízení pro skladování zemního plynu. Regulační orgány uloží provozovatelům zařízení pro skladování zemního plynu a plynárenským podnikům povinnost zveřejnit jejich hlavní obchodní podmínky pro využívání skladování, skladování v potrubí a jiných podpůrných služeb každý rok.

Vypracovávání uvedených podmínek konzultují provozovatelé zařízení pro skladování zemního plynu s uživateli soustavy.

4. V případě regulovaného přístupu přijmou regulační orgány nezbytná opatření, aby poskytly plynárenským podnikům a oprávněným zákazníkům z oblasti pokryté propojenou soustavou nebo mimo ni právo přístupu ke skladování, skladování v potrubí a jiným podpůrným službám na základě zveřejněných sazeb nebo jiných podmínek a povinností pro používání daného skladování nebo skladování v potrubí, je-li to technicky nebo hospodářsky nezbytné k poskytování účinného přístupu k soustavě, jakož i pro organizaci přístupu k jiným podpůrným službám. Regulační orgány konzultují vypracovávání těchto sazeb nebo metodik pro jejich stanovení s uživateli soustavy. Toto právo přístupu může být oprávněným zákazníkům poskytnuto tím, že se jim umožní uzavřít smlouvy na dodávky s konkurenčními podniky jinými než vlastníkem nebo provozovatelem soustavy nebo podnikem ve skupině.

Článek 34

Přímá vedení zemního plynu

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, která umožní:

a) plynárenským podnikům usazeným na jejich území zásobovat oprávněné zákazníky prostřednictvím přímých vedení a

b) každému takovému zákazníkovi usazenému na jejich území, aby byl plynárenskými podniky zásobován prostřednictvím přímých vedení.

2. Členské státy nebo jimi určený příslušný orgán stanoví kritéria pro povolení výstavby nebo provozování přímých vedení na svém území v případech, kdy je pro výstavbu nebo provozování přímých vedení požadováno povolení, jako je licence, povolení, koncese, souhlas nebo schválení. Tato kritéria musí být objektivní a nediskriminační.

3. Členské státy mohou podmínit vydání povolení k výstavbě přímého vedení buď odepřením přístupu k soustavě na základě článku 38, anebo zahájením smírčího řízení podle článku 79.

ODDÍL 2

PŘÍSTUP K VODÍKOVÉ INFRASTRUKTUŘE

Článek 35

Přístup třetích stran k vodíkovým sítím

1. Členské státy zajistí zavedení systému regulovaného přístupu třetích stran k vodíkovým sítím na základě zveřejněných sazeb, používaného objektivně a bez diskriminace jakýchkoli uživatelů těchto sítí.

2. Členské státy zajistí, aby sazby uvedené v odstavci 1 tohoto článku nebo metodiky pro jejich výpočet schválil před jejich vstupem v platnost podle článku 78 regulační orgán a aby tyto sazby, a případně metodiky, jsou-li schváleny jen metodiky, byly před vstupem v platnost zveřejněny.

3. Provozovatelé vodíkových sítí musí mít přístup k sítím jiných provozovatelů vodíkových sítí, pokud je to nezbytné pro plnění jejich funkcí, mimo jiné pokud jde o přeshraniční dopravu vodíku.

4. Do 31. prosince 2032 se členský stát může rozhodnout odstavec 1 nepoužít. V takovém případě zajistí zavedení systému sjednaného přístupu třetích stran k vodíkovým sítím v souladu s objektivními, transparentními a nediskriminačními kritérii. Regulační orgány přijmou nezbytná opatření, aby umožnily uživatelům vodíkových sítí sjednat přístup k vodíkovým sítím a zajistily, aby strany měly povinnost sjednat přístup k vodíkovým sítím v dobré víře.

5. V případě sjednaného přístupu uvedeného v odstavci 4 poskytnou regulační orgány uživatelům vodíkových sítí pokyny k tomu, jaký má mít na sjednané sazby dopad zavedení regulovaného přístupu třetích stran.

Článek 36

Přístup třetích stran k vodíkovým terminálům

1. Členské státy zajistí zavedení systému přístupu třetích stran k vodíkovým terminálům založeného na sjednaném přístupu objektivním, transparentním a nediskriminačním způsobem, přičemž regulační orgány přijmou nezbytná opatření, aby uživatelé vodíkových terminálů mohli sjednat přístup k těmto terminálům. Strany jsou povinny sjednat přístup v dobré víře.

2. Regulační orgány monitorují podmínky přístupu třetích stran k vodíkovým terminálům a jejich dopad na trh s vodíkem a v případě potřeby za účelem ochrany hospodářské soutěže přijmou opatření ke zlepšení přístupu v souladu s kritérii stanovenými v odstavci 1.

Článek 37

Přístup ke skladování vodíku

1. Členské státy zajistí zavedení systému regulovaného přístupu třetích stran ke skladování vodíku, a je-li to technicky a hospodářsky nezbytné k poskytování účinného přístupu k soustavě pro účely dodávek zákazníkům, přístupu ke skladování v potrubí, jakož i pro organizaci přístupu k podpůrným službám, přičemž tento systém musí být používán na základě zveřejněných sazeb, objektivně a bez diskriminace jakýchkoli uživatelů vodíkové soustavy. Členské státy zajistí, aby tyto sazby nebo metodiky pro jejich výpočet před jejich vstupem v platnost schválil v souladu s článkem 78 regulační orgán.

2. Do 31. prosince 2032 se členský stát může rozhodnout odstavec 1 nepoužít. V takovém případě zajistí zavedení systému sjednaného přístupu třetích stran ke skladování vodíku, a je-li to technicky a hospodářsky nezbytné k poskytování účinného přístupu k soustavě pro účely dodávek zákazníkům, přístupu ke skladování v potrubí, jakož i pro organizaci přístupu k podpůrným službám v souladu s objektivními, transparentními a nediskriminačními kritérii. Regulační orgány přijmou nezbytná opatření, aby umožnily uživatelům zařízení pro skladování vodíku sjednat přístup k těmto zařízením a zajistily, aby strany měly povinnost sjednat přístup k zařízením pro skladování vodíku v dobré víře.

3. Členské státy mohou stanovit, že práva na kapacitu přidělená před 5. srpnem 2026 v systému sjednaného přístupu třetích stran podle odstavce 2 mají být respektována až do dne skončení jejich platnosti a nemají být dotčena zavedením regulovaného přístupu třetích stran podle odstavce 1.

ODDÍL 3

ODEPŘENÍ PŘÍSTUPU A PŘIPOJENÍ

Článek 38

Odepření přístupu a připojení

1. Provozovatelé přepravních soustav, provozovatelé distribučních soustav a provozovatelé vodíkových sítí mohou odepřít přístup nebo připojení k soustavě zemního plynu nebo vodíkové soustavě pro nedostatek kapacity nebo neexistenci přípojky.

2. Aniž jsou dotčeny unijní a vnitrostátní cíle v oblasti dekarbonizace a stávající požadavky na snížení spotřeby fosilního plynu nebo přechodu od ní, přijmou členské státy vhodná opatření k zajištění toho, aby provozovatel přepravní soustavy, provozovatel distribuční soustavy nebo provozovatel vodíkové sítě, který odepřel přístup nebo připojení k soustavě zemního plynu nebo vodíkové soustavě pro nedostatek kapacity nebo neexistenci přípojky, učinil potřebná zlepšení, pokud je to hospodárné nebo pokud je potenciální zákazník ochoten za ně zaplatit.

3. Přístup k soustavě pro plyn z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkový plyn může být odepřen pouze s výhradou článků 20 a 36 nařízení (EU) 2024/1789.

4. Odchylně od odstavců 1, 2 a 3 tohoto článku členský stát zajistí, aby provozovatelé přepravních soustav a provozovatelé distribučních soustav mohli odepřít přístup či připojení uživatelů nebo odpojit uživatele sítě pro zemní plyn, zejména s cílem zajistit soulad s prováděním cíle klimatické neutrality stanoveného v čl. 2 odst. 1 nařízení (EU) 2021/1119, za podmínky, že:

a) plán rozvoje sítě zavedený podle článku 55 stanoví vyřazení přepravní soustavy nebo jejích příslušných částí z provozu;

b) příslušný vnitrostátní orgán schválil plán vyřazování sítě z provozu podle čl. 57 odst. 3;

c) příslušný provozovatel distribuční sítě, který je osvobozen od povinnosti předložit plán vyřazování sítě z provozu podle čl. 57 odst. 5, informoval příslušný vnitrostátní orgán o vyřazení distribuční sítě nebo jejích příslušných částí z provozu.

5. Členské státy, které umožňují odepřít přístup či připojení uživatelů nebo odpojit uživatele sítě podle odstavce 4 tohoto článku, stanoví regulační rámec pro odepření přístupu či připojení nebo pro odpojení, který je založen na objektivních, transparentních a nediskriminačních kritériích stanovených regulačním orgánem, s přihlédnutím k dotčeným zájmům, stávajícím požadavkům na snížení spotřeby zemního plynu nebo přechodu od spotřeby zemního plynu a příslušným místním plánům vytápění a chlazení stanoveným podle čl. 25 odst. 6 směrnice (EU) 2023/1791. Umožňují-li členské státy odpojení, přijmou vhodná opatření na ochranu uživatelů sítě v souladu s článkem 13 této směrnice.

6. Každé odepření přístupu nebo připojení a každé odpojení podle tohoto článku musí být řádně odůvodněno.

KAPITOLA V

PRAVIDLA VZTAHUJÍCÍ SE NA PROVOZOVATELE PŘEPRAVNÍCH SOUSTAV A ZAŘÍZENÍ PRO SKLADOVÁNÍ ZEMNÍHO PLYNU A ZAŘÍZENÍ LNG

Článek 39

Úkoly provozovatelů přepravních soustav, zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení LNG

1. Každý provozovatel přepravní soustavy, skladovacího zařízení zemního plynu nebo zařízení LNG:

a) provozuje, udržuje a rozvíjí za přijatelných hospodářských podmínek bezpečné, spolehlivé a účinné přepravní soustavy, zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení LNG nebo je vyřazuje z provozu s cílem zajistit otevřenost trhu, s řádným ohledem na životní prostředí a klima a na povinnosti stanovené v nařízení (EU) 2024/1787, a zajišťuje přiměřené prostředky ke splnění svých povinností týkajících se poskytování služeb;

b) nepřipouští diskriminaci mezi uživateli soustav nebo určitými kategoriemi uživatelů soustav, zvláště ve prospěch podniků ve své skupině;

c) poskytuje všem jiným provozovatelům přepravních soustav, zařízení pro skladování zemního plynu, zařízení LNG nebo distribučních soustav dostatečné informace s cílem zajistit, aby přeprava a skladování zemního plynu probíhaly způsobem, který je slučitelný s bezpečným a účinným provozem propojené soustavy;

d) poskytuje uživatelům soustav informace, které potřebují pro účinný přístup k soustavě.

2. Každý provozovatel přepravní soustavy vybuduje dostatečnou přeshraniční kapacitu za účelem integrace evropské přepravní infrastruktury, která bude splňovat veškeré z hospodářského hlediska přijatelné a technicky proveditelné požadavky na kapacity a zároveň zohledňovat bezpečnost dodávek zemního plynu.

3. Provozovatelé přepravních soustav spolupracují s provozovateli distribučních soustav s cílem zajistit účinnou účast účastníků trhu připojených k síti na maloobchodním, velkoobchodním a vyrovnávacím trhu.

4. Provozovatelé přepravních soustav zajistí ve svých zařízeních účinné řízení kvality plynu v souladu s platnými normami kvality plynu.

5. Pravidla přijatá provozovateli přepravních soustav pro vyrovnávání přepravní soustavy zemního plynu musí být objektivní, transparentní a nediskriminační, včetně pravidel pro poplatky za energetickou nerovnováhu účtované uživatelům jejich sítí. Podmínky poskytování těchto služeb provozovateli přepravních soustav, včetně pravidel a sazeb, se stanoví podle metodiky, která musí být v souladu s čl. 78 odst. 7, nediskriminačním a náklady odrážejícím způsobem, a zveřejní se.

6. Členské státy nebo, stanoví-li tak členské státy, regulační orgány, mohou provozovatelům přepravních soustav uložit povinnost dodržovat minimální normy pro údržbu a rozvoj přepravní soustavy, včetně propojovací kapacity.

7. Členské státy mohou stanovit, že jeden nebo více úkolů uvedených v odstavci 1 tohoto článku má plnit jiný provozovatel přepravní soustavy, než je ten, který vlastní přepravní soustavu a na kterého by se jinak dotyčné povinnosti vztahovaly. Provozovatel přepravní soustavy, který má tyto úkoly plnit, musí být certifikován podle modelu oddělení vlastnictví, modelu nezávislého provozovatele soustavy nebo modelu nezávislého provozovatele přepravy a musí splňovat požadavky stanovené v článku 60, avšak nemusí být vlastníkem přepravní soustavy, za niž je odpovědný.

8. Provozovatel přepravní soustavy, který je jejím vlastníkem, musí splňovat požadavky stanovené v kapitole IX a být certifikován podle článku 71. Tímto není dotčena možnost, aby provozovatelé přepravních soustav, kteří jsou certifikováni podle modelu oddělení vlastnictví, modelu nezávislého provozovatele soustavy nebo modelu nezávislého provozovatele přepravy, pověřili z vlastního podnětu a pod vlastním dohledem výkonem některých úkolů jiné provozovatele přepravních soustav, kteří jsou certifikováni podle modelu oddělení vlastnictví, modelu nezávislého provozovatele soustavy nebo modelu nezávislého provozovatele přepravy, pokud toto pověření neohrožuje účinná a nezávislá rozhodovací práva pověřujícího provozovatele přepravní soustavy.

9. Provozovatelé zařízení LNG, přepravních soustav a zařízení pro skladování zemního plynu spolupracují uvnitř členského státu a na regionální úrovni s cílem zajistit co nejúčinnější využívání kapacit zařízení a synergie mezi těmito zařízeními, přičemž zohledňují integritu a provoz soustavy a dbají na to, aby při provozu zařízení LNG a zařízení pro skladování zemního plynu nevytvářeli omezení.

10. Provozovatelé přepravních soustav musí získávat energii, kterou používají k vykonávání svých funkcí, v souladu s transparentními, nediskriminačními a tržními postupy.

Článek 40

Zachování důvěrnosti z hlediska provozovatelů přepravních soustav a vlastníků přepravních soustav

1. Aniž je dotčen článek 74 nebo kterákoli jiná zákonná povinnost poskytovat informace, zachovává každý provozovatel přepravní soustavy, zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení LNG a každý vlastník přepravní soustavy důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které získá při výkonu své činnosti, a brání tomu, aby informace o jeho vlastních činnostech, které mohou být výhodné z obchodního hlediska, byly poskytovány diskriminačním způsobem. Pokud je provozovatel přepravní soustavy, zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení LNG nebo vlastník přepravní soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, nesmí zejména poskytovat informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu, jiným zbývajícím částem vertikálně integrovaného podniku než provozovatelům přepravních soustav, provozovatelům distribučních soustav nebo provozovatelům vodíkových sítí, s výjimkou případů, kdy je to nezbytné k provedení obchodní transakce. K zajištění úplného souladu s pravidly o oddělení informací musí členské státy zajistit, aby vlastník přepravní soustavy, včetně provozovatele distribuční soustavy v případě kombinovaného provozovatele, a zbývající části podniku, které nejsou provozovatelem přepravní či distribuční soustavy nebo vodíkové sítě, nevyužívali společné služby, například společné právní služby, s výjimkou služeb čistě administrativní nebo informačně-technologické povahy.

2. Provozovatelé přepravních soustav, zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení LNG nesmějí v souvislosti s prodeji či nákupy zemního plynu realizovanými podniky ve skupině zneužívat informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které získali od třetích stran v souvislosti s poskytováním nebo sjednáváním přístupu k soustavě.

3. Informace, jež jsou nezbytné pro skutečnou hospodářskou soutěž a účinné fungování trhu, se zveřejní. Touto povinností není dotčena ochrana informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.

Článek 41

Pravomoci přijímat rozhodnutí ohledně připojení zařízení na výrobu plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu k přepravní soustavě

1. Provozovatel přepravní soustavy zavede a zveřejní transparentní a účinné postupy pro nediskriminační připojení zařízení na výrobu plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu v souladu s kapacitami určenými v desetiletém plánu rozvoje sítě uvedeném v článku 55. Tyto postupy podléhají schválení regulačními orgány. Členské státy mohou udělit přednostní připojení výrobním zařízením pro biometan.

2. Provozovatelé přepravních soustav jsou oprávněni zamítnout hospodářsky přiměřené a technicky proveditelné žádosti o připojení nového nebo stávajícího, ale dosud nepřipojeného zařízení na výrobu plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu pouze za podmínek stanovených v článku 38.

3. Za účelem rychlého zavedení připojení výroby biometanu k síti se členské státy vynasnaží zajistit, aby provozovatel přepravní soustavy dodržoval přiměřené lhůty pro posouzení žádostí o vtláčení biometanu, předložení nabídky a zavedení připojení pod dohledem regulačních orgánů vykonávaným v souladu s čl. 78 odst. 1 písm. t).

Článek 42

Pravomoci přijímat rozhodnutí o připojení k přepravní soustavě a vodíkové přepravní síti

1. Provozovatel přepravní soustavy a provozovatel vodíkové přepravní sítě zavede a zveřejní transparentní a účinné postupy a sazby pro nediskriminační připojení zařízení pro skladování zemního plynu, zařízení pro skladování vodíku, zařízení LNG, vodíkových terminálů a průmyslových zákazníků k přepravní soustavě a k vodíkové přepravní síti. Tyto postupy podléhají schválení regulačním orgánem.

2. Provozovatel přepravní soustavy a provozovatel vodíkové přepravní sítě nesmějí odepřít připojení nového zařízení pro skladování zemního plynu, zařízení pro skladování vodíku, zařízení LNG, vodíkového terminálu nebo průmyslového zákazníka na základě možných budoucích omezení týkajících se dostupných síťových kapacit nebo dodatečných nákladů souvisejících s nezbytným zvýšením kapacity. Provozovatel přepravní soustavy a provozovatel vodíkové přepravní sítě zajistí pro nové připojení dostatečnou vstupní a výstupní kapacitu.

KAPITOLA VI

PROVOZ DISTRIBUČNÍ SOUSTAVY ZEMNÍHO PLYNU A VODÍKU

Článek 43

Určení provozovatelů distribučních soustav a provozovatelů vodíkových distribučních sítí

Členské státy určí nebo požádají podniky, které vlastní distribuční soustavy nebo vodíkové distribuční sítě nebo za ně odpovídají, aby na dobu, která má být stanovena členskými státy a s přihlédnutím k hospodářské a energetické účinnosti a hospodářské rovnováze, transparentním způsobem určily jednoho nebo více provozovatelů distribučních soustav nebo provozovatelů vodíkových distribučních sítí, a zajistí, aby tito provozovatelé jednali v souladu s články 44, 46, 47 a 50.

Článek 44

Úkoly provozovatelů distribučních soustav

1. Každý provozovatel distribuční soustavy je odpovědný za zajišťování dlouhodobé způsobilosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po distribuci zemního plynu v souladu s články 55 a 57 této směrnice, včetně poptávky po vtláčení biometanu, za provoz, údržbu a rozvoj nebo vyřazování z provozu bezpečné, spolehlivé a efektivní distribuční soustavy ve své oblasti za přijatelných hospodářských podmínek a s řádným ohledem na životní prostředí, povinnosti stanovené v nařízení (EU) 2024/1787 a energetickou účinnost.

2. Pokud tak rozhodnou regulační orgány, mohou provozovatelé distribučních soustav nést odpovědnost za zajištění účinného řízení kvality plynu ve svých soustavách v souladu s platnými normami kvality plynu, je-li to nezbytné pro řízení soustavy z důvodu vtláčení plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu.

3. Provozovatel distribuční soustavy v žádném případě nesmí diskriminovat mezi uživateli soustav nebo kategoriemi uživatelů soustav, zvláště ve prospěch podniků ve své skupině.

4. Každý provozovatel distribuční soustavy poskytne všem jiným provozovatelům distribuční nebo přepravní soustavy, zařízení LNG nebo zařízení pro skladování zemního plynu dostatečné informace s cílem zajistit, aby doprava a skladování zemního plynu probíhaly způsobem, který je slučitelný s bezpečným a účinným provozem propojené soustavy.

5. Provozovatel distribuční soustavy poskytuje uživatelům soustavy informace, které potřebují pro účinný přístup k soustavě včetně jejího využití.

6. Odpovídají-li provozovatelé distribučních soustav za vyrovnávání plynárenské distribuční soustavy, musí být pravidla, která přijímají za tímto účelem, objektivní, transparentní a nediskriminační, včetně pravidel pro poplatky za energetickou nerovnováhu účtované uživatelům soustavy. Podmínky poskytování těchto služeb provozovateli distribučních soustav, včetně pravidel a sazeb, se stanoví podle metodiky, která musí být v souladu s čl. 78 odst. 7, nediskriminačním a náklady odrážejícím způsobem, a zveřejní se.

7. Provozovatelé distribučních soustav spolupracují s provozovateli přepravních soustav s cílem zajistit účinnou účast účastníků trhu připojených k jejich infrastruktuře na maloobchodním, velkoobchodním a vyrovnávacím trhu ve vstupně-výstupním systému, do něhož distribuční soustava patří nebo k němuž je připojena.

8. Provozovatelé distribučních soustav jsou oprávněni zamítnout ekonomicky přiměřené a technicky proveditelné žádosti o připojení nového nebo stávajícího, ale dosud nepřipojeného zařízení na výrobu plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu pouze za podmínek stanovených v článku 38.

Článek 45

Pravomoci přijímat rozhodnutí ohledně připojení zařízení na výrobu plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu k distribuční soustavě

Regulační orgány uloží provozovateli distribuční soustavy povinnost, aby zveřejňoval transparentní a účinné postupy nediskriminačního připojení zařízení na výrobu plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu. Tyto postupy podléhají schválení regulačními orgány. Členské státy mohou udělit přednostní připojení výrobním zařízením pro biometan.

Za účelem rychlého zavedení připojení výroby biometanu k síti se členské státy vynasnaží zajistit, aby provozovatel distribuční soustavy dodržoval přiměřené lhůty pro posouzení žádostí o vtláčení biometanu, předložení nabídky a zavedení připojení, pod dohledem regulačních orgánů vykonávaným v souladu s čl. 78 odst. 1 písm. t).

Článek 46

Oddělení provozovatelů distribučních soustav a provozovatelů vodíkových distribučních sítí

1. Provozovatel distribuční soustavy nebo provozovatel vodíkové distribuční sítě, který je součástí vertikálně integrovaného podniku, musí být nezávislý na ostatních činnostech, které nesouvisejí s distribucí nebo distribucí vodíku, přinejmenším pokud jde o právní formu, organizaci a rozhodování. Tento požadavek nepředstavuje povinnost oddělit vlastnictví majetku distribuční soustavy nebo vodíkové distribuční sítě od vertikálně integrovaného podniku. Členské státy mohou stanovit, že si provozovatelé vodíkových distribučních sítí mohou pronajímat, a to i formou leasingu, aktiva vodíkové sítě od jiných vlastníků distribučních soustav, provozovatelů distribučních soustav nebo provozovatelů vodíkových distribučních sítí uvnitř téhož podniku. Tento pronájem nebo leasing nesmí vést ke křížovým subvencím mezi různými provozovateli.

2. Vedle požadavků odstavce 1 musí být provozovatel distribuční soustavy nebo provozovatel vodíkové distribuční sítě, který je součástí vertikálně integrovaného podniku, nezávislý na ostatních činnostech, které nesouvisejí s distribucí nebo distribucí vodíku, a to přinejmenším pokud jde o právní formu, organizaci a rozhodování. Pro dosažení výše uvedených požadavků se použijí tato minimální kritéria:

a) osoby odpovědné za řízení provozovatele distribuční soustavy nebo provozovatele vodíkové distribuční sítě se nezapojují do těch podnikových struktur integrovaného plynárenského podniku nebo vertikálně integrovaného podniku, které přímo nebo nepřímo odpovídají za každodenní provoz výroby (těžby), přepravy a dodávek zemního plynu a vodíku;

b) přijmou se vhodná opatření zajišťující, aby byly brány v úvahu odborné zájmy osob odpovědných za řízení provozovatele distribuční soustavy nebo provozovatele vodíkové distribuční sítě, a to způsobem, jenž zajistí, že jsou schopny jednat nezávisle;

c) provozovatel distribuční soustavy nebo provozovatel vodíkové distribuční sítě má účinná rozhodovací práva nezávislá na integrovaném plynárenském podniku nebo vertikálně integrovaném podniku, pokud jde o majetek potřebný pro provoz, údržbu nebo rozvoj sítě; k plnění těchto úkolů musí mít provozovatel distribuční soustavy nebo provozovatel vodíkové distribuční sítě k dispozici potřebné zdroje, včetně lidských, technických, finančních a fyzických zdrojů; nebrání to existenci náležitých koordinačních mechanismů zajišťujících ochranu práv mateřské společnosti na dohled nad řízením a hospodařením, pokud jde o návratnost aktiv v dceřiné společnosti, která jsou nepřímo regulována v souladu s čl. 78 odst. 7; to umožňuje mateřské společnosti zejména schvalovat roční finanční plán nebo jakýkoli rovnocenný nástroj provozovatele distribuční soustavy nebo provozovatele vodíkové distribuční sítě a stanovovat paušální limity pro úroveň zadluženosti své dceřiné společnosti; neumožňuje to mateřské společnosti vydávat pokyny týkající se každodenního provozu, ani pokud jde o jednotlivá rozhodnutí týkající se výstavby nebo modernizace distribučního vedení, která nepřekračují podmínky schváleného finančního plánu nebo jakéhokoli rovnocenného nástroje;

d) provozovatel distribuční soustavy nebo provozovatel vodíkové distribuční sítě vypracuje program shody, který stanoví opatření přijímaná za účelem vyloučení diskriminačního chování, a zajistí dostatečné monitorování jeho plnění; program shody stanoví konkrétní povinnosti zaměstnanců potřebné pro splnění tohoto cíle; osoba nebo subjekt pověřený monitorováním programu shody nebo kontrolor shody provozovatele distribuční soustavy nebo provozovatele vodíkové distribuční sítě předkládá regulačnímu orgánu výroční zprávu, která obsahuje popis přijatých opatření a která se zveřejňuje; kontrolor shody provozovatele distribuční soustavy nebo provozovatele vodíkové distribuční sítě musí být v zájmu plnění svých úkolů plně nezávislý a musí mít přístup ke všem nezbytným informacím provozovatele distribuční soustavy nebo provozovatele vodíkové distribuční sítě i případných podniků ve skupině.

3. Je-li provozovatel distribuční soustavy nebo provozovatel vodíkové distribuční sítě součástí vertikálně integrovaného podniku, členské státy zajistí, aby regulační orgány nebo jiné příslušné orgány monitorovaly činnosti provozovatele distribuční soustavy nebo provozovatele vodíkové distribuční sítě, aby nemohl výhodu vertikální integrace využívat k narušování hospodářské soutěže. Vertikálně integrovaní provozovatelé distribučních soustav nebo provozovatelé vodíkových distribučních sítí zejména nesmějí ve svém vystupování a v rámci prosazování své obchodní značky uvádět v omyl, pokud jde o samostatnost dodavatelské divize vertikálně integrovaného podniku.

4. Členské státy se mohou rozhodnout neuplatňovat odstavce 1, 2 a 3 na provozovatele distribučních soustav, kteří jsou součástí integrovaného plynárenského podniku sloužícího méně než 100 000 připojeným zákazníkům. Pokud provozovatel distribuční soustavy využívá výjimku v souladu s tímto odstavcem ke dni 4. srpna 2024, mohou se členské státy rozhodnout neuplatňovat odstavce 1, 2 a 3 na provozovatele vodíkové distribuční sítě uvnitř téhož podniku za podmínky, že kombinovaný počet připojených zákazníků provozovatele distribuční soustavy a provozovatele vodíkové distribuční sítě zůstane nižší než 100 000.

Článek 47

Povinnost provozovatelů distribučních soustav zachovávat důvěrnost

1. Aniž je dotčen článek 74 nebo kterákoli jiná zákonná povinnost poskytovat informace, zachovává provozovatel distribuční soustavy důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které získá při výkonu své činnosti, a brání tomu, aby informace o jeho vlastních činnostech, které mohou být výhodné z obchodního hlediska, byly poskytovány diskriminačním způsobem.

2. Provozovatelé distribučních soustav nesmějí zneužívat v souvislosti s prodeji či nákupy zemního plynu realizovanými podniky ve skupině informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které získali od třetích stran v souvislosti s poskytováním nebo sjednáváním přístupu k soustavě.

Článek 48

Uzavřené distribuční soustavy zemního plynu

1. Členské státy mohou regulačním orgánům nebo jiným příslušným orgánům uložit, aby soustavu, která distribuuje zemní plyn v zeměpisně vymezené průmyslové či obchodní zóně nebo zóně sdílených služeb a která nezajišťuje, aniž je dotčen odstavec 4, dodávky pro zákazníky v domácnostech, klasifikovaly jako uzavřenou distribuční soustavu, pokud:

a) je provoz či výrobní proces uživatelů této soustavy ze zvláštních technických či bezpečnostních důvodů integrován, nebo

b) tato soustava distribuuje zemní plyn především vlastníkovi nebo provozovateli soustavy nebo jejich podnikům ve skupině.

2. Členské státy mohou regulačním orgánům uložit, aby udělily provozovateli uzavřené distribuční soustavy zemního plynu výjimku z povinnosti stanovené v čl. 31 odst. 1, totiž že sazby nebo metodiky pro jejich výpočet jsou schvalovány před svým vstupem v platnost v souladu s článkem 78.

3. Pokud je výjimka podle odstavce 2 tohoto článku udělena, příslušné sazby nebo metodiky pro jejich výpočet se na žádost uživatele uzavřené distribuční soustavy zemního plynu přezkoumávají a schvalují podle článku 78.

4. Příležitostné využívání malým počtem zákazníků v domácnostech, jejichž členové mají zaměstnanecký nebo podobný vztah k vlastníkovi distribuční soustavy a které se nacházejí v oblasti zásobované uzavřenou distribuční soustavou, nevylučuje udělení výjimky podle odstavce 2.

5. Uzavřené distribuční soustavy se považují za distribuční soustavy pro účely této směrnice.

Článek 49

Kombinovaný provozovatel soustavy

1. Ustanovení čl. 46 odst. 1 nebrání činnosti kombinovaného provozovatele přepravní soustavy, zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení LNG, nebo distribuční soustavy, pokud tento provozovatel dodržuje příslušná ustanovení kapitoly IX.

2. Ustanovení čl. 46 odst. 1 nebrání činnosti kombinovaného provozovatele vodíkových přepravních sítí, vodíkových terminálů, zařízení pro skladování vodíku nebo vodíkových distribučních sítí, pokud tento provozovatel dodržuje články 68 a 69.

3. Odstavce 1 a 2 tohoto článku nebrání činnosti kombinovaného provozovatele v celé soustavě zemního plynu a vodíkové soustavě, s výhradou požadavků článku 69.

KAPITOLA VII

PRAVIDLA PRO VODÍKOVÉ SÍTĚ

Článek 50

Úkoly provozovatelů vodíkových sítí, zařízení pro skladování vodíku a vodíkových terminálů

1. Každý provozovatel vodíkové sítě, zařízení pro skladování vodíku nebo vodíkového terminálu odpovídá za:

a) provoz, údržbu a rozvoj, včetně změny účelu využití, za hospodářských podmínek bezpečné a spolehlivé infrastruktury pro dopravu nebo skladování vodíku s náležitým ohledem na životní prostředí, v úzké spolupráci s provozovateli propojených a sousedních vodíkových sítí s cílem optimalizovat společné umístění výroby a využívání vodíku a na základě desetiletého plánu rozvoje sítě uvedeného v článku 55;

b) zajištění dlouhodobé schopnosti vodíkové soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku, která byla zjištěna v oblasti dopravy a skladování vodíku, v souladu s desetiletým plánem rozvoje sítě uvedeným v článku 55;

c) zajištění vhodných prostředků k plnění svých povinností;

d) poskytování informací provozovateli jiných sítí nebo soustav, s nimiž je jeho soustava propojena, které se týkají mimo jiné kvality vodíku jsou dostatečné k zajištění bezpečného a účinného provozu, koordinovaného rozvoje a interoperability propojené soustavy;

e) nediskriminaci mezi uživateli vodíkové soustavy nebo kategoriemi uživatelů infrastruktury, zvláště ve prospěch podniků ve své skupině;

f) poskytování informací uživatelům vodíkové soustavy, které potřebují pro účinný přístup k infrastruktuře;

g) přijetí veškerých dostupných a přiměřených opatření s cílem předcházet emisím vodíku při provozu a tyto emise minimalizovat, jakož i za pravidelné zjišťování úniků vodíku a prohlídky všech příslušných konstrukčních částí v rámci své odpovědnosti;

h) předkládání zpráv příslušným orgánům, pokud jde o zjištění úniku vodíku a v případě potřeby program oprav nebo výměny, a za každoroční zveřejnění statistických informací o zjišťování úniků vodíku a o opravách.

2. Provozovatelé vodíkových přepravních sítí usilují o to, aby zajistili dostatečnou přeshraniční kapacitu za účelem integrace evropské vodíkové infrastruktury, která bude splňovat veškeré z hospodářského hlediska přijatelné a technicky proveditelné požadavky na kapacitu určené v desetiletém plánu rozvoje sítě uvedeném v článku 55 této směrnice a v desetiletém plánu rozvoje sítě pro vodík pro celou Unii uvedeném v článku 60 nařízení (EU) 2024/1789 a zároveň zohledňovat bezpečnost dodávek vodíku. Po certifikaci podle článku 71 této směrnice a článku 14 nařízení (EU) 2024/1789 se mohou příslušné orgány členských států rozhodnout pověřit jednoho nebo omezený počet provozovatelů vodíkových přepravních sítí odpovědností za zajišťování přeshraniční kapacity.

3. Je-li to vhodné pro řízení soustavy a konečné uživatele, svěří regulační orgán provozovatelům vodíkových sítí odpovědnost za zajišťování účinného řízení kvality vodíku a stabilní kvality vodíku ve svých sítích v souladu s platnými normami kvality vodíku.

4. Provozovatelé vodíkových sítí odpovídají za vyrovnávání ve svých sítích od 1. ledna 2033 nebo od dřívějšího dne, stanoví-li to regulační orgán. Pravidla přijatá provozovateli vodíkových sítí pro vyrovnávání vodíkové sítě musí být objektivní, transparentní a nediskriminační, včetně pravidel pro poplatky za energetickou nerovnováhu účtované uživatelům jejich sítí.

Článek 51

Stávající vodíkové sítě

1. Členské státy mohou stanovit, že regulační orgány udělí výjimku z požadavků jednoho nebo více článků 35, 46, 68, 69, 70 a 71 této směrnice a článků 7 a 65 nařízení (EU) 2024/1789 vodíkovým sítím, které ke dni 4. srpna 2024 patřily vertikálně integrovanému podniku.

2. Platnost jakékoli výjimky udělené podle odstavce 1 vyprší, pokud:

a) se regulační orgán na žádost vertikálně integrovaného podniku rozhodne výjimku ukončit;

b) je vodíková síť, na niž se výjimka vztahuje, připojena k jiné vodíkové síti;

c) je vodíková síť využívající výjimku nebo její kapacita rozšířena o více než 5 % z hlediska délky nebo kapacity ve srovnání s 4. srpnem 2024, nebo

d) regulační orgán dospěje k závěru ve formě rozhodnutí, že by další uplatňování výjimky znamenalo riziko narušení hospodářské soutěže nebo nepříznivého ovlivnění účinného zavádění vodíkové infrastruktury nebo rozvoje a fungování trhu s vodíkem v členském státě nebo v Unii.

3. Každých sedm let ode dne udělení výjimky podle odstavce 1 zveřejní regulační orgán posouzení jejího dopadu na hospodářskou soutěž, vodíkovou infrastrukturu a rozvoj a fungování trhu s vodíkem v Unii nebo členském státě.

4. Regulační orgány mohou požádat provozovatele stávajících vodíkových sítí, aby jim poskytli veškeré informace nezbytné pro plnění jejich úkolů.

Článek 52

Zeměpisně vymezené vodíkové sítě

1. Členské státy mohou stanovit, že regulační orgány udělí výjimku z článků 68 a 71 nebo z článku 46 pro vodíkové sítě, které přepravují vodík v zeměpisně omezené průmyslové nebo obchodní oblasti. Po dobu trvání výjimky musí tato síť splňovat všechny následující podmínky:

a) nezahrnuje vodíková propojovací vedení;

b) nemá přímé spojení se zařízeními pro skladování vodíku nebo vodíkovými terminály, pokud nejsou tato zařízení nebo terminály rovněž připojeny k vodíkové síti, na kterou se nevztahuje výjimka udělená podle tohoto článku nebo článku 51;

c) slouží především k tomu, aby byl vodík dodáván zákazníkům přímo připojeným k této síti, a

d) není připojena k žádné jiné vodíkové síti, s výjimkou sítí, na něž se rovněž vztahuje výjimka udělená podle tohoto článku a které provozuje stejný provozovatel vodíkové sítě.

2. Regulační orgán přijme rozhodnutí o zrušení výjimky podle odstavce 1, dospěje-li k závěru, že by její další uplatňování znamenalo riziko narušení hospodářské soutěže nebo nepříznivého ovlivnění účinného zavádění vodíkové infrastruktury nebo rozvoje a fungování trhu s vodíkem v Unii nebo členském státě, nebo pokud již není splněna některá z podmínek uvedených v odstavci 1.

Každých sedm let od udělení výjimky podle odstavce 1 zveřejní regulační orgán posouzení jejího dopadu na hospodářskou soutěž, vodíkovou infrastrukturu a rozvoj a fungování trhu s vodíkem v Unii nebo členském státě.

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby žádosti výrobců vodíku o přístup a žádosti průmyslových zákazníků o připojení byly oznámeny regulačnímu orgánu, zveřejněny a zpracovány podle článku 42. Při zveřejňování žádostí o přístup se zachovává důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.

Článek 53

Vodíková propojovací vedení se třetími zeměmi

1. Před zprovozněním každého vodíkového propojovacího vedení mezi členskými státy a třetími zeměmi uzavře Unie v souladu s článkem 218 Smlouvy o fungování EU mezinárodní dohodu s dotčenými propojenými třetími zeměmi, přičemž stanoví provozní pravidla pro dotčené vodíkové propojovací vedení, je-li to nezbytné k zajišťování soudržnosti a souladu s pravidly platnými pro vodíkové sítě stanovenými v této směrnici a nařízení (EU) 2024/1789. Mezinárodní dohoda není považována za nezbytnou, pokud členský stát, který je připojen nebo hodlá být připojen vodíkovým propojovacím vedením, sjedná a uzavře mezivládní dohodu s dotčenými propojenými třetími zeměmi v souladu s článkem 89 této směrnice, přičemž stanoví provozní pravidla pro dotčené vodíkové propojovací vedení, aby byla zajištěna soudržnost a soulad s pravidly platnými pro vodíkové sítě stanovenými v této směrnici a v nařízení (EU) 2024/1789.

2. Odstavcem 1 tohoto článku není dotčen článek 85 a rozdělení pravomocí mezi Unií a členskými státy.

3. Odstavcem 1 není rovněž dotčena možnost, aby Unie a členské státy v rámci svých pravomocí a v souladu s platnými postupy zahájily dialogy s propojenými třetími zeměmi, včetně navázání spolupráce v záležitostech týkajících se výroby vodíku, jako jsou sociální a environmentální otázky.

Článek 54

Zachování důvěrnosti z hlediska provozovatelů vodíkových sítí, zařízení pro skladování vodíku a vodíkových terminálů

1. Aniž jsou dotčeny zákonné povinnosti poskytovat informace, zachovává každý provozovatel vodíkové sítě, zařízení pro skladování vodíku nebo vodíkového terminálu a každý vlastník vodíkové sítě důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které získá při výkonu své činnosti, a brání tomu, aby informace o jeho vlastních činnostech, které mohou být výhodné z obchodního hlediska, byly poskytovány diskriminačním způsobem. Zejména pokud je provozovatel vodíkové sítě, zařízení pro skladování vodíku nebo vodíkového terminálu nebo vlastník vodíkové sítě součástí vertikálně integrovaného podniku, nesmí poskytovat informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu, jiným zbývajícím částem vertikálně integrovaného podniku než provozovatelům přepravních soustav, provozovatelům distribučních soustav nebo provozovatelům vodíkových sítí, s výjimkou případů, kdy je to nezbytné k provedení obchodní transakce.

2. Provozovatel vodíkové sítě, zařízení pro skladování vodíku nebo vodíkového terminálu nesmí v souvislosti s prodeji či nákupy vodíku realizovanými podniky ve skupině zneužívat informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které získal od třetích stran v souvislosti s poskytováním nebo sjednáváním přístupu k soustavě.

3. Informace, jež jsou nezbytné pro skutečnou hospodářskou soutěž a účinné fungování trhu, se zveřejní. Touto povinností není dotčena ochrana informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.

KAPITOLA VIII

INTEGROVANÉ PLÁNOVÁNÍ SÍTÍ

Článek 55

Rozvoj sítě pro zemní plyn a vodíkové sítě a pravomoci k přijímání investičních rozhodnutí

1. Všichni provozovatelé přepravních soustav a provozovatelé vodíkových přepravních sítí předkládají alespoň jednou za dva roky příslušnému regulačnímu orgánu desetiletý plán rozvoje sítě založený na dosavadní a prognózované nabídce a poptávce po konzultaci s příslušnými zúčastněnými stranami v souladu s odst. 2 písm. f). Za každý členský stát musí existovat buď jeden plán rozvoje sítě pro zemní plyn a jeden plán rozvoje sítě pro vodík, nebo jeden společný plán pro zemní plyn a vodík.

Členské státy, které umožní vytvoření jednoho společného plánu, zajistí, aby byl dostatečně transparentní, a umožňoval tak regulačnímu orgánu jasně určit specifické potřeby odvětví zemního plynu a specifické potřeby odvětví vodíku, na něž se plán vztahuje. Pro každý nosič energie se provede oddělené modelování, přičemž samostatné kapitoly znázorňují mapy sítě pro zemní plyn a mapy vodíkové sítě.

Členské státy, v nichž jsou vypracovány samostatné plány pro zemní plyn a vodík, zajistí, aby provozovatelé přepravních soustav a provozovatelé vodíkových přepravních sítí úzce spolupracovali tam, kde je třeba přijmout rozhodnutí k zajištění účinnosti systému ve smyslu čl. 2 bodu 4 směrnice (EU) 2023/1791 napříč nosiči energie, například pro změnu účelu využití.

Provozovatelé vodíkových přepravních sítí úzce spolupracují s provozovateli elektroenergetických přenosových soustav a případně s provozovateli elektroenergetických distribučních soustav za účelem koordinace požadavků na společnou infrastrukturu, jako je umístění elektrolyzérů a příslušné přenosové infrastruktury, a v nejvyšší míře zohlední jejich názory.

Členské státy usilují o zajištění koordinovaného plánování v rámci příslušných desetiletých plánů rozvoje sítě pro zemní plyn, vodík a elektřinu.

Provozovatelé infrastruktury, včetně provozovatelů terminálů LNG, zařízení pro skladování zemního plynu, distribučních soustav, vodíkových přepravních sítí, vodíkových terminálů, zařízení pro skladování vodíku a infrastruktury dálkového vytápění a elektřiny, jsou povinni poskytovat provozovatelům přepravních soustav a provozovatelům vodíkových přepravních sítí a vyměňovat si s nimi veškeré relevantní informace týkající se příslušného desetiletého plánu rozvoje sítě. Tento plán rozvoje sítě pro zemní plyn musí obsahovat účinná opatření s cílem zajistit přiměřenost soustavy zemního plynu a bezpečnost dodávek, zejména dodržování standardu pro infrastrukturu stanoveným v nařízení (EU) 2017/1938. Desetileté plány rozvoje sítě se zveřejní a zpřístupní na internetových stránkách spolu s výsledkem konzultace se zúčastněnými stranami. Tyto internetové stránky se pravidelně aktualizují, aby bylo zajištěno, že příslušné zúčastněné strany jsou informovány o načasování, způsobu a rozsahu konzultace.

2. Desetileté plány rozvoje sítě uvedené v odstavci 1 zejména:

a) obsahují komplexní a podrobné informace o hlavní infrastruktuře, kterou je třeba vybudovat nebo modernizovat v průběhu příštích deseti let, s přihlédnutím k jakémukoli posílení infrastruktury potřebnému pro propojení zařízení pro plyn z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkový plyn a včetně infrastruktury vytvořené s cílem umožnit zpětné toky do přepravní sítě;

b) obsahují informace o veškerých investicích, o nichž již bylo rozhodnuto, a určují nové investice a řešení na straně poptávky, jež nevyžadují nové investice do infrastruktury, které musí být provedeny v příštích třech letech;

c) v případě zemního plynu obsahují komplexní a podrobné informace o infrastruktuře, která může nebo má být vyřazena z provozu;

d) v případě vodíku zahrnují komplexní a podrobné informace o infrastruktuře, u níž může nebo má být provedena změna účelu využití na přepravu vodíku, zejména s cílem dodávat vodík konečným uživatelům v odvětvích, v nichž je dekarbonizace obtížná, s přihlédnutím k potenciálu snižování emisí skleníkových plynů a energetické a nákladové účinnosti ve srovnání s jinými možnostmi;

e) stanoví časový rámec pro všechny investiční projekty a projekty vyřazování z provozu;

f) vycházejí ze společného scénáře vypracovávaného každé dva roky společně příslušnými provozovateli infrastruktury, včetně příslušných provozovatelů distribučních soustav, alespoň zemního plynu, vodíku, elektřiny a případně dálkového vytápění;

g) v případě zemního plynu jsou v souladu s výsledky společných a vnitrostátních posouzení rizik podle článku 7 nařízení (EU) 2017/1938;

h) jsou v souladu s integrovaným vnitrostátním plánem v oblasti energetiky a klimatu a jeho aktualizacemi, zohledňují aktuální stav uvedený v integrovaných vnitrostátních zprávách v oblasti energetiky a klimatu předloženými v souladu s nařízením (EU) 2018/1999, jsou v souladu s cíli stanovenými ve směrnici (EU) 2018/2001 a podporují cíl klimatické neutrality stanovený v čl. 2 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 nařízení (EU) 2021/1119.

i) jsou v souladu s desetiletým plánem rozvoje sítě pro zemní plyn pro celou Unii uvedeným v článku 32 nařízení (EU) 2024/1789 a s desetiletým plánem rozvoje sítě pro vodík uvedeným v článku 60 uvedeného nařízení, podle případu;

j) zohledňují plán rozvoje vodíkové distribuční sítě uvedený v článku 56 a plány vyřazování sítě pro zemní plyn z provozu uvedené v článku 57.

Společné scénáře uvedené v prvním pododstavci písm. f) musí být založeny na přiměřených předpokladech vývoje výroby, dodávek a spotřeby, zejména potřeb odvětví, v nichž je dekarbonizace obtížná, s přihlédnutím k potenciálu snižování emisí skleníkových plynů a energetické a nákladové účinnosti ve srovnání s jinými možnostmi, a zohledňovat řešení na straně poptávky, která nevyžadují nové investice do infrastruktury. Zohlední rovněž přeshraniční výměny, a to i se třetími zeměmi, a úlohu skladování vodíku a integrace vodíkových terminálů. Provozovatelé infrastruktury vedou o těchto scénářích rozsáhlé konzultace otevřené příslušným zúčastněným stranám, včetně provozovatelů distribučních soustav zemního plynu a elektřiny, provozovatelů vodíkových distribučních sítí, sdružení zapojených do trhů s elektřinou, zemním plynem a vodíkem, vytápěním a chlazením, dodavatelských a výrobních podniků, nezávislých agregátorů, subjektů odezvy na poptávku, organizací zapojených do řešení v oblasti energetické účinnosti, sdružení spotřebitelů energie a zástupců občanské společnosti. Konzultace probíhají v rané fázi před vypracováním desetiletého plánu rozvoje sítě otevřeným, inkluzivním a transparentním způsobem. Všechny dokumenty poskytnuté provozovateli infrastruktury pro usnadnění konzultací stejně jako výsledek konzultace se zúčastněnými stranami se zveřejňují. Příslušné internetové stránky se aktualizují včas, jakmile jsou tyto dokumenty k dispozici, aby byly příslušné zúčastněné strany dostatečně informovány, a mohly se tak účinně účastnit konzultace.

Společné scénáře uvedené v prvním pododstavci písm. f) tohoto odstavce musí být v souladu se scénáři pro celou Unii vypracovanými v souladu s článkem 12 nařízení (EU) 2022/869 a s integrovaným vnitrostátním plánem v oblasti energetiky a klimatu a jeho aktualizacemi v souladu s nařízením (EU) 2018/1999 a podporovat cíl klimatické neutrality stanovený v čl. 2 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 nařízení (EU) 2021/1119. Tyto společné scénáře schvaluje příslušný vnitrostátní orgán. Evropský vědecký poradní výbor pro změnu klimatu, zřízený článkem 10a nařízení (ES) č. 401/2009, může z vlastního podnětu vydat stanovisko ke slučitelnosti společných scénářů s cíli Unie v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2030 a jejím cílem klimatické neutrality do roku 2050. Toto stanovisko musí příslušný vnitrostátní orgán zohlednit.

3. Při vypracovávání desetiletých plánů rozvoje sítě provozovatel přepravní soustavy a provozovatel vodíkové přepravní sítě plně zohlední potenciál alternativ k rozšíření soustavy, například využití odezvy na straně poptávky, jakož i očekávanou spotřebu po uplatnění zásady „energetická účinnost v první řadě“ v souladu s článkem 27 směrnice (EU) 2023/1791, obchod s jinými zeměmi a plány rozvoje sítě pro celou Unii. S ohledem na integraci energetického systému provozovatel přepravní soustavy a provozovatel vodíkové přepravní sítě posoudí, jak v rámci možností řešit potřebu napříč elektroenergetickými soustavami, případně otopnými soustavami, soustavami zemního plynu a vodíkovými soustavami, včetně informací o optimálním umístění a velikosti zařízení pro skladování energie a aktiv power-to-gas, jakož i o společném umístění výroby a spotřeby vodíku. Provozovatel vodíkové přepravní sítě zahrne informace o poloze konečných uživatelů v odvětvích, v nichž je dekarbonizace obtížná, s cílem zaměřit se na využívání vodíku z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového vodíku v těchto odvětvích.

4. Regulační orgán konzultuje desetiletý plán rozvoje sítě se všemi skutečnými nebo potenciálními uživateli soustav otevřeně a transparentně. Osoby nebo podniky, které se prohlašují za potenciální uživatele soustav, mohou být požádány o doložení odůvodnění. Regulační orgán zveřejní výsledky konzultačního procesu, včetně možné potřeby investic, vyřazování aktiv z provozu a řešení na straně poptávky, která nevyžadují nové investice do infrastruktury.

5. Regulační orgán přezkoumá, zda je desetiletý plán rozvoje sítě v souladu s odstavci 1, 2 a 3 tohoto článku, zahrnuje veškeré investiční potřeby, na které bylo poukázáno během konzultačního procesu, a e vhodných případech zda je v souladu s nejnovější simulací scénářů narušení pro celou Unii provedenou Evropskou sítí provozovatelů přepravních soustav pro zemní plyn (dále jen „síť ENTSO pro zemní plyn“) podle článku 7 nařízení (EU) 2017/1938, s regionálními a vnitrostátními posouzeními rizik podle článku 7 nařízení (EU) 2017/1938 a s nezávazným desetiletými plány rozvoje sítě pro celou Unii (dále jen „plány rozvoje sítě pro celou Unii“), na něž odkazuje čl. 30 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) 2019/943, a s články 32 a 60 nařízení (EU) 2024/1789. Nastanou-li jakékoli pochybnosti o souladu s plány rozvoje sítě pro celou Unii, regulační orgán konzultuje ACER. Regulační orgán může po provozovateli přepravní soustavy vyžadovat, aby svůj desetiletý plán rozvoje sítě změnil.

Příslušné vnitrostátní orgány přezkoumají soulad desetiletého plánu rozvoje sítě s cílem klimatické neutrality stanoveným v čl. 2 odst. 1, nařízení (EU) 2021/1119, vnitrostátním plánem v oblasti energetiky a klimatu a jeho aktualizacemi a s integrovanými vnitrostátními zprávami o energetice a klimatu předloženými v souladu s nařízením (EU) 2018/1999 a v případě nesouladu mohou regulačnímu orgánu poskytnout odůvodněné stanovisko uvádějící nesoulad, které je třeba náležitě zohlednit.

6. Regulační orgán monitoruje a vyhodnocuje uskutečňování desetiletého plánu rozvoje sítě.

7. V případech, kdy nezávislý provozovatel soustavy nebo nezávislý provozovatel přepravní soustavy nebo provozovatel integrované vodíkové přepravní sítě nebo nezávislý provozovatel vodíkové přepravní sítě, s výjimkou důvodů vyšší moci, neprovede investici, která měla být podle desetiletého plánu rozvoje sítě provedena v příštích třech letech, členské státy zajistí, aby byl regulační orgán povinen přijmout alespoň jedno z níže uvedených opatření s cílem zajistit provedení dané investice, pokud je na základě nejnovějšího desetiletého plánu rozvoje sítě stále relevantní:

a) požádat provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele vodíkové přepravní sítě o provedení dané investice;

b) zorganizovat nabídkové řízení otevřené libovolným investorům týkající se dané investice;

c) zavázat provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele vodíkové přepravní sítě, aby přijal navýšení kapitálu k financování nutné investice a umožnil nezávislým investorům kapitálovou účast.

Pokud regulační orgán využije svého oprávnění podle prvního pododstavce písm. b), může zavázat provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele vodíkové přepravní sítě, aby souhlasil s jedním nebo více z následujících opatření:

a) financováním jakoukoli třetí stranou;

b) výstavbou, změnou účelu využití nebo vyřazením z provozu jakoukoli třetí stranou;

c) budováním nových vlastních aktiv;

d) provozem nových vlastních aktiv.

Provozovatel přepravní soustavy nebo provozovatel vodíkové přepravní sítě poskytne investorům veškeré informace nutné pro uskutečnění investice, připojí nová aktiva k přepravní síti nebo k vodíkové přepravní síti a obecně vyvine co největší úsilí na podporu provádění investičního projektu.

Příslušná finanční ujednání podléhají schválení regulačním orgánem.

8. Pokud regulační orgán využije svého oprávnění podle odstavce 7, jsou náklady dané investice pokryty příslušnými sazbami za přístup k síti stanovenými nebo schválenými regulačním orgánem.

Článek 56

Plány rozvoje vodíkové distribuční sítě

1. Provozovatelé vodíkových distribučních sítí předkládají regulačnímu orgánu každé čtyři roky svůj plán rozvoje infrastruktury vodíkové sítě. Plán se vypracuje v úzké spolupráci s provozovateli distribučních soustav zemního plynu a elektřiny, jakož i případně s provozovateli dálkového vytápění a chlazení, přičemž se zajistí účinná integrace energetického systému a v nejvyšší možné míře zohlední jejich názory. Členské státy mohou provozovatelům vodíkových distribučních sítí v souladu s tímto článkem a provozovatelům distribučních soustav v souladu s článkem 57, kteří působí ve stejném regionu, povolit, aby vypracovali společný plán.

Členské státy umožňující jeden společný plán zajistí, aby byl plán dostatečně transparentní, aby jasně určil specifické potřeby odvětví zemního plynu a specifické potřeby odvětví vodíku, na něž se vztahuje. Pro každý nosič energie se provede oddělené modelování, přičemž samostatné kapitoly znázorňují mapy sítě pro zemní plyn a mapy vodíkové sítě.

Členské státy, v nichž jsou vypracovány samostatné plány pro zemní plyn a vodík, zajistí, aby provozovatelé distribučních soustav a provozovatelé vodíkových distribučních sítí úzce spolupracovali tam, kde je třeba přijmout rozhodnutí k zajištění účinnosti systému napříč nosiči energie, například pro změnu účelu využití.

2. Plán rozvoje vodíkové distribuční sítě zejména:

a) zahrnuje informace o kapacitních potřebách jak z hlediska objemu, tak z hlediska doby trvání, jak byly sjednány mezi uživateli a provozovateli vodíkových distribučních sítí, pro dodávky vodíku a o kapacitních potřebách jak z hlediska objemu, tak z hlediska doby trvání, stávajících a potenciálních budoucích obtížně dekarbonizovatelných konečných uživatelů, s přihlédnutím k potenciálu snižování emisí skleníkových plynů a k energetické a nákladové účinnosti ve srovnání s jinými možnostmi a k umístění těchto konečných uživatelů s cílem zaměřit se na využívání vodíku z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového vodíku v těchto odvětvích;

b) zohledňuje plány vytápění a chlazení vypracované podle čl. 25 odst. 6 směrnice (EU) 2023/1791 a poptávku odvětví, na něž se plány vytápění a chlazení nevztahují, a posuzuje, jak je při zvažování rozšíření vodíkové distribuční sítě v odvětvích, kde jsou k dispozici energeticky účinnější alternativy, dodržována zásada „energetická účinnost v první řadě“ v souladu s článkem 27 uvedené směrnice;

c) obsahuje informace o rozsahu, v jakém mají být pro přepravu vodíku využívány upravené plynovody pro zemní plyn, jakož i o rozsahu, v jakém je tato změna účelu využití nezbytná k uspokojení kapacitních potřeb stanovených v souladu s písmenem a);

d) zakládá se na konzultačním procesu otevřeném příslušným zúčastněným stranám s cílem umožnit jejich včasnou a účinnou účast na procesu plánování, včetně poskytování a výměny všech relevantních informací;

e) je zveřejněn na internetových stránkách provozovatele vodíkové distribuční sítě spolu s výsledkem konzultace se zúčastněnými stranami a předložen regulačnímu orgánu spolu s výsledky konzultace se zúčastněnými stranami; tyto internetové stránky se pravidelně aktualizují, aby byly příslušné zúčastněné strany dostatečně informovány, a mohly se tak účinně účastnit konzultace;

f) je v souladu s integrovaným vnitrostátním plánem v oblasti energetiky a klimatu a jeho aktualizacemi a s integrovanými vnitrostátními zprávami v oblasti energetiky a klimatu předloženými v souladu s nařízením (EU) 2018/1999 a podporuje cíl klimatické neutrality stanovený v čl. 2 odst. 1 nařízení (EU) 2021/1119;

g) je v souladu s plánem rozvoje sítě pro vodík pro celou Unii uvedeným v článku 60 nařízení (EU) 2024/1789 a s vnitrostátními desetiletými plány rozvoje sítě vypracovanými v souladu s článkem 55 této směrnice.

3. Provozovatelé vodíkových distribučních sítí si vyměňují veškeré relevantní informace potřebné pro vypracování plánu s jinými provozovateli vodíkových sítí, včetně provozovatelů vodíkových sítí v sousedních členských státech, pokud mezi nimi existuje přímé spojení.

4. Regulační orgán posoudí, zda je plán rozvoje vodíkové distribuční sítě v souladu s odstavcem 1 tohoto článku. Regulační orgán plán přezkoumá a v souladu s posouzením může požadovat jeho změny. Zohlední přitom celkovou energetickou a hospodářskou potřebu vodíkové sítě, jakož i společný rámec pro scénáře vypracovaný podle čl. 55 odst. 2 písm. f). Regulační orgán se může rozhodnout, že předložené plány týkající se vodíkových sítí, na něž se vztahuje výjimka podle článku 51 nebo 52, nepřezkoumá a změny nedoporučí.

5. Regulační orgán zohlední přezkum plánu rozvoje vodíkové distribuční sítě při schvalování účelových poplatků ve smyslu článku 5 nařízení (EU) 2024/1789.

6. Aniž jsou dotčeny pravomoci regulačního orgánu dohlížet na pravidla pro přístup k síti, mohou členské státy do 31. prosince 2032 pověřit jiný příslušný orgán, aby plán rozvoje vodíkové distribuční sítě přezkoumal a doporučil provozovateli vodíkové distribuční sítě jeho změny s cílem zajistit soulad s integrovanými vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu a jejich aktualizacemi.

7. Odchylně od odstavců 1 až 5 tohoto článku mohou členské státy rozhodnout, že na provozovatele vodíkových distribučních sítí budou uplatňovat požadavky stanovené v článku 55 ode dne 4. srpna 2024.

Článek 57

Plány vyřazování sítí z provozu vypracované provozovateli distribučních soustav

1. Členské státy zajistí, aby provozovatelé distribučních soustav vypracovali plány vyřazování sítí z provozu, pokud se očekává snížení poptávky po zemním plynu, které vyžaduje vyřazení distribučních sítí zemního plynu nebo jejich částí z provozu. Tyto plány se vypracují v úzké spolupráci s provozovateli vodíkových distribučních sítí, provozovateli elektroenergetických distribučních soustav a provozovateli dálkového vytápění a chlazení, přičemž se zajistí účinná integrace energetického systému a zohlední omezené využívání zemního plynu k vytápění a chlazení budov tam, kde jsou k dispozici energeticky a nákladově efektivnější alternativy. Členské státy mohou provozovatelům distribučních soustav v souladu s tímto článkem a provozovatelům vodíkových distribučních sítí v souladu s článkem 56, kteří působí ve stejném regionu, povolit, aby vypracovali společný plán, pokud u částí infrastruktury zemního plynu má být změněn účel využití. Členské státy umožňující jeden společný plán zajistí, aby byl dostatečně transparentní, aby jasně určil specifické potřeby odvětví zemního plynu a specifické potřeby odvětví vodíku, na něž se vztahuje. V příslušných případech se pro každý nosič energie provede oddělené modelování, přičemž samostatné kapitoly znázorňují mapy sítě pro zemní plyn a mapy vodíkové sítě.

Členské státy, v nichž jsou vypracovány samostatné plány pro zemní plyn a vodík, zajistí, aby provozovatelé distribučních soustav a provozovatelé vodíkových distribučních sítí úzce spolupracovali tam, kde je třeba přijmout rozhodnutí k zajištění účinnosti systému napříč nosiči energie, například pro změnu účelu využití.

2. Plány vyřazování distribučních sítí z provozu musí splňovat alespoň tyto zásady:

a) plány vycházejí z plánů vytápění a chlazení vypracovaných v souladu s čl. 25 odst. 6 směrnice (EU) 2023/1791 a náležitě zohledňují poptávku odvětví, na něž se plány vytápění a chlazení nevztahují;

b) plány jsou založeny na přiměřených předpokladech vývoje výroby (těžby), vtláčení a dodávek zemního plynu, včetně biometanu, na jedné straně a spotřeby zemního plynu ve všech odvětvích na úrovni distribuce na straně druhé;

c) provozovatelé distribučních soustav určí požadované úpravy infrastruktury, přičemž prioritou jsou řešení na straně poptávky, která nevyžadují nové investice do infrastruktury, a plány uvádějí infrastrukturu, která má být vyřazena z provozu, a to i s ohledem na zajištění transparentnosti, pokud jde o možnou změnu účelu využití takové infrastruktury na dopravu vodíku;

d) provozovatelé distribučních soustav vedou konzultační proces otevřený příslušným zúčastněným stranám s cílem umožnit jim včasnou a účinnou účast na procesu plánování, včetně poskytování a výměny všech relevantních informací; výsledky konzultace a plán vyřazování sítí z provozu se předkládají příslušnému vnitrostátnímu orgánu;

e) plány a výsledky konzultací se zúčastněnými stranami se zveřejňují na internetových stránkách provozovatelů distribučních soustav a tyto internetové stránky se pravidelně aktualizují, aby bylo zajištěno, že příslušné zúčastněné strany jsou dostatečně informovány, a mohou se tak účinně účastnit konzultací;

f) plány se aktualizují alespoň každé čtyři roky na základě nejnovějších prognóz poptávky po zemním plynu a jeho nabídky v příslušném regionu a zahrnují desetileté období;

g) provozovatelé distribučních soustav, kteří působí ve stejné regionální oblasti, se mohou rozhodnout, že vypracují jeden společný plán vyřazování sítí z provozu;

h) plány jsou v souladu s plánem rozvoje sítě pro zemní plyn pro celou Unii uvedeným v článku 32 nařízení (EU) 2024/1789 a s vnitrostátními desetiletými plány rozvoje sítě vypracovanými v souladu s článkem 55 této směrnice;

i) plány jsou v souladu s integrovaným vnitrostátním plánem členského státu v oblasti energetiky a klimatu, integrovanou vnitrostátní zprávou o pokroku v oblasti energetiky a klimatu a dlouhodobou strategií předloženou podle nařízení (EU) 2018/1999 a podporují cíl klimatické neutrality stanovený v čl. 2 odst. 1 nařízení (EU) 2021/1119.

3. Příslušné vnitrostátní orgány posoudí, zda jsou plány vyřazování distribučních sítí z provozu v souladu se zásadami stanovenými v odstavci 2. Schválí nebo zamítnou plán vyřazování distribučních sítí z provozu a mohou vyžadovat jeho změny.

4. Vypracování plánů vyřazování distribučních sítí z provozu usnadní ochranu konečných zákazníků v souladu s článkem 13 a zohlední jejich práva podle čl. 38 odst. 6.

5. Členské státy se mohou rozhodnout, že do 4. srpna 2024 neuplatní povinnosti stanovené v odstavcích 1 až 4 na provozovatele distribuční soustavy, která slouží méně než 45 000 připojeným zákazníkům. Pokud jsou provozovatelé distribučních soustav osvobozeni od povinnosti předložit plán vyřazování distribuční sítě z provozu, informují o vyřazení distribučních sítí nebo jejich částí z provozu regulační orgán.

6. Pokud mohou části distribuční soustavy zemního plynu vyžadovat vyřazení z provozu před koncem svého původně plánovaného životního cyklu, stanoví regulační orgán pokyny pro strukturální přístup k odpisům těchto aktiv a stanovení sazeb v souladu s čl. 78 odst. 7. Při vypracovávání těchto pokynů konzultují regulační orgány příslušné zúčastněné strany, zejména provozovatele distribučních soustav a spotřebitelské organizace.

Článek 58

Poplatky za připojení a náklady na zařízení na výrobu biometanu

1. Členské státy stanoví podpůrný regulační rámec pro zařízení na výrobu biometanu, pokud jde o poplatky za připojení a náklady vyplývající z jejich připojení k přepravní nebo distribuční síti. Tento regulační rámec zajistí, aby:

a) poplatky a náklady související s připojením zohledňovaly zásadu „energetická účinnost v první řadě“ použitelnou na rozvoj sítě v souladu s článkem 3 a čl. 27 odst. 2 směrnice (EU) 2023/1791;

b) poplatky a náklady související s připojením byly zveřejňovány v rámci postupů pro připojení nových zařízení na výrobu plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu k přepravní a distribuční soustavě podle článků 41 a 45 této směrnice a podle čl. 20 odst. 2 směrnice (EU) 2018/2001;

c) byly zohledňovány zásady transparentnosti a nediskriminace, potřeba stabilních finančních rámců pro stávající investice, pokrok při zavádění plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu v dotčeném členském státě a ve vhodných případech existence alternativních podpůrných mechanismů pro větší využívání plynu z obnovitelných zdrojů nebo nízkouhlíkového plynu.

2. Při stanovování nebo schvalování sazeb nebo metodik, které mají provozovatelé přepravních soustav a provozovatelé distribučních soustav používat, mohou regulační orgány vzít v úvahu náklady a investice vynaložené těmito provozovateli za účelem splnění jejich povinností, které nejsou přímo hrazeny z nákladů a poplatků souvisejících s připojením, pokud tyto náklady odpovídají nákladům efektivního a strukturálně srovnatelného regulovaného provozovatele.

Článek 59

Financování přeshraniční vodíkové infrastruktury

1. Uplatňují-li členské státy systém regulovaného přístupu třetích stran k vodíkovým přepravním sítím podle čl. 35 odst. 1 a pokud projekt vodíkového propojovacího vedení není projektem společného zájmu podle kapitoly II a bodu 3 přílohy I nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/869 ([49]), nesou náklady projektu provozovatelé sousedních a dotčených vodíkových přepravních sítí a mohou je zahrnout do svých sazebních systémů, s výhradou schválení regulačním orgánem. Zjistí-li provozovatelé vodíkových přepravních sítí podstatný rozdíl mezi přínosy a náklady, mohou

([49]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/869 ze dne 30. května 2022, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě, mění nařízení (ES) č. 715/2009, (EU) 2019/942 a (EU) 2019/943 a směrnice 2009/73/ES a (EU) 2019/944 a zrušuje nařízení (EU) č. 347/2013 (Úř. věst. L 152, 3.6.2022, s. 45).

vypracovat plán projektu, včetně žádosti o přeshraniční alokaci nákladů, a společně jej předložit dotčeným regulačním orgánům ke společnému schválení.

2. Pokud provozovatelé vodíkových přepravních sítí předkládají plán projektu, jak stanoví odstavec 1, musí být k němu a k žádosti o přeshraniční alokaci nákladů přiložena analýza nákladů a přínosů konkrétního projektu s přihlédnutím k přínosům za hranicemi dotčených členských států a podnikatelský plán hodnotící finanční životaschopnost projektu, který obsahuje finanční řešení a uvádí, zda se dotčení provozovatelé vodíkových přepravních sítí dohodli na odůvodněném návrhu přeshraniční alokace nákladů.

Dotčené regulační orgány po konzultaci s provozovateli vodíkových přepravních sítí přijmou společné rozhodnutí o alokaci investičních nákladů, které v souvislosti s projektem ponese každý provozovatel vodíkové přepravní sítě.

3. Od 1. ledna 2033 se všichni dotčení provozovatelé vodíkových přepravních sítí dohodnou na systému finančních náhrad s cílem zajistit financování přeshraniční vodíkové infrastruktury, pokud za přístup k vodíkovým přepravním sítím v propojovacích bodech mezi členskými státy nebudou účtovány žádné sazby podle čl. 7 odst. 8 nařízení (EU) 2024/1789. Provozovatelé vodíkových přepravních sítí při vyvíjení tohoto systému vedou rozsáhlé konzultace, do nichž jsou zapojeni všichni příslušní účastníci trhu.

4. Dotčení provozovatelé vodíkových přepravních sítí se dohodnou na systému finančních náhrad do 31. prosince 2035 a předloží jej dotčeným regulačním orgánům ke společnému schválení. Není-li v této lhůtě dosaženo dohody, rozhodnou dotčené regulační orgány společně do dvou let. Pokud dotčené regulační orgány nemohou dosáhnout společné dohody do dvou let, přijme ACER rozhodnutí postupem podle čl. 6 odst. 10 nařízení (EU) 2019/942.

5. Systém finančních náhrad se provádí v souladu s čl. 78 odst. 1 písm. c).

6. Při přechodu na systém finančních náhrad nejsou zavedeným mechanismem finančních náhrad dotčeny stávající smlouvy o kapacitě.

7. Další podrobnosti potřebné k provedení postupu stanoveného v tomto článku, včetně požadovaných procesů a časových rámců, procesu přezkumu a v případě potřeby změny systému finančních náhrad umožňujícího zohlednění vývoje sazeb a rozvoje vodíkových sítí, se stanoví v kodexu sítě stanoveném podle článku 72 nařízení (EU) 2024/1789.

KAPITOLA IX

ODDĚLENÍ PROVOZOVATELŮ PŘEPRAVNÍCH SOUSTAV A PROVOZOVATELŮ VODÍKOVÝCH PŘEPRAVNÍCH SÍTÍ

Oddíl 1

Oddělení vlastnictví

Článek 60

Oddělení přepravních soustav a provozovatelů přepravních soustav

1. Členské státy zajistí, aby:

a) každý podnik, který vlastní přepravní soustavu, působil jako provozovatel přepravní soustavy;

b) tatáž osoba nebyla oprávněna:

i) přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad podnikem vykonávajícím funkci výroby nebo dodávek a přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad provozovatelem přepravní soustavy či nad přepravní soustavou nebo uplatňovat ve vztahu k nim jakékoli právo, ani

ii) přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad provozovatelem přepravní soustavy či nad přepravní soustavou a přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad podnikem vykonávajícím funkci výroby nebo dodávek nebo uplatňovat ve vztahu k němu jakékoli právo;

c) tatáž osoba nebyla oprávněna jmenovat členy dozorčí rady provozovatele přepravní soustavy či přepravní soustavy, jejich správní rady nebo orgánů, které podnik právně zastupují, a přímo nebo nepřímo vykonávat kontrolu nad podnikem vykonávajícím funkci výroby nebo dodávek nebo uplatňovat ve vztahu k němu jakékoli právo;

d) tatáž osoba nebyla oprávněna být členem dozorčí rady podniku vykonávajícího funkci výroby či dodávek, jeho správní rady nebo orgánů, které tento podnik právně zastupují, i dozorčí rady provozovatele přepravní soustavy či přepravní soustavy, jejich správní rady nebo orgánů, které je právně zastupují.

2. Práva uvedená v odst. 1 písm. b) a c) zahrnují zejména:

a) pravomoc vykonávat hlasovací práva;

b) pravomoc jmenovat členy dozorčí rady, správní rady nebo orgánů, které podnik právně zastupují, nebo

c) držení většinového podílu.

3. Pro účely odst. 1 písm. b) se má za to, že pojem „podnik vykonávající funkci výroby nebo dodávek“ zahrnuje pojem „podnik vykonávající funkci výroby nebo dodávek“ ve smyslu směrnice (EU) 2019/944 a pojmy „provozovatel přepravní soustavy“ a „přepravní soustava“ zahrnují pojmy „provozovatel přenosové soustavy“ a „přenosová soustava“ ve smyslu uvedené směrnice.

4. Povinnost stanovená v odst. 1 písm. a) tohoto článku se považuje za splněnou, pokud dva nebo více podniků vlastnících přepravní soustavy vytvořilo společný podnik, který působí jako provozovatel přepravní soustavy ve dvou nebo více členských státech pro dotčené přepravní soustavy. Součástí společného podniku nesmí být žádný jiný podnik, pokud nebyl schválen podle článku 61 jako nezávislý provozovatel soustavy nebo jako nezávislý provozovatel přepravní soustavy pro účely oddílu 3.

5. Pro účely provádění tohoto článku se za tutéž osobu nepovažují dva samostatné veřejnoprávní subjekty vykonávající na jedné straně kontrolu nad provozovatelem přepravní soustavy či nad přepravní soustavou a na straně druhé nad podnikem vykonávajícím funkci výroby nebo dodávek, pokud je osobou uvedenou v odst. 1 písm. b), c) a d) členský stát nebo jiný veřejnoprávní subjekt.

6. Členské státy zajistí, aby ani informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu, uvedené v článku 40 a uchovávané provozovatelem přepravní soustavy, který byl součástí vertikálně integrovaného podniku, nebyly přeneseny a ani jeho pracovníci nebyli převedeni do podniků vykonávajících funkci výroby a dodávek.

7. Pokud ke dni 3. září 2009 patřila příslušná přepravní soustava vertikálně integrovanému podniku, může se členský stát rozhodnout nepoužít odstavec 1. V případě části přepravní soustavy propojující členský stát se třetí zemí mezi hranicemi tohoto členského státu a prvním připojovacím bodem k síti tohoto členského státu, pokud příslušná přepravní soustava patřila ke dni 23. května 2019 vertikálně integrovanému podniku, může se členský stát rozhodnout nepoužít odstavec 1.

V takovém případě tyto členské státy buď:

a) určí nezávislého provozovatele soustavy v souladu s článkem 61, nebo

b) splní ustanovení oddílu 3.

8. Pokud ke dni 3. září 2009 patřila příslušná přepravní soustava vertikálně integrovanému podniku a jsou zavedena opatření, která zaručují účinnější nezávislost provozovatele přepravní soustavy než ustanovení oddílu 3, může se členský stát rozhodnout nepoužít odstavec 1 tohoto článku.

V případě části přepravní soustavy propojující členský stát se třetí zemí mezi hranicemi tohoto členského státu a prvním připojovacím bodem k síti tohoto členského státu, pokud příslušná přepravní soustava patřila ke dni 23. května 2019 vertikálně integrovanému podniku a jsou zavedena opatření, která zaručují účinnější nezávislost provozovatele přepravní soustavy než ustanovení oddílu 3, může se členský stát rozhodnout nepoužít odstavec 1 tohoto článku.

9. Před schválením a určením podniku jako provozovatele přepravní soustavy podle odstavce 8 tohoto článku musí být tento podnik certifikován v souladu s postupy stanovenými v čl. 71 odst. 4, 5 a 6 této směrnice a článku 14 nařízení (EU) 2024/1789. Poté Komise ověří, že zavedená opatření jasně zaručují účinnější nezávislost provozovatele přepravní soustavy než ustanovení oddílu 3.

10. Vertikálně integrovaným podnikům, které vlastní přepravní soustavu, nesmí být v žádném případě bráněno podniknout kroky k dosažení souladu s odstavcem 1.

11. Podniky vykonávající funkci výroby nebo dodávek nesmějí být v žádném případě schopny přímo nebo nepřímo převzít kontrolu nad oddělenými provozovateli přepravních soustav v členských státech, které uplatňují odstavec 1, nebo ve vztahu k těmto provozovatelům uplatňovat jakékoli právo.

Oddíl 2

Nezávislí provozovatelé soustav

Článek 61

Nezávislí provozovatelé soustav

1. Pokud ke dni 3. září 2009 patřila příslušná přepravní soustava vertikálně integrovanému podniku, může se členský stát rozhodnout nepoužít čl. 60 odst. 1 a určit na návrh vlastníka přepravní soustavy nezávislého provozovatele soustavy.

Co se týká části přepravní soustavy propojující členský stát se třetí zemí mezi hranicemi tohoto členského státu a prvním připojovacím bodem k síti tohoto členského státu, pokud příslušná přepravní soustava patřila ke dni 23. května 2019 vertikálně integrovanému podniku, může se členský stát rozhodnout nepoužít čl. 60 odst. 1 a určit na návrh vlastníka přepravní soustavy nezávislého provozovatele soustavy.

Určení nezávislého provozovatele soustavy podléhá schválení Komisí.

2. Členský stát může nezávislého provozovatele soustavy schválit a určit pouze tehdy, pokud:

a) kandidát na provozovatele prokázal, že splňuje požadavky čl. 60 odst. 1 písm. b), c) a d);

b) kandidát na provozovatele prokázal, že má pro provádění úkolů podle článku 39 k dispozici potřebné finanční, technické, fyzické a lidské zdroje;

c) kandidát na provozovatele se zavázal dodržovat desetiletý plán rozvoje sítě monitorovaný regulačním orgánem;

d) vlastník přepravní soustavy prokázal schopnost dostát svým povinnostem podle odstavce 5, za kterýmžto účelem poskytne všechny návrhy smluvních ujednání s ucházejícím se podnikem i s jakýmkoli dalším relevantním subjektem;

e) kandidát na provozovatele prokázal schopnost dostát svým povinnostem podle nařízení (EU) 2024/1789, včetně spolupráce provozovatelů přepravních soustav na evropské i regionální úrovni.

3. Členské státy schválí a určí jako nezávislé provozovatele soustav podniky, které byly certifikovány regulačním orgánem jako podniky splňující požadavky článku 72 a odstavce 2 tohoto článku. Použije se certifikační postup buď podle článku 71 této směrnice a článku 14 nařízení (EU) 2024/1789, nebo podle článku 72 této směrnice.

4. Každý nezávislý provozovatel soustavy odpovídá za udělování a správu přístupu třetích stran, včetně vybírání přístupových poplatků a poplatků za překročení kapacity, dále za provoz, údržbu a rozvoj přepravní soustavy, jakož i za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku prostřednictvím plánování investic. Při rozvoji přepravní soustavy odpovídá nezávislý provozovatel soustavy za plánování, včetně povolovacího řízení, a výstavbu nové infrastruktury a její uvedení do provozu. Pro tento účel působí nezávislý provozovatel soustavy jako provozovatel přepravní soustavy v souladu s touto kapitolou. Vlastník přepravní soustavy nesmí být odpovědný za udělování a správu přístupu třetích stran ani za plánování investic.

5. Byl-li určen nezávislý provozovatel soustavy, pak vlastník přepravní soustavy:

a) poskytne nezávislému provozovateli soustavy veškerou náležitou součinnost a podporu pro účely plnění jeho úkolů, zejména včetně všech relevantních informací;

b) financuje investice, o nichž rozhodl nezávislý provozovatel soustavy a jež schválil regulační orgán, nebo poskytne souhlas s jejich financováním kteroukoli zúčastněnou stranou, včetně nezávislého provozovatele soustavy; příslušná finanční ujednání podléhají schválení regulačním orgánem; před tímto schválením provede regulační orgán konzultace s vlastníkem přepravní soustavy a ostatními zainteresovanými stranami;

c) přijme opatření pro krytí odpovědnosti ve vztahu k aktivům sítě, s výjimkou odpovědnosti vztahující se k úkolům nezávislého provozovatele soustavy;

d) poskytne záruky za účelem usnadnění financování jakéhokoli rozšiřování sítě, s výjimkou investic, u nichž podle písmene b) poskytl souhlas s financováním kteroukoli zúčastněnou stranou, včetně nezávislého provozovatele soustavy.

6. V úzké spolupráci s regulačním orgánem se příslušnému vnitrostátnímu orgánu pro hospodářskou soutěž udělí veškeré náležité pravomoci pro účinné monitorování plnění povinností, které pro vlastníka přepravní soustavy vyplývají z odstavce 5.

Článek 62

Oddělení vlastníků přepravních soustav, vlastníků vodíkových přepravních sítí, provozovatelů zařízení pro skladování zemního plynu a provozovatelů zařízení pro skladování vodíku

1. Byl-li určen nezávislý provozovatel soustavy nebo nezávislý provozovatel vodíkové přepravní sítě, musí být vlastníci přepravních soustav a vodíkových přepravních sítí a provozovatelé zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení pro skladování vodíku, kteří jsou součástí vertikálně integrovaných podniků, nezávislí, přinejmenším pokud jde o jejich právní formu, organizaci a rozhodování, na ostatních činnostech, které nesouvisejí s přepravou, distribucí, dopravou a skladováním zemního plynu a vodíku.

Tento článek se použije pouze na zařízení pro skladování zemního plynu, která jsou technicky nebo hospodářsky nezbytná k poskytování účinného přístupu k soustavě pro účely dodávek zákazníkům podle článku 33.

2. Pro zajištění nezávislosti vlastníka přepravní soustavy nebo vodíkové přepravní sítě a provozovatele zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení pro skladování vodíku podle odstavce 1 platí tato minimální kritéria:

a) osoby odpovědné za řízení vlastníka přepravní soustavy nebo vodíkové přepravní sítě a provozovatele zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení pro skladování vodíku nesmějí mít účast na těch podnikových strukturách integrovaného plynárenského podniku, které přímo či nepřímo odpovídají za každodenní provoz výroby (těžby) a dodávek zemního plynu a vodíku;

b) jsou přijata vhodná opatření zajišťující, aby byly odborné zájmy osob odpovědných za řízení vlastníka přepravní soustavy nebo vodíkové přepravní sítě a provozovatele zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení pro skladování vodíku brány v úvahu způsobem zajišťujícím, aby byly schopny jednat nezávisle;

c) provozovatel zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení pro skladování vodíku má účinná rozhodovací práva nezávislá na integrovaném plynárenském podniku, pokud jde o aktiva potřebná pro provoz, údržbu nebo rozvoj zařízení pro skladování zemního plynu; nebrání to existenci vhodných koordinačních mechanismů zajišťujících ochranu práv mateřské společnosti na dohled nad řízením a hospodařením, pokud jde o návratnost aktiv v dceřiné společnosti, která jsou nepřímo regulována v souladu s čl. 78 odst. 7; to umožňuje mateřské společnosti zejména schvalovat roční finanční plán nebo jakýkoli rovnocenný nástroj provozovatele zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení pro skladování vodíku a stanovovat paušální limity pro úroveň zadluženosti své dceřiné společnosti; neumožňuje to mateřské společnosti vydávat pokyny týkající se běžného provozu, ani pokud jde o jednotlivá rozhodnutí týkající se výstavby nebo modernizace zařízení pro skladování zemního plynu, která nepřekračují podmínky schváleného finančního plánu nebo jakéhokoli rovnocenného nástroje;

d) vlastník přepravní soustavy nebo vodíkové přepravní sítě a provozovatel zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení pro skladování vodíku vypracují program shody, který stanoví opatření přijímaná za účelem vyloučení diskriminačního chování, a zajistí dostatečné monitorování plnění tohoto programu; ten stanoví rovněž konkrétní povinnosti zaměstnanců potřebné pro splnění tohoto cíle; osoba nebo subjekt pověřený monitorováním programu shody předkládá regulačnímu orgánu výroční zprávu, která obsahuje popis přijatých opatření a která se zveřejňuje.

3. Komise má pravomoc přijmout akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 90, kterými tuto směrnici doplní za účelem stanovení pokynů k zajištění úplného a účinného dodržování odstavce 2 tohoto článku vlastníkem přepravní soustavy nebo vodíkové přepravní sítě a provozovatelem zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení pro skladování vodíku.

Oddíl 3

Nezávislí provozovatelé přepravních soustav

Článek 63

Aktiva, zařízení, zaměstnanci a identita

1. Provozovatelé přepravních soustav musí být vybaveni veškerými lidskými, technickými, fyzickými a finančními zdroji potřebnými pro plnění svých povinností podle této směrnice a v rámci provádění přepravy zemního plynu, zejména:

a) aktiva nezbytná pro přepravu zemního plynu, včetně přepravní soustavy, musí vlastnit provozovatel přepravní soustavy;

b) zaměstnance nezbytné pro provádění přepravy zemního plynu, včetně plnění všech podnikových úkolů, musí zaměstnávat provozovatel přepravní soustavy;

c) zapůjčování zaměstnanců a poskytování služeb ze strany a ve prospěch jakýchkoli jiných částí vertikálně integrovaného podniku se zakazují, avšak provozovatel přepravní soustavy může poskytovat služby vertikálně integrovanému podniku, pokud:

i) poskytování těchto služeb nediskriminuje uživatele soustavy, je dostupné všem uživatelům soustavy za stejných podmínek a neomezuje ani nenarušuje hospodářskou soutěž ve výrobě nebo dodávkách ani jí nebrání;

ii) podmínky poskytování těchto služeb byly schváleny regulačním orgánem;

d) aniž jsou dotčena rozhodnutí dozorčího orgánu podle článku 66, musí mít provozovatel přepravní soustavy včas k dispozici náležité finanční zdroje na budoucí investiční projekty nebo na nahrazení existujících aktiv poskytnuté vertikálně integrovaným podnikem na příslušnou žádost provozovatele přepravní soustavy.

2. Vedle činností uvedených v článku 39 zahrnuje provádění přepravy zemního plynu alespoň tyto činnosti:

a) zastupování provozovatele přepravní soustavy a kontakty s třetími stranami a regulačními orgány;

b) zastupování provozovatele přepravní soustavy v rámci sítě ENTSO pro zemní plyn;

c) udělování a správa přístupu pro třetí strany, přičemž nesmí docházet k diskriminaci mezi uživateli soustav nebo kategoriemi uživatelů soustav;

d) vybírání veškerých poplatků souvisejících s přepravní soustavou, včetně poplatků za přístup, vyrovnávacích poplatků za podpůrné služby, jako například úpravu zemního plynu, nákup služeb (náklady na vyrovnávání, energie na ztráty);

e) provoz, údržba a rozvoj bezpečné, efektivní a hospodárné přepravní soustavy;

f) investiční plánování zajišťující dlouhodobou schopnost soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku a zaručovat bezpečnost dodávek;

g) zřizování vhodných společných podniků, včetně společných podniků za účasti jednoho nebo více provozovatelů přepravních soustav, burz pro obchodování se zemním plynem a dalších relevantních účastníků trhu, jejichž cílem je vytváření regionálních trhů nebo podpora liberalizačních procesů;

h) všechny podnikové služby, včetně právních služeb, účetnictví a služeb informačních technologií.

3. Provozovatelé přepravních soustav musí mít právní formu uvedenou v příloze II směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ([50]).

4. Provozovatel přepravní soustavy nesmí svým názvem, vystupováním, prosazováním své značky a svými prostorami uvádět v omyl, pokud jde o samostatnost vertikálně integrovaného podniku nebo některé jeho části.

5. Provozovatel přepravní soustavy nesmí mít se žádnou částí vertikálně integrovaného podniku společné systémy informačních technologií nebo vybavení, prostory ani bezpečnostní přístupové systémy a nesmí pro systémy informačních technologií nebo vybavení či bezpečnostní přístupové systémy využívat stejných poradců či externích dodavatelů služeb.

6. Audity účetnictví provozovatelů přepravních soustav musí provádět jiní auditoři než ti, kteří provádějí audity vertikálně integrovaného podniku nebo jakékoli jeho části.

Článek 64

Nezávislost provozovatele přepravní soustavy

1. Aniž jsou dotčena rozhodnutí dozorčího orgánu podle článku 66, musí mít provozovatel přepravní soustavy:

a) účinná rozhodovací práva, nezávislá na vertikálně integrovaném podniku, pokud jde o aktiva nezbytná k provozu, udržování nebo rozvoji přepravní soustavy;

b) oprávnění získávat peníze na kapitálovém trhu, zejména půjčováním a navyšováním kapitálu.

2. Provozovatel přepravní soustavy jedná vždy tak, aby zajistil, že má zdroje potřebné k řádnému a účinnému výkonu činnosti přepravy, a rozvíjí a udržuje bezpečnou, efektivní a hospodárnou přepravní soustavu.

3. Dceřiné společnosti vertikálně integrovaného podniku vykonávající funkci výroby nebo dodávek nesmějí mít žádný přímý nebo nepřímý podíl v provozovateli přepravní soustavy. Provozovatel přepravní soustavy nesmí mít žádný přímý nebo nepřímý podíl v žádné dceřiné společnosti vertikálně integrovaného podniku vykonávajícího funkci výroby nebo dodávek ani přijímat dividendy od této dceřiné společnosti ani z ní mít jiný finanční prospěch.

4. Celková řídící struktura a podnikové stanovy provozovatele přepravní soustavy zajistí skutečnou nezávislost provozovatele přepravní soustavy v souladu s tímto oddílem. Vertikálně integrovaný podnik nesmí určovat přímo nebo nepřímo konkurenční chování provozovatele přepravní soustavy, pokud jde o každodenní činnosti provozovatele přepravní soustavy a správu sítě nebo pokud jde o činnosti nezbytné pro přípravu desetiletého plánu rozvoje sítě podle článku 55.

5. Při plnění svých úkolů podle článku 39 a čl. 63 odst. 2 této směrnice a v souladu s čl. 6 odst. 1 písm. a), čl. 10 odst. 2, 3 a 4, čl. 13 odst. 1, čl. 17 odst. 1 a čl. 33 odst. 6 nařízení (EU) 2024/1789 nesmějí provozovatelé přepravních soustav diskriminovat jiné osoby ani subjekty a nesmějí omezovat ani narušovat hospodářskou soutěž ve výrobě či dodávkách ani jí bránit.

([50]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností (Úř. věst. L 169, 30.6.2017, s. 46).

6. Jakékoli obchodní nebo finanční vztahy mezi vertikálně integrovaným podnikem a provozovatelem přepravní soustavy, včetně půjček poskytovaných provozovatelem přepravní soustavy vertikálně integrovanému podniku, musí být v souladu s tržními podmínkami. Provozovatel přepravní soustavy vede podrobné záznamy o těchto obchodních a finančních vztazích a na žádost je zpřístupní regulačnímu orgánu.

7. Provozovatel přepravní soustavy předkládá regulačnímu orgánu ke schválení veškeré obchodní a finanční dohody s vertikálně integrovaným podnikem.

8. Provozovatel přepravní soustavy informuje regulační orgán o finančních zdrojích uvedených v čl. 63 odst. 1 písm. d), které jsou k dispozici pro budoucí investiční projekty nebo pro výměnu stávajících aktiv.

9. Vertikálně integrovaný podnik se zdrží veškerých činností, jimiž by bránil provozovateli přepravní soustavy v plnění jeho povinností podle tohoto oddílu nebo ho při plnění těchto povinností poškozoval, a nesmí požadovat, aby jej provozovatel přepravní soustavy při plnění těchto povinností žádal o povolení.

10. Podnik, který byl certifikován regulačním orgánem jako podnik splňující požadavky tohoto oddílu, dotčený členský stát schválí a určí jako provozovatele přepravní soustavy. Použije se certifikační postup buď podle článku 71 této směrnice a článku 14 nařízení (EU) 2024/1789, nebo podle článku 72 této směrnice.

11. Provozovatel přepravní soustavy zveřejní podrobné informace o kvalitě zemního plynu, který dopravuje ve svých sítích, na základě článků 16 a 17 nařízení Komise (EU) 2015/703 ([51]).

Článek 65

Nezávislost pracovníků a vedení provozovatele přepravní soustavy

1. Rozhodnutí týkající se jmenování a opětovného jmenování, pracovních podmínek včetně odměn a ukončení funkčního období osob odpovědných za řízení nebo členů správních orgánů provozovatele přepravní soustavy přijímá dozorčí orgán provozovatele přepravní soustavy jmenovaný podle článku 66.

2. Regulačnímu orgánu se oznámí identita a podmínky funkčního období, doba trvání a ukončení funkčního období osob navržených dozorčím orgánem pro jmenování nebo obnovení jmenování jako osob odpovědných za výkonné řízení nebo jako členů správních orgánů provozovatele přepravní soustavy, jakož i důvody pro jakékoli navrhované rozhodnutí o ukončení tohoto funkčního období. Tyto podmínky a rozhodnutí, na které odkazuje odstavec 1, se stávají závaznými pouze v případě, že proti nim regulační orgán nevznese námitku do tří týdnů od oznámení.

Regulační orgán může vznést námitku proti rozhodnutí podle odstavce 1:

a) objeví-li se pochybnosti ohledně odborné nezávislosti navržené osoby odpovědné za řízení nebo člena správních orgánů, nebo

b) v případě předčasného ukončení funkčního období, existují-li pochybnosti o jeho důvodnosti.

3. Po dobu tří let před jmenováním osob odpovědných za řízení nebo členů správních orgánů provozovatele přepravní soustavy, na které se vztahuje tento odstavec, nesmějí tyto osoby přímo či nepřímo zastávat pracovní pozici ve vertikálně integrovaném podniku či jakékoli jeho části nebo v jeho ovládajících podílnících jiných než provozovateli přepravní soustavy, ani je s nimi nesmí přímo či nepřímo pojit odpovědnost, zájem nebo obchodní vztah.

4. Osoby odpovědné za řízení nebo členové správních orgánů provozovatele přepravní soustavy a zaměstnanci provozovatele přepravní soustavy nesmějí v jakékoli jiné části vertikálně integrovaného podniku či jeho ovládajících podílnících zastávat žádnou jinou pracovní pozici ani je s nimi nesmí přímo či nepřímo pojit odpovědnost, zájem nebo obchodní vztah.

([51]) Nařízení Komise (EU) 2015/703 ze dne 30. dubna 2015, kterým se stanoví kodex sítě pro pravidla týkající se interoperability a předávání údajů (Úř. věst. L 113, 1.5.2015, s. 13).

5. Osoby odpovědné za řízení nebo členové správních orgánů provozovatele přepravní soustavy a zaměstnanci provozovatele přepravní soustavy nesmějí mít přímo nebo nepřímo žádný podíl v jakékoli jiné části vertikálně integrovaného podniku, než je provozovatel přepravní soustavy, a nesmějí mít z ní žádný finanční prospěch. Jejich odměňování nesmí záviset na jiných činnostech nebo výsledcích vertikálně integrovaného podniku než činnostech nebo výsledcích provozovatele přepravní soustavy.

6. Musí být zaručena účinná práva na odvolání se k regulačnímu orgánu ohledně jakýchkoli stížností osob odpovědných za řízení nebo členů správních orgánů provozovatele přepravní soustavy vůči předčasným ukončením jejich funkčního období.

7. Po skončení svého funkčního období u provozovatele přepravní soustavy nesmějí osoby odpovědné za jeho řízení nebo členové jeho správních orgánů po dobu nejméně čtyř let zastávat v jakékoli jiné části vertikálně integrovaného podniku, než je provozovatel přepravní soustavy, nebo v jeho ovládajících podílnících žádnou pracovní pozici ani je s nimi nesmí pojit odpovědnost, zájem nebo obchodní vztah.

8. Odstavec 3 se vztahuje na většinu osob odpovědných za řízení nebo členů správních orgánů provozovatele přepravní soustavy.

Osoby odpovědné za řízení nebo členové správních orgánů provozovatele přepravní soustavy, na které se nevztahuje odstavec 3, nesmějí ve vertikálně integrovaném podniku vykonávat žádnou řídící nebo jinou relevantní činnost po dobu alespoň šesti měsíců před svým jmenováním.

První pododstavec tohoto odstavce a odstavce 4 až 7 se vztahují na všechny osoby, jež patří k výkonnému řízení, a na osoby jim přímo podřízené v záležitostech týkajících se provozu, údržby a rozvoje sítě.

Článek 66

Dozorčí orgán

1. Provozovatel přepravní soustavy musí mít dozorčí orgán odpovědný za přijímání rozhodnutí, která mají značný dopad na hodnotu aktiv podílníků u provozovatele přepravní soustavy, zejména za přijímání rozhodnutí týkajících se schválení ročních a dlouhodobých finančních plánů, úrovně zadluženosti provozovatele přepravní soustavy a výše dividend rozdělených mezi podílníky. Dozorčí orgán nepřijímá rozhodnutí o záležitostech, které se týkají každodenní činnosti provozovatele přepravní soustavy a správy sítě nebo činností nezbytných pro vypracování desetiletého plánu rozvoje sítě podle článku 55.

2. Dozorčí orgán se skládá z členů zastupujících vertikálně integrovaný podnik, členů zastupujících podílníky, kteří jsou třetími stranami, a stanoví-li tak příslušné vnitrostátní právo, členů zastupujících jiné zúčastněné strany, jako například zaměstnance provozovatele přepravní soustavy.

3. Ustanovení čl. 65 odst. 2 prvního pododstavce a odst. 3 až 7 se použijí alespoň na takový počet členů dozorčího orgánu, který je o jeden nižší než polovina všech jeho členů.

Ustanovení čl. 65 odst. 2 druhého pododstavce písm. b) se použije na všechny členy dozorčího orgánu.

Článek 67

Program shody a kontrolor shody

1. Členské státy zajistí, aby provozovatelé přepravní soustavy vypracovali a zavedli program shody, který stanoví opatření přijímaná s cílem zajistit, že nedojde k diskriminačnímu chování, a aby bylo náležitě monitorováno plnění tohoto programu. Program shody stanoví konkrétní povinnosti zaměstnanců potřebné pro splnění těchto cílů. Podléhá schválení regulačním orgánem. Aniž jsou dotčeny pravomoci regulačního orgánu, monitoruje dodržování programu nezávisle kontrolor shody.

2. Kontrolora shody jmenuje dozorčí orgán, přičemž jeho jmenování podléhá schválení regulačním orgánem. Regulační orgán může odmítnout jmenování kontrolora shody pouze z důvodů nedostatečné nezávislosti nebo odborné způsobilosti. Kontrolor shody může být fyzickou nebo právnickou osobou. Na kontrolora shody se použije čl. 65 odst. 2 až 8.

3. Kontrolor shody má na starosti:

a) monitorování provádění programu shody;

b) vypracování výroční zprávy uvádějící opatření přijatá k provedení programu shody a její předložení regulačnímu orgánu;

c) podávání zpráv dozorčímu orgánu a podávání doporučení k programu shody a jeho provádění;

d) oznamování veškerých podstatných porušení předpisů v souvislosti s prováděním programu shody regulačnímu orgánu;

e) podávání zpráv regulačnímu orgánu o jakýchkoli obchodních a finančních vztazích mezi vertikálně integrovaným podnikem a provozovatelem přepravní soustavy.

4. Kontrolor shody předkládá regulačnímu orgánu navrhovaná rozhodnutí o investičním plánu nebo o individuálních investicích do sítě. To nastává nejpozději v okamžiku, kdy vedení nebo příslušný správní orgán provozovatele přepravní soustavy předkládá tato rozhodnutí dozorčímu orgánu.

5. Pokud vertikálně integrovaný podnik na valné hromadě nebo prostřednictvím hlasování jím jmenovaných členů dozorčí rady zabránil přijetí rozhodnutí za účelem odmítnutí nebo odkladu investic v síti, jež mělo být podle desetiletého plánu rozvoje provedeno v následujících třech letech, kontrolor shody to oznámí regulačnímu orgánu, který poté jedná v souladu s článkem 55.

6. Podmínky upravující mandát nebo podmínky zaměstnání kontrolora shody, včetně délky trvání jeho mandátu, schvaluje regulační orgán. Tyto podmínky musí zajišťovat nezávislost kontrolora shody, a to i tím, že mu zajišťují veškeré zdroje nezbytné pro plnění jeho povinností. Během svého mandátu nesmí kontrolor shody přímo či nepřímo zastávat ve vertikálně integrovaném podniku či jakékoli jeho části nebo v jeho ovládajících podílnících žádnou jinou pracovní pozici ani ho s nimi nesmí přímo či nepřímo pojit žádná jiná odpovědnost nebo zájem.

7. Kontrolor shody pravidelně podává ústní nebo písemné zprávy regulačnímu orgánu a má právo pravidelně podávat ústní nebo písemné zprávy dozorčímu orgánu provozovatele přepravní soustavy.

8. Kontrolor shody se může účastnit všech zasedání řídících nebo správních orgánů provozovatele přepravní soustavy a dozorčího orgánu a valné hromady. Kontrolor shody se účastní všech zasedání, která se zabývají těmito otázkami:

a) podmínkami přístupu k síti stanovenými v nařízení (EU) 2024/1789, zejména pokud jde o sazby, služby přístupu třetích osob, přidělování kapacit a řízení přetížení, transparentnost, vyvažování a druhotné trhy;

b) projekty prováděnými s cílem provozovat, udržovat a rozvíjet přepravní soustavu, včetně investic do nových připojení k přepravní soustavě, rozšiřování kapacity a optimalizace stávající kapacity;

c) nákup nebo prodej energie nutné pro provoz přepravní soustavy.

9. Kontrolor shody monitoruje, jak provozovatel přepravní soustavy dodržuje článek 40.

10. Kontrolor shody má přístup ke všem relevantním údajům a do všech kanceláří provozovatele přepravní soustavy a ke všem informacím nezbytným pro plnění svých úkolů.

11. Dozorčí orgán může odvolat kontrolora shody po předchozím souhlasu regulačního orgánu. Na žádost regulačního orgánu odvolá kontrolora shody z důvodů nedostatečné nezávislosti nebo odborné způsobilosti.

12. Kontrolor shody má přístup do kanceláří provozovatele přepravní soustavy bez předchozího ohlášení.

Oddíl 4

Oddělení provozovatelů vodíkových sítí

Článek 68

Oddělení provozovatelů vodíkových přepravních sítí

1. Členské státy zajistí, aby od 5. srpna 2026 byli provozovatelé vodíkových přepravních sítí odděleni v souladu s pravidly pro provozovatele přepravních soustav zemního plynu stanovenými v článku 60.

2. Pro účely tohoto článku, článků 46 a 60 této směrnice a článků 35 a 43 směrnice (EU) 2019/944 zahrnuje výroba nebo dodávky také výrobu a dodávky vodíku a přeprava zahrnuje dopravu vodíku.

3. Členský stát se může rozhodnout, že odstavec 1 tohoto článku nepoužije na vodíkové přepravní sítě patřící vertikálně integrovanému podniku. V takovém případě určí nezávislého provozovatele vodíkové přepravní sítě odděleného v souladu s pravidly pro nezávislé provozovatele soustav zemního plynu stanovenými v článku 61. Provozovatelé vodíkových přepravních sítí a provozovatelé přepravních soustav zemního plynu oddělení v souladu s čl. 60 odst. 1 mohou jednat jako nezávislí provozovatelé vodíkových přepravních sítí, s výhradou požadavků podle článku 69.

4. Pokud vodíková přepravní síť patří jednomu nebo více certifikovaným provozovatelům přepravních soustav zemního plynu, nebo pokud ke dni 4. srpna 2024 patřila vodíková přepravní síť vertikálně integrovanému podniku působícímu v oblasti výroby nebo dodávek vodíku, mohou se členské státy rozhodnout nepoužít odstavec 1 tohoto článku a určit subjekt pod výlučnou kontrolou provozovatele přepravní soustavy nebo pod společnou kontrolou dvou nebo více provozovatelů přepravních soustav nebo pod výlučnou kontrolou vertikálně integrovaného podniku působícího v oblasti výroby nebo dodávek vodíku jako provozovatele integrované vodíkové přepravní sítě odděleného v souladu s pravidly pro nezávislé provozovatele přepravní soustavy zemního plynu stanovenými v oddíle 3 této kapitoly.

Bez ohledu na první pododstavec tohoto odstavce, pokud členský stát udělil výjimku z požadavků článku 69 podle odstavce 2 uvedeného článku a vodíková přepravní síť patří jednomu nebo více certifikovaným provozovatelům přepravních soustav zemního plynu odděleným v souladu s pravidly pro nezávislé provozovatele přepravních soustav zemního plynu stanovenými v oddíle 3 této kapitoly, mohou se členské státy rozhodnout nepoužít odstavec 1 tohoto článku a určit tento subjekt nebo subjekt pod společnou kontrolou dvou nebo více provozovatelů přepravních soustav jako provozovatele integrované vodíkové přepravní sítě odděleného v souladu s pravidly pro nezávislé provozovatele přepravních soustav zemního plynu stanovenými v oddíle 3 této kapitoly.

Pokud podnik zahrnuje provozovatele přepravní soustavy odděleného v souladu s čl. 60 odst. 1 a provozovatele integrované vodíkové přepravní sítě, může působit v oblasti výroby nebo dodávek vodíku, nikoli však v oblasti výroby nebo dodávek zemního plynu nebo elektřiny. Pokud se tento podnik zabývá výrobou nebo dodávkami vodíku, musí provozovatel přepravní soustavy zemního plynu splňovat požadavky stanovené v oddíle 3 této kapitoly a podnik a žádná z jeho části nesmí rezervovat ani využívat práva na kapacitu k vtláčení jakéhokoli množství vodíku do přepravní nebo distribuční soustavy zemního plynu provozované daným podnikem.

5. Na provozovatele vodíkových přepravních sítí se vztahují pravidla vztahující se na provozovatele přepravních soustav stanovená v článku 72.

Článek 69

Horizontální oddělení provozovatelů vodíkových přepravních sítí

1. Je-li provozovatel vodíkové přepravní sítě součástí podniku působícího v oblasti přepravy nebo distribuce zemního plynu nebo elektřiny, musí být nezávislý, přinejmenším pokud jde o jeho právní formu.

2. Členské státy mohou na základě veřejně dostupné pozitivní analýzy nákladů a přínosů udělit provozovatelům vodíkových přepravních sítí výjimky z požadavků podle odstavce 1 na základě kladného posouzení regulačního orgánu v souladu s odstavcem 4.

3. Výjimky udělené podle odstavce 2 se zveřejní a oznámí Komisi spolu s příslušným posouzením uvedeným v odstavci 4, přičemž se zachová důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.

4. V okamžiku udělení výjimky podle odstavce 2 a poté nejméně každých sedm let nebo na odůvodněnou žádost Komise zveřejní regulační orgán členského státu, který výjimku uděluje, posouzení dopadu této výjimky na transparentnost, vzájemné subvence, síťové tarify a přeshraniční obchod. Toto posouzení zahrnuje alespoň harmonogram očekávaných převodů aktiv z odvětví zemního plynu do odvětví vodíku.

Pokud regulační orgán na základě posouzení dospěje k závěru, že by další uplatňování výjimky mělo negativní dopad na transparentnost, křížové subvence, síťové tarify a přeshraniční obchod, nebo pokud byl převod aktiv z odvětví zemního plynu do odvětví vodíku dokončen, členský stát výjimku zruší.

5. Odchylně od odstavců 2, 3 a 4 mohou Estonsko, Litva a Lotyšsko udělit provozovatelům vodíkových přepravních sítí výjimky z požadavků podle odstavce 1. Každá taková výjimka se oznámí Komisi a její platnost skončí nejpozději 31. prosince 2030. Po skončení platnosti výjimky udělené podle tohoto odstavce mohou Estonsko, Litva a Lotyšsko udělovat výjimky podle odstavců 2, 3 a 4.

Článek 70

Oddělení účtů provozovatelů vodíkových sítí

Členské státy zajistí, aby účty provozovatelů vodíkových sítí byly vedeny v souladu s článkem 75.

Oddíl 5

Určení a certifikace provozovatelů přepravních soustav a provozovatelů vodíkových přepravních sítí

Článek 71

Určení a certifikace provozovatelů přepravních soustav a provozovatelů vodíkových přepravních sítí

1. Před schválením a určením podniku jako provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele vodíkové přepravní sítě musí být tento podnik certifikován v souladu s odstavci 4, 5 a 6 tohoto článku a článkem 14 nařízení (EU) 2024/1789.

2. Členské státy schválí a určí jako provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele vodíkové přepravní sítě podniky, které byly podle certifikačního postupu certifikovány regulačním orgánem jako podniky splňující požadavky článku 60 nebo článku 68. Určení provozovatelů přepravních soustav a provozovatelů vodíkových přepravních sítí se oznámí Komisi a zveřejní v *Úředním věstníku Evropské unie*.

3. Certifikované podniky oznámí regulačnímu orgánu každou plánovanou transakci, která by si mohla vyžádat nové posouzení jejich souladu s požadavky článku 60 nebo 68.

4. Regulační orgány monitorují, zda certifikované podniky trvale splňují požadavky článku 60 nebo 68. K zajištění souladu s těmito požadavky zahájí certifikační postup:

a) na základě oznámení podaného certifikovaným podnikem podle odstavce 3 tohoto článku;

b) z vlastního podnětu, pokud je jim známo, že plánovaná změna práv nebo vlivu ve vztahu k certifikovaným podnikům nebo vlastníkům přepravních soustav může vést k porušení článku 60 nebo 68, nebo pokud mají důvod se domnívat, že k tomuto porušení mohlo dojít; nebo

c) na odůvodněnou žádost Komise.

5. Regulační orgány přijmou rozhodnutí o certifikaci provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele vodíkové přepravní sítě nejpozději 100 pracovních dnů ode dne oznámení podaného provozovatelem přepravní soustavy nebo provozovatelem vodíkové přepravní sítě nebo ode dne žádosti Komise. Po uplynutí této lhůty se má za to, že certifikace byla udělena. Výslovné nebo konkludentní rozhodnutí regulačního orgánu může nabýt účinnosti až po dokončení postupu stanoveného v odstavci 6.

6. Výslovné nebo konkludentní rozhodnutí o certifikaci oznámí regulační orgán neprodleně Komisi spolu s veškerými relevantními informacemi, které se uvedeného rozhodnutí týkají. Komise rozhoduje postupem podle článku 14 nařízení (EU) 2024/1789.

7. Regulační orgány a Komise mohou vyžadovat od provozovatelů přepravní soustavy, provozovatelů vodíkových přepravních sítí a podniků vykonávajících funkci výroby či dodávek jakékoli informace významné pro plnění úkolů podle tohoto článku.

8. Regulační orgány a Komise zachovávají důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.

Článek 72

Certifikace ve vztahu ke třetím zemím

1. Žádá-li o certifikaci vlastník přepravní soustavy, provozovatel přepravní soustavy, provozovatel vodíkové přepravní sítě nebo vlastník vodíkové přepravní sítě kontrolovaný osobou ze třetí země, oznámí to regulační orgán Komisi.

Regulační orgán rovněž Komisi neprodleně oznámí veškeré okolnosti, které by vedly k tomu, že osoba ze třetí země získá nad přepravní soustavou, provozovatelem přepravní soustavy, vodíkovou přepravní sítí nebo provozovatelem vodíkové přepravní sítě kontrolu.

2. Provozovatel přepravní soustavy nebo provozovatel vodíkové přepravní sítě oznámí regulačnímu orgánu veškeré okolnosti, které by vedly k tomu, že osoba ze třetí země zemí získá nad přepravní soustavou, provozovatelem přepravní soustavy, vodíkovou přepravní sítí nebo provozovatelem vodíkové přepravní sítě kontrolu.

3. Regulační orgán přijme návrh rozhodnutí o certifikaci provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele vodíkové přepravní sítě nejpozději 100 pracovních dnů ode dne, kdy obdržel od provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele vodíkové přepravní sítě příslušné oznámení. Regulační orgán certifikaci odmítne, pokud nebylo prokázáno:

a) že dotčený subjekt splňuje požadavky článku 60 nebo 68 a

b) regulačnímu orgánu nebo jinému příslušnému orgánu určenému členským státem, že udělení certifikace neohrozí bezpečnost dodávek energie ani základní bezpečnostní zájmy členského státu a Unie, přičemž při posuzování této otázky regulační orgán nebo jiný určený příslušný orgán zohlední:

   i) práva a závazky Unie ve vztahu k této třetí zemi, které vyplývají z mezinárodního práva, včetně jakékoli dohody uzavřené s jednou nebo několika třetími zeměmi, jíž je Unie smluvní stranou a jež se zabývá otázkami bezpečnosti dodávek energie;

   ii) práva a závazky členského státu ve vztahu k této třetí zemi, které vyplývají z dohod uzavřených s touto třetí zemí, pokud jsou tyto dohody v souladu s právem Unie;

   iii) vlastnictví, dodávky nebo jiné obchodní vztahy, které by mohly negativně ovlivnit motivaci a schopnost vlastníka přepravní soustavy, provozovatele přepravní soustavy, vlastníka vodíkové přepravní sítě nebo provozovatele vodíkové přepravní sítě dodávat zemní plyn nebo vodík do členského státu nebo Unie;

   iv) jiné konkrétní skutečnosti a okolnosti daného případu a dotčené třetí země.

4. Regulační orgán návrh rozhodnutí a veškeré související informace neprodleně oznámí Komisi.

5. Členské státy zajistí, aby dříve, než regulační orgán přijme rozhodnutí o certifikaci, regulační orgán nebo určený příslušný orgán uvedený v odst. 3 písm. b) tohoto článku požádal Komisi o stanovisko k tomu, zda:

a) dotčený subjekt splňuje požadavky článku 60 nebo 68 a

b) udělení certifikace ohrozí bezpečnost dodávek energie do Unie.

6. Komise posoudí žádost podle odstavce 5 co nejdříve po obdržení. Do 50 pracovních dnů po obdržení žádosti Komise poskytne stanovisko regulačnímu orgánu nebo, učinil-li žádost určený příslušný orgán, tomuto orgánu.

Při vypracovávání svého stanoviska může Komise požádat o vyjádření ACER, dotčené členské státy a zainteresované strany. Pokud Komise o takové vyjádření požádá, prodlužuje se lhůta 50 pracovních dnů o dalších 50 pracovních dnů.

Pokud Komise ve lhůtách uvedených v prvním a druhém pododstavci stanovisko nevydá, má se za to, že nemá vůči rozhodnutí regulačního orgánu žádné námitky.

7. Při posuzování toho, zda kontrola osobou ze třetí země ohrozí bezpečnost dodávek energie nebo základní bezpečnostní zájmy Unie nebo kteréhokoliv členského státu, Komise zohlední:

a) konkrétní skutečnosti daného případu a dotčené třetí země, včetně důkazů o vlivu dotčené třetí země na situaci popsanou v odst. 3 písm. b) bodě iii), a

b) práva a závazky Unie ve vztahu k této třetí zemi, které vyplývají z mezinárodního práva, včetně dohody uzavřené s jednou nebo několika třetími zeměmi, jíž je Unie smluvní stranou a jež se zabývá otázkami bezpečnosti dodávek.

8. Regulační orgán přijme do 50 pracovních dnů od uplynutí lhůty uvedené v odstavci 6 konečné rozhodnutí o certifikaci. Při jeho přijímání co nejvíce zohlední stanovisko Komise. Členský stát má v každém případě právo odmítnout certifikaci, pokud udělení certifikace ohrozí bezpečnost dodávek energie tohoto členského státu nebo bezpečnost dodávek jiného členského státu. Pokud členský stát určil jiný příslušný orgán podle odst. 3 písm. b), může požadovat, aby regulační orgán přijal své konečné rozhodnutí v souladu s posouzením provedeným tímto příslušným orgánem. Konečné rozhodnutí regulačního orgánu a stanovisko Komise se zveřejní společně. Pokud se konečné rozhodnutí liší od stanoviska Komise, dotčený členský stát poskytne a zveřejní spolu s tímto rozhodnutím i jeho odůvodnění.

9. Tímto článkem není nijak dotčeno právo členských států vykonávat v souladu s právem Unie vnitrostátní právní kontrolu za účelem ochrany legitimních zájmů týkajících se veřejné bezpečnosti.

10. Komise má pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 90 za účelem doplnění této směrnice stanovením pokynů, ve kterých jsou uvedeny podrobnosti postupu pro uplatňování tohoto článku.

Článek 73

Určení provozovatelů zařízení pro skladování zemního plynu, zařízení pro skladování vodíku, zařízení LNG a vodíkových terminálů

Členské státy s přihlédnutím k účinnosti a hospodářské rovnováze určí jednoho nebo více provozovatelů zařízení pro skladování zemního plynu, zařízení pro skladování vodíku, zařízení LNG a vodíkové terminály, nebo požádají podniky, které tuto infrastrukturu vlastní, aby tak učinily na dobu stanovenou členskými státy.

ODDÍL 6

ODDĚLENÍ ÚČETNICTVÍ A JEHO TRANSPARENTNOST

Článek 74

Právo na přístup k účetnictví

1. Členské státy nebo jimi určené příslušné orgány, včetně regulačních orgánů a orgánů pro řešení sporů uvedených v čl. 32 odst. 3, mají právo na přístup k účetnictví plynárenských a vodíkových podniků, jak je uvedeno v článku 75, pokud je to nezbytné k plnění jejich úkolů.

2. Členské státy nebo jimi určené příslušné orgány, včetně regulačních orgánů a orgánů pro řešení sporů, zachovávají důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu. Členské státy mohou upravit sdělování těchto informací, pokud je to nezbytné k plnění úkolů příslušných orgánů.

Článek 75

Oddělení účetnictví

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby účetnictví plynárenských a vodíkových podniků bylo vedeno v souladu s odstavci 2 až 5.

2. Plynárenské a vodíkové podniky bez ohledu na režim vlastnictví nebo právní formu vypracují, předloží k auditu a zveřejní své roční účetní závěrky v souladu s vnitrostátními právními předpisy o ročních účetních závěrkách společností s ručením omezeným přijatými podle směrnice 2013/34/EU.

Podniky, které nemají zákonnou povinnost zveřejňovat své roční účetní závěrky, uchovávají jedno vyhotovení účetní závěrky k dispozici pro veřejnost ve svém sídle.

3. Podniky musí vést ve svém vnitřním účetnictví odděleně své činnosti spojené s přepravou, distribucí, LNG, vodíkovými terminály, skladováním zemního plynu a vodíku a dopravou vodíku tak, jak by to bylo požadováno, kdyby dotyčné činnosti prováděly samostatné podniky, s cílem zamezit diskriminaci, křížové subvencování a narušování hospodářské soutěže. Infrastrukturní aktiva podniků musí být přiřazena k příslušným účtům a regulačním bázím aktiv odděleně pro aktiva v oblasti zemního plynu, elektřiny nebo vodíku a toto přiřazení musí být transparentní. Podniky musí rovněž vést účetnictví, které může být konsolidované, pro ostatní činnosti, které se netýkají přepravy, distribuce, LNG, vodíkových terminálů, skladování zemního plynu nebo vodíku ani činností spojených s dopravou vodíku. Výnosy z vlastnictví přepravní, distribuční nebo vodíkové sítě se v účetnictví vykazují odděleně. Podniky vedou konsolidované účetnictví pro jiné činnosti než činnosti v oblasti zemního plynu a vodíku, je-li to vhodné. Vnitřní účetnictví zahrne rozvahu a výsledovku pro každou činnost. Audit oddělení účetnictví se provádí v souladu s pravidly stanovenými v odstavci 2 a oznamuje se dotčenému regulačnímu orgánu.

4. Audit uvedený v odstavci 2 tohoto článku ověří zejména dodržování povinnosti zamezit diskriminaci a křížové subvencování uvedené v odstavci 3 tohoto článku. Aniž je dotčen článek 5 nařízení (EU) 2024/1789, nesmí docházet ke křížovému subvencování mezi uživateli soustav zemního plynu a uživateli vodíkových sítí.

5. Podniky ve svém vnitřním účetnictví vymezí pravidla pro zaúčtování aktiv a pasiv a nákladů a výnosů, jakož i pro odpisování, aniž jsou tím dotčena použitelná vnitrostátní účetní pravidla, kterými se řídí při vedení odděleného účetnictví uvedeného v odstavci 3. Tato vnitřní pravidla lze měnit pouze výjimečně. Jejich změny musí být oznámeny regulačnímu orgánu a řádně odůvodněny.

6. Roční účetní závěrky uvedou v příloze veškeré transakce určitého rozsahu provedené s podniky ve skupině.

KAPITOLA X

REGULAČNÍ ORGÁNY

Článek 76

Určení regulačních orgánů a jejich nezávislost

1. Každý členský stát určí jediný regulační orgán na celostátní úrovni.

2. Odstavcem 1 tohoto článku není dotčeno určení jiných regulačních orgánů na regionální úrovni v členských státech, pokud existuje jediný zástupce pro reprezentační a kontaktní účely na úrovni Unie v radě regulačních orgánů ACER v souladu s čl. 7 odst. 1 nařízení (EU) 2019/942.

3. Odchylně od odstavce 1 tohoto článku může členský stát určit regulační orgány pro malé soustavy na zeměpisně samostatném území, které má v roce 2008 celkovou spotřebu menší než 3 % spotřeby členského státu, jehož je součástí. Touto odchylkou není dotčeno jmenování jediného zástupce pro reprezentační a kontaktní účely na úrovni Unie v radě regulačních orgánů ACER v souladu s čl. 7 odst. 1 nařízení (EU) 2019/942.

4. Členské státy zaručí nezávislost regulačního orgánu a zajistí, aby své pravomoci vykonával nestranně a transparentně. Za tímto účelem členské státy zajistí, aby regulační orgán při plnění svých regulačních úkolů svěřených mu touto směrnicí a souvisejícími právními akty:

a) byl právně odlišný od jakéhokoli jiného veřejnoprávního nebo soukromoprávního subjektu a na něm funkčně nezávislý;

b) zajistil, aby jeho zaměstnanci a osoby odpovědné za jeho řízení:

   i) jednali nezávisle na jakémkoli zájmu trhu;

   ii) při plnění svých regulačních úkolů nevyhledávali ani nepřijímali přímé pokyny od vlády nebo jiného veřejnoprávního nebo soukromoprávního subjektu. Tímto požadavkem není dotčena případná úzká spolupráce s jinými příslušnými vnitrostátními orgány nebo všeobecné politické pokyny, které byly vydány příslušnou vládou a které se netýkají regulačních pravomocí a povinností podle článku 78.

5. Za účelem ochrany nezávislosti regulačního orgánu členské státy zejména zajistí, aby:

a) regulační orgán mohl přijímat samostatná rozhodnutí nezávisle na jakémkoli politickém subjektu;

b) regulační orgán měl všechny lidské a finanční zdroje potřebné k účinnému a účelnému plnění svých úkolů a výkonu svých pravomocí;

c) regulační orgán měl samostatné roční rozpočtové prostředky a autonomii při jejich vynakládání;

d) členové rady regulačního orgánu nebo, pokud regulační orgán radu nemá, jeho vrcholného vedení byli jmenováni na pevně stanovenou dobu v délce pěti až sedmi let, kterou lze jednou prodloužit;

e) členové rady regulačního orgánu nebo, pokud regulační orgán radu nemá, jeho vrcholného vedení byli jmenováni na základě objektivních, transparentních a zveřejněných kritérií v nezávislém a nestranném řízení, které zajistí, aby uchazeči měli pro každou relevantní pozici v regulačním orgánu potřebnou kvalifikaci a zkušenosti;

f) byla zavedena ustanovení o střetu zájmů a povinnost zachovávat důvěrnost platila i po konci mandátu členů rady regulačního orgánu, nebo pokud regulační orgán radu nemá, jeho vrcholného vedení;

g) členové rady regulačního orgánu nebo, pokud regulační orgán radu nemá, jeho vrcholného vedení mohli být odvoláni pouze na základě platných transparentních kritérií.

S ohledem na první pododstavec písm. d) členské státy zajistí vhodný rotační systém pro radu nebo nejvyšší vedení. Členy rady nebo, pokud regulační orgán radu nemá, jeho vrcholného vedení je během jejich funkčního období možné z funkce odvolat jen v případě, že již neplní podmínky stanovené v tomto článku nebo se dopustili pochybení podle vnitrostátního práva.

Členské státy mohou stanovit následnou kontrolu roční účetní závěrky regulačního orgánu, kterou provádí nezávislý auditor.

6. Do 5. července 2026 a poté každé čtyři roky předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o dodržování zásady nezávislosti uvedené v tomto článku vnitrostátními orgány. Komise tyto zprávy zveřejní.

Článek 77

Obecné cíle regulačních orgánů

Při plnění regulačních úkolů stanovených v této směrnici přijme regulační orgán v rámci svých povinností a pravomocí stanovených v článku 78 v úzké konzultaci s dalšími příslušnými vnitrostátními orgány, včetně orgánů pro hospodářskou soutěž a relevantních orgánů sousedních členských států a sousedících třetích zemí, je-li to relevantní a aniž jsou dotčeny jejich pravomoci, veškerá vhodná opatření k dosažení těchto cílů:

a) podpory – v úzké spolupráci s regulačními orgány dalších členských států, s Komisí a ACER – konkurenčních, flexibilních, bezpečných a environmentálně udržitelných vnitřních trhů se zemním plynem, plynem z obnovitelných zdrojů, nízkouhlíkovým plynem a vodíkem v Unii a zajištění vhodných podmínek pro účinný a spolehlivý provoz sítí zemního plynu a vodíkových sítí a pokračující integraci energetického systému a zohlednění dlouhodobých cílů, čímž se přispěje k jednotnému, účinnému a účelnému uplatňování práva Unie za účelem dosažení cílů Unie v oblasti klimatu a energetiky;

b) rozvoje konkurenčních a řádně fungujících regionálních přeshraničních trhů v Unii za účelem dosažení cílů uvedených v písmenu a);

c) odstranění překážek bránících obchodování se zemním plynem a vodíkem mezi členskými státy, včetně odstranění omezení v důsledku rozdílů v kvalitě zemního plynu a vodíku nebo v objemu vodíku přimíchaného do soustavy zemního plynu nebo v důsledku rozdílů v kvalitě vodíku uvnitř vodíkové soustavy, rozvoje vhodných přeshraničních přepravních nebo dopravních kapacit k uspokojení poptávky a posilování integrace vnitrostátních trhů s cílem zajistit interoperabilitu propojené soustavy zemního plynu Unie nebo vodíkové soustavy Unie, což může usnadnit toky zemního plynu po celé Unii;

d) pomoci zajistit nákladově co nejefektivnějším způsobem a při zohlednění zásady „energetická účinnost v první řadě“ rozvoj bezpečných, spolehlivých a efektivních nediskriminačních soustav orientovaných na spotřebitele a podpory přiměřenosti soustav a v souladu s cíli všeobecné energetické politiky a politiky v oblasti klimatu podpory energetické účinnosti a integrace produkce plynu z obnovitelných zdrojů s malou i velkou kapacitou a distribuované výroby jak v přepravních, tak distribučních sítích a usnadnění jejich provozu ve vztahu k jiným energetickým sítím pro elektřinu a teplo;

e) usnadnění propojení a přístupu nových výrobních zdrojů do sítě, zejména odstranění překážek, které by mohly bránit připojení a přístupu subjektů vstupujících na trhy s plynem a vodíkem z obnovitelných zdrojů;

f) zajištění toho, aby byly provozovatelům a uživatelům soustav poskytovány vhodné dlouhodobé i krátkodobé pobídky ke zvyšování účinnosti soustav, zejména energetické účinnosti, a k podpoře integrace trhu;

g) zajištění toho, aby zákazníci měli prospěch z účinného fungování příslušného vnitrostátního trhu, podpory účinné hospodářské soutěže a zabezpečení vysoké úrovně ochrany spotřebitele v úzké spolupráci s příslušnými orgány na ochranu spotřebitele a za konzultace s příslušnými spotřebitelskými organizacemi;

h) pomoc při dosahování vysokých standardů veřejné služby v oblasti zemního plynu, přispívání k ochraně zranitelných zákazníků a ke slučitelnosti postupů při výměně údajů potřebných pro přechod zákazníka k novému dodavateli.

Článek 78

Povinnosti a pravomoci regulačních orgánů

1. Regulační orgán má tyto povinnosti:

a) stanovovat nebo schvalovat sazby za přepravu a distribuci nebo metodiky pro jejich výpočet, nebo obojí, při dodržování transparentních kritérií;

b) schvalovat společné scénáře pro desetileté plány rozvoje sítě v souladu s čl. 55 odst. 2 písm. f), pokud takové schvalování stanoví členský stát;

c) stanovovat nebo schvalovat sazby za přístup k vodíkové síti nebo metodiky pro jejich výpočet, případně obojí, při dodržování transparentních kritérií, aniž jsou dotčena rozhodnutí členských států podle čl. 35 odst. 4;

d) stanovovat nebo schvalovat v souladu s transparentními kritérii:

i) výši a dobu trvání účelového poplatku a finančního převodu nebo metodiky jejich výpočtu, případně obojí;

ii) hodnotu převedených aktiv a určení veškerých zisků a ztrát, které v důsledku toho mohou vzniknout, a

iii) přidělení příspěvků na účelový poplatek;

e) zajistit, aby provozovatelé přepravních soustav a provozovatelé distribučních soustav a případně vlastníci soustav, provozovatelé vodíkových sítí, jakož i jakékoli plynárenské a vodíkové podniky a další účastníci trhu plnili své povinnosti vyplývající z této směrnice a z nařízení (EU) 2024/1789 kodexů sítě a rámcových pokynů přijatých podle článků 70, 71 a 72 nařízení (EU) 2024/1789, nařízení (EU) 2017/1938 a z dalšího příslušného práva Unie, a to i pokud jde o přeshraniční otázky, jakož i rozhodnutí ACER;

f) v úzké koordinaci s ostatními regulačními orgány zajistit, aby síť ENTSO pro zemní plyn, Evropský subjekt pro provozovatele distribučních soustav (dále jen „subjekt EU DSO“), zřízený v souladu s články 52 a 57 nařízení (EU) 2019/943, a Evropská síť provozovatelů vodíkových sítí (ENNOH), zřízená v souladu s článkem 57 nařízení (EU) 2024/1789, plnily své povinnosti podle této směrnice a nařízení (EU) 2024/1789, kodexů sítě a pokynů přijatých podle článků 70 až 74 nařízení (EU) 2024/1789 a dalšího příslušného práva Unie, a to i pokud jde o přeshraniční otázky, jakož i rozhodnutí ACER, a společně určovaly, že síť ENTSO pro zemní plyn, subjekt EU DSO a ENNOH neplní své příslušné povinnosti; pokud regulační orgány nedosáhnou dohody ve lhůtě čtyř měsíců od zahájení konzultací za účelem společného určení nesouladu, postoupí se záležitost k rozhodnutí ACER podle čl. 6 odst. 10 nařízení (EU) 2019/942;

g) monitorovat vývoj kvality plynu a řízení kvality plynu provozovateli přepravních soustav a, je-li to relevantní, provozovateli distribučních soustav, včetně monitorování vývoje nákladů spojených s řízením kvality plynu provozovateli soustav a vývoje souvisejícího s přimícháváním a zpětnou separací vodíku v soustavě zemního plynu provozovateli zařízení pro skladování zemního plynu a provozovateli zařízení LNG; pokud členský stát již shromažďováním těchto informací pověřil jiný příslušný orgán, sdílí tento orgán tyto informace s regulačním orgánem;

h) monitorovat vývoj kvality vodíku a řízení kvality vodíku provozovateli vodíkových sítí, je-li to relevantní, jak je uvedeno v článku 50, včetně monitorování vývoje nákladů souvisejících s řízením kvality vodíku;

i) při schvalování účelových poplatků ve smyslu článku 5 nařízení (EU) 2024/1789 přihlížet k přezkumu a posouzení plánů rozvoje infrastruktury pro přepravu vodíku předložených provozovateli vodíkových sítí podle článků 55 a 56 této směrnice;

j) spolupracovat na přeshraničních otázkách s regulačním orgánem nebo orgány příslušných členských států a s ACER, zejména prostřednictvím účasti na práci rady regulačních orgánů ACER podle článku 21 nařízení (EU) 2019/942. Pokud jde o infrastrukturu vedoucí do třetí země a z ní, může regulační orgán členského státu, v němž se nachází první propojovací bod se sítí členských států, po konzultaci s regulačními orgány dalších dotčených členských států spolupracovat s příslušnými orgány dané třetí země, včetně těch, které jsou smluvními stranami Energetického společenství, s cílem zajistit v případě uvedené infrastruktury jednotné uplatňování této směrnice na území členských států;

k) dodržovat a provádět jakákoli relevantní právně závazná rozhodnutí ACER a Komise;

l) každoročně podávat příslušným orgánům členských států, ACER a Komisi zprávu o činnosti a plnění svých povinností, která obsahuje přijatá opatření a dosažené výsledky ve vztahu k jednotlivým úkolům uvedeným v tomto článku;

m) zajistit, aby nedocházelo ke křížovému subvencování mezi přepravou, distribucí, dopravou vodíku a skladováním zemního plynu a vodíku, LNG a vodíkovými terminály a dodávkami zemního plynu a vodíku, aniž je dotčen čl. 5 odst. 2 nařízení (EU) 2024/1789;

n) monitorovat investiční plány provozovatelů přepravních soustav a provozovatelů vodíkových přepravních sítí, posuzovat ve své výroční zprávě investiční plány provozovatelů přepravních soustav a provozovatelů vodíkových přepravních sítí, pokud jde o jejich soulad s plány rozvoje sítě pro celou Unii uvedenými v článku 32 a článku 60 nařízení (EU) 2024/1789, a do těchto posouzení zahrnout doporučení na úpravu těchto investičních plánů;

o) monitorovat dodržování pravidel pro bezpečnost a spolehlivost sítě a přezkoumávat dosažené výsledky v této oblasti a dále stanovovat nebo schvalovat standardy a požadavky na kvalitu služeb a dodávek nebo přispívat k nim spolu s dalšími příslušnými orgány;

p) monitorovat úroveň transparentnosti, včetně velkoobchodních cen, a zajišťovat, aby plynárenské a vodíkové podniky dodržovaly povinnost transparentnosti;

q) monitorovat stupeň a účinnost otevřenosti trhu a stupeň hospodářské soutěže na velkoobchodní a maloobchodní úrovni, včetně burz pro obchodování se zemním plynem a vodíkem, cen pro zákazníky v domácnostech včetně systémů placení záloh, transparentnosti nabídek, prudkých nárůstů cen a jejich dopadu na velkoobchodní a spotřebitelské ceny, vztahu mezi cenami pro domácnosti a velkoobchodními cenami, počtu případů přechodu k jinému dodavateli, počtu případů odpojení, poplatků za údržbu a její provádění a stížností zákazníků v domácnostech, jakož i jakákoli narušení nebo omezení hospodářské soutěže, včetně poskytování veškerých relevantních informací příslušným orgánům pro hospodářskou soutěž a upozorňování těchto orgánů na veškeré relevantní případy, zejména pokud jde o zranitelné zákazníky a zákazníky postižené energetickou chudobou;

r) monitorovat výskyt omezujících smluvních podmínek, včetně doložek o výlučnosti, které mohou velkým zákazníkům mimo domácnosti bránit v souběžném uzavírání smluv s více dodavateli nebo tuto jejich možnost omezit, a ve vhodných případech o těchto smluvních podmínkách informují vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž;

s) respektovat smluvní svobodu, pokud jde o dlouhodobé smlouvy, pokud jsou v souladu s právem a politikami Unie a přispívají k cílům dekarbonizace, a to pod podmínkou, že nejsou uzavřeny žádné dlouhodobé smlouvy o dodávkách fosilního plynu bez omezování emisí, jejichž doba platnosti by překračovala 31. prosince 2049;

t) monitorovat čas, který provozovatelé přepravních a distribučních soustav zemního plynu nebo provozovatelé vodíkových sítí potřebují na připojení a provedení oprav, včetně žádostí o připojení k síti ze strany zařízení pro výrobu biometanu;

u) monitorovat a přezkoumávat podmínky přístupu ke skladování zemního plynu, skladování v potrubí a k jiným podpůrným službám uvedeným v článku 33 nebo 37, což v případě, že je režim přístupu ke skladování zemního plynu stanoven podle čl. 33 odst. 3, nezahrnuje přezkum sazeb;

v) spolu s dalšími příslušnými orgány pomáhat zajišťovat účinnost a prosazování opatření na ochranu spotřebitele, včetně opatření stanovených v příloze I, a zejména posuzovat existenci překážek, které zákazníkům brání ve výkonu jejich práv, jako jsou změna poskytovatele, ukončení smlouvy a přístup k mechanismům mimosoudního řešení sporů;

w) zveřejňovat alespoň jednou ročně doporučení o souladu dodavatelských cen s článkem 7 a ve vhodných případech je předávat orgánům pro hospodářskou soutěž;

x) zajišťovat nediskriminační přístup k údajům o spotřebě zákazníků, umožnění dobrovolného používání snadno srozumitelného harmonizovaného formátu na vnitrostátní úrovni pro údaje o spotřebě a rychlý přístup všech zákazníků k těmto údajům podle článků 23 a 24;

y) monitorovat provádění pravidel, která se týkají úlohy a povinností provozovatelů přepravních soustav, provozovatelů distribučních soustav, provozovatelů vodíkových sítí, dodavatelů a zákazníků a dalších účastníků trhu podle nařízení (EU) 2024/1789;

z) monitorovat řádné uplatňování kritérií, která určují, zda se na zařízení pro skladování zemního plynu vztahuje čl. 33 odst. 3, nebo čl. 33 odst. 4;

aa) monitorovat provádění ochranných opatření uvedených v článku 83;

bb) přispívat ke slučitelnosti postupů pro výměnu údajů týkajících se nejvýznamnějších tržních procesů na regionální úrovni;

cc) provádět kodexy sítě a rámcové pokyny přijaté podle článků 70 až 74 nařízení (EU) 2024/1789 prostřednictvím vnitrostátních opatření, nebo je-li to zapotřebí, koordinovaných regionálních nebo celounijních opatření;

dd) zajistit otevřený, transparentní, účinný a inkluzivní proces vypracování vnitrostátního desetiletého plánu rozvoje sítě v souladu s požadavky stanovenými v článku 55, plánu rozvoje vodíkové distribuční sítě v souladu s požadavky stanovenými v článku 56 a případného plánu vyřazování sítě z provozu v souladu s požadavky stanovenými v článku 57;

ee) schválit a změnit plán rozvoje sítě uvedený v článku 55 a, je-li to relevantní, v článku 57;

ff) přezkoumat plán rozvoje vodíkové distribuční sítě a případně požadovat jeho změny, jak je uvedeno v čl. 56 odst. 4, pokud takový úkol stanovil členský stát na základě odstavce 6 uvedeného článku;

gg) vypracovat pokyny uvedené v čl. 57 odst. 6, v nichž se stanoví kritéria a metodiky pro strukturální přístup k vyřazování částí distribuční sítě zemního plynu z provozu s přihlédnutím k nákladům na vyřazení z provozu a ke zvláštnímu případu těch aktiv, která by mohla vyžadovat vyřazení z provozu před koncem jejich původně plánovaného životního cyklu, a pokyny pro stanovení sazeb v takových případech;

hh) monitorovat dostupnost srovnávacích internetových stránek, včetně srovnávacích nástrojů, které splňují kritéria uvedená v článku 14;

ii) monitorovat odstraňování neodůvodněných překážek a omezení rozvoje spotřeby zemního plynu z obnovitelných zdrojů vyrobeného z vlastních zdrojů;

jj) plnit jakékoli další povinnosti svěřené regulačnímu orgánu podle této směrnice a nařízení (EU) 2024/1789.

2. Pokud to některý členský stát stanoví, mohou povinnosti monitorování stanovené v odstavci 1 vykonávat jiné orgány než regulační orgán. V takovém případě se informace, které jsou výsledkem takového monitorování, zpřístupní co nejdříve regulačnímu orgánu.

Regulační orgán při zachování své nezávislosti, aniž jsou dotčeny jeho konkrétní pravomoci, a v souladu se zásadou zlepšování právní úpravy, konzultuje při výkonu povinností uvedených v odstavci 1 s provozovateli přepravních soustav zemního plynu a provozovateli vodíkových sítí, je-li to vhodné, a úzce spolupracuje s jinými relevantními vnitrostátními orgány, je-li to vhodné.

Žádné schválení regulačním orgánem nebo ACER podle této směrnice nebrání tomu, aby v budoucnu regulační orgány v řádně odůvodněných případech použily své pravomoci podle tohoto článku nebo aby jakýkoli jiný příslušný orgán nebo Komise uložily sankce.

3. Je-li podle článku 61 nebo 68 určen nezávislý provozovatel soustavy nebo nezávislý provozovatel vodíkové přepravní sítě, musí regulační orgán vedle povinností, které má plnit podle odstavce 1 tohoto článku, rovněž:

a) monitorovat, jak vlastník přepravní soustavy, nezávislý provozovatel soustavy, vlastník vodíkové přepravní sítě a nezávislý provozovatel vodíkové přepravní sítě dodržují své povinnosti podle této směrnice, a v souladu s odst. 4 písm. d) ukládat sankce za jejich nedodržení;

b) monitorovat vztahy a komunikaci mezi nezávislým provozovatelem soustavy a vlastníkem přepravní soustavy nebo mezi vlastníkem vodíkové přepravní sítě a nezávislým provozovatelem vodíkové přepravní sítě s cílem zajistit, aby nezávislý provozovatel soustavy nebo nezávislý provozovatel vodíkové přepravní sítě plnil své povinnosti, a zejména schvalovat smlouvy a jednat jako orgán pro řešení sporů mezi nezávislým provozovatelem soustavy a vlastníkem přepravní soustavy nebo mezi vlastníkem vodíkové přepravní sítě a nezávislým provozovatelem vodíkové přepravní sítě, pokud jde o případné stížnosti podané kteroukoli ze stran podle odstavce 11;

c) aniž je dotčen postup podle čl. 61 odst. 2 písm. c), ve vztahu k prvnímu desetiletému plánu rozvoje sítě schvalovat investiční plány a víceletý plán rozvoje sítě předkládaný každoročně nezávislým provozovatelem soustavy nebo nezávislým provozovatelem vodíkové přepravní sítě;

d) zajistit, aby sazby za přístup k síti vybírané nezávislými provozovateli soustavy nebo nezávislými provozovateli vodíkových sítí zahrnovaly odměnu pro vlastníka nebo vlastníky sítí, která je přiměřená užívání aktiv dané sítě a jakýmkoli novým investicím do těchto aktiv, pokud jsou vynaloženy hospodárně a efektivně;

e) mít pravomoc provádět inspekce, včetně inspekcí neohlášených, v prostorách vlastníka přepravní soustavy a nezávislého provozovatele soustavy nebo vlastníka vodíkové přepravní sítě a nezávislého provozovatele vodíkové přepravní sítě.

4. Členské státy zajistí, aby regulačním orgánům byly uděleny pravomoci, které jim umožní účinně a rychle plnit povinnosti uvedené v odstavcích 1, 3 a 6. Za tímto účelem má regulační orgán alespoň tyto pravomoci:

a) vydávat závazná rozhodnutí týkající se plynárenských a vodíkových podniků;

b) provádět šetření týkající se fungování trhů se zemním plynem a vodíkem a rozhodovat o jakýchkoli nutných a přiměřených opatřeních na podporu účinné hospodářské soutěže a zajištění řádného fungování trhů se zemním plynem a vodíkem a ukládat tato opatření a ve vhodných případech spolupracovat při provádění šetření souvisejících s právem hospodářské soutěže s vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž a s regulačními orgány pro finanční trhy nebo Komisí;

c) vyžadovat od plynárenských a vodíkových podniků jakékoli informace, jež jsou důležité pro plnění jeho úkolů, včetně odůvodnění odmítnutí povolit přístup třetím osobám, a jakékoli informace o opatřeních nezbytných pro posílení sítě;

d) ukládat účinné, přiměřené a odrazující sankce plynárenským a vodíkovým podnikům, které neplní své povinnosti vyplývající z této směrnice nebo z jakýchkoli relevantních právně závazných rozhodnutí regulačního orgánu nebo ACER, nebo uložení takových sankcí navrhnout příslušnému soudu, včetně pravomoci ukládat nebo navrhovat uložení sankcí až do výše 10 % ročního obratu provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele vodíkové sítě nebo 10 % ročního obratu vertikálně integrovaného podniku provozovateli přepravní soustavy nebo provozovateli vodíkové sítě nebo vertikálně integrovanému podniku, podle případu, za neplnění příslušných povinností podle této směrnice;

e) mít vhodné pravomoci k provádění šetření a vydávání pokynů při řešení sporů podle odstavců 11 a 12.

5. Regulační orgán nacházející se v členském státě, v němž má sídlo síť ENTSO pro zemní plyn, ENNOH nebo subjekt EU DSO, má pravomoc ukládat těmto subjektům účinné, přiměřené a odrazující sankce, pokud neplní své povinnosti podle této směrnice, nařízení (EU) 2024/1789 nebo jakýchkoli relevantních právně závazných rozhodnutí regulačního orgánu nebo ACER, nebo navrhnout, aby takové sankce uložil příslušný soud.

6. Pokud byl určen nezávislý provozovatel přepravní soustavy nebo provozovatel integrované vodíkové přepravní sítě v souladu s kapitolou IX, oddílem 3, musí mít regulační orgán vedle povinností a pravomocí podle odstavců 1 a 4 tohoto článku alespoň tyto povinnosti a pravomoci:

a) ukládat sankce podle odst. 4 písm. d) za diskriminační chování ve prospěch vertikálně integrovaného podniku;

b) monitorovat komunikaci mezi provozovatelem přepravní soustavy nebo provozovatelem integrované vodíkové přepravní sítě a vertikálně integrovaným podnikem s cílem zajistit, aby provozovatel přepravní soustavy nebo provozovatel integrované vodíkové přepravní sítě plnil své povinnosti;

c) vystupovat jako orgán pro řešení sporů mezi vertikálně integrovaným podnikem a provozovatelem přepravní soustavy nebo provozovatelem integrované vodíkové přepravní sítě, pokud jde o jakoukoli stížnost podle odstavce 11;

d) monitorovat obchodní a finanční vztahy, včetně půjček mezi vertikálně integrovaným podnikem a provozovatelem přepravní soustavy nebo provozovatelem integrované vodíkové přepravní sítě;

e) schvalovat veškeré obchodní a finanční dohody, mezi vertikálně integrovaným podnikem a provozovatelem přepravní soustavy nebo provozovatelem integrované vodíkové přepravní sítě za podmínky, že tyto dohody jsou v souladu s tržními podmínkami;

f) požadovat odůvodnění od vertikálně integrovaného podniku, pokud obdrží oznámení od kontrolora shody v souladu s čl. 67 odst. 4, zejména včetně důkazů o tom, že nenastalo žádné diskriminační chování zvýhodňující vertikálně integrovaný podnik;

g) provádět inspekce, včetně neohlášených inspekcí, v prostorách vertikálně integrovaného podniku a provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele integrované vodíkové přepravní sítě;

h) zadat všechny nebo konkrétní úkoly provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele integrované vodíkové přepravní sítě nezávislému provozovateli soustavy nebo nezávislému provozovateli vodíkové přepravní sítě jmenovanému v souladu s článkem 68 v případě trvalého neplnění povinností podle této směrnice provozovatelem přepravní soustavy nebo provozovatelem integrované vodíkové přepravní sítě, zejména v případě opakovaného diskriminačního chování ve prospěch vertikálně integrovaného podniku.

7. Regulační orgány jsou odpovědné za stanovování nebo schvalování alespoň metodik pro výpočet nebo stanovení podmínek s dostatečným předstihem předtím, než vstoupí v platnost, pro:

a) připojení a přístup k vnitrostátním sítím pro zemní plyn, včetně sazeb za přepravu a distribuci a podmínek přístupu k zařízením LNG a sazeb za tento přístup, přičemž sazby nebo metodiky musí umožňovat provádění nezbytných investic do sítí a zařízení LNG tak, aby díky těmto investicím bylo možné zabezpečit rentabilitu sítí a zařízení LNG;

b) napojení na vnitrostátní vodíkové sítě a přístup k nim, včetně případných sazeb za vodíkovou síť, a podmínky přístupu a sazby za přístup k zařízením pro skladování vodíku a vodíkovým terminálům;

c) poskytování vyrovnávacích služeb, které mají být realizovány co nejhospodárněji a mají poskytovat vhodné pobídky pro uživatele sítí, aby vyrovnávali úroveň dodávaného a odebíraného zemního plynu spravedlivým a nediskriminačním způsobem, a mají být založeny na objektivních kritériích;

d) schvalování a monitorování účelových poplatků v souladu s článkem 5 nařízení (EU) 2024/1789;

e) přístup k přeshraničním infrastrukturám, včetně postupů pro přidělování kapacity a řízení přetížení.

8. Metodiky či podmínky uvedené v odstavci 7 jsou zveřejňovány.

9. Při stanovování nebo schvalování sazeb nebo metodik a vyrovnávacích služeb podle odstavce 7 regulační orgány zajistí, aby byly provozovatelům přepravních a distribučních soustav a, aniž je dotčeno rozhodnutí členského státu podle čl. 35 odst. 4, provozovatelům vodíkových sítí poskytnuty přiměřené krátkodobé i dlouhodobé pobídky ke zvyšování účinnosti, podpoře integrace trhu a bezpečnosti dodávek a souvisejícím výzkumným činnostem.

10. Regulační orgány monitorují řízení přetížení ve vnitrostátních přepravních sítích a ve vodíkových přepravních sítích, včetně propojovacích vedení a vodíkových propojovacích vedení, a uplatňování pravidel pro řízení přetížení. Za tímto účelem předkládají provozovatelé přepravních soustav, provozovatelé vodíkových přepravních sítí nebo subjekty působící na trhu regulačním orgánům svá pravidla pro řízení přetížení, včetně přidělování kapacity. Regulační orgány mohou požadovat změny těchto pravidel.

Článek 79

Rozhodnutí a stížnosti

1. Regulační orgány mají právo v případě potřeby požadovat od provozovatelů přepravní a distribuční soustavy zemního plynu, provozovatelů zařízení pro skladování zemního plynu a zařízení LNG, provozovatelů zařízení pro skladování vodíku a vodíkových terminálů a provozovatelů vodíkových sítí, aby změnili podmínky, včetně sazeb nebo metodik uvedených v tomto článku, tak aby byly přiměřené a používaly se nediskriminačním způsobem. Je-li režim přístupu ke skladování zemního plynu stanoven podle čl. 33 odst. 3, nezahrnuje tento úkol změnu sazeb. Je-li režim přístupu k vodíkovým sítím, vodíkovým terminálům nebo zařízením pro skladování vodíku založen na sjednaném přístupu třetích stran v souladu s čl. 35 odst. 4, čl. 36 odst. 1 nebo čl. 37 odst. 2, nezahrnuje tento úkol změnu sazeb. Pokud dojde při stanovování sazeb za přepravu a distribuci zemního plynu a případných sazeb za vodíkové sítě ke zpoždění, jsou regulační orgány oprávněny stanovit nebo schválit takové sazby nebo metodiky předběžně a rozhodnout o přiměřených kompenzačních opatřeních, pokud se konečné sazby nebo metodiky od těchto předběžných sazeb nebo metodik liší.

2. Kdokoli může na provozovatele přepravní nebo distribuční soustavy zemního plynu, zařízení pro skladování zemního plynu nebo zařízení LNG nebo provozovateli vodíkové sítě, zařízení pro skladování vodíku nebo vodíkového terminálu podat v souvislosti s jeho povinnostmi podle této směrnice stížnost regulačnímu orgánu, který jakožto orgán pro řešení sporů vydá rozhodnutí do dvou měsíců po jejím obdržení. Tuto lhůtu je možné prodloužit o dva měsíce, pokud regulační orgán potřebuje další informace. Tuto prodlouženou lhůtu je možné dále prodloužit po dohodě se stěžovatelem. Rozhodnutí regulačního orgánu má závazný účinek, dokud není případně zrušeno v řízení o opravném prostředku.

3. Každá dotčená osoba, která má právo si stěžovat na rozhodnutí o metodikách přijaté podle tohoto článku nebo, má-li regulační orgán konzultační povinnost, na navrhované sazby nebo metodiky, může ve lhůtě dvou měsíců od zveřejnění rozhodnutí nebo návrhu rozhodnutí nebo v kratší lhůtě stanovené členskými státy podat stížnost za účelem jeho přezkoumání. Tato stížnost nemá odkladný účinek.

4. Členské státy vytvoří vhodné a účinné mechanismy pro regulaci, kontrolu a transparentnost tak, aby zabránily jakémukoli zneužívání dominantního postavení, zejména ke škodě spotřebitelů, a bezohlednému chování. Tyto mechanismy berou v úvahu ustanovení Smlouvy o fungování EU, a zejména její článek 102.

5. Členské státy zajistí, aby v souladu s jejich vnitrostátním právem byla přijata vhodná opatření, včetně správních opatření nebo trestních řízení proti odpovědným fyzickým nebo právnickým osobám, pokud nejsou dodržena pravidla o důvěrnosti stanovená touto směrnicí.

6. Podáním stížností uvedených v odstavcích 2 a 3 není dotčen výkon práva na opravný prostředek podle práva Unie nebo práva členských států.

7. Rozhodnutí přijatá regulačními orgány musí být plně odůvodněná a oprávněná, aby byl možný jejich soudní přezkum. Musí být dostupná veřejnosti a zároveň musí zachovávat důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.

8. Členské státy zajistí, aby na vnitrostátní úrovni existovaly vhodné mechanismy, v jejichž rámci má osoba, které se rozhodnutí regulačního orgánu týká, právo podat opravný prostředek k subjektu, který je na zúčastněných stranách a jakékoli vládě nezávislý.

Článek 80

Regionální spolupráce mezi regulačními orgány o přeshraničních otázkách

1. Regulační orgány úzce spolupracují a vzájemně se konzultují, zejména v rámci ACER, a poskytují si navzájem i ACER jakékoli informace nezbytné pro plnění jejich úkolů podle této směrnice. U předávaných informací zajistí přijímající orgán stejnou úroveň důvěrnosti, jaká je vyžadována od orgánu, který informaci poskytl.

2. Regulační orgány spolupracují přinejmenším na regionální úrovni s cílem:

a) podporovat tvorbu provozních ujednání vedoucích k umožnění optimálního řízení sítě, podpoře společných burz pro obchodování se zemním plynem a vodíkem a k přidělování přeshraničních kapacit a s cílem umožnit náležitou úroveň propojovací kapacity, mimo jiné prostřednictvím nových propojení, v rámci regionu a mezi regiony, s cílem umožnit rozvoj účinné hospodářské soutěže a zlepšení bezpečnosti dodávek, aniž by docházelo k diskriminaci mezi dodavatelskými podniky z různých členských států;

b) koordinovat vypracování všech kodexů sítě pro příslušné provozovatele přepravních soustav, provozovatele vodíkových sítí a další účastníky trhu;

c) koordinovat vypracování pravidel pro řízení přetížení;

d) zajistit dodržování právních předpisů právními subjekty plnícími úkoly provozovatelů přepravních soustav a provozovatelů sítí na přeshraniční nebo regionální úrovni.

3. Regulační orgány jsou oprávněny uzavírat dohody o vzájemné spolupráci za účelem rozvoje spolupráce v oblasti regulace.

4. Opatření uvedená v odstavci 2 se provádějí podle potřeby v úzké konzultaci s dalšími příslušnými vnitrostátními orgány a aniž jsou dotčeny konkrétní pravomoci těchto vnitrostátních orgánů.

5. Komise má pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 90 s cílem doplnit tuto směrnici stanovením rámcových pokynů ohledně rozsahu povinností regulačních orgánů týkajících se vzájemné spolupráce a spolupráce s ACER.

6. Regulační orgány nebo ve vhodných případech jiné příslušné orgány mohou konzultovat a spolupracovat s příslušnými orgány třetích zemí, včetně smluvních stran Energetického společenství, ve vztahu k otázkám provozování infrastruktury pro zemní plyn a vodík vedoucí do třetích zemí a z nich s cílem zajistit v případě dotčené infrastruktury jednotné uplatňování této směrnice na území a v teritoriálním moři členského státu.

Článek 81

Dodržování kodexů sítě a rámcových pokynů

1. Kterýkoli regulační orgán a Komise si mohou vyžádat stanovisko ACER k tomu, zda je rozhodnutí regulačního orgánu v souladu s kodexy sítě a rámcovými pokyny přijatými podle této směrnice nebo podle nařízení (EU) 2024/1789.

2. ACER poskytne do tří měsíců ode dne obdržení žádosti své stanovisko regulačnímu orgánu, který si je vyžádal, nebo Komisi a rovněž regulačnímu orgánu, který dotyčné rozhodnutí vydal.

3. Pokud regulační orgán, který rozhodnutí vydal, nenaplní stanovisko ACER do čtyř měsíců ode dne, kdy jej obdržel, uvědomí o tom ACER Komisi.

4. Kterýkoli regulační orgán může Komisi uvědomit, má-li za to, že rozhodnutí důležité pro přeshraniční obchod přijaté jiným regulačním orgánem není v souladu s kodexy sítě a rámcovými pokyny přijatými podle této směrnice nebo podle nařízení (EU) 2024/1789, a to do dvou měsíců ode dne tohoto rozhodnutí.

5. Pokud Komise do dvou měsíců poté, co ji uvědomila ACER v souladu s odstavcem 3 nebo regulační orgán v souladu s odstavcem 4, nebo z vlastního podnětu do tří měsíců ode dne rozhodnutí shledá, že dané rozhodnutí regulačního orgánu vyvolává vážné pochybnosti z hlediska jeho slučitelnosti s kodexy sítě a rámcovými pokyny přijatými podle této směrnice nebo podle nařízení (EU) 2024/1789, může Komise rozhodnout o dalším projednání dané věci. V takovém případě vyzve regulační orgán a účastníky řízení před regulačním orgánem, aby předložili připomínky.

6. Pokud se Komise rozhodne danou věc dále projednat v souladu s odstavcem 5, vydá do čtyř měsíců ode dne přijetí tohoto rozhodnutí konečné rozhodnutí:

a) nevznášet námitky proti rozhodnutí regulačního orgánu, nebo

b) vyžadující, aby dotčený regulační orgán zrušil své rozhodnutí, má-li za to, že kodexy sítě a rámcové pokyny nebyly dodrženy.

7. Pokud Komise nepřijala rozhodnutí o dalším projednání dané věci nebo konečné rozhodnutí ve lhůtách stanovených v odstavcích 5 a 6, má se za to, že proti rozhodnutí regulačního orgánu nevznesla námitky.

8. Regulační orgán naplní rozhodnutí Komise vyžadující zrušení jeho rozhodnutí do dvou měsíců a uvědomí o tom Komisi.

9. Komise má pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 90 s cílem doplnit tuto směrnici stanovením rámcových pokynů, ve kterých jsou uvedeny podrobnosti postupu pro uplatňování tohoto článku.

Článek 82

Vedení záznamů

1. Členské státy uloží dodavatelským podnikům povinnost uchovávat pro potřeby vnitrostátních orgánů, včetně regulačního orgánu a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž a Komise, za účelem plnění jejich úkolů alespoň po dobu pěti let relevantní údaje týkající se všech transakcí se smlouvami na dodávky zemního plynu a vodíku a deriváty na zemní plyn a vodík s velkoodběrateli a provozovateli přepravních soustav, zařízení pro skladování zemního plynu a zařízení LNG a s provozovateli vodíkových sítí, zařízení pro skladování vodíku a vodíkových terminálů.

2. Údaje musí obsahovat podrobnosti o vlastnostech příslušných transakcí, jako například pravidla upravující trvání, dodání a plnění, množství, data a časy uskutečnění a ceny transakcí a informace k identifikaci dotčeného velkoodběratele, jakož i stanovené podrobnosti o všech nenaplněných smlouvách na dodávky zemního plynu a vodíku a derivátech na zemní plyn a vodík.

3. Regulační orgán může rozhodnout, že části těchto informací poskytne účastníkům trhu, za podmínky, že se nezveřejní informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které se týkají jednotlivých účastníků trhu nebo jednotlivých transakcí. Tento odstavec se nevztahuje na informace o finančních nástrojích, které spadají do oblasti působnosti směrnice 2014/65/EU.

4. Komise má pravomoc přijmout akt v přenesené pravomoci s cílem doplnit tuto směrnici v souladu s článkem 90 stanovením rámcových pokynů vymezujících metodiky a opatření pro vedení záznamů, jakož i formu a obsah údajů, které mají být uchovávány.

5. Pokud jde o transakce s deriváty na zemní plyn a vodík dodavatelských podniků s velkoodběrateli a provozovateli přepravních soustav zemního plynu, provozovateli zařízení pro skladování zemního plynu a zařízení LNG a s provozovateli vodíkových sítí, zařízení pro skladování vodíku a vodíkových terminálů, použije se tento článek teprve poté, co Komise přijme rámcové pokyny uvedené v odstavci 4.

6. Tento článek nezakládá vůči orgánům uvedeným v odstavci 1 další povinnosti pro subjekty spadající do oblasti působnosti směrnice 2014/65/EU.

7. Potřebují-li orgány uvedené v odstavci 1 přístup k údajům, které uchovávají subjekty spadající do oblasti působnosti směrnice 2014/65/EU, poskytnou jim požadované údaje orgány příslušné podle uvedené směrnice.

KAPITOLA XI

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 83

Ochranná opatření

V případě náhlé krize na trhu s energií nebo ohrožení fyzické bezpečnosti osob, přístrojů, zařízení nebo celistvosti soustavy může členský stát přijmout ochranná opatření stanovená ve vnitrostátním plánu pro stav nouze a případně vyhlásit jednu z krizových úrovní podle článku 11 nařízení (EU) 2017/1938.

Článek 84

Rovné podmínky

1. Opatření, která mohou členské státy přijmout podle této směrnice za účelem zajištění rovných podmínek, musí být v souladu se Smlouvou o fungování EU, zejména pak s článkem 36 uvedené smlouvy, a jiným právem Unie.

2. Opatření uvedená v odstavci 1 musí být přiměřená, nediskriminační a transparentní. Smějí být uvedena v účinnost pouze po oznámení Komisi a vyžadují její schválení.

3. Komise se k oznámení podle odstavce 2 vyjádří do dvou měsíců ode dne jeho obdržení. Tato lhůta začíná běžet dnem následujícím po obdržení úplných informací. Pokud se Komise v této dvouměsíční lhůtě nevyjádří, má se za to, že vůči oznámeným opatřením nevznesla námitky.

Článek 85

Technické dohody týkající se provozování plynovodů pro zemní plyn a vodík se třetími zeměmi

Touto směrnicí není dotčena možnost, aby provozovatelé přepravních soustav, provozovatelé vodíkových sítí nebo jiné hospodářské subjekty ponechali v platnosti nebo uzavřeli technické dohody o otázkách týkajících se provozování plynovodů mezi členským státem a třetí zemí, pokud jsou tyto dohody slučitelné s právem Unie a relevantními rozhodnutími regulačních orgánů dotčených členských států. Tyto dohody se oznámí regulačním orgánům dotčených členských států.

Článek 86

Výjimky pro soustavy zemního plynu

1. Členské státy, které nejsou přímo napojeny na propojenou soustavu jiného členského státu, se mohou odchýlit od článků 3, 8, 34 nebo 60 nebo čl. 31 odst. 1. Každá taková výjimka pozbývá platnosti okamžikem, kdy je dokončeno první propojovací vedení s členským státem. Každá taková výjimka se oznámí Komisi.

2. Členské státy mohou požádat Komisi o udělení výjimky z uplatňování článků 3, 8, 60 nebo 31 pro nejvzdálenější regiony ve smyslu článku 349 Smlouvy o fungování EU nebo pro jiné zeměpisně izolované oblasti. Každá taková výjimka pozbývá platnosti okamžikem dokončení připojení z regionu nebo oblasti k členskému státu na propojenou soustavu.

3. Lucembursko se může odchýlit od článku 60. Každá taková výjimka se oznámí Komisi.

4. Komise informuje členské státy o žádostech o výjimky na základě odstavce 2 před přijetím rozhodnutí, přičemž zohlední odůvodněné žádosti o důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu.

5. Výjimky udělené Komisí podle odstavce 2 jsou časově omezené a podléhají podmínkám, jejichž cílem je zvýšit hospodářskou soutěž na vnitřním trhu a jeho integraci a zajistit, aby výjimky nebránily přechodu na energii z obnovitelných zdrojů nebo uplatňování zásady „energetická účinnost v první řadě“.

6. Výjimky udělené podle směrnice 2009/73/ES bez data skončení platnosti nebo bez stanovené doby platnosti pozbývají platnosti dnem 31. prosince 2025. Členské státy, které ke dni 4. srpna 2024 stále využívají těchto výjimek, se mohou rozhodnout, že uplatní novou výjimku podle odstavců 1 nebo 7, nebo mohou požádat Komisi o udělení nové výjimky podle odstavce 2.

7. Členské státy, které obdrží první komerční dodávku v rámci své první dlouhodobé smlouvy na dodávky zemního plynu po 4. srpnu 2024, se mohou odchýlit od čl. 3 odst. 1 až 4, čl. 4 odst. 1, článku 8, čl. 31 odst. 1, čl. 32 odst. 1, článku 34, čl. 39 odst. 1 až 5, článku 43, čl. 44 odst. 6 a článků 46, 60, 61 a 75. Každá taková výjimka se oznámí Komisi. Výjimka pozbývá platnosti deset let po obdržení první komerční dodávky na základě jejich první dlouhodobé smlouvy na dodávky zemního plynu.

8. Oznámení o výjimkách udělených členskými státy podle odstavců 1, 3 a 7 a rozhodnutí Komise o udělení výjimek podle odstavců 2, 5 a 6 se zveřejní v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 87

Vodíkové sítě v izolovaných regionech

1. Členské státy mohou udělit výjimky z uplatňování článku 46, 68 nebo 71 na vodíkové sítě nacházející se v nejvzdálenějších regionech ve smyslu článku 349 Smlouvy o fungování EU a v izolovaných regionech s těmito kódy NUTS 2 a NUTS 3 společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS) zavedené nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 ([52]):

i) Kypr (NUTS 2 CY00);

ii) Kainuu (NUTS 3 FI1D8);

iii) Laponsko (NUTS 3 FI1D7);

iv) Malta (NUTS 2 MT00);

v) Severní Ostrobotnie (NUTS 3 FI1D9);

vi) Horní Norrland (NUTS 2 SE33).

2. Jakákoli výjimka udělená podle odstavce 1 se zveřejní a oznámí Komisi.

3. Výjimky udělené podle odstavce 1 pozbývají platnosti 15 let ode dne, kdy byly uděleny, a v každém případě nejpozději 31. prosince 2044. Tyto výjimky se neobnovují. Členské státy zruší výjimku udělenou podle odstavce 1, pokud se vodíková síť, na kterou se tato výjimka vztahuje, rozšíří mimo izolovaný region nebo se připojí k vodíkovým sítím nacházejícím se mimo něj.

4. Každých sedm let ode dne udělení výjimky podle odstavce 1 nebo na odůvodněnou žádost Komise zveřejní regulační orgán členského státu, který výjimku udělil, posouzení dopadu této výjimky na hospodářskou soutěž, rozvoj infrastruktury a fungování trhu. Dospěje-li po tomto posouzení dopadu k závěru, že by další uplatňování výjimky znamenalo riziko narušení hospodářské soutěže nebo nepříznivého vlivu na účinné zavádění vodíkové infrastruktury nebo rozvoje trhu s vodíkem v členském státě nebo v Unii, členský stát výjimku zruší.

Článek 88

Výjimky týkající se dálkových přepravních plynovodů pro zemní plyn vedoucích do třetích zemí a z nich

1. V případě dálkových přepravních plynovodů pro zemní plyn mezi členským státem a třetí zemí dokončených před dnem 23. května 2019 může členský stát, v němž se nachází první bod, kde se tento dálkový přepravní plynovod připojuje k síti členského státu, na základě objektivních důvodů, jako je umožnění navrácení vynaložených investic, nebo z důvodu zajištění bezpečnosti dodávek rozhodnout o udělení výjimek z článků 31, 60, 71 a 72, z čl. 78 odst. 7 a 9 a z čl. 79 odst. 1 pro úseky tohoto dálkového přepravního plynovodu pro zemní plyn nacházející se na jeho území a v jeho teritoriálním moři, není-li tato výjimka na újmu hospodářské soutěži nebo účinnému fungování vnitřního trhu se zemním plynem či bezpečnosti dodávek v Unii.

Tato výjimka je časově omezená na nejvýše 20 let na základě objektivního odůvodnění, přičemž ji lze v odůvodněných případech prodloužit, a může být vázána na podmínky přispívající ke splnění podmínek uvedených v prvním pododstavci.

Tyto výjimky se nevztahují na dálkové přepravní plynovody mezi členským státem a třetí zemí, která má povinnost provést tuto směrnici ve svém právním řádu a která ji v něm účinně provádí na základě dohody uzavřené s Unií.

2. Jestliže se dotčený dálkový přepravní plynovod nachází na území více než jednoho členského státu, rozhodne o tom, zda pro tento dálkový přepravní plynovod udělit výjimku, členský stát, na jehož území se nachází první připojovací bod k síti členských států, po konzultaci se všemi dotčenými členskými státy.

([52]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 ze dne 26. května 2003 o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS) (Úř. věst. L 154, 21.6.2003, s. 1).

Na žádost dotčených členských států se může Komise rozhodnout, že bude jednat jako pozorovatel při konzultacích mezi členským státem, na jehož území se nachází první připojovací bod, a třetí zemí, týkajících se jednotného uplatňování této směrnice na území a v teritoriálním moři členského státu, v němž se nachází první propojovací bod, včetně udělení výjimek pro tyto dálkové přepravní plynovody.

3. Rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 musí být přijata do 24. května 2020. Členské státy oznámí taková rozhodnutí Komisi a zveřejní je.

4. Do 5. srpna 2026 předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o výjimkách udělených podle tohoto článku. Zpráva zejména posoudí dopad těchto výjimek na účinné fungování vnitřního trhu se zemním plynem, jakož i na bezpečnost dodávek energie a základní bezpečnostní zájmy Unie a členských států.

Článek 89

Zmocnění

1. Aniž jsou dotčeny jiné povinnosti podle práva Unie a rozdělení pravomocí mezi Unii a členské státy, mohou být stávající dohody mezi členským státem a třetí zemí o provozování dálkového přepravního plynovodu nebo těžební plynovodní sítě ponechány v platnosti, dokud nevstoupí v platnost nová dohoda mezi Unií a touto třetí zemí nebo dokud se neuplatní postup stanovený v odstavcích 2 až 15.

2. Aniž je dotčeno rozdělení pravomocí mezi Unii a členské státy, jestliže členský stát hodlá zahájit jednání se třetí zemí s cílem změnit, prodloužit, upravit, obnovit nebo uzavřít se třetí zemí dohodu o provozování dálkového přepravního plynovodu nebo vodíkového propojovacího vedení týkající se záležitostí, které zcela či zčásti spadají do oblasti působnosti této směrnice nebo nařízení (EU) 2024/1789, svůj záměr písemně oznámí Komisi.

Toto oznámení musí zahrnovat relevantní dokumentaci a údaje o tom, jakými ustanoveními se mají jednání zabývat nebo jaká ustanovení mají být opětovně předmětem jednání, jakož i cíle jednání a jakékoli další relevantní informace, a být předáno Komisi alespoň pět měsíců před zamýšleným zahájením jednání.

3. V návaznosti na oznámení podle odstavce 2 přijme Komise rozhodnutí, jímž členskému státu udělí oprávnění zahájit formální jednání se třetí zemí o části dohody, která může mít dopad na společná pravidla Unie, ledaže se domnívá, že by zahájení těchto jednání:

a) bylo v rozporu s právem Unie, čímž se nemyslí nesrovnalosti vyplývající z rozdělení pravomocí mezi Unii a členské státy;

b) narušovalo fungování vnitřního trhu se zemním plynem nebo vodíkem, hospodářskou soutěž nebo bezpečnost dodávek v členském státě nebo v Unii, s přihlédnutím k zásadě solidarity mezi členskými státy podle čl. 194 odst. 1 Smlouvy o fungování EU;

c) ohrožovalo cíle probíhajících jednání o mezinárodních dohodách vedených Unií se třetí zemí;

d) bylo diskriminační.

4. Při provádění posouzení podle odstavce 3 vezme Komise v úvahu, zda se zamýšlená dohoda týká dálkového přepravního plynovodu nebo těžebního plynovodu, který přispívá k diverzifikaci dodávek a dodavatelů zemního plynu prostřednictvím nových zdrojů zemního plynu.

5. Ve lhůtě 90 dní od obdržení oznámení uvedeného v odstavci 2 přijme Komise rozhodnutí, jímž členskému státu udělí nebo odmítne udělit oprávnění zahájit jednání s cílem změnit, prodloužit, upravit, obnovit nebo uzavřít dohodu se třetí zemí. Pokud jsou k přijetí rozhodnutí zapotřebí dodatečné informace, začíná lhůta 90 dní běžet ode dne obdržení těchto dodatečných informací.

6. V případě, že Komise přijme rozhodnutí, jímž odmítne udělit členskému státu oprávnění zahájit jednání s cílem změnit, prodloužit, upravit, obnovit nebo uzavřít dohodu se třetí zemí, informuje o tom příslušný členský stát a své rozhodnutí zdůvodní.

7. Rozhodnutí, jimiž se členskému státu uděluje nebo odmítá udělení oprávnění zahájit jednání s cílem změnit, prodloužit, upravit, obnovit nebo uzavřít dohodu se třetí zemí, se přijímají prostřednictvím prováděcích aktů přijatých postupem podle čl. 90 odst. 2.

8. Komise může vydat pokyny a může požádat o to, aby byla do navrhované dohody zahrnuta konkrétní ustanovení s cílem zajistit slučitelnost s právem Unie v souladu s rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/684 ([53]).

9. Komise je ve všech fázích jednání, jejichž cílem je změnit, prodloužit, upravit, obnovit nebo uzavřít dohodu, průběžně informována o pokroku a výsledcích těchto jednání a v souladu s rozhodnutím (EU) 2017/684 může požádat o účast na těchto jednáních mezi členským státem a třetí zemí.

10. Komise informuje Evropský parlament a Radu o rozhodnutích přijatých podle odstavce 5.

11. Před podpisem dohody se třetí zemí oznámí dotčený členský stát Komisi výsledky jednání a poskytne jí vyjednané znění této dohody.

12. Po oznámení podle odstavce 11 Komise posoudí znění vyjednané dohody podle odstavce 3. Pokud Komise dospěje k názoru, že jednání vyústila v dohodu, která je v souladu s odstavcem 3, udělí členskému státu oprávnění takovou dohodu podepsat a uzavřít.

13. Komise přijme rozhodnutí, jímž udělí členskému státu oprávnění podepsat a uzavřít dohodu se třetí zemí, nebo jímž toto udělení oprávnění odmítne, ve lhůtě 90 dní od obdržení oznámení uvedeného v odstavci 11. Pokud jsou k přijetí rozhodnutí zapotřebí dodatečné informace, začíná lhůta 90 dní běžet ode dne obdržení těchto dodatečných informací.

14. Pokud Komise přijme rozhodnutí podle odstavce 13, jímž udělí členskému státu oprávnění podepsat a uzavřít dohodu se třetí zemí, oznámí dotčený členský stát Komisi uzavření dohody a její vstup v platnost, jakož i veškeré následné změny statusu uvedené dohody.

15. V případě, že Komise přijme rozhodnutí podle odstavce 13, jímž odmítne udělit členskému státu oprávnění podepsat a uzavřít dohodu se třetí zemí, informuje o tom dotčený členský stát a své rozhodnutí zdůvodní.

Článek 90

Výkon přenesené pravomoci

1. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci je svěřena Komisi za podmínek stanovených v tomto článku.

2. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci uvedená v článcích 9, 62, 72, 80, 81 a 82 je svěřena Komisi na dobu neurčitou ode dne 4. srpna 2024.

3. Evropský parlament nebo Rada mohou přenesení pravomoci uvedené v článcích 9, 62, 72, 80, 81 a 82 kdykoli zrušit. Rozhodnutím o zrušení se ukončuje přenesení pravomoci v něm blíže určené. Rozhodnutí nabývá účinku prvním dnem po zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie* nebo k pozdějšímu dni, který je v něm upřesněn. Nedotýká se platnosti již platných aktů v přenesené pravomoci.

4. Před přijetím aktu v přenesené pravomoci Komise vede konzultace s odborníky jmenovanými jednotlivými členskými státy v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů

([53]) Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/684 ze dne 5. dubna 2017, kterým se zavádí mechanismus výměny informací o mezivládních dohodách a nezávazných nástrojích mezi členskými státy a třetími zeměmi v oblasti energetiky a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 994/2012/EU (Úř. věst. L 99, 12.4.2017, s. 1).

5. Přijetí aktu v přenesené pravomoci Komise neprodleně oznámí současně Evropskému parlamentu a Radě.

6. Akt v přenesené pravomoci přijatý podle článku 9, 62, 72, 80, 81 nebo 82 vstoupí v platnost pouze tehdy, pokud proti němu Evropský parlament ani Rada nevysloví námitky ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy jim byl tento akt oznámen, nebo pokud Evropský parlament i Rada před uplynutím této lhůty informují Komisi o tom, že námitky nevysloví. Z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady se tato lhůta prodlouží o dva měsíce.

Článek 91

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen výbor. Tento výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.

2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 4 nařízení (EU) č. 182/2011.

3. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.

Článek 92

Přezkum a podávání zpráv

1. Do 31. prosince 2030 provede Komise přezkum této směrnice a za tímto účelem předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu, ke které v případě potřeby připojí vhodné legislativní návrhy. Tento přezkum se zaměří zejména na uplatňování článku 9 a souvisejících definic v článku 2 s cílem posoudit, zda zařízení, která začnou fungovat od 1. ledna 2031, prokazují vyšší úspory emisí skleníkových plynů z používání nízkouhlíkových paliv a nízkouhlíkového vodíku, aby získala certifikaci podle uvedeného článku.

2. Do 5. srpna 2035 zveřejní Komise sdělení, v němž posoudí provádění článku 46, pokud jde o provozovatele vodíkových distribučních sítí, a provádění článků 68 a 69, pokud jde o provozovatele vodíkových přepravních sítí.

3. Do 5. srpna 2034 zveřejní ACER pro účely sdělení Komise podle odstavce 2 tohoto článku zprávu o dopadu článků 46, 68 a 69 na fungování, hospodářskou soutěž, likviditu, rozvoj vodíkové infrastruktury a transparentnost trhu s vodíkem. Zpráva ACER zahrnuje konzultace s příslušnými zúčastněnými stranami.

Článek 93

Změny směrnice (EU) 2023/1791

Směrnice (EU) 2023/1791 se mění takto:

1) Články 17 a 19 se zrušují.

2) V článku 39 se druhý pododstavec nahrazuje tímto:

„Články 13 až 16, a články 18 a 20 a přílohy II, IX, XII, XIII a XIV se použijí ode dne 12. října 2025.“

3) Příloha VIII se zrušuje.

Článek 94

Provedení

1. Do 5. srpna 2026 členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s články 2 až 6, 8 až 31, 33, 35 až 38, čl. 39 odst. 1 písm. a) a odst. 3, 4, 7, 8 a 9, čl. 40 odst. 1, články 41, 42 a 43, čl. 44 odst. 1, 2, 7 a 8, článkem 45, čl. 46 odst. 2 a 3, články 50 až 59 a 62, čl. 64 odst. 11, články 68 až 75, čl. 76 odst. 5, články 77, 78 a 79, čl. 81 odst. 1 a6, články 82 a 83 a přílohami I a II. Znění těchto předpisů neprodleně sdělí Komisi.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu a znění prohlášení si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 95

Zrušovací ustanovení

Směrnice 2009/73/ES ve znění aktů uvedených v části A přílohy III této směrnice se zrušuje s účinkem ode dne 4. srpna 2024, aniž jsou dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůt pro provedení směrnic uvedených v části B přílohy III této směrnice ve vnitrostátním právu a dny jejich použitelnosti.

Odkazy na zrušenou směrnici se považují za odkazy na tuto směrnici v souladu se srovnávací tabulkou obsaženou v příloze IV.

Článek 96

Vstup v platnost a použitelnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 93 se použije ode dne 5. srpna 2026.

Článek 97

Určení

Tato směrnice je určena členským státům.

V Bruselu dne 13. června 2024.

Za Evropský parlament	*Za Radu*
předsedkyně	*předsedkyně*
R. METSOLA	H. LAHBIB

PŘÍLOHA I

Minimální požadavky na vyúčtování a informace o vyúčtování u zemního plynu a vodíku

1. Minimální informace, které mají být obsaženy ve vyúčtování a v informacích o vyúčtování u zemního plynu a vodíku

1.1 Konečným zákazníkům se v jejich vyúčtováních výrazně zobrazují tyto klíčové informace, které jsou zřetelně odděleny od jiných částí vyúčtování:

a) cena k úhradě, a je-li to možné, rozčlenění této ceny s jasným prohlášením, že se na všechny zdroje energie mohou vztahovat rovněž pobídky, které nebyly financovány z odvodů uvedených v rozčlenění ceny;

b) datum splatnosti.

1.2 Konečným zákazníkům se v jejich vyúčtováních a informacích o vyúčtování výrazně zobrazují tyto klíčové informace, které jsou zřetelně odděleny od jiných částí vyúčtování a informací o vyúčtování:

a) spotřeba zemního plynu a vodíku za zúčtovací období;

b) název a kontaktní údaje dodavatele, včetně linky podpory pro zákazníky a e-mailové adresy;

c) název sazby;

d) případné datum ukončení smlouvy;

e) informace o možnosti změny dodavatele a výhodách z toho plynoucích;

f) kód konečného zákazníka pro změnu dodavatele nebo jedinečný identifikační kód jeho odběrného místa;

g) informace o právech konečného zákazníka ve vztahu k mimosoudnímu řešení sporů, včetně kontaktních údajů příslušného subjektu podle článku 25;

h) jednotné kontaktní místo podle článku 24;

i) pouze v případě zemního plynu adresa internetové stránky nebo jiný odkaz na místo, kde lze nalézt srovnávací nástroje uvedené v článku 14.

1.3 V případech, kdy je vyúčtování založeno na skutečné spotřebě nebo dálkovém odečtu provozovatelem, se ve vyúčtováních a periodických vyúčtováních nebo společně s nimi nebo jako odkaz v nich zpřístupňují konečným zákazníkům tyto informace:

a) grafické porovnání aktuální spotřeby zemního plynu a vodíku konečného zákazníka s jeho spotřebou ve stejném období předchozího roku;

b) kontaktní údaje spotřebitelských organizací, energetických agentur nebo podobných subjektů, včetně adres internetových stránek, u nichž lze získat informace o dostupných opatřeních ke zvýšení energetické účinnosti u spotřebičů energie;

c) srovnání s průměrným normalizovaným nebo referenčním konečným zákazníkem stejné kategorie uživatelů.

2. Četnost vyúčtování a poskytování informací o vyúčtování:

a) vyúčtování na základě skutečné spotřeby se provádí alespoň jednou ročně;

b) pokud konečný zákazník nemá nainstalováno měřicí zařízení umožňující dálkový odečet provozovatelem nebo se aktivně rozhodl znemožnit dálkový odečet v souladu s vnitrostátním právem, poskytují se mu přesné informace o vyúčtování na základě skutečné spotřeby alespoň každých šest měsíců nebo, pokud o to konečný zákazník požádá nebo se rozhodne pro elektronické vyúčtování, každé tři měsíce;

c) pokud konečný zákazník nemá nainstalováno měřicí zařízení umožňující dálkový odečet provozovatelem nebo se aktivně rozhodl znemožnit dálkový odečet v souladu s vnitrostátním právem, lze povinnosti uvedené v písmenech a) a b) splnit prostřednictvím systému pravidelných vlastních odečtů prováděných konečným zákazníkem, který výsledky odečtů ze svého měřicího zařízení sděluje dodavateli. Vyúčtování nebo informace o vyúčtování lze založit na odhadu spotřeby či na paušální sazbě pouze v případě, že konečný zákazník neposkytl odečtené údaje z měřicího zařízení za dané zúčtovací období. Odhad spotřeby musí vycházet ze spotřeby konečného zákazníka v předchozím roce nebo ze spotřeby srovnatelného konečného zákazníka;

d) pokud má konečný zákazník nainstalováno měřicí zařízení, které umožňuje dálkový odečet provozovatelem, poskytují se přesné informace o vyúčtování na základě skutečné spotřeby nejméně každý měsíc; tyto informace mohou být zpřístupněny také prostřednictvím internetu a musí být aktualizovány tak často, jak to měřicí zařízení a používané systémy umožňují.

3. Rozčlenění ceny účtované konečnému zákazníkovi

Cena účtovaná konečnému zákazníkovi je součtem těchto tří složek: složky energie a dodávky, síťové složky (přeprava, distribuce, doprava) a složky zahrnující daně, poplatky a odvody.

Je-li ve vyúčtováních uváděno rozčlenění ceny účtované konečným zákazníkům, použijí se k tomu v celé Unii společné definice uvedených tří složek stanovené v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1952 ([1]).

4. Přístup k doplňujícím informacím o historické spotřebě

Členské státy vyžadují, aby doplňující informace o historické spotřebě byly v rozsahu, v němž jsou dostupné, na žádost konečného zákazníka zpřístupněny dodavateli nebo poskytovateli služeb, kterého konečný zákazník určí.

Pokud má konečný zákazník nainstalováno měřicí zařízení, které umožňuje dálkový odečet provozovatelem, musí mít snadný přístup k doplňujícím informacím o historické spotřebě umožňujícím podrobnou vlastní kontrolu.

Doplňující informace o historické spotřebě zahrnují:

a) souhrnné údaje nejméně za uplynulé tři roky nebo za období od počátku smlouvy na dodávky plynu, je-li toto období kratší. Tyto údaje odpovídají intervalům, v nichž byly vytvářeny údaje pro časté vyúčtování, a

b) podrobné údaje podle času použití pro kterýkoli den, týden, měsíc a rok, jež jsou konečnému zákazníkovi zpřístupněny bez zbytečné prodlevy prostřednictvím internetu nebo rozhraní měřicího zařízení za nejméně 24 uplynulých měsíců nebo za období od počátku smlouvy na dodávky plynu, je-li toto období kratší.

5. Uvádění zdrojů energie

Dodavatelé uvedou ve vyúčtování odděleně podíl plynu z obnovitelných zdrojů a podíl nízkouhlíkového plynu nakoupené konečným zákazníkem na základě smlouvy o dodávkách zemního plynu a vodíku (uvádění informací na úrovni produktu). V případě směsi poskytne dodavatel stejné informace zvlášť pro různé kategorie plynu, včetně plynu z obnovitelných zdrojů nebo nízkouhlíkového plynu.

Ve vyúčtováních a periodických vyúčtováních, společně s nimi nebo jako odkaz v nich se konečným zákazníkům poskytují tyto informace:

a) podíl plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu na směsi dodavatele (na celostátní úrovni, tj. v členském státě, kde byla uzavřena smlouva na dodávky plynu, jakož i na úrovni dodavatelského podniku, pokud dodavatel působí ve více členských státech) za předchozí rok srozumitelným způsobem, jenž umožní jednoznačné srovnání;

b) informace o dopadech na životní prostředí, minimálně s údaji o emisích oxidu uhličitého, které vznikly ze zemního plynu nebo vodíku dodaných dodavatelem za předchozí rok.

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1952 ze dne 26. října 2016 o evropských statistikách cen zemního plynu a elektřiny a o zrušení směrnice 2008/92/ES (Úř. věst. L 311, 17.11.2016, s. 1).

Pokud jde o druhý odstavec písm. a) ve vztahu k zemnímu plynu a vodíku získanému prostřednictvím burzy pro obchodování s plyny nebo dovezenému od podniku usazeného mimo Unii, lze použít souhrnné číselné údaje poskytnuté touto burzou nebo tímto podnikem za předchozí rok.

Uvádění informací o podílu plynu z obnovitelných zdrojů nakoupeného konečnými zákazníky se provádí za pomoci záruk původu na základě směrnice (EU) 2018/2001. Odebírá-li zákazník zemní plyn nebo vodík z vodíkové sítě nebo sítě pro zemní plyn, včetně plynných paliv nebiologického původu z obnovitelných zdrojů a biometanu, jak prokazuje obchodní nabídka dodavatele, členské státy zajistí, aby zrušené záruky původu odpovídaly příslušným charakteristikám sítě.

Regulační orgán či jiný příslušný vnitrostátní orgán podnikne nezbytné kroky k zajištění toho, aby informace poskytované dodavateli konečným zákazníkům podle tohoto bodu byly spolehlivé a byly poskytovány způsobem umožňujícím jednoznačné srovnání na vnitrostátní úrovni.

PŘÍLOHA II

Inteligentní měřicí systémy pro zemní plyn a vodík

1. Členské státy zajistí, aby instalace inteligentních měřicích systémů na jejich území proběhla až po ekonomickém posouzení všech dlouhodobých nákladů a přínosů pro trh a jednotlivého zákazníka nebo posouzení toho, jaký způsob inteligentního měření je z ekonomického hlediska přijatelné a nákladově efektivní a jaký harmonogram jejich distribuce je proveditelný.

2. Toto ekonomické posouzení zohlední plány rozvoje sítě uvedené v článku 55, zejména v jeho odst. 2 písm. c), týkající se vyřazování sítí z provozu.

3. Toto posouzení zohlední metodiku pro analýzu nákladů a přínosů a minimální funkční požadavky pro inteligentní měřicí systémy stanovené v doporučení Komise 2012/148/EU ([1]) v rozsahu, v němž jsou použitelné pro zemní plyn a vodík, jakož i nejlepší dostupné metody pro zajištění nejvyšší úrovně kybernetické bezpečnosti a ochrany údajů.

   Při tomto posouzení se rovněž řádně zváží potenciální synergie s již zavedenou infrastrukturou pro inteligentní měření elektřiny nebo možnosti selektivního zavádění v případech, které mohou znamenat rychlý čistý přínos, aby byly náklady udrženy pod kontrolou.

4. Na základě tohoto posouzení členské státy připraví rozvrh na maximálně desetileté období pro instalaci inteligentních měřicích systémů. Pokud se nainstalování inteligentních měřicích systémů vyhodnotí pozitivně, musí být do sedmi let od data pozitivního posouzení inteligentními měřicími zařízeními vybaveno alespoň 80 % konečných zákazníků.

([1]) Doporučení Komise 2012/148/EU ze dne 9. března 2012 o přípravách na zavedení inteligentních měřicích systémů (Úř. věst. L 73, 13.3.2012, s. 9).

PŘÍLOHA III

Část A

Zrušená směrnice a její následné změny (uvedené v článku 95).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 94).	
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1).	Pouze článek 51
Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/692 (Úř. věst. L 117, 3.5.2019, s. 1).	
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/869 (Úř. věst. L 152, 3.6.2022, s. 45).	Pouze čl. 41 odst. 1 písm. v)

Část B

Lhůty pro provedení ve vnitrostátním právu a dny použitelnosti (uvedené v článku 95)

Směrnice	Lhůta pro provedení	Den použitelnosti
Směrnice 2009/73/ES	3. března 2011	3. března 2011, vyjma pokud jde o článek 11 3. března 2013, pokud jde o článek 11
Směrnice (EU) 2019/692	24. února 2020	

PŘÍLOHA IV

Srovnávací tabulka

Směrnice 2009/73/ES	Tato směrnice
—	Čl. 1 odst. 1
Čl. 1 odst. 1	Čl. 1 odst. 2
Čl. 1 odst. 2	—
—	Čl. 1 odst. 3
—	Čl. 1 odst. 4
—	Čl. 1 odst. 5
Článek 2, návětí	Článek 2, návětí
—	Čl. 2 body 1 až 14
Čl. 2 bod 1	Čl. 2 bod 15
Čl. 2 bod 2	Čl. 2 bod 16
Čl. 2 bod 3	Čl. 2 bod 17
Čl. 2 bod 4	Čl. 2 bod 18
Čl. 2 bod 5	Čl. 2 bod 19
Čl. 2 bod 6	Čl. 2 bod 20
—	Čl. 2 body 21 až 27
Čl. 2 bod 7	Čl. 2 bod 28
Čl. 2 bod 8	Čl. 2 bod 29
—	Čl. 2 bod 30
Čl. 2 bod 9	Čl. 2 bod 31
Čl. 2 bod 10	Čl. 2 bod 32
Čl. 2 bod 11	Čl. 2 bod 33
Čl. 2 bod 12	Čl. 2 bod 34
Čl. 2 bod 13	Čl. 2 bod 35
Čl. 2 bod 14	Čl. 2 bod 36
Čl. 2 bod 15	Čl. 2 bod 37
Čl. 2 bod 16	Čl. 2 bod 38
Čl. 2 bod 17	Čl. 2 bod 39
—	Čl. 2 bod 40
Čl. 2 bod 18	Čl. 2 bod 41
Čl. 2 bod 19	Čl. 2 bod 42
Čl. 2 bod 20	Čl. 2 bod 43
Čl. 2 bod 21	Čl. 2 bod 44
Čl. 2 bod 22	Čl. 2 bod 45
Čl. 2 bod 23	Čl. 2 bod 46
Čl. 2 bod 24	Čl. 2 bod 47

Směrnice 2009/73/ES	Tato směrnice
Čl. 2 bod 25	Čl. 2 bod 48
Čl. 2 bod 26	Čl. 2 bod 49
Čl. 2 bod 27	Čl. 2 bod 50
Čl. 2 bod 29	Čl. 2 bod 51
—	Čl. 2 bod 52
Čl. 2 bod 34	Čl. 2 bod 53
Čl. 2 bod 35	Čl. 2 bod 54
Čl. 2 bod 36	Čl. 2 bod 55
—	Čl. 2 body 56 až 77
Článek 37	Čl. 3 odst. 1
—	Čl. 3 odst. 2 až 7
Čl. 3 odst. 2	Článek 4
—	Článek 5
Čl. 3 odst. 1 a 2	Čl. 6 odst. 1 a 2
—	Čl. 6 odst. 3 a 4
Čl. 5 odst. 11	Čl. 6 odst. 5
—	Čl. 6 odst. 6
Čl. 7 odst. 1 a 2	Čl. 7 odst. 1 a 2
Čl. 7 odst. 3	—
Čl. 7 odst. 4	Čl. 7 odst. 3
Čl. 4 odst. 1 a 2	Čl. 8 odst. 1 a 2
—	Čl. 8 odst. 3 až 11
Čl. 4 odst. 3 a 4	Čl. 8 odst. 12 a 13
—	Čl. 8 odst. 14 a 15
—	Článek 9
Článek 8	Článek 10
Čl. 3 odst. 3 a 12 a příloha I odst. 1 písm. a), b), c), d), e), f), g) a j)	Článek 11
—	Článek 12
—	Článek 13
—	Článek 14
—	Článek 15
Příloha I odst. 1 písm. i)	Články 16 a 19
Příloha I odst. 2	Článek 17
—	Článek 18
—	Článek 20
—	Článek 21
Příloha I odst. 1 písm. h)	Článek 22

Směrnice 2009/73/ES	Tato směrnice
—	Článek 23
Čl. 3 odst. 9	Článek 24
Čl. 3 odst. 9 a příloha I odst. 1 písm. f)	Článek 25
Čl. 3 odst. 3	Článek 26
—	Článek 27
—	Článek 28
—	Článek 29
—	Článek 30
Článek 32	Článek 31
Článek 34	Článek 32
Článek 33	Článek 33
Článek 38	Článek 34
—	Článek 35
—	Článek 36
—	Článek 37
Článek 35	Čl. 38 odst. 1 a 2
—	Čl. 38 odst. 3 až 6
Čl. 13 odst. 1 a 2	Čl. 39 odst. 1 a 2
—	Čl. 39 odst. 3 a 4
Čl. 13 odst. 3 a 4	Čl. 39 odst. 5 a 6
—	Čl. 39 odst. 7, 8 a 9
Čl. 13 odst. 5	Čl. 39 odst. 10
Článek 16	Článek 40
—	Článek 41
Článek 23	Článek 42
Článek 24	Článek 43
Čl. 25 odst. 1	Čl. 44 odst. 1
—	Čl. 44 odst. 2
Čl. 25 odst. 2 až 5	Čl. 44 odst. 3 až 6
—	Čl. 44 odst. 7 a 8
—	Článek 45
Článek 26	Článek 46
Článek 27	Článek 47
Čl. 28 odst. 1 až 4	Čl. 48 odst. 1 až 4
—	Čl. 48 odst. 5
Článek 29	Čl. 49 odst. 1
—	Čl. 49 odst. 2 a 3
—	Článek 50

Směrnice 2009/73/ES	Tato směrnice
—	Článek 51
—	Článek 52
—	Článek 53
—	Článek 54
Čl. 22 odst. 1	Čl. 55 odst. 1 první pododstavec
—	Čl. 55 odst. 1 druhý až pátý pododstavec
Čl. 22 odst. 2	Čl. 55 odst. 2
—	Čl. 55 odst. 3
Čl. 22 odst. 4 až 8	Čl. 55 odst. 4 až 8
—	Článek 56
—	Článek 57
—	Článek 58
—	Článek 59
Článek 9	Článek 60
Článek 14	Článek 61
Článek 15	Článek 62
Článek 17	Článek 63
Čl. 18 odst. 1 až 10	Čl. 64 odst. 1 až 10
—	Čl. 64 odst. 11
Článek 19	Článek 65
Článek 20	Článek 66
Článek 21	Článek 67
—	Článek 68
—	Článek 69
—	Článek 70
Článek 10	Článek 71
Článek 11	Článek 72
Článek 12	Článek 73
Článek 30	Článek 74
Článek 31	Článek 75
Článek 39	Čl. 76 odst. 1 až 5
—	Čl. 76 odst. 6
Článek 40	Článek 77
Čl. 41 odst. 1 až 4	Čl. 78 odst. 1 až 4
—	Čl. 78 odst. 5
Čl. 41 odst. 5 až 9	Čl. 78 odst. 6 až 10
Čl. 41 odst. 10 až 17	Čl. 79 odst. 1 až 8
Článek 42	Článek 80

Směrnice 2009/73/ES	Tato směrnice
Článek 43	Článek 81
Článek 44	Článek 82
Čl. 46 odst. 1	Článek 83
Čl. 46 odst. 2 a 3	—
Článek 47	Článek 84
Článek 48a	Článek 85
—	Článek 86
—	Článek 87
Článek 49a	Čl. 88 odst. 1, 2 a 3
—	Čl. 88 odst. 4
Článek 49b	Článek 89
—	Článek 90
—	Článek 91
—	Článek 92
—	Článek 93
Článek 54	Článek 94
Článek 53	Článek 95
Článek 55	Článek 96
Článek 56	Článek 97
—	Příloha I
—	Příloha II
—	Příloha III
Příloha II	Příloha IV